

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

AMELA SALIHOVIĆ

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO
**ANALIZA KONCENTRACIJE NA TRGU REVIZIJSKIH
STORITEV V SLOVENIJI**

Ljubljana, marec 2014

AMELA SALIHOVIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Amela Salihović, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Koncentracija na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko dr. Majo Zaman Groff.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, marec 2014

Podpis avtorice: Amela Salihović

KAZALO

UVOD	1
1 PARADIGMA TRŽNA STRUKTURA – OBNAŠANJE PODJETIJ – USPEŠNOST PODJETIJ	4
1.1 Teorije industrijske organizacije	4
1.1.1 Tradicionalna teorija industrijske organizacije	4
1.1.2 Novejša teorija industrijske organizacije	5
1.2 Tržna struktura.....	8
1.2.1 Mere koncentracije.....	9
1.2.2 Vstopne ovire	15
1.2.3 Diferenciacija	16
1.3 Obnašanje podjetij	17
1.4 Uspešnost podjetij.....	18
2 ZNAČILNOSTI TRGA REVIZIJSKIH STORITEV	20
2.1 Razvoj trga revizijskih storitev	20
2.2 Koncentracija na trgu revizijskih storitev.....	22
2.3 Tržna struktura na trgu revizijskih storitev.....	23
3 PREGLED RAZISKAV O TRŽNI KOCENTRACIJI NA TRGU REVIZIJSKIH STORITEV V SLOVENIJI	24
3.1 Predstavitev izvedenih raziskav in glavnih ugotovitev	25
3.2 Povzetek ugotovitev o tržni koncentraciji na podlagi predstavljenih raziskav	29
4 EMPIRIČNA RAZISKAVA TRŽNE KONCENTRACIJE V SLOVENIJI	30
4.1 Namen in cilji raziskave	30
4.2 Temeljne raziskovalne hipoteze	31
4.3 Metodologija raziskave.....	33
4.4 Podatki	36
4.4.1 Opis vzorca	38
4.4.2 Opisna statistika	39
5 REZULTATI EMPIRIČNE RAZISKAVE TRŽNE KONCENTRACIJE V SLOVENIJI	40
5.1 Tržni delež	40
5.1.1 Tržni delež vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb	40
5.1.2 Relativni delež vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb, razdeljenih po kategorijah 79. člena ZRev-2	41
5.1.3 Relativni delež povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah.....	43
5.1.4 Celoten tržni delež števila naročnikov revizijskih družb.....	44
5.1.5 Tržni delež števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi	45
5.1.6 Tržni delež števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih.....	46
5.1.7 Tržni delež števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti	47
5.1.8 Tržni delež števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah.....	49
5.1.9 Tržni delež vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb	51

5.1.10 Tržni delež vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb	52
5.2 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks.....	54
5.2.1 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb.....	54
5.2.2 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah.....	55
5.2.3 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov revizijskih družb.....	57
5.2.4 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na borzi.....	58
5.2.5 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih	60
5.2.6 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti	61
5.2.7 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah	63
5.2.8 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb.....	65
5.2.9 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb.....	66
5.3 Preverjanje hipotez	67
5.4 Celotna tržna struktura.....	69
5.5 Omejitve raziskave	71
5.6 Predlogi za nadaljnjo raziskavo.....	72
SKLEP.....	73
LITERATURA IN VIRI.....	76
PRILOGE	

KAZALO SLIK

Slika 1: Tradicionalna SCP paradigma	5
Slika 2: Novejša SCP paradigma	6
Slika 3: Predelava novejše SCP paradigme.....	6
Slika 4: Koncentracijska krivulja	10
Slika 5: Lorenzova krivulja	14
Slika 6: Tržne strukture, ki so odvisne od relativnih stroškovnih dejavnikov in dejavnikov povpraševanja.....	17
Slika 7: Zgodovinski pregled razvoja trga revizijskih storitev	21
Slika 8: Revizijski trgi z najvišjo in najnižjo koncentracijo štirih največjih revizijskih družb- BIG 4 v segmentu delniških družb s tržno kapitalizacijo nad 100 milijonov funtov.....	29
Slika 9: Diagram poteka raziskave	35
Slika 10: Število revizijskih družb na slovenskem trgu revizijskih storitev	38
Slika 11: Tržni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb	41
Slika 12: Relativni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb, razdeljenih po kategorijah 79. člena ZRev-2 v letu 2011	42
Slika 13: Relativni deleži povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah.....	43
Slika 14: Celotni tržni deleži števila naročnikov revizijskih družb	44
Slika 15: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi.....	45
Slika 16: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih v letu 2011	47
Slika 17: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti v letu 2011	48
Slika 18: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah v letu 2011.....	49
Slika 19: Tržni deleži vodilnih revizijskih družb, razdeljenih po statističnih regijah in stopnja koncentracije v letu 2011	50
Slika 20: Tržni deleži vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb	51
Slika 21: Tržni deleži vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb	53
Slika 22: Koeficienti koncentracij vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb	54
Slika 23: HHI indeksi vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb.....	55
Slika 24: Koeficienti koncentracij povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah	56
Slika 25: HHI indeksi povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah	56
Slika 26: Koeficienti koncentracij števila naročnikov revizijskih družb	57
Slika 27: HHI indeksi števila naročnikov revizijskih družb	57
Slika 28: Koeficienti koncentracij števila naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi.....	58
Slika 29: Koeficienti koncentracij števila naročnikov, ki ne kotirajo na Ljubljanski borzi.....	59
Slika 30: HHI indeksi števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi	59
Slika 31: Koeficienti koncentracij števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih v letu 2011	60
Slika 32: HHI indeksi števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih	61
Slika 33: Koeficienti koncentracij števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti v letu 2011	62

Slika 34: HHI indeksi števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti.....	62
Slika 35: Koeficienti koncentracije štirih največjih revizijskih družb, glede na število naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah.....	63
Slika 36: HHI indeksi števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah	64
Slika 37: Koeficienti koncentracij vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb.....	65
Slika 38: HHI indeksi vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb.....	65
Slika 39: Koeficienti koncentracij vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb.....	66
Slika 40: HHI indeksi vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb	66

KAZALO TABEL

Tabela 1: Glavne značilnosti različnih tržnih struktur	8
Tabela 2: Interpretacija vrednosti koeficientov CR4 in CR8.....	11
Tabela 3: Interpretacija vrednosti HHI indeksov	12
Tabela 4: Količnik koncentracije štirih največjih revizijskih družb po prihodkih iz revidiranja ter HHI indeks za posamezno leto.....	25
Tabela 5: HHI indeks za trge revidiranja po letih, upoštevajoč velikost naročnikov in uvrščenost njihovih vrednostnih papirjev na organiziran trg vrednostnih papirjev	26
Tabela 6: Gibanje tržnih koncentracij revizijskega trga za družbe, ki kotirajo na borzi, glede na število revizijskih poslov	27
Tabela 7: Gibanje tržnih koncentracij revizijskega trga za družbe, ki kotirajo na borzi (z največjimi tržnimi indeksi), glede na število revizijskih poslov	28
Tabela 8: Opisna statistika od leta 2008 do 2011.....	39
Tabela 9: Prihodki od prodaje naročnikov, razdeljeni po revizijskih družbah v letu 2011.....	52
Tabela 10: Sredstva naročnikov, razdeljena po revizijskih družbah v letu 2011	53

UVOD

V zadnjem času smo priča vse številnejšim združevanjem in prevzemom revizijskih družb ter propadu ene izmed največjih revizijskih družb Arthur Andersen, kar je povzročilo nemalo težav na trgu revizijskih storitev po vsem svetu. Eden izmed problemov se navezuje tudi na povišano koncentracijo na trgu revizijskih storitev, kjer večinoma prevladuje oligopol štirih največjih revizijskih družb (PricewaterhouseCoopers, Deloitte, Ernst & Young in KPMG).

Takšno stanje na trgu revizijskih storitev skrbi tudi mnoge državne organe, ki se bojijo morebitnih škodljivih posledic, katere bi povečale nezaupanje vlagateljev v delo revizorjev. S tem se strinja tudi nekdanji ameriški finančni sekretar H. M. Paulson (U. S. Department of the Treasury, 2006, str. 9), ki je v svojem govoru o konkurenčnosti ameriškega kapitalnega trga dejal naslednje: »Ostale so nam samo še štiri največje revizijske družbe, kar je lahko zelo škodljivo. Te štiri velike revizijske družbe prevladujejo v panogah po višini prihodkov kakor tudi po številu strokovnjakov. Trenutno stanje nas sili k razmisleku o vprašanju tržne učinkovitosti in dolgoročne vzdržnosti.« Da je stanje zaskrbljujoče, je odkril tudi Sikka (2009, str. 869), ki je v svoji raziskavi na podlagi 28 primerov bank in drugih finančnih institucij, ne glede na to, iz katere države so bile te izbrane, odkril, da so bili njihovi računovodski izkazi v vseh primerih revidirani s strani štirih največjih revizijskih družb.

Kljub velikemu številu srednje velikih in malih revizijskih družb pa štiri velike revizijske družbe skoraj v celoti obvladujejo segment revidiranja velikih gospodarskih družb in drugih subjektov javnega interesa, in sicer tako v svetu kakor tudi v EU. V večini držav članic EU te štiri revizijske družbe revidirajo več kot 85 % velikih družb, ki kotirajo na borzi. Med različnimi zainteresiranimi stranmi je zaznati skupno zaskrbljenost, da se zaradi majhnega števila ponudnikov revizijskih storitev, ki lahko konkurirajo pri pridobivanju revizijskih poslov, pri največjih strankah ustvarja sistemsko tveganje, kar pomeni, da bi propad oziroma umik še ene izmed velikih revizijskih družb lahko povzročil pomembne pretrese na svetovnih finančnih trgih (Zaman Groff & Istenič, 2012, str. 139–140). Do takšnih opažanj je prišla tudi Evropska komisija (2010, str. 4), ki v Zeleni knjigi ugotavlja, da je v zadnjih dvajsetih letih prišlo do konsolidacije, pri kateri so se velike družbe razvile v še večje. Po propadu družbe Arthur Andersen pa je danes ostalo le malo revizijskih družb svetovnega profila, ki so zmožne izvajati revizije velikih in kompleksnih institucij.

Trg za revizijo javnih delniških družb v glavnem obvladujejo tako imenovani štirje revizijski velikani. Po prihodkih iz naslova prejetih plačil obvladujejo štiri velika revizijska podjetja več kot 90 % trga javnih delniških družb v veliki večini držav članic EU. Čeprav so dokazala sposobnost delovanja na mednarodnem revizijskem trgu, številna revizijska podjetja, ki izhajajo iz srednjega segmenta, le stežka dostopajo do tega visokega segmenta revizijskega trga (Evropska komisija, 2010, str. 15).

Tržna koncentracija se v nekaterih segmentih trga zdi previsoka, kar strankam preprečuje, da bi imele dovolj izbire, ko se odločajo za revizorja. Poleg tega je videti, da je z revidiranjem

velike javne delniške družbe mogoče pridobiti na ugledu. Takšne reference naj bi velikim revizijskih družbam koristile pri pridobivanju dodatnih revizijskih pogodb v segmentu velikih družb in tako botrovale pomanjkanju razgibanosti na trgu (Evropska komisija, 2010, str. 16). Naročniki se pri revidiranju svojih računovodskih izkazov odločajo za eno izmed štirih velikih revizijskih družb, saj menijo, da jim bo ta zagotovila višjo kakovost, boljše svetovalne storitve in večje zavarovanje pred možnimi katastrofami kot pa male ali srednje revizijske družbe. Do takšnega spoznanja sta prišla tudi Le Vourc'h in Morand (2011, str. 6–7) v raziskavi evropskega trga revizijskih storitev, kjer ugotavljata, da se velike globalne stranke raje odločajo za revizijo računovodskih izkazov pri eni zmed velikih revizijskih družb. To utemeljujeta na podlagi dejstva, da imajo velike revizijske družbe lastno globalno mrežo poslovalnic, zaradi česar lahko te hkrati revidirajo tudi računovodske izkaze vseh podjetij v njihovi skupini ne glede na državo, v kateri podjetja poslujejo.

Slovenijo naj bi po podatkih dosedanjih raziskav prav tako kot druge države po svetu pestil problem visoke koncentracije na trgu revizijskih storitev, kar je še posebej vidno pri reviziji velikih gospodarskih subjektov. To je na podlagi izračunov mer koncentracije v obdobju od leta 2002 do 2005 ugotovil Skitek (2009, str. 61), ki sklepa, da je slovenski trg revizijskih storitev oligopolen le v omejenem obsegu, saj to velja le za družbe, katerih vrednostni papirji kotirajo na borzi. Podobno stanje na trgu revizijskih storitev v Sloveniji pokažejo tudi poznejše raziskave v delih Le Vourc'ha in Moranda (2011, str. 117–122) in Huberja (2011, str. 6), kjer se po njihovih podatkih Slovenija uvršča v sam vrh evropskih držav, ki imajo visoko stopnjo koncentracije na področju revidiranja delniških družb.

V magistrskem delu bomo ugotavljali, kakšno je aktualno stanje na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, ter natančneje preučili razlike v višini koncentracije po posameznih SKD 2008 dejavnostih ter statističnih regijah (slednje predstavljajo eno izmed teritorialnih ravni, za katere Statistični urad Republike Slovenije oz. SURS zbira in izkazuje statistične podatke). Ker sta novejši raziskavi preučevali le trg delniških družb, se bomo v magistrskem delu usmerili tudi k manj raziskanemu področju ostalih gospodarskih družb, ki ne kotirajo na borzi.

V prvem, teoretičnem delu je namen magistrske naloge predstaviti izsledke in metodologijo predhodnih študij o tržni koncentraciji ter odkriti dejavnike za njen nastanek. V drugem, empiričnem delu pa je namen magistrskega dela izdelati raziskavo tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji v obdobju od leta 2008 do 2011 ter ugotoviti, ali se slovenski trg revizijskih storitev v preučevanem obdobju sooča s problemom previsoke koncentracije. Magistrska naloga služi kot pomoč pri oblikovanju ustreznih zakonodajnih politik v povezavi s trgom revizijskih storitev v Sloveniji. Ob tem moramo poudariti, da je pri oblikovanju zakonodajne politike potrebno upoštevati tudi kakovost revizijskih storitev, ki pa ni predmet tega magistrskega dela.

Da bi ugotovili stanje na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, smo si za cilje magistrskega dela postavili naslednje:

- predstaviti temeljno teorijo koncepta tržne koncentracije,
- opredeliti značilnosti trga revizijskih storitev v svetu, EU in Sloveniji,
- prikazati izsledke dosedanjih raziskav, ki so preučevale tržno koncentracijo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji,
- podati skupne ugotovitve na podlagi predstavljenih raziskav o tržni koncentraciji,
- na podlagi kvantitativne raziskave javno dostopnih podatkov o revizijskih družbah in naročnikih revizijskih družb izdelati analizo tržnih deležev, koeficientov koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeksov za slovenski trg revizijskih storitev v obdobju od leta 2008 do 2011,
- na podlagi izračunov mer koncentracije preučiti raven koncentracije,
- ugotoviti tržno strukturo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji in
- podati ključne ugotovitve raziskave.

Magistrsko delo bo sestavljalo pet poglavij. Prva tri poglavja bodo predstavljala teoretičen del magistrske naloge, zadnji dve poglavji pa empiričen del naloge. V prvem poglavju bo predstavljena temeljna teorija, katera obravnava tržno koncentracijo, in sicer bo uporabljena razlaga tradicionalne šole oziroma strukturalistov, ki se navezuje na paradigmo tržna struktura – obnašanje podjetij – uspešnost podjetij. V prvem delu bodo predstavljeni elementi tržne strukture, to so mere koncentracije, vstopne ovire in diferenciacija. Ker razlike med panogami ne nastajajo samo zaradi strukturnih dejavnikov panog, temveč tudi zaradi dejavnikov obnašanja podjetij, bodo ti podrobneje analizirani v drugem delu. Tretji del bo namenjen kratkem opisu pojma uspešnosti podjetja ter predstavitvi kazalcev uspešnosti. V drugem poglavju bodo opredeljene značilnosti trga revizijskih storitev v svetu in EU kot tudi v Sloveniji ter ključne razlike in podobnosti med njima. Tretje poglavje bo namenjeno pregledu dosedanjih raziskav, ki so preučevale tržno koncentracijo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji.

Četrto in peto poglavje predstavljata lastno raziskavo s področja tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji. V četrtem poglavju bo predstavljen namen in cilji raziskave, predpostavljene hipoteze, metodologija in podatki, ki zajemajo opis vzorca ter predstavitev opisne statistike raziskovalnega dela. V zadnjem, petem poglavju bodo predstavljeni rezultati empirične raziskave, ki so sestavljeni iz analize tržnih deležev, koeficientov koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeksov za trg revizijskih družb in naročnikov revizijskih družb. Na podlagi izračunanih kazalcev bomo nato zavrgli ali potrdili temeljne hipoteze ter določili tržno strukturo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji. Magistrsko delo bomo zaključili s sklepom, v katerem bomo izpostavili omejitve raziskave, predloge za nadaljnje raziskave in podali glavne ugotovitve.

V teoretičnem delu magistrske naloge bomo uporabili deskriptivno analitičen pristop, ki bo potekal s pomočjo opisne metode in metode kompilacije na podlagi sekundarnih podatkov. Te bomo pridobili v strokovni literaturi, študijah, člankih in razpoložljivih raziskavah tujih in domačih avtorjev ter organizacij. Empiričen del pa bo izveden z metodo kvantitativne analize javno dostopnih podatkov, ki so potrebni za izračun tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji v obdobju od leta 2008 do 2011. S pomočjo izračunanih mer koncentracij bomo prikazali raven tržne koncentracije na celotni populaciji revizijskih družb in na vzorcu velikih gospodarskih družb, ki so naročniki revizijskih družb, ter ugotovili tržno strukturo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji.

1 PARADIGMA TRŽNA STRUKTURA – OBNAŠANJE PODJETIJ – USPEŠNOST PODJETIJ

Za razumevanje koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji je najprej potrebno preučiti temeljne teorije, ki obravnavajo tržno koncentracijo. Pri analizi trga revizijskih storitev se lahko opremo na dva pristopa, in sicer na razlago tradicionalne šole oziroma strukturalistov, ki se navezuje na paradigmo tržna struktura – obnašanje podjetij – uspešnost podjetij, katero obravnava teorija industrijske organizacije (Bain, 1956, 1959; Mason, 1949), ter na drug, kontingenčni pristop, ki združuje načela industrijske organizacije s strateškim managementom (Porter, 1980). Za namen magistrskega dela slednji ne bo podrobneje obravnavan, saj bo delo temeljilo na razlagi tradicionalne šole, ki je natančneje opisana v nadaljevanju. Ta izbira je bila sprejeta na podlagi dejstev, da je tradicionalna teorija temelj vsem ostalim ter da lahko z njeno pomočjo nazorneje od kontingenčne teorije prikažemo podatke o tržni koncentraciji in na podlagi dobljenih rezultatov ugotovimo trenutno tržno strukturo.

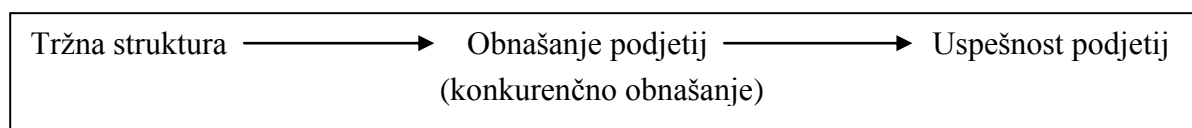
1.1 Teorije industrijske organizacije

Paradigma tržna struktura – obnašanje podjetij – uspešnost podjetij (angl. *structure-conduct-performance paradigm*, v nadaljevanju SCP paradigma) bo v nadaljevanju opisana s pomočjo teorij industrijske organizacije, in sicer najprej s tradicionalno teorijo ter kasneje še z novejšo teorijo industrijske organizacije.

1.1.1 Tradicionalna teorija industrijske organizacije

Steber tradicionalne teorije industrijske organizacije (angl. *traditional industrial economics*) je SCP paradigma, ki v širšem kontekstu analizira konkurenčnost posameznih trgov in dejavnosti. Začetnika tradicionalne šole Bain (1956, 1959) in Mason (1949) v svojih delih predstavita pomen SCP paradigme, kjer velja, da je tržna struktura (ki zajema število konkurenčnih podjetij ter njihove tržne deleže) vzorčni dejavnik obnašanja podjetja, kjer si podjetja konkurirajo na podlagi cene ali katerih drugih necenovnih faktorjev. Posledično pa obnašanje podjetja določa, kako uspešno bo poslovanje družbe (Beattie et al., 2003, str. 252). Vzročno posledične povezave SCP paradigme so ilustrirane s pomočjo Slike 1.

Slika 1: Tradicionalna SCP paradigma

Vir: V. Beattie et al., *And then there were four: A study of UK audit market concentration - causes, consequences and the scope for market adjustment*, 2003, str. 253.

Na uspešnost podjetij, ki je končni izid SCP paradigme, lahko poleg konkurenčnega obnašanja podjetij vpliva tudi njihovo nekonkurenčno obnašanje, pod katero štejemo oligopolno dogovarjanje med nekaj podjetji ali prevlado monopolne moči enega podjetja nad drugimi. To skrb je izrazil tudi Bain (1956), ki je v svojem delu predstavil pomisleke o vse večji koncentraciji na trgu revizijskih storitev.

Yardley et al. (1992) ter Beattie ter Fearnley (1994) so mnenja, da tržne strukture z visoko koncentracijo vodilnim družbam omogočajo, da še bolj povečajo svoje tržne deleže ter zvišujejo cene revizijskih storitev, medtem ko tržne strukture z nižjimi ravnmi koncentracije povečujejo konkurenco na trgu revizijskih storitev, kar se posledično odrazi v nižjih cenah revizijskih storitev. V njihovih delih je SCP paradigma predstavljena kot tradicionalen pristop organizacijske teorije, saj velja linearna povezava med elementi tržne strukture, obnašanja podjetij ter njihove uspešnosti. Posledično imajo podjetja v visoko koncentriranih tržnih strukturah vse višje tržne deleže, kar med drugim vpliva tudi na cene, kjer prihaja do vse večjega odmika od konkurenčnih cen. Do takšnega dognanja je prišel tudi Feldman (2006), ki je v svoji raziskavi revizijskega trga v ZDA s pomočjo tradicionalnega pristopa SCP paradigme to tudi potrdil. Ugotovil je, da je po propadu družbe Arthur Andersen leta 2002 postal revizijski trg še močnejše koncentriran, kar se je odrazilo v povečanju tržnih deležev nekaj vodilnih ameriških revizijskih družb.

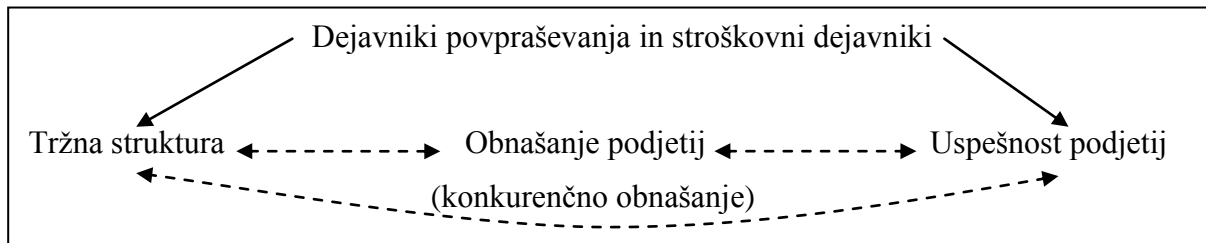
1.1.2 Novejša teorija industrijske organizacije

Zamisel tradicionalne teorije industrijske organizacije o vzročni povezanosti tržne strukture, obnašanja podjetij in njihovo uspešnostjo danes ni več prevladujoča, saj so prepoznane tudi nasprotno povezave. Uspešnejša podjetja so na primer s svojimi pristopi sposobna vplivati na obliko tržne strukture (Prašnikar & Debeljak, 1998, str. 313).

Postopoma se je zato razvila novejša teorija industrijske organizacije (angl. *new industrial economics*), ki zavrača predpostavko o direktni povezanosti med posameznimi elementi tradicionalne SCP paradigme. Slednja izhaja iz hipoteze o indirektni povezavi med elementoma tržne strukture ter uspešnosti podjetij, katera je določena na podlagi stroškovnih dejavnikov in dejavnikov povpraševanja (Beattie et al., 2003, str. 252). Beattie ter Fearnley (1994) sta kot dejavnik povpraševanja navedli obnašanje naročnikov revizijskih storitev, saj se ti odločajo za vodilne revizijske družbe zaradi njihovega ugleda ali nezadovoljstva s

prejšnjim revizorjem, kar pa posledično še dodatno povečuje koncentracijo na trgu revizijskih storitev. Kot stroškovni dejavnik pa sta navedli ekonomije obsega, ki so motiv za združitve med revizijskimi družbami, kar vnovič povečuje tržno koncentracijo. Povezave med posameznimi elementi novejše SCP paradigme so prikazane na Sliki 2.

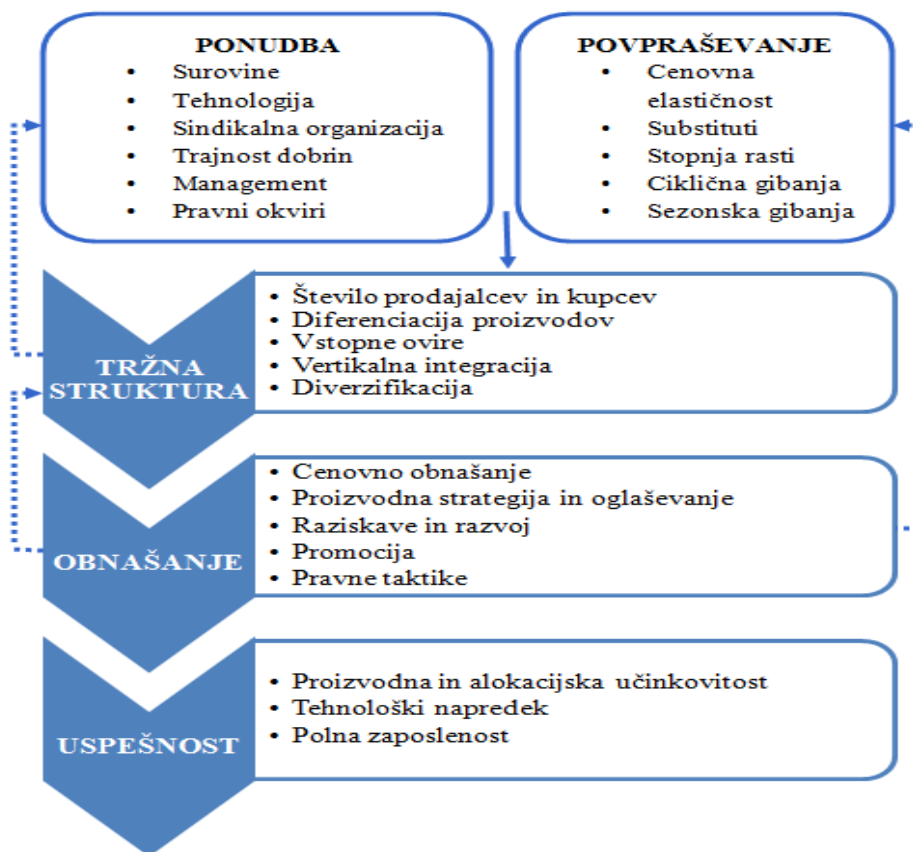
Slika 2: Novejša SCP paradigma

Vir: Beattie et al., *And then there were four: A study of UK audit market concentration - causes, consequences and the scope for market adjustment*, 2003, str. 253.

Zaradi lažjega razumevanja poslovnega odločanja na podlagi novejših pristopov industrijske organizacije v nadaljevanju predstavljamo nekoliko predelano SCP paradigmo avtorjev Scherer in Ross (1990), ki jo prikazuje Slika 3.

Slika 3: Predelava novejše SCP paradigme

Vir: M. Olive, *Price and markup behaviour in manufacturing: A Cross Country Study*, 2002, str. 10.

Na Sliki 3 so najmočnejša vzročna razmerja upodobljena z neprekinjenimi puščicami, medtem ko so povratni učinki prikazani s prekinjenimi puščicami. Podobno kot na Sliki 2 je v skladu z novejšo teorijo industrijske organizacije razvidna indirektna povezava med elementi SCP paradigme. Na določanje tržne strukture tudi tu pomembno vplivata dva dejavnika, ponudba in povpraševanje. Zaradi nizke ravni povpraševanja se lahko zmanjša število podjetij v industriji, tehnologija kot dejavnik ponudbe pa lahko močno vpliva na strukturo stroškov. Poleg povpraševanja in ponudbe na tržno strukturo vplivajo tudi zgodovinski in politični dejavniki (Olive, 2002, str. 9).

Ponudba podjetij vpliva na tržno strukturo skozi cene vhodnih surovin, tehnologijo, trajnost proizvodov ter ostale dejavnike, medtem ko povpraševanje vpliva skozi cenovno elastičnost povpraševanja, število substitutov, tržni pristop ter druge dejavnike. Tržna struktura se oblikuje na podlagi števila ponudnikov in kupcev na trgu, velikostne porazdelitve podjetij, diferenciacije proizvodov, vstopnih ovir, strukture stroškov, vertikalnih povezav ter stopnje odprtosti trga navzven. Tržna struktura povratno vpliva na ponudbo in obnašanje podjetij pri določanju cen, strategij, pri oglaševanju izdelka ter vlaganju v raziskave in razvoj, slednje pa nazaj vpliva na tržno strukturo ter na velikost povpraševanja na trgu. Zadnji element je uspešnost poslovanja podjetja, na katerega vplivajo napredek, stopnja zaposlenosti ter lastniškega kapitala (Olive, 2002, str. 9–10).

V nasprotju s tradicionalno teorijo industrijske organizacije novejša teorija ne temelji več na predpostavki, da visoka koncentracija na trgu revizijskih storitev vodi k nižji konkurenci ter posledično povečanju cen revizijskih storitev. Do takšnega dognanja so prišli Beattie et al. (2003), ki so na podlagi raziskave angleškega trga ugotovili, da je bil učinek združitve velikih osmih revizijskih družb na stopnjo koncentracije skoraj zanemarljiv. Vsekakor pa je zanimiva ugotovitev Thavapalan et al. (2002), ki so v svoji raziskavi avstralskega trga revizijskih storitev tradicionalno teorijo industrijske organizacije v celoti zavrgli. Ugotovili so, da je zaradi združitve revizijskih družb v družbo PricewaterhouseCoopers (v nadaljevanju PWC) prišlo do povečanja koncentracije na avstralskem trgu revizijskih storitev. Hkrati pa se je povečala tudi konkurenca na revizijskem trgu, saj so se naročniki zaradi te združitve raje odločali za poslovanje z manjšimi revizijskimi družbami. Med tistimi, ki so zavračali tradicionalno teorijo, sta bila tudi Pearson in Trompeter (1994), ki sta v svoji raziskavi dveh ameriških panog prišla do ugotovitve, da so cene revizijskih storitev v visoko koncentriranih trgih nižje. Slednje sta utemeljila na podlagi predpostavke, da imajo revizijske družbe zaradi manjšega števila konkurentov nižje stroške delovne sile, kar jim omogoča večjo specializacijo le-te. Večja specializacija zaposlenih pa se bo na dolgi rok po njihovem mnenju odrazila v nižjih cenah revizijskih storitev zaradi večjih ekonomij obsega.

Kot lahko vidimo, so se v literaturi pojavile različne opredelitve SCP paradigme, ki imajo temelj bodisi v tradicionalni bodisi v novejši teoriji industrijske organizacije. Zato ne preseneča, da so SCP paradigme največkrat testirane hipoteze v teoriji industrijske organizacije, ki so jo empirične raziskave na podlagi dokazov o pozitivni povezavi med tržno

strukturo in uspešnostjo podjetij tudi večkrat potrdile (Ajrouni, 2010, str. 509). V nadaljevanju predstavljamo posamezne elemente SCP paradigme.

1.2 Tržna struktura

Prvi bistveni element SCP paradigme je tržna struktura, ki se nanaša na organizacijske značilnosti trga, ki določajo razmerja na trgu med kupci, prodajalci in potencialnimi novimi prodajalci. Med elemente tržne strukture štejemo število prodajalcev in število kupcev na trgu, stopnjo diferenciacije proizvodov, stopnjo vertikalne integracije in vstopne pogoje. Ti elementi nam pojasnjujejo, kdaj in zakaj delovanje trgov odstopa od modela popolne konkurence (Martin, 1994, str. 5). Poleg modela popolne konkurence lahko na podlagi stopnje koncentracije določimo še druge tržne strukture, katerih značilnosti so opisane v Tabeli 1.

Tabela 1: Glavne značilnosti različnih tržnih struktur

Struktura	Število podjetij in stopnja diferenciacije	Tržni delež
Popolna konkurenca	Številna podjetja, identični proizvodi oz. storitve	Veliko podjetij brez tržne moči
Monopolistična konkurenca	Številna podjetja, številni dejansko ali navidezno diferencirani proizvodi oz. storitve	Veliko podjetij z majhno tržno močjo
Ohlapen oligopol	Nekaj podjetij, malo ali nič razlik med proizvodi oz. storitvami	Štiri podjetja imajo manj kot 40% tržni delež
Strog oligopol	Nekaj podjetij, diferencirani proizvodi oz. storitve	Štiri podjetja imajo do 60 % tržnega deleža
Dominantno podjetje	Eno podjetje, veliko diferenciranih proizvodov oz. storitev	Eno podjetje ima od 40 % do 99 % tržnega deleža
Monopol	Samo eno podjetje, proizvod oz. storitev nima dobrih nadomestkov	Eno podjetje ima 100% tržni delež

Vir: P. Samuelson & W. Nordhaus, Ekonomija, Šestnajsta izdaja, 2002, str. 158; V. Beattie et al., And then there were four: A study of UK audit market concentration — causes, consequences and the scope for market adjustment, 2003, str. 252–253.

Da bi lahko pravilno določili obliko tržne strukture, je potrebno najprej natančneje spoznati ključne dejavnike, ki pomembno vplivajo nanjo. Med te dejavnike uvrščamo število ponudnikov in kupcev na trgu ter porazdelitev podjetij, ki jo merimo s **stopnjo koncentracije** podjetij na trgu. O večji koncentriranosti govorimo, kadar na trgu nastopa manjše število podjetij, o največji koncentriranosti pa, ko gre za monopol, saj le eno samo podjetje obvladuje celoten trg. Nasprotno o nižji koncentriranosti govorimo, ko je na trgu prisotno veliko število podjetij, kar vpliva na oblikovanje popolnoma konkurenčnih tržnih struktur (Besanko et al., 2004, str. 204, 207). Poleg tega na obliko tržne strukture pomembno vplivajo še **diferenciacija** proizvodov skozi inovativnost in kakovost proizvodov, morebitna konkurenca ter **vstopne ovire**.

1.2.1 Mere koncentracije

Najpomembnejši element tržne strukture je tržna koncentracija, ki meri stopnjo tržne dominantnosti in je odvisna od števila podjetij in njihove relativne velikosti (Burgess, 1989, str. 75–77). Pri merjenju tržne koncentracije si pomagamo z različnimi merami koncentracije, ki pa so še vedno predmet mnogih razprav o tem, katera je najboljša pri ugotavljanju koncentracije na trgu. Curry in George (1983, str. 204) menita, da uporaba le ene mere koncentracije ne more prikazati celotne kompleksnosti preučevanega trga, zato predlagata uporabo večjega števila različnih mer koncentracije. V skladu z njuno ugotovitvijo bodo v nadaljevanju magistrskega dela predstavljene različne mere koncentracije, ki jih razdelimo v dve večji skupini, in sicer na absolutne ter relativne mere koncentracije. Quick in Sattler (2011, str. 66) razporejata koeficient koncentracije in Herfindahl-Hirschmanov indeks med absolutne mere, medtem ko sta Ginijev indeks ter Lorenzova krivulja relativni meri koncentracije.

Da bi lahko določili zgornje mere koncentracije, moramo najprej izračunati tržne deleže posameznih podjetij v panogi. Če želimo tržno koncentracijo prikazati z vidika prodaje, bomo tržne deleže izračunali kot deleže prodaje podjetij v celotni prodaji panoge. Enačba (1) ponazarja izračun tržnega deleža z vidika prodaje (Hrovatin, 1996, str. 126):

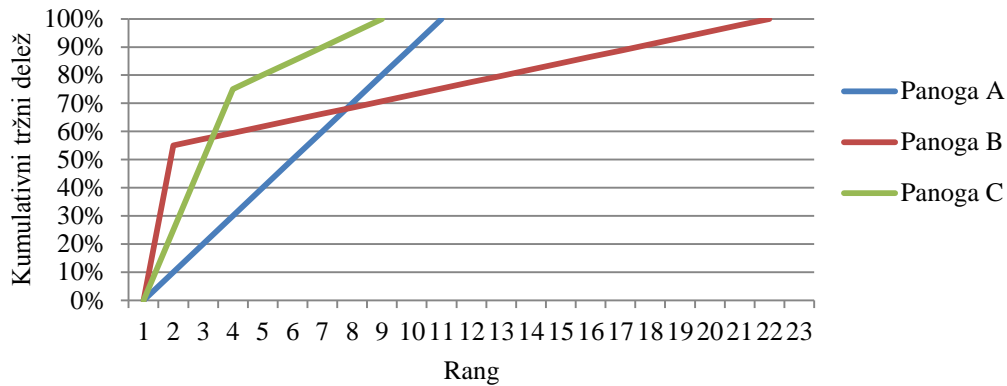
$$\text{Tržni delež} = \frac{\text{Celotni prihodek podjetja}}{\text{Celotni prihodek panoge}} \quad (1)$$

Določena monopolna moč je prisotna že, če ima neko podjetje 15% tržni delež v panogi. O veliki tržni moči pa govorimo, kadar ima podjetje več kot 40 % tržnega deleža v panogi. Dejanska tržna moč je seveda odvisna tudi od cenovne elastičnosti povpraševanja po proizvodih tega podjetja. Čim bolj neelastično je povpraševanje in čim manj substitutov ima proizvod, tem večja je dejanska tržna moč podjetja (Hrovatin, 1996, str. 126). Ko imamo izračunan tržni delež, lahko stopnjo tržne koncentracije prikažemo s koncentracijsko krivuljo, koeficientom koncentracije, Herfindahl-Hirschmanovim indeksom, entropijo, Ginijevim koeficientom in Lorenzovo krivuljo.

1.2.1.1 Koncentracijska krivulja

Eden izmed načinov prikaza tržne koncentracije je uporaba koncentracijske krivulje, ki je temelj za ostale mere koncentracije. Ta je prikazana na Sliki 4, in sicer tu vidimo koncentracijske krivulje treh panog: A, B in C. Na abscisno os nanašamo število podjetij v panogi, na ordinatno os pa njihove kumulativne tržne deleže. Podjetja razvrstimo glede na velikost tržnih deležev, začnemo s podjetjem, ki ima največji tržni delež, zaključimo pa s podjetjem z najmanjšim tržnim deležem.

Slika 4: Koncentracijska krivulja

Vir: L. Pepall et al., *Industrial Organization: Contemporary Theory and Empirical Applications*, 2008, str. 45.

Kot vidimo iz Slike 4, ima panoga A 10 podjetij z 10% tržnim deležem. Panoga B ima 21 podjetij, kjer ima največje podjetje 55% delež, preostalih 20 podjetij pa ima vsako po 2,25% tržni delež. Panoga C ima 3 podjetja s 25% tržnim deležem ter 5 podjetij s 5% tržnim deležem (Pepall et al., 2008, str. 44–45).

1.2.1.2 Koeficient koncentracije

Podatke o stopnji tržne koncentracije v posamezni panogi poleg prikaza s koncentracijsko krivuljo najpogosteje izračunamo z uporabo Herfindahl-Hirschmanovega indeksa in koeficienta koncentracije, ki ga izračunamo z enačbo (2) (Le Vourc'h & Morand, 2011, str. 16):

$$CR_k = \sum_{i=1}^k s_i \quad (2)$$

CR_k – koeficient koncentracije k največjih podjetij

s_i – tržni delež podjetja i

Iz zgornje enačbe vidimo, da je koeficient koncentracije vsota tržnih deležev največjih k podjetij na trgu. Če se vrednost CR_k približa 1, pomeni, da je koncentracija na trgu zelo visoka ter da lahko slednji postane zanimiv tudi za protimonopolne regulatorje, nasprotno pa velja, če se vrednost CR_k približa 0, kjer velja, da je trg zelo konkurenčen. Takšno sklepanje nas lahko privede do pomanjkljivih zaključkov, saj so razmere na posameznih trgih zelo različne. Kljub dejstvu, da na trgu dominira le nekaj večjih podjetij, je lahko ta še vedno bolj konkurenčen kot trg z velikim številom podjetij (Belleflamme & Peitz, 2010, str. 35).

V ZDA je najpogosteje uporabljen koeficient koncentracije za štiri največja podjetja (v nadaljevanju CR_4), s katerim stanje v celotni panogi prikažejo na podlagi vsote tržnih deležev štirih največjih družb v tej panogi. Če se ponovno navežemo na primer na Sliki 4, lahko trem hipotetičnim panogam A, B in C na enostaven način določimo CR_4 (Panoga A: 40 %, Panoga

B: 61,75 %, Panoga C: 80 %). Na enak način kot CR4 določimo tudi koeficient koncentracije osmih največjih podjetij (v nadaljevanju CR8) (Panoga A: 80 %, Panoga B: 70,75 %, Panoga C: 100 %). Sklepanje na podlagi koeficienta koncentracije nas lahko privede do površnih zaključkov, saj slednji ne vsebuje informacij o številu vseh podjetij v panogi. To lahko vidimo tudi v preučevanem primeru, ko primerjamo vrednosti koeficienta CR8, ki pokaže, da je panoga A bolj koncentrirana kot panoga B, nasprotno pa velja, če primerjamo vrednosti koeficienta CR4, ki pokaže, da je v panogi B višja koncentracija kot v panogi A. V obeh primerih je potrebna ločena analiza vrednosti posameznih koeficientov koncentracije (Pepall et al., 2008, str. 45).

Zaradi omenjene omejitve in enostavnejšega razumevanja koncentriranosti posamezne panoge so vrednosti koeficientov CR4 in CR8 ter njihove interpretacije ločeno prikazane v klasifikaciji, ki je prikazana v Tabeli 2.

Tabela 2: Interpretacija vrednosti koeficientov CR4 in CR8

CR4 (v %)	CR8 (v %)	Interpretacija
75–100	90–100	Zelo visoka tržna koncentracija
65–75	85–90	Visoka tržna koncentracija
50–65	70–85	Srednje visoka tržna koncentracija
35–50	45–70	Nizka do srednje visoka tržna koncentracija

Vir: U. Stefani, Anbieterkonzentration bei Prüfungsmandaten börsennotierter Schweizer Aktiengesellschaften, 2006, str. 123.

1.2.1.3 Herfindahl-Hirschmanov indeks

Medtem ko je za izračun koeficienta koncentracije potrebno manjše število tržnih deležev največjih k podjetij na trgu, so za izračun Herfindahl-Hirschmanovega indeksa (v nadaljevanju HHI indeksa) potrebni tržni deleži vseh podjetij na trgu. Za panogo z N podjetji ga izračunamo po enačbi (3) (Pepall et al., 2008, str. 46):

$$HHI = \sum_{i=1}^N s_i^2 \quad (3)$$

HHI – Herfindahl-Hirschmanov indeks

s_i – tržni delež podjetja i

HHI indeks izračunamo kot vsoto kvadratov tržnih deležev N podjetij v panogi. V primeru zgornjega ekstrema, ko je vrednost *HHI* enaka 1, obstaja na trgu samo eno podjetje, ki obvladuje celoten trg, nasprotno pa velja v primeru, ko je vrednost *HHI* enaka 0, saj je trg popolno konkurenčen z velikim številom manjših podjetij z zanemarljivimi tržnimi deleži. Ko so tržni deleži prikazani v odstotkih, se vrednost HHI indeksa giblje med 0 in 10.000 (Belleflamme & Peitz, 2010, str. 35).

Za pomoč pri interpretaciji vrednosti HHI indeksov ter določanju koncentriranosti panog se opiramo na klasifikaciji ameriškega Ministrstva za pravosodje in Zvezne komisije za trgovino ter Evropske komisije, ki sta podani v Tabeli 3.

Tabela 3: Interpretacija vrednosti HHI indeksov

HHI indeks v ZDA	HHI indeks v EU	Interpretacija
HHI < 1.500	HHI < 1.000	Nizka tržna koncentracija
1.500 < HHI < 2.500	1.000 < HHI < 2.000	Srednja visoka tržna koncentracija
HHI > 2.500	HHI > 2.000	Visoka tržna koncentracija

Vir: U. S. Department of Justice and the Federal Trade Commission, Horizontal Merger Guidelines, 2010, str. 19; European Commission, Guidelines on the assessment of horizontal mergers under the Council Regulation on the control of concentrations between undertakings (2004/C 31/03), 2004, str. 7.

Kljub temu, da HHI indeks ter koeficient koncentracije prikazeta podobne trende v višini koncentracije, pa med njima obstajajo nekatere razlike. Pong (1999, str. 455) je mnenja, da je HHI indeks boljša izbira, saj vključuje tržne deleže vseh podjetij v panogi in ne samo določenega števila k največjih podjetij v panogi, kakor to upoštevamo pri izračunu koeficienta koncentracije. Prav tako kot Pong tudi Wootton et al. (1994, str. 61) menijo, da je kljub visoki korelaciji med koeficientom koncentracije in HHI indeksom bolje izbrati HHI indeks, ki za razliko od koeficienta koncentracije upošteva velikost podjetij v panogi, saj pripiše večjo težo tistim podjetjem, ki imajo večje tržne deleže.

Tako pri uporabi HHI indeksa kot tudi koeficienta koncentracije se lahko srečamo s problematično opredelitvijo stopnje koncentracije, na katero pomembno vpliva pravilna opredelitev panoge oziroma trga. Pepall et al. (2008, str. 47–48) so s primerom trga »kol«, kjer nastopata glavna proizvajalca, Coca-Cola in Pepsi, ponazorili, kako težavna je lahko opredelitev preučevanega trga. Ker je panoga opredeljena kot skupina proizvodov, v katerih kupci vidijo substitute, se nam zastavi vprašanje, kaj lahko poleg preučevanega proizvoda še vključimo med substitute. V primeru trga »kol« se potemtakem sprašujemo, ali so lahko poleg različnih vrst kol med substituti vštete tudi druge pijače, kot so na primer sadni sokovi, ledeni čaji, mleko z okusom ter ostale pijače. Če nimamo natančnega odgovora na to vprašanje in jasno opredeljene panoge, nas lahko izračuni HHI indeksov in koeficientov koncentracije pripeljejo do napačne interpretacije koncentracije na trgu.

1.2.1.4 Entropija

Mere koncentracije lahko temeljijo tudi na podlagi koncepta entropije, ki izhaja iz različnih znanstvenih razlag. V našem primeru se osredotočamo na statistično opredelitev, kjer z entropijo izmerimo neurejenost in negotovost sistema. Če želimo z entropijo izmeriti razpršenost tržnih deležev posameznih podjetij, uporabimo enačbo (4) (Curry & George, 1983, str. 208):

$$E = - \sum_{i=1}^N s_i \log s_i \quad (4)$$

E – entropija

s_i – tržni delež podjetja i

N – število podjetij v panogi

Kot je razvidno iz enačbe (4), ima slednja negativen predznak, kar pomeni, da sta tržna koncentracija in entropija obratno sorazmerni. V primeru zgornjega ekstrema, ko je vrednost entropije enaka $\log N$, obstaja na trgu N podjetij podobne velikosti, nasprotno pa velja v primeru spodnjega ekstrema, ko se vrednost entropije približuje 0, obstaja na trgu le eno podjetje. Iz tega sklepamo, da čim višje so vrednosti entropije, tem nižje so vrednosti tržne koncentracije in obratno (Curry & George, 1983, str. 208).

Jacquemin in Kumps (1971, str. 61) menita, da prednost merjenja tržne koncentracije na podlagi entropije posameznih podjetij izhaja iz sposobnosti, da jo je mogoče ločeno meriti v več podskupinah podjetij ter jih primerjati znotraj in med skupinami podjetij. Na podlagi tega ugotovimo, v kolikšni meri je posamezna skupina podjetij prispevala k celotni koncentraciji vseh podjetij. To sta dokazala tako, da sta izmerila entropiji dveh skupin velikih podjetij, ki sta jih razdelila na britanska podjetja in podjetja iz Evropske gospodarske skupnosti, ter ju primerjala znotraj in med skupinama. Na ta način sta določila tržno koncentracijo in primerjala evolucijo britanskih podjetij s podjetji iz Evropske gospodarske skupnosti ter ugotovila podobnosti in razlike med njima.

Druga prednost merjenja tržne koncentracije na podlagi entropije se navezuje na dejstvo, da upošteva celotno distribucijo tržnih deležev podjetij na trgu in ne samo največjih entitet. Za razliko od entropije koeficient koncentracije eksplicitno in Herfindahl-Hirschmanov indeks implicitno prikažeta le spremembe tržnih deležev v največjih podjetjih (Aiginger & Davies, 2004, str. 234, 235).

Poleg zgoraj opredeljenih prednosti ima koncept entropije tudi pomanjkljivost, ki jo je v raziskavi izpostavil Hart (1971), ki pravi, da v primeru združitve podjetij izračun na podlagi entropije ne prikaže povečanja koncentracije na trgu. To se zgodi zaradi nadproporcionalnega padca vrednosti $\log N$, ki vpliva na povečanje entropije ter posledično zmanjšanje tržne koncentracije.

1.2.1.5 Ginijev koeficient in Lorenzova krivulja

Tržno koncentracijo lahko izmerimo tudi z Ginijevim koeficientom, ki je tesno povezan z Lorenzovo krivuljo. Ginijev koeficient izračunamo po enačbi (5) (Le Vourc'h & Morand, 2011, str. 17):

$$G = \frac{N+1-2 \sum_{i=1}^N i s_i}{N} \quad (5)$$

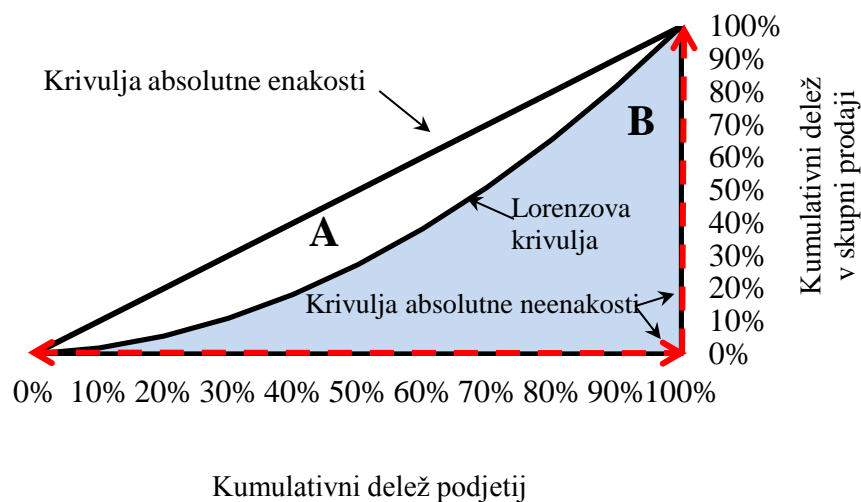
G – Ginijev koeficient

s_i – tržni delež podjetji i

N – število podjetij v panogi

Vrednost Ginijevega koeficienta se giblje med 0 in 1, kjer vrednost 0 predstavlja popolno enakost tržnih deležev in 1 popolno neenakost tržnih deležev. Ker Ginijev koeficient izhaja iz Lorenzove krivulje, ki grafično prikazuje frekvenčno porazdelitev dohodka, je ta v nadaljevanju tudi podrobneje predstavljena (Le Vourc'h & Morand, 2011, str. 20).

Slika 5: Lorenzova krivulja

Vir: J. Le Vourc'h & P. Morand, *Study on the effects of the implementation of the acquis on statutory audits of annual and consolidated accounts including the consequences on the audit market*, 2011, str. 20; P. Samuelson & W. Nordhaus, *Ekonomija*, Šestnajsta izdaja, 2002, str. 345.

Kot je razvidno iz Slike 5, Lorenzova krivulja meri na abscisni osi kumulativne deleže podjetij, na ordinatni osi pa kumulativne deleže v skupni prodaji. Diagonala grafa predstavlja popolnoma enako porazdelitev, kjer bi vsa podjetja dobila enak delež prodaje. Čim večji je odklon Lorenzove krivulje od te diagonale, tem večja je neenakost deleža skupne prodaje glede na delež podjetij. V primeru, ko bi bilo na trgu eno samo podjetje, bi bila Lorenzova krivulja enaka krivulji absolutne neenakosti (v grafu označeno s prekinjenimi črticami). Ker Ginijev koeficient izhaja iz Lorenzove krivulje in meri neenakost, se slednjega na grafu prikaže kot razmerje med poljem A ter celotno ploščino pod diagonalo (Abidin, 2006, str. 49–50).

Medtem ko Ginijev koeficient in Lorenzovo krivuljo pogosto uporabljamo pri merjenju koncentracije za celotno gospodarstvo države, se za merjenje koncentracije v posamezni panogi raje odločamo za druge mere koncentracije. Razlog je v tem, da sta Lorenzova krivulja in Ginijev koeficient zelo občutljiva za napake v številu podjetij v panogi. Če bi se število

podjetij v panogi z majhnim številom enakih podjetij povečalo, bi to hkrati rezultiralo v povečanju stopnje neenakosti, kar pa ni vedno res. S to slabostjo se največkrat srečamo pri nepopolno konkurenčnih panogah, kjer je število podjetij premajhno, da bi Ginijev koeficient in Lorenzovo krivuljo uporabili kot merili neenakomerne porazdelitve (Hart, 1971, str. 75).

1.2.2 Vstopne ovire

Čeprav so stroškovne razlike najpomembnejši dejavnik tržne strukture, lahko tudi ovire pri vstopu povečajo koncentracijo. Ovire pri vstopu so dejavniki, ki povzročijo, da je vstop v panogo in na trg za nova podjetja težak. Če so ovire visoke, utegne imeti panoga le nekaj podjetij in precej omejeno konkurenco (Samuelson & Nordhaus, 2002, str. 160).

Bain (1956) kot prvi opredeli vstopne ovire. Razume jih kot prednosti obstoječih podjetij na trgu pred potencialnimi konkurenti, ki se odražajo v obsegu, v katerem lahko obstoječa podjetja zvišajo cene nad konkurenčno ceno, ne da bi pri tem privabljala nove konkurente k vstopu na trg. Skozi čas so mnogi avtorji spreminjali in dopolnjevali Bainovo opredelitev, saj so menili, da ta ni zajela vseh vstopnih ovir (McAfee, Mialon & Williams, 2004, str. 461, 463).

Različni avtorji med vrste vstopnih ovir vključujejo:

- **stroškovne prednosti** (Bain, 1956; Day, 1984; Harrigan, 1981; Henderson, 1984; Lieberman, 1987; Porter, 1980; Scherer, 1970, 1980; Schmalensee, 1981; Weizsacker, 1980; Yip, 1982a),
- **diferenciacijo proizvodov** (Bain, 1956, 1962; Bass et al., 1978; Hofer & Schendel, 1978; Porter, 1980; Schmalensee, 1982),
- **kapitalske zahteve** (Bain, 1956; Eaton & Lipsey, 1980; Harrigan, 1981; Porter, 1980),
- **stroške zamenjave kupcev** (McFarlan, 1984; Porter, 1980),
- **dostop do distribucijskih poti** (Porter, 1980, 1985),
- **vladno politiko** (Beatty et al., 1985; Dixit & Kyle, 1985; Grabowski & Vernon, 1986; Moore, 1978; Porter, 1980; Pustay, 1985),
- **oglaševanje** (Brozen, 1971; Comanor & Wilson, 1967; Demsetz, 1982; Harrigan, 1981; Netter, 1983; Reed, 1975; Reekie & Bhoyrub, 1981; Spence, 1980),
- **število konkurentov** (Harrigan, 1981),
- **raziskave in razvoj** (Harrigan, 1981; Schmalensee, 1983),
- **ceno** (Needham, 1976; Smiley & Ravid, 1983),
- **tehnologijo in tehnološke spremembe** (Arrow, 1962; Ghadar, 1982; Porter, 1985; Reinganum, 1983),
- **koncentracijo kupcev** (King & Thompson, 1982),
- **koncentracijo dobaviteljev** (Bain, 1956, 1968; Crawford, 1975; Mann, 1966),
- **diverzifikacijo** (Schwartz & Thompson, 1986),
- **blagovno znamko** (Krouse, 1984),
- **nepovratne stroške** (Baumöl & Willig, 1981),

- **stroške prodaje** (Williamson, 1963),
- **pričakovano reakcijo obstoječih podjetij** (Needham, 1976; Yip, 1982b),
- **dostop do surovin in materiala** (Scherer, 1970).

Povzetek z opisom različnih vrst vstopnih ovir se nahaja v Prilogi 1.

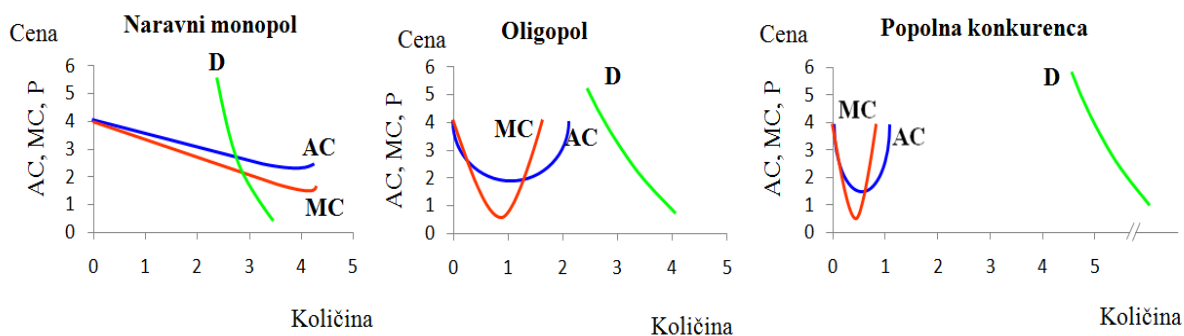
1.2.3 Diferenciacija

Diferenciacija je koncept, katerega začetnik je Chamberlin (1933, str. 56–57), ki jo opredeli kot način, kako podjetja s spreminjanjem značilnosti proizvodov in storitev diferencirajo svojo ponudbo v odnosu do ponudbe konkurenčnih podjetij. Diferenciacija lahko temelji na podlagi določenih značilnosti proizvodov ali storitev, kot so avtorske pravice, blagovne znamke, spreminjanje zunanjšega videza proizvoda, kvalitete, barve in ostalih karakteristik. Poleg tega se podjetja lahko diferencirajo še z oglaševanjem, ki pripomore k boljši podobi proizvodov in storitev v očeh potrošnikov.

Čeprav je diferenciacija že zelo dobro uveljavljen koncept v praksi, se še ni oblikovala njegova formalna definicija. Ker se v literaturi pojavljajo različne opredelitve diferenciacije, sta Sharp in Dawes (2001, str. 743) na podlagi skupnih značilnosti teh definicij oblikovala enotno opredelitev koncepta diferenciacije. V skladu z njuno opredelitvijo o diferenciaciji govorimo, ko se potrošnik na podlagi določenih značilnosti proizvoda ali storitev raje odloči za ponudbo določenega podjetja kot za ponudbe ostalih konkurenčnih podjetij.

Tudi diferenciacija je lahko ena izmed vstopnih ovir, ki odvrta potencialne konkurente od vstopa v panogo ter hkrati poveča moč obstoječih podjetij. V številnih panogah je običajno, da majhno število proizvajalcev proizvaja zelo veliko različnih blagovnih znamk, modelov in proizvodov. Različice so vabljive za kar največje število različnih potrošnikov. Toda izredno veliko število diferenciranih proizvodov lahko tudi odvrta potencialne konkurente. Povpraševanje za vsak diferencirani proizvod bo tako majhno, da ne bo moglo podpirati velikega števila podjetij, ki delujejo pri dnu svojih krivulj stroškov v obliki črke U. Rezultat je, da se krivulja D popolne konkurence na Sliki 6 premakne tako daleč na levo, da postane kot krivulja povpraševanja monopola ali oligopola. Iz tega vidimo, da lahko tudi diferenciacija povzroči večjo koncentracijo in bolj nepopolno konkurenco (Samuelson & Nordhaus, 2002, str. 161).

Slika 6: Tržne strukture, ki so odvisne od relativnih stroškovnih dejavnikov in dejavnikov povpraševanja

Legenda: P= Cena, AC= Povprečni stroški, MC= Mejni stroški, D= Krivulja povpraševanja

Vir: P. Samuelson & W. Nordhaus, *Ekonomija*, Šestnajsta izdaja, 2002, str. 160.

1.3 Obnašanje podjetij

Ker na obnašanje podjetij ne vplivajo samo strukturni dejavniki panoge, bodo v nadaljevanju opisane tudi sistematične razlike med panogami, kot so oblikovanje cen, integracije, raziskave in razvoj ter oglaševanje, ki prav tako vplivajo na obnašanje podjetij (Prašnikar & Debeljak, 1998, str. 317).

Eden od načinov, kako prikažemo povezavo med tržno strukturo in obnašanjem podjetij, je uporaba Lernerjevega indeksa, ki nam pove, kako se oblikujejo cene na trgu, natančneje koliko cena na trgu presega mejne stroške podjetja. Gre za merilo monopolne moči, ki ga je prvi oblikoval Lerner (1934, str. 169), katerega pa je Cabral (2000, str. 155) ustrezno priredil in je prikazan v spodnji enačbi (6):

$$L = \sum_{i=1}^n s_i \frac{P - MC_i}{P} = \frac{HHI}{\varepsilon} \quad (6)$$

L – Lernerjev indeks

P – cena

MC_i – mejni stroški

s_i – tržni delež podjetja i

HHI – Herfindahl–Hirschmanov indeks

ε – cenovna elastičnost povpraševanja

Vrednost Lernerjevega indeksa je vedno med 0 in 1. Za popolno konkurenco, pri kateri je $P=MC$, je njegova vrednost enaka 0. Čim višja je stopnja monopolne moči podjetja, tem bližja je vrednost številu 1. Lernerjev indeks je zelo primerno merilo monopolne moči podjetja, vendar pri njegovem izračunavanju prihaja do nekaterih problemov. Predvsem je težko izraziti mejne stroške podjetja, zato se pri izračunavanju pogosto uporabljajo povprečni

stroški. Prav tako Lernerjev indeks ne izraža dinamičnih sprememb pri povpraševanju (Prašnikar, Domadenik, & Koman, 2008, str. 229).

Poleg cenovne politike lahko na obnašanje podjetij vplivajo tudi procesi integracije, ki odražajo koncentracijo sredstev v okviru enega podjetja. Doseči jo je mogoče z združevanjem dveh ali več podjetij v eno podjetje in z rastjo podjetja. Proces integracij imajo ekonomsko in časovno razsežnost, ki ju upravičimo bodisi z ekonomijami obsega in povezanosti bodisi z boljšim gospodarjenjem s transakcijskimi stroški. Časovno jih opredelimo kot proces koncentracije, ki se kaže kot posledica delovanja tržnih sil oz. kot proces dekoncentracije, ki ga običajno sprožijo nosilci ekonomske politike in je odgovor na neučinkovito izrabo proizvodnih dejavnikov zaradi nastajanja monopolnih in oligopolnih tržnih struktur. Oba procesa se ciklično izmenjujeta (Prašnikar & Debeljak, 1998, str. 317–318).

Preostala dva necenovna elementa obnašanja podjetij sta raziskave in razvoj ter oglaševanje, katerih stroški se lahko bistveno razlikujejo med različnimi panogami. Samuelson in Nordhaus (2002, str. 160–161) menita, da lahko tudi vlaganja v raziskave in razvoj ter oglaševanje ustvarijo vstopne ovire v določeni panogi. Z vlaganji v raziskave in razvoj podjetja vplivajo na svojo inovacijsko aktivnost, ki jo zaščitijo s patenti, ki izumitelju začasno omogočajo izključno uporabo (monopol) patentiranega proizvoda ali procesa. Vlade podeljujejo patentne monopole, da spodbujajo izumiteljsko in inovatorsko dejavnost, saj v nasprotnem primeru podjetja raziskavam in razvoju ne bi bila več pripravljena nameniti toliko časa in virov. Poleg tega lahko tudi oglaševanje postavi vstopno oviro, saj pri potrošnikih vzbudi zavest o proizvodu ali storitvi in zvestobo dobro znani blagovni znamki, zaradi česar se ti raje odločijo za nakup pri obstoječem podjetju v panogi.

1.4 Uspešnost podjetij

Uspešnost (angl. *effectiveness*) je pojem, ki je opredeljen s ciljem poslovanja podjetja. Biti uspešen pomeni delati prave stvari, medtem ko biti učinkovit (angl. *efficient*) pomeni delati stvari na pravi način. Zelo pomembno je, da razlikujemo ta dva pojma, saj z uspešnostjo merimo kakovost in ustreznost poslovanja glede na vnaprej zastavljene cilje, medtem ko je učinkovitost lastnost poslovanja, da se za doseg ciljev ne porablja več časa in sredstev, kot je potrebno. Učinkovitost merimo z razmerjem med vložki in izložki, torej z ugotavljanjem, kolikšni vložki so potrebni, da pridemo do učinkov. Borak (2000, str. 102) meni, da je učinkovit tisti, ki ustvarja učinke smotrno, medtem ko biti uspešen pomeni delati prave stvari in z njimi dosežati primerne cene glede na vložke.

V praksi smo lahko priča situaciji, ko je podjetje učinkovito, saj proizvaja oz. prodaja svoje proizvode in storitev na povsem racionalen in najboljši tehničen način, vendar podjetje posluje neuspešno, saj ni sposobno doseči zastavljenih ciljev, ki so povezani z načrtovanimi prodajnimi cenami in zelenim dobičkom. Po drugi strani pa smo lahko priča tudi obratni situaciji, ko je podjetje neučinkovito, kljub temu pa je uspešno, saj zaradi svojega

monopolnega položaja na trgu dosega visoke dobičke in prodaja svoje proizvode ali storitve po visokih prodajnih cenah (Biloslavo, Bagnoli, & Figelj, 2012, str. 429–430).

Na uspešnost lahko vplivajo tehnično-tehnološki dejavniki, ki z uvajanjem tehnoloških sprememb in z zmanjšanjem potrebnega delovnega časa vodijo do tehničnega napredka ter nižjih stroškov. Prav tako lahko na uspešnost vplivajo tudi organizacijski dejavniki, kjer podjetje v okviru dane tehnologije dosega najvišjo uspešnost, če jo optimalno izkorišča, ter družbeni dejavniki, katere predstavlja množica gospodarskih, socialnih, pravnih, tehnoloških, političnih in ostalih dejavnikov (Lipičnik, Pučko, & Rozman, 1991, str. 9–33).

Uspešnost poslovanja je najprej potrebno izmeriti, nato pa presoditi, ali izračunana vrednost kazalnika, ki smo ga izbrali kot merilo uspešnosti, kaže pravo sliko o dejanski uspešnosti poslovanja (Tekavčič, 2002, str. 665). Običajno za izračunavanje vrednosti kazalnikov uspešnosti poslovanja uporabimo podatke, ki jih zagotavlja računovodstvo. Med računovodskimi kazalniki uspešnosti je najpogosteje uporabljen kazalec čiste donosnosti kapitala (angl. *return on equity* oz. *ROE*), kateri pa managerje žal spodbuja v doseganje kratkoročnih rezultatov namesto dolgoročnih. Zaradi tega je v praksi prišlo do uporabe novih meril, in sicer ekonomske dodane vrednosti (v nadaljevanju EVA), ki temelji na ideji, da podjetje lahko pridobi nov kapital na trgu kapitala le, če je sposobno povečevati vrednost naložb investitorjem. Da bo podjetje povečalo vrednost naložb investitorjem, mora biti ustvarjen dobiček večji od stroška kapitala, pri čemer je strošek kapitala z vidika investitorjev pričakovan donos na kapital (Kaplan & Norton, 2000, str. 36). EVA je torej preostanek dobička po odštetju stroškov kapitala (Slapničar, 2003, str. 61). Drugi alternativni kazalnik uspešnosti je denarni tok, kateri prikazuje končno stanje denarnih sredstev, na katere vpliva razlika med prejemki, ki pomenijo neposredno povečanje denarnih sredstev, in izdatki, ki neposredno znižujejo denarna sredstva (Hočevar et al., 2003, str. 268). Podjetja lahko na podlagi spremljanja izkaza denarnega toka pridobijo informacijo o svoji uspešnosti in izdelajo napovedi za prihodnje denarne tokove.

Kljub pogosti in enostavni uporabi računovodskih kazalnikov pa so ti po mnenju Čadeža (2006a, str. 72–74) preveč kratkoročno usmerjeni, ne vsebujejo primerjave s konkurenco in vzpodbujajo nezaželeno obnašanje managerjev. Zato je v podjetju zelo pomembno tudi merjenje uspešnosti z nefinančnimi kazalniki. Mnogi managerji so že leta spremljali kakovost, tržni delež in ostale nefinančne kazalce, vendar ti pri določanju strategij, bonusih in ostalih nagradah niso bili enakovredni finančnim (Rejc, 2003, str. 118). Vse to je privedlo do razvoja koncepta uravnoteženega presojanja uspešnosti, ki poleg zgoraj opredeljenega finančnega vidika meri uspešnost tudi z vidika kupcev, notranjega poslovnega vidika ter vidika učenja in rasti.

Ker se poslovanje podjetij med seboj precej razlikuje, je smiselno predpostavljati, da obstajajo nekateri dejavniki – okoliščine poslovanja in značilnosti podjetij, ki poleg stopnje razvoja gospodarskega sistema vplivajo na merjenje uspešnosti (Rejc & Slapničar, 2003, str. 62). Iz tega sklepamo, da ne obstaja splošno veljavni sistem merjenja uspešnosti, ampak je izbira

ustreznih tehnik in kazalnikov merjenja odvisna od specifičnih okoliščin, v katerih podjetje deluje (Otley, 1999, str. 367).

2 ZNAČILNOSTI TRGA REVIZIJSKIH STORITEV

Na podlagi evropske klasifikacije gospodarskih dejavnosti (angl. *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community*, v nadaljevanju NACE Rev. 2) ter njej vsebinsko in strukturno skladni slovenski standardni klasifikaciji dejavnosti (v nadaljevanju SKD 2008) se trg revizijskih storitev uvršča v podrazred M69.200, ki obsega računovodske, knjigovodske, revizijske dejavnosti in davčno svetovanje. V nadaljevanju poglavja bomo prikazali, kako se je trg revizijskih storitev s procesi združevanj in prevzemov oblikoval do danes, ter podali mogoč scenarij nadaljnjega razvoja trga revizijskih storitev v prihodnosti. Na podlagi obstoječih raziskav bomo predstavili tržno koncentracijo ter ugotovili trenutno tržno strukturo na trgu revizijskih storitev.

2.1 Razvoj trga revizijskih storitev

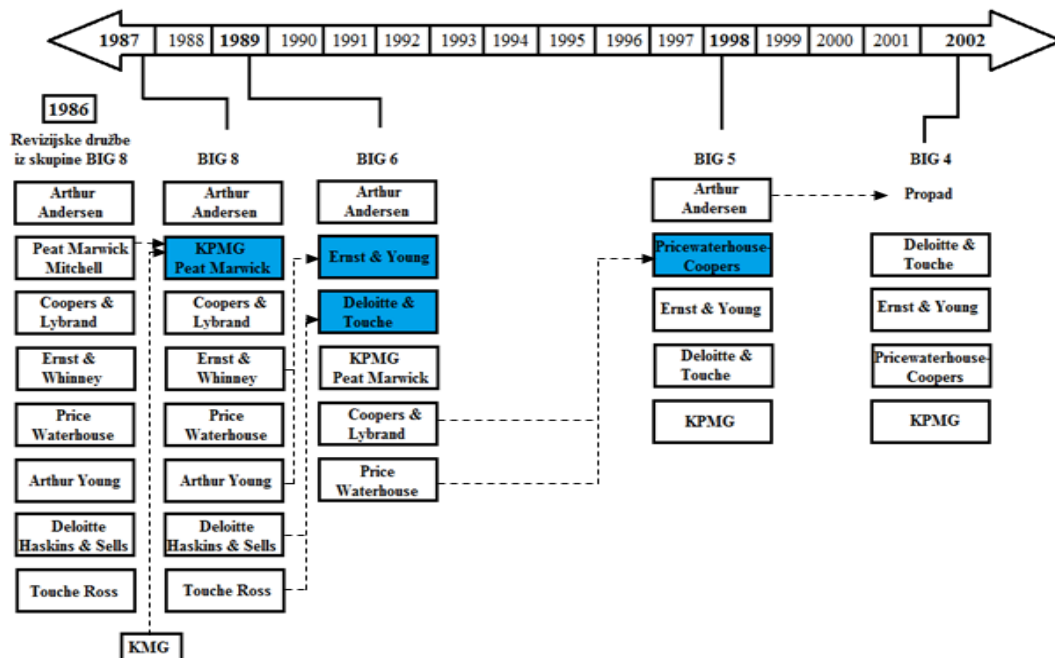
Na oblikovanje tržne strukture revizijskega trga, ki jo poznamo danes, so od leta 1989 vplivali procesi združevanj velikih revizijskih družb ter propad ene izmed njih. V Sliki 7 je prikazan razvoj oligopolne tržne strukture trga revizijskih storitev, ki je v nadaljevanju tudi kratko predstavljen. Podrobnejši vsebinski opis posameznih mejnikov je podan v Prilogi 2.

Leta 1987 je na trgu revizijskih storitev poslovalo 8 velikih revizijskih družb; Arthur Andersen, Arthur Young & Co., Coopers & Lybrand, Ernst & Whinney, Deloitte Haskins & Sells, KPMG, Price Waterhouse in Touche Ross (v nadaljevanju BIG 8). Kot je vidno iz Slike 7, so se te družbe skozi leta med seboj združevale, tako da je do leta 2002 ostalo le še pet velikih revizijskih družb. Po propadu družbe Arthur Andersen se je leta 2002 število znižalo na štiri velike revizijske družbe; Deloitte & Touche, Ernst & Young, PricewaterhouseCoopers in KPMG (v nadaljevanju BIG 4).

Današnji trg revizijskih storitev je v večini držav oligopolen, saj dominirajo revizijske družbe iz skupine BIG 4. Prav zaradi te situacije se v evropskih državah bojijo, da bodo mala in srednje velika revizijska podjetja sčasoma prisiljena zapustiti panogo. Evropska komisija je leta 2011 opozorila na zaskrbljujoče stanje na revizijskem trgu ter slednje opisala kot resno grožnjo (Velte & Stiglbauer, 2012, str. 146). Grožnjo je Evropska komisija izpostavila v Zeleni knjigi, kjer je poudarila, da je v zadnjih dvajsetih letih prišlo do konsolidacije na trgu revizijskih storitev, pri kateri so se velike družbe razvile v še večje. Skrb je Evropska komisija izrazila tudi na področju kakovostne izvedbe revizij, saj je po propadu družbe Arthur Andersen ostalo le še malo družb svetovnega profila, ki so zmožne izvesti revizije velikih in kompleksnih institucij (Evropska komisija, 2010, str. 4). Kot odziv na Zeleno knjigo je Evropska komisija objavila povzetek odgovorov udeležencev v javni razpravi o problemumodne koncentracije na trgu revizijskih storitev. Večina udeležencev meni, da propad katerekoli revizijske družbe ne predstavlja takojšnjega systemskega tveganja za trg

revizijskih storitev. Akademiki, ki na podlagi raziskav sicer potrjujejo prisotnost visoke koncentracije, ugotavljajo, da slednja nima nujno tudi negativnih učinkov.

Slika 7: Zgodovinski pregled razvoja trga revizijskih storitev

Vir: U. S. General Accounting Office, *Audits of Public Companies – Continued Concentration in Audit Market for large Public Companies does not call for Immediate Action*, 2008, str. 9.

Nadaljnji razvoj trga revizijskih storitev se lahko oblikuje v dominanten položaj treh največjih revizijskih družb. Slednje se lahko zgodi s prostovoljnim izstopom revizijske družbe s trga, izgubo licence ali z izstopom zaradi izgube ugleda (Oxera Consulting Ltd., 2006, str. 111). Tudi Evropska komisija opozarja na dejstvo, da bi bil v primeru propada ene izmed štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4 ne le moten dostop do revidiranih računovodskih izkazov globalnih podjetij, temveč tudi omajano zaupanje vlagateljev, kar bi posledično vplivalo na stabilnost celotnega finančnega sistema (Evropska komisija, 2010, str. 4).

V želji po odpravljanju problema koncentracije je Evropska komisija v Zeleni knjigi kot možnost premagovanja problema podala spodbujanje vstopa novih konkurentov v segment trga, ki izvaja storitve revidiranja za velike naročnike. Kot ena izmed rešitev se ponuja možnost skupnega imenovanja dveh revizijskih družb za izvedbo revizije pri posameznem naročniku (tako imenovane skupne revizije), s čimer naj bi manjša družba pridobila izkušnje in znanja, potrebna za vstop v ta segment trga. Po mnenju Evropske komisije naj bi imenovanje več kot ene revizijske družbe s strani subjektov javnega interesa okrepilo izvajanje strokovne skrbnosti in prispevalo k večji kakovosti revizije. Ob tej rešitvi ni popolnoma jasna razmejitev odgovornosti med obe revizijski družbi ter vprašanje pristojnosti za nadzor nad njima. Poleg tega raziskave v državah, kjer je že uveljavljena praksa skupnih

revizij (Francija) in v državah, kjer so takšno prakso poznali, a so jo pred kratkim opustili (Danska), kažejo, da skupne revizije ne vplivajo na večjo kakovost revidiranja, medtem ko značilno vplivajo na višje cene revidiranja (Zaman Groff & Istenič, 2012, str. 141). Poleg skupnih revizij želi Evropska komisija z obvezno izmenjavo revizorjev povečati razgibanost in zmogljivost na revizijskem trgu. Pravila o izmenjavi bi morala zagotoviti, da se ta ne izvajajo samo za podjetja, ampak tudi za partnerje, da se ne bi slednji odločali za zamenjavo delodajalca le zato, da bi si s tem ohranili naročnike. Tako obvezno izmenjavo bi morala spremljati obvezna oddaja ponudb, pri čemer bi bili razpisi v zvezi z merili za imenovanje revizorja povsem pregledni (Evropska komisija, 2010, str. 16).

V iskanju možnosti krepitve manjših revizijskih družb za spodbujanje konkurenčnosti in posledično kakovosti revizijskih storitev ter znižanje problema koncentracije je Evropska komisija predlagala tudi spremembo nekaterih temeljnih pravil na področju lastništva (oz. širše upravljanja) revizijskih družb z obrazložitvijo, da je za povečanje izbire ponudnikov revizije treba odpraviti omejitve glede lastništva revizijskih družb. Takšna rešitev je izredno zaskrbljujoča in povezana z osnovnim poslanstvom revizorja, da deluje v javnem interesu. Kakršnokoli povečanje interesa kapitala na področju upravljanja revizijskih družb ima lahko pogubne posledice za javni interes in kakovost revidiranja nasploh (Zaman Groff & Istenič, 2012, str. 141).

2.2 Koncentracija na trgu revizijskih storitev

Na trgu revizijskih storitev vse bolj dominira peščica velikih revizijskih družb, kar se posledično odraža tudi v vse višjih stopnjah koncentracije na trgih revizijskih storitev po vsem svetu. Zaradi tega so se med letoma 2006 in 2008 pri Vrhovnem revizijskem uradu v ZDA (angl. *U. S. General Accounting Office*, v nadaljevanju GAO) odločili opraviti raziskavo o tržni koncentraciji na trgu revizijskih storitev v ZDA. Raziskavo so izvedli na podlagi dveh anket, in sicer je bilo v prvo zajeto 595 velikih gospodarskih družb, ki sodijo med 6.000 podjetij, ki jih ameriška revija »Fortune«
glede na višino ustvarjenih prihodkov uvršča med 1.000 največjih gospodarskih družb v ZDA. V drugem vzorcu pa so preučili 434 revizijskih družb, ki so revidirale najmanj eno javno delniško družbo v letu 2006 ter so registrirane pri Odboru za javno nadzorstvo revizijskih družb (angl. *Public Company Accounting Oversight Board*, v nadaljevanju PCAOB).

V letu 2006 so velike revizijske družbe dosegle kar 94 % vseh prihodkov pri naročnikih, ki so bile javne delniške družbe, medtem ko so leta 2002 dosegle nekoliko več, in sicer 96 % vseh prihodkov. Kljub rahlemu upadu v tržni koncentraciji leta 2006 pa je na trgu revizijskih storitev v ZDA še vedno prevladoval strog oligopol štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4. To potrjujejo tudi vrednosti HHI indeksa, ki so se leta 2006 za trg naročnikov, ki so velike delniške družbe, gibale okoli vrednosti 2.300, kar po klasifikaciji ameriškega Ministrstva za pravosodje in Zvezne komisije za trgovino predstavlja že koncentriran trg. Prav tako so visoke tudi vrednosti HHI indeksov prihodkov, doseženih pri naročnikih, ki so

razdeljeni po dejavnostih. Kot primer lahko navedemo vrednost HHI indeksa v segmentu naročnikov, ki opravljajo dejavnosti javne službe. Ta je leta 2006 znašala 3.500, kar predstavlja že močno koncentriran trg (U. S. General Accounting Office, 2008, str. 16).

Raziskava je na podlagi vzorca naročnikov revizijskih družb, ki so velike delniške družbe (vrednost celotnih prihodkov znaša več kot 500 milijonov dolarjev), odkrila obstoj visoke koncentracije na trgu revizijskih storitev glede na višino prihodkov revizijskih družb. V obdobju od leta 2002 do 2006 se je koncentracija pri naročnikih, ki so manjše delniške družbe (vrednost celotnih prihodkov znaša manj kot 100 milijonov dolarjev), znižala za kar polovico, in sicer iz 44% tržnega deleža na 22%. Na podlagi odgovorov, ki so jih pridobili od vodilnih v velikih revizijskih družbah in ostalih udeležencev, je takšno stanje na trgu pri manjših naročnikih rezultat propada revizijske družbe Arthur Andersen in sprejetja Sarbanes-Oxleyevega zakona. Posledica tega je prekinitev poslovanja velikih revizijskih družb z nekaterimi manjšimi naročniki, saj so se slednji zaradi povišanja cen raje odločili za prestop k manjšim in cenejšim revizijskim družbam. To se je kasneje odrazilo v zmanjšanju tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev (U. S. General Accounting Office, 2008, str. 18).

Evropska komisija je leta 2010 k javni razpravi povabila predstavnike stroke, strokovnih združenj, vlagatelje, vladne organe in zakonodajalce, pripravljavce računovodskih izkazov in akademike, da bi podali svoje poglede o aktualni problematiki visoke koncentracije na trgu revizijskih storitev v EU. Zbranih je bilo 688 odgovorov, od katerih jih je bilo 599 iz držav članic EU. Evropska komisija je ugotovila, da v večini držav članic EU več kot 90 % trga javnih delniških družb po prihodkih obvladujejo velike štiri revizijske družbe iz skupine BIG 4. Zaradi tega srednje in male revizijske družbe težko dostopajo do tega segmenta revizijskega trga (European Commission, 2011, str. 3; Evropska komisija, 2010, str. 15).

Ker sta se Velte in Stiglbauer (2012, str. 146) želela prepričati o aktualnosti zgornjih dveh raziskav, sta leta 2012 izdelala pregledno študijo obstoječih raziskav o tržni koncentraciji v EU in drugod po svetu. Na podlagi raziskav, ki so preučevale tržno koncentracijo od leta 1880 do 2008, sta preučila stanje v osmih državah članicah EU, in sicer v Nemčiji, Belgiji, Danski, Švedski, Franciji, Nizozemski, Veliki Britaniji in Španiji, ter sedmih državah, ki niso članice EU: ZDA, Švici, Avstraliji, Bangladešu, Kitajski, Kanadi in Novi Zelandiji. Ugotovila sta, da se je v preučevanem obdobju v večini držav na trgu revizijskih storitev tržna koncentracija povečala, najbolj so izstopale države članice EU, kjer je v segmentu revidiranja javnih delniških družb moč zaslediti strog oligopol velikih štirih revizijskih družb iz skupine BIG4 (Velte & Stiglbauer, 2012, str. 158).

2.3 Tržna struktura na trgu revizijskih storitev

Prevladujoča tržna struktura na trgih revizijskih storitev po vsem svetu je oligopol, kjer tri ali manj revizijskih družb prevzemajo več kot 50 % trga, saj si pet ali manj revizijskih družb deli 2/3 tržnega deleža (Bigus & Zimmermann, 2008, str. 175). Iz slednjega kot tudi iz številnih

raziskav po svetu izhaja, da imajo trgi revizijskih storitev večinoma oligopolne značilnosti: povsod so prisotne velike mednarodne revizijske družbe, ki prevzemajo večino tržnega deleža.

Do takšnega stanja oz. oligopola lahko pride iz različnih razlogov, najpogostejša sta pomanjkanje ponudnikov revizijskih storitev ter vstopne ovire. Prvi se navezuje na obstoj ekonomij obsega, ki velikim revizijskim družbam omogočajo zmanjšanje povprečnih stroškov, kar predstavlja stroškovno prednost v primerjavi z manjšimi revizijskimi družbami. Posledično lahko večje revizijske družbe izrinejo manjše družbe s trga tako, da ponudijo nižje cene, čemur manjše revizijske družbe ne morejo slediti. Drugi vzrok pa se nanaša na vstopne ovire, ki otežujejo ali preprečijo vstop novim tekmecem. Vstopne ovire lahko izvirajo bodisi iz zakonodaje, ki omeji število konkurentov, bodisi zaradi predragega prodora na trg (Samuelson & Nordhaus, 2002, str. 158).

Oligopol je nevarna tržna struktura predvsem zaradi obstoja možnosti tajnih dogovorov med največjimi tržnimi igralci, zaradi česar so manjša podjetja posledično postavljena v slabši položaj v primerjavi z največjimi. Večja podjetja lahko tako še naprej povečujejo tržne deleže, omejujejo konkurenco ter se z različnimi ovirami zavarujejo pred vstopom novih podjetij na trg (Choi & Zeghal, 1999, str. 3). Vse to se lahko konča z dogovarjanjem največjih ponudnikov o tržnih cenah, povečanjem njihovega dobička ter zmanjšanjem naročnikove izbire med obstoječimi revizijskimi družbami (Pong, 1999, str. 451).

Visoka tržna koncentracija ne pomeni nujno zmanjšanja konkurence na trgu revizijskih storitev, saj tega zaradi svojih posebnosti ne moremo enačiti z ostalimi trgi storitev. Ker vsi naročniki niso vsako leto zavezani k obvezni reviziji računovodskih izkazov, se število naročnikov, ki povprašujejo po revizijskih storitvah, iz leta v leto spreminja. Raziskave so pokazale, da na trgu revizijskih storitev obstaja močna konkurenca med revizijskimi družbami, predvsem ko te tekmujejo za pridobitev novih naročnikov. Da bi pridobile nove naročnike, se revizijske družbe odločajo za znižanje cen revizijskih storitev, kar še zaostri konkurenco na trgu revizijskih storitev. Konkurenca pa nima vedno pozitivnega vpliva na kakovost revizijskih storitev, saj je na podlagi rezultatov raziskav kljub šibki konkurenci mogoče doseči visoko kakovost revizijskih storitev (Deumes et al., 2010, str. 7–8). Na podlagi tega je potrebno stopnje koncentracije vedno tolmačiti v luči širšega konteksta, saj višja koncentracija ne pomeni nujno višjih cen ali nižje kakovosti revizijskih storitev.

3 PREGLED RAZISKAV O TRŽNI KOCENTRACIJI NA TRGU REVIZIJSKIH STORITEV V SLOVENIJI

Da bi dobili predstavo o tem, kaj je bilo že raziskano na področju tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, bomo predstavili tri obstoječa dela, ki so kronološko razporejena od najstarejšega do najnovejšega. Prvo raziskavo je izvedel Skitek (2009), ki je deloma opisal stanje na slovenskem trgu revizijskih storitev v obdobju med letoma 2002 in

2005. Naslednja je bila izvedena raziskava Le Vourc'ha in Moranda (2011), ki je obravnavala tržno koncentracijo trgov revizijskih storitev v državah članicah EU. Ta raziskava med drugim vključuje tudi slovenski trg revizijskih storitev, ki ga analizira za leto 2009. Kot zadnja raziskava je vključena študija Hubera (2011), ki prikaže koncentracijo na trgu revizijskih storitev Zahodnega sveta, med drugim tudi Slovenije v letu 2010.

3.1 Predstavitev izvedenih raziskav in glavnih ugotovitev

V prvem delu predstavljamo povzetek ugotovitev Skitka (2009, str. 61), ki je preučeval slovenski trg revidiranja v obdobju od leta 2002 do 2005 in ugotovil, da je slednji šibko srednje koncentriran. Opozoril je na dejstvo, da so kazalniki koncentracije v preučevanem obdobju padali, kar je razvidno iz Tabele 4.

Tabela 4: Količnik koncentracije štirih največjih revizijskih družb po prihodkih iz revidiranja ter HHI indeks za posamezno leto

Revizijske družbe po velikosti	2002 (v %)	Kum 02 (v %)	2003 (v %)	Kum 03 (v %)	2004 (v %)	Kum 04 (v %)	2005 (v %)	Kum 05 (v %)
1.	28,8	28,8	25,7	25,7	26,7	26,7	24,1	24,1
2.	17,3	46,1	17,9	43,6	18,5	45,2	19,3	43,5
3.	9,1	55,2	11,4	55,0	9,8	55,0	9,4	52,8
4.	9,0	64,2	9,7	64,7	8,3	63,3	8,2	61,0
HHI	1357		1265		1258		1130	

Vir: M. Skitek, Kritična obravnava zagotavljanja finančne neodvisnosti revizijskih družb pri revidiranju računovodskih izkazov, 2009, str. 62.

Pri nadaljnji analizi koncentracije trga, kjer je trg razdelil glede na lastnosti naročnika (velikost družbe in kotacijo na borzi), je ugotovil, da obstaja močna konkurenca pri revidiranju srednje velikih družb, katerih vrednostni papirji ne kotirajo na borzi, oziroma vseh srednje velikih družb. Rezultati v Tabeli 5 kažejo, da delež srednje velikih družb, ki kotirajo na borzi, nepomembno vpliva na vrednost HHI indeksa celotne skupine. Koncentracija na trgu naročnikov, katerih vrednostni papirji kotirajo na borzi, je zelo močna, kar kažejo tudi vrednosti HHI indeksov, ki so se v preučevanem obdobju gibale nad zgornjo mejo 2000. Prav to je najbolj vidno v letu 2005 (podobne razmere so vladale tudi v letih od 2002 do 2004), ko so revizijske družbe od 1954 naročnikov revidirale 645 velikih družb (od tega jih je 59 kotiralo na borzi) ter 624 srednje velikih družb (od tega jih je 14 kotiralo na borzi) ter 29 malih družb, katerih vrednostni papirji so kotirali na borzi in so zato po Zakonu o gospodarskih družbah (Ur. l. RS, št. 42/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011,91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013, Odl.US: U-I-311/11-16, 82/2013, v nadaljevanju ZGD-1) zavezane k revidiranju.

Tabela 5: HHI indeks za trge revidiranja po letih, upoštevajoč velikost naročnikov in uvrščenost njihovih vrednostnih papirjev na organiziran trg vrednostnih papirjev

Leto	Kotacija	Vse družbe	Družbe, ki kotirajo	Družbe, ki ne kotirajo
	Velikost			
2002	Male	1368	4992	1266
	Srednje	986	2098	985
	Velike	1676	2786	1517
	Vse	1357	2696	1256
2003	Male	1178	2462	1166
	Srednje	888	2063	891
	Velike	1611	2221	1514
	Vse	1265	2052	1210
2004	Male	1115	1508	1090
	Srednje	986	2440	948
	Velike	1542	2432	1065
	Vse	1258	2284	1158
2005	Male	964	2155	932
	Srednje	875	1434	879
	Velike	1392	2274	1239
	Vse	1130	2080	1040

Vir: M. Skitek, Kritična obravnava zagotavljanja finančne neodvisnosti revizijskih družb pri revidiranju računovodskih izkazov, 2009, str. 62.

Male družbe so bile po njegovem mnenju revidirane bodisi kot odvisne družbe v okviru revidiranja konsolidiranih računovodskih izkazov ali prostovoljno. Kljub temu pa je opozoril na dejstvo, da so revizijske družbe z revidiranjem velikih družb v letu 2005 zaslužile kar 66 % vseh svojih prihodkov. To je potrebno jemati z rezervo, saj na nivo prihodkov nesporno vpliva koncentracija na tem trgu oziroma manjša konkurenca kot na trgu revidiranja srednje velikih družb, kjer je konkurenca večja in seveda s tem tudi nivo cen nižji (Skitek, 2009, str. 61–62). Skitek (2009, str. 61) je na podlagi svojih ugotovitev slovenski trg revidiranja opredelil kot oligopolen le v omejenem obsegu, saj to velja le za družbe, katerih vrednostni papirji kotirajo na organiziranem trgu.

V drugem delu predstavljamo raziskavo, ki sta jo leta 2011 izdelala Le Vourc'h in Morand. Ta prikaže stanje na trgu revizijskih storitev v državah članicah Evropske unije, kjer je bil leta 2009 preučen tudi slovenski trg revizijskih storitev. Za analiziranje slovenskega trga revizijskih storitev sta pridobila podatke za dva segmenta trga, in sicer za vse družbe, ki kotirajo na borzi (glede na število revizijskih poslov), in za družbe, ki kotirajo na borzi s tržnimi indeksi največjih in najlikvidnejših delnic na organiziranem trgu (glede na število revizijskih poslov). Kot lahko razberemo iz Tabele 6, je koeficient koncentracije štirih največjih revizijskih družb 66%, kar kaže na zmerno koncentriranost v segmentu vseh družb, ki kotirajo na borzi. Na podlagi vrednosti HHI indeksa, ki znaša 1672, se Slovenija, skupaj z Belgijo, Češko, Nemčijo, Grčijo, Luksemburgom, Poljsko, Portugalsko, Veliko Britanijo ter Dansko uvršča v srednje koncentriran trg revizijskih storitev.

Tabela 6: Gibanje tržnih koncentracij revizijskega trga za družbe, ki kotirajo na borzi, glede na število revizijskih poslov

Države članice	Število podjetij	Mere koncentracije v letu 2009, glede na število revizijskih poslov			
		CR1 (v %)	CR4 (v %)	CR8 (v %)	HHI
Avstrija	67	38	77	91	2044
Belgija	125	28	65	82	1363
Češka	18	26	74	95	1634
Danska	159	27	79	96	1876
Finska	117	32	93	96	2690
Francija	550	15	51	65	740
Nemčija	527	22	61	75	1110
Grčija	256	30	68	91	1563
Madžarska	44	16	45	57	702
Irska	28	41	93	100	3127
Italija	260	29	87	97	2064
Litva	34	30	86	97	2053
Luksemburg	19	25	75	95	1600
Malta	19	32	95	100	2742
Nizozemska	131	26	88	100	2019
Poljska	138	18	57	76	1010
Portugalska	51	35	71	84	1821
Slovaška	20	15	45	70	850
Slovenija	41	34	66	88	1672
Španija	154	36	80	88	2040
Švedska	260	36	93	100	2463
Velika Britanija	1023	22	72	86	1394
Povprečje EU	184	28	74	88	1754

Vir: Le Vourc'h & Morand, Study on the effects of the implementation of the acquis on statutory audits of annual and consolidated accounts including the consequences on the audit market, 2011, str. 101.

V Tabeli 7 vidimo, da je koeficient koncentracije štirih največjih revizijskih družb kar 100%, kar pomeni, da le revizijske družbe iz skupine BIG 4 revidirajo podjetja, ki kotirajo na borzi s tržnimi indeksi največjih in najlikvidnejših družb. Ta podatek ni presenetljiv, saj morajo imeti revizijske družbe, ki revidirajo tako velika podjetja, dovolj sredstev, ljudi ter znanja, da so zmožna izvesti kakovostno revizijo, za kar pa so v Sloveniji sposobne le družbe iz skupine BIG 4. Vrednost HHI indeksa je v Sloveniji leta 2009 znašala 5556, kar Slovenijo skupaj z ostalimi članicami EU opredeli v skupini 25 držav članic EU kot najbolj koncentriran trg revizijskih storitev v EU. Vrednosti HHI indeksov se gibljejo pod zgornjo mejo 2000, ki predstavlja visoko koncentracijo, le v Bolgariji (1467), na Češkem (1641) in v Latviji (664).

Tabela 7: Gibanje tržnih koncentracij revizijskega trga za družbe, ki kotirajo na borzi (z največjimi tržnimi indeksi), glede na število revizijskih poslov

Države članice	Število podjetij	Mere koncentracije v letu 2009, glede na število revizijskih poslov			
		CR1 (v %)	CR4 (v %)	CR8 (v %)	HHI
Avstrija	20	40	90	100	2750
Belgija	20	35	91	100	2401
Bolgarija	15	20	67	93	1467
Ciper	20	40	90	100	2800
Češka	15	25	75	100	1641
Danska	20	33	95	100	2834
Estonija	15	60	100	100	4756
Finska	25	40	100	100	3408
Francija	40	25	84	100	2038
Nemčija	30	56	100	100	4121
Grčija	20	35	90	100	2350
Madžarska	12	33	83	100	2222
Irska	20	40	95	100	3350
Italija	39	30	98	100	2482
Latvija	32	13	41	63	664
Litva	27	29	86	100	2194
Luksemburg	12	31	85	100	2189
Malta	18	33	100	100	3025
Nizozemska	25	33	100	100	2702
Poljska	20	30	90	100	2200
Portugalska	20	48	91	100	3195
Romunija	10	40	80	100	2400
Slovaška	5	40	100	100	3600
Slovenija	6	67	100	100	5556
Španija	35	46	100	100	3110
Švedska	29	40	100	100	3089
Velika Britanija	99	37	99	100	2666
Povprečje EU	24	37	90	98	2786

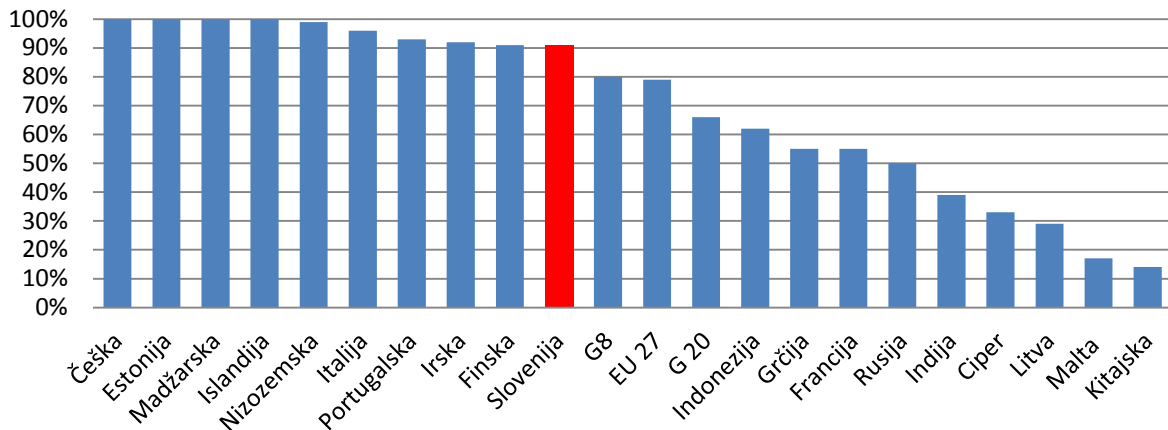
Vir: Le Vourc'h & Morand, Study on the effects of the implementation of the acquis on statutory audits of annual and consolidated accounts including the consequences on the audit market, 2011, str. 107.

Če povzamemo ključne ugotovitve raziskave, ugotovimo, da so na podlagi analize trga revizijskih storitev v segmentu družb, katerih vrednostni papirji so uvrščeni na trg vrednostnih papirjev v državah članicah EU, prišli do zaključka, da je ta močno koncentriran. Družbe iz skupine BIG 4 imajo najvišje tržne deleže, ki se gibljejo med 80 % in 100 % glede na število revizijskih poslov pri naročniku.

Tretja raziskava Hubera (2011) prikaže stopnje koncentracij na izbranih trgih zahodnega sveta. Na Sliki 8 vidimo, da je bilo v Sloveniji med 11 družbami s tržno kapitalizacijo, večjo

od 100 milijonov funtov (kar je na dan 30. junija 2010 znašalo 115 milijonov evrov), ki so 30. junija 2010 kotirale na borzi, kar 91 % takih, ki so bile revidirane s strani revizijskih družb iz skupine BIG 4 (Tabela 1 v Prilogi 3).

Slika 8: Revizijski trgi z najvišjo in najnižjo koncentracijo štirih največjih revizijskih družb-BIG 4 v segmentu delniških družb s tržno kapitalizacijo nad 100 milijonov funtov

Vir: N. Huber, The concentration battle, 2011, str. 6.

Raziskava je pokazala, da je bilo med 17 družbami s tržno kapitalizacijo, večjo od 50 milijonov funtov (kar je na dan 30. junija 2010 znašalo 57 milijonov evrov), ki so 30. junija 2010 kotirale na borzi, kar 59 % takih, ki so bile revidirane s strani družb iz skupine BIG 4 (Tabela 2 v Prilogi 3). Iz obeh tabel je razvidno, da je tržni delež družb iz skupine BIG 4 v obeh primerih nad 50%, kar pomeni, da imajo slednje prevladujoč vpliv na trgu revidiranja družb, ki kotirajo na borzi. V Sliki 8 vidimo, da se Slovenija uvršča med prvih deset držav z najvišjo stopnjo koncentracije štirih največjih revizijskih družb, ki revidirajo delniške družbe s tržno kapitalizacijo nad 100 milijonov funtov.

3.2 Povzetek ugotovitev o tržni koncentraciji na podlagi predstavljenih raziskav

Analiza tržne koncentracije na podlagi trga naročnikov revizijskih družb je predstavljena v vseh treh raziskavah, poleg tega pa je v prvi raziskavi analizirana tudi na podlagi trga revizijskih družb. Medtem ko je trg revizijskih družb na podlagi prihodkov iz revidiranja šibko srednje koncentriran, pa je trg naročnikov, ki so velike delniške družbe, močno koncentriran. V segmentu naročnikov, ki so velike delniške družbe, je prisotna visoka tržna koncentracija, ki se kaže v oligopolu štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4.

V Sloveniji so se vrednosti tržne koncentracije na trgu naročnikov, ki so velike delniške družbe, od leta 2002 do 2010 konstantno povečevale. Ko te primerjamo z vrednostmi ostalih držav članic EU, vidimo, da se Slovenija uvršča v sam vrh EU. To lahko pripišemo preteklim združevanjem in prevzemom revizijskih družb ter zakonodajnim vstopnim ovirami za srednje

velika in mala revizijska podjetja, ki zaradi premajhnega števila revizorjev niso sposobna revidirati večjih delniških družb. Naročniki, ki so velike delniške družbe, raje izberejo eno izmed revizijskih družb iz skupine BIG 4, saj menijo, da jim lahko te zagotovijo višjo kakovost, boljše svetovalne storitve in večje zavarovanje pred možnimi katastrofami kot pa manjše ali srednje revizijske družbe.

Povečana koncentracija na trgu naročnikov, ki so velike delniške družbe, pri strankah vzbuja občutek, da je imenovanje revizorja iz skupine BIG 4 lažja izbira. Da bi takšna prepričanja naročnikov postala preteklost, bi bila potrebna okrepitev manjših in srednje velikih revizijskih družb, ki bi na trg naročnikov, ki so velike delniške družbe, vnesla večjo razgibanost. Tu je potrebno opozoriti, da povečana koncentracija na trgu revizijskih storitev ne pomeni nujno tudi zmanjšanje konkurence. Res je, da v Sloveniji povečana koncentracija na trgu naročnikov, ki so velike delniške družbe, strankam preprečuje, da bi te imele dovolj izbire, ko se odločajo za revizorja, kar pa ne pomeni neposrednega povišanja cen ali znižanja kakovosti revizijskih storitev.

4 EMPIRIČNA RAZISKAVA TRŽNE KONCENTRACIJE V SLOVENIJI

V tem poglavju magistrskega dela bomo najprej predstavili namen in cilje empirične raziskave, ki bo preučevala tržno koncentracijo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji v obdobju od leta 2008 do 2011. V nadaljevanju bo predstavljenih sedem temeljnih raziskovalnih hipotez, ki jih bomo na podlagi rezultatov raziskave skušali zavreči ali potrditi. Sledi opis uporabljenih metod raziskovanja in prikaz diagrama poteka raziskave ter opredelitev podatkov, iz katerih bodo izračunane izbrane mere koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji. Temu sledi opis vzorca trga revizijskih družb in trga naročnikov revizijskih družb ter prikaz opisne statistike celotnega trga revizijskih storitev.

4.1 Namen in cilji raziskave

Namen empirične raziskave je preučiti aktualno problematiko tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji. Z analizo, ki bo temeljila na uporabi javno dostopnih sekundarnih podatkov, bomo določili raven tržne koncentracije na slovenskem trgu revizijskih storitev v obdobju od leta 2008 do 2011. Na podlagi dobljenih rezultatov empirične raziskave bomo te primerjali z rezultati obstoječih treh raziskav o tržni koncentraciji v Sloveniji ter podali ključne ugotovitve.

Cilji empirične raziskave so na podlagi kvantitativne raziskave javno dostopnih podatkov o revizijskih družbah in naročnikih revizijskih družb v obdobju med letom 2008 in 2011:

- ugotoviti tržno koncentracijo na trgu revizijskih družb z izračunom tržnih deležev, koeficientov koncentracije, HHI indeksov in relativnih deležev posamezne kategorije prihodkov v celotnih prihodkih od prodaje za trg revizijskih družb, ki bo analiziran na

podlagi podatkov o vrednosti prihodkov od prodaje in povprečnem številu zaposlenih v revizijski družbi,

- preučiti tržno koncentracijo na trgu naročnikov revizijskih družb na podlagi izračunov tržnih deležev, koeficientov koncentracije ter HHI indeksov, ki izhajajo iz podatkov o številu naročnikov, njihove vrednosti prihodkov in sredstev,¹
- preučiti koncentracijo glede na podatke o številu naročnikov, ki so razdeljeni glede na to, ali kotirajo na borzi ali ne, v katero statistično regijo se uvrščajo, katero dejavnost po SKD 2008 opravljajo ter nadalje, v katero skupino dejavnosti SKD 2008 jih uvrščamo,
- na podlagi izračunanih mer koncentracije določiti tržno strukturo na trgu revizijskih družb in naročnikov revizijskih družb,
- primerjati dobljene rezultate raziskave z obstoječimi raziskavami o tržni koncentraciji v Sloveniji ter podati vzporednice med njimi,
- povzeti ključne ugotovitve raziskave.

4.2 Temeljne raziskovalne hipoteze

Pri raziskovalnem delu se osredotočamo predvsem na analizo tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji. Na podlagi raziskave bomo skušali zavreči ali potrditi sedem hipotez.

Iz obstoječih raziskav, ki so preučile raven tržne koncentracije po svetu, je mogoče oblikovati vzporednice z rezultati študij v Sloveniji in podati skupno ugotovitev, da se je tržna koncentracija po vseh trgih revizijskih storitev v splošnem občutno zvišala. Ker so te raziskave bodisi že zastarele ali so bodisi pomanjkljivo preučile trg revizijskih storitev v Sloveniji, bomo v nadaljevanju empirične raziskave določili, kakšna je aktualna raven tržne koncentracije na slovenskem trgu revizijskih storitev, ter potrdili ali zavrgli hipotezo o tem, ali se je slednja v obdobju od leta 2008 do 2011 tudi kaj povečala.

H1: Koncentracija na trgu revizijskih storitev v Sloveniji se je v obdobju od leta 2008 do 2011 povečala.

Dosedanje raziskave različnih držav, ki so bile obravnavane v magistrskem delu, so na podlagi rezultatov o visokih ravneh tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev določile, da slednjega v veliki meri obvladujejo velike štiri revizijske družbe iz skupine BIG 4, ki tvorijo oligopol na tem trgu. Nič drugače ni bilo niti v Sloveniji, kjer je bil na podlagi obstoječih študij prav tako razglašen oligopol velikih štirih revizijskih družb iz skupine BIG 4, kateri pa je le deloma prisoten, saj velja le za trg naročnikov, ki so velike delniške družbe. V raziskavi bomo na podlagi dobljenih rezultatov mer koncentracij skušali dokazati obstoj oligopolne tržne strukture na slovenskem trgu revizijskih storitev v obdobju od leta 2008 do 2011.

¹ Da bi ugotovili, ali so veliki naročniki revidirani s strani velikih revizijskih družb iz skupine BIG 4 ter ali je prisotna visoka koncentracija na trgu naročnikov, ki so velike gospodarske družbe, bomo te analizirali na podlagi prihodkov in sredstev, ki v literaturi predstavljata merili velikosti.

H2: Tržno strukturo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji tvori oligopol štirih največjih revizijskih družb.

V skladu z 79. členom Zakona o Revidiranju (Ur. l. RS, št. 65/2008, v nadaljevanju ZRev-2) morajo revizijske družbe, ki izvajajo obvezno revizijo subjektov, katerih vrednosti papirji kotirajo na borzi, razdeliti svoje finančne podatke glede na prihodke, razdeljene na plačila od obveznih revizij letnih in konsolidiranih računovodskih izkazov, ter plačila za druge storitve dajanja zagotovil, svetovalne storitve v zvezi z davki in druge storitve, ki niso povezane z revizijo. Z analizo letnih preglednih poročil želimo dokazati, da v skupnem prometu revizijskih družb v Sloveniji predstavljajo največji delež prihodki od plačil revizij računovodskih izkazov.

H3: Revizijske družbe v Sloveniji svoje prihodke večinoma ustvarjajo iz revizij računovodskih izkazov.

Kot je razvidno iz treh že obravnavanih raziskav, ki preučujejo tržno koncentracijo v Sloveniji, je vsem trem skupna ugotovitev, da je koncentracija v segmentu revidiranja delniških družb višja kakor v segmentu ostalih družb, ki ne kotirajo na borzi. Zato bo zanimivo preučiti, če je v obdobju od leta 2008 do 2011 prišlo do povečanja koncentracije v ostalih segmentih revidiranja gospodarskih družb ter ali je ta ostala povišana le v delu revidiranja delniških družb, ki kotirajo na borzi.

H4: Koncentracija na trgu revizijskih storitev v Sloveniji je višja v segmentu revidiranja delniških družb, ki kotirajo na borzi, kakor v segmentu ostalih delniških družb ter družb z omejeno odgovornostjo, ki ne kotirajo na trgu vrednostnih papirjev.

Bigus in Zimmermann (2008, str. 166) sta na podlagi preučitve obstoječih študij ugotovila, da postajajo revizijske družbe vse bolj specializirane za revidiranje naročnikov po posameznih dejavnostih. Na ta način lahko svojim strankam ponudijo boljše storitve revidiranja ter se tako uveljavijo kot najboljši revizor v posamezni dejavnosti. Na slednje morajo biti še posebej pozorni regulatorni organi, saj se lahko takšno stanje kaj kmalu konča v obstoju monopolističnega položaja ene revizijske družbe v določeni dejavnosti. Ker je specializacija revizijskih družb aktualna po vsem svetu, domnevamo, da v Sloveniji ni nič drugače, kar bomo v preučevanem obdobju skozi raziskavo slovenskega trga revizijskih storitev tudi skušali dokazati.

H5: Revizijske družbe v Sloveniji so specializirane za revidiranje strank po posameznih dejavnostih.

Na podlagi klasifikacije statističnih regij v Sloveniji, za katero SURS zbira in obdeluje statistične informacije, bomo podatke o sedežih poslovanja naročnikov revizijskih družb ustrezno umestili v posamezne statistične regije. S tem želimo ugotoviti, ali obstajajo značilne

razlike v višini tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji med letom 2008 in 2011 po posameznih statističnih regijah.

H6: Raven koncentracije se na trgu revizijskih storitev v Sloveniji močno razlikuje po posamezni statistični regiji.

V raziskavi bomo skušali ugotoviti, ali na slovenskem trgu revizijskih storitev med letoma 2008 in 2011 obstaja pozitivna povezava med velikostjo revizijskih družb in pridobitvijo posla pri naročnikih, ki spadajo v segment velikih gospodarskih družb. Predpostavljamo, da naročniki, ki so velike gospodarske družbe, za revidiranje svojih računovodskih izkazov raje izberejo velike revizijske družbe, ki imajo dovolj veliko število ljudi, finančnih sredstev, znanja in izkušenj, da lahko ustrezno izvedejo revizijo tako kompleksnih gospodarskih družb.

H7: Velikost revizijskih družb pozitivno vpliva na pridobitev posla pri strankah, ki spadajo v segment velikih gospodarskih družb.

4.3 Metodologija raziskave

Empirični sklop magistrskega dela predstavlja raziskava, ki temelji na kvantitativni analizi javno dostopnih podatkov v obdobju od leta 2008 do 2011 (let 2012 in 2013 nismo vključili v raziskavo, ker so podatki večinoma nepopolni ali teh še ni na voljo). Najprej smo pridobili podatke za analizo trga revizijskih družb, kjer se bomo oprli na register Slovenskega inštituta za revizijo (2013), na podlagi katerega bomo pridobili podatke o številu revizijskih družb za posamezno leto. Ker je na spletni strani Slovenskega inštituta za revizijo mogoče pridobiti samo seznam revizijskih družb na današnji dan, bomo te pridobili iz revije Revizor, in sicer iz številke, ki je izšla zadnji mesec v posameznem letu v obdobju od leta 2008 do 2011.

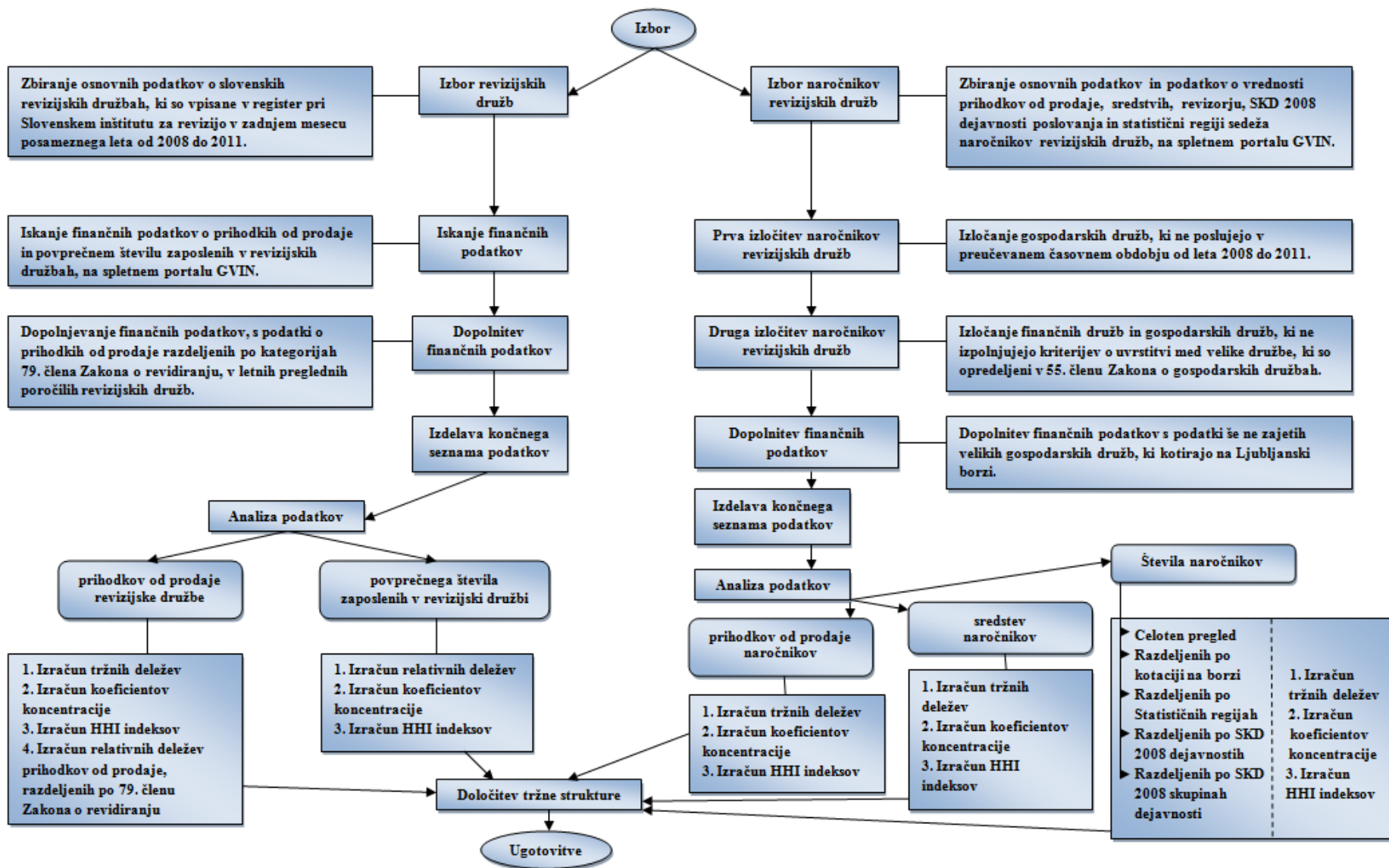
Finančne podatke revizijskih družb o vrednosti prihodkov od prodaje ter povprečnem številu zaposlenih v revizijski družbi bomo pridobili s spletnega portala GVIN z dopolnitvami iz letnih poročil, ki jih bomo pridobili iz njihovih spletnih strani. Na podlagi pridobljenih podatkov bomo izračunali tržne deleže, koeficiente koncentracije in HHI indekse, kar nam bo skupaj z grafičnim prikazom podalo pregled nad višino koncentracije na trgu revizijskih storitev v segmentu celotne populacije revizijskih družb v Sloveniji. Kot dopolnitev analize podatkov o prihodkih od prodaje bomo dodali še analizo podatkov o prihodkih od prodaje, razdeljenih po posamezni kategoriji dejavnosti, določeni z 79. členom ZRev-2 (Ur. l. RS, št. 65/2008). Tako bomo na podlagi izračunov relativnih deležev posamezne kategorije prihodkov v celotnih prihodkih od prodaje ugotovili, katere dejavnosti predstavljajo glaven vir prihodkov slovenskih revizijskih družb.

Da bi prikazali celotno sliko o višini koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, bomo slednjo analizirali še s strani naročnikov revizijskih družb. V vzorec bomo vključili vse velike slovenske gospodarske družbe s seznama spletnega portala GVIN. Za izračun tržnih

deležev, koeficientov koncentracije in HHI indeksov bomo uporabili podatke o številu naročnikov, vrednosti prihodkov od prodaje ter sredstev. Da bi prišli do seznama prečiščenih podatkov, bomo iz začetnega nabora podatkov izločili družbe, ki ne poslujejo v preučevanem časovnem obdobju, finančne družbe in družbe, ki ne izpolnjujejo kriterijev 55. člena ZGD-1 (Ur. l. RS, št. 42/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011,91/2011, 100/2011 Skl. US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013, Odl. US: U-I-311/11-16, 82/2013) o uvrstitvi med velike družbe. Finančne družbe bomo iz analize izločili, ker njihovih podatkov ne moremo neposredno primerjati s podatki nefinančnih družb. Po mnenju Bigusa in Zimmermanna (2008, str. 163) se finančne družbe izločajo iz analize tržne koncentracije zaradi njihove strukture sredstev, ki ni primerljiva s strukturo nefinančnih družb, saj imajo te večjo zalogo materiala in proizvodne opreme, medtem ko imajo finančne družbe večje število transakcij in poslovalnic, ki jih morajo revizorji pregledati. Poleg tega finančne družbe delujejo v bolj reguliranem poslovnem okolju, ki pri reviziji zahtevajo boljše poznavanje finančnih predpisov in večje število revizorjev, s čimer pogosto razpolagajo le največje revizijske družbe.

V nadaljevanju bomo zaradi analize podatkov o številu naročnikov, razdeljenih po kotaciji na borzi, dodali še morebitne ne zajete podatke o delniških družbah iz seznama vrednostnih papirjev, pridobljenih na spletni strani Ljubljanske borze. Poleg te analize bomo podatke o številu naročnikov analizirali še po statističnih regijah in SKD 2008 dejavnostih. Ker je SKD 2008 dejavnosti veliko, bomo te na podlagi metodologije Čadeža (2006b, str. 286) združili v smiselno oblikovane večje skupine SKD 2008 dejavnosti tako, da bomo dobili jasnejšo sliko o tem, kako so slovenske revizijske družbe specializirane po posameznih dejavnostih. Sam potek dela raziskave po posameznih korakih prikazuje Slika 9.

Slika 9: Diagram poteka raziskave

4.4 Podatki

V obdobju od leta 2008 do 2011 bo tržna koncentracija za namen empirične raziskave predstavljala **odvisno spremenljivko**, s katero bomo predstavili, kako visoka je koncentracija na trgu revizijskih storitev v Sloveniji. Ker za vse mere koncentracije, ki so bile že predstavljene v magistrskem delu, ne moremo pridobiti vseh potrebnih podatkov za njihov izračun, se bomo osredotočili na izračun dveh najbolj pogosto uporabljenih mer, in sicer koeficienta koncentracije in HHI indeksa. Obe izbrani meri koncentracije bomo izračunali na podlagi tržnih deležev, ki bodo v raziskavi predstavljali **neodvisne spremenljivke**. V Prilogi 4 je priložen tudi seznam dosedanjih študij v različnih državah članicah EU, kjer lahko vidimo, katere mere koncentracije so posamezni avtorji uporabili v svojih raziskavah ter na podlagi katerih neodvisnih spremenljivk so bile slednje izračunane. Na podlagi najbolj pogosto uporabljenih neodvisnih spremenljivk, upoštevajoč posebnosti slovenskega trga revizijskih storitev, bomo v raziskavi za neodvisne spremenljivke uporabili tržne deleže, izračunane iz:

- podatkov o vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb,
- podatkov o številu naročnikov revizijskih družb,
- podatkov o povprečnem številu zaposlenih v revizijski družbi,
- podatkov o vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb,
- podatkov o vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb.

S podatki o vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb in podatki o povprečnem številu zaposlenih v revizijski družbi bomo pridobili pregled nad velikostjo posamezne revizijske družbe in posledično njeno močjo na trgu revizijskih storitev. Podatke o vrednosti prihodkov od prodaje bomo pridobili iz spletnega portala GVIN, katerega bomo zaradi njegove nepopolnosti dopolnili s podatki iz letnih preglednih poročil, iz katerih bomo tudi črpali podatke o prihodkih od prodaje, razdeljenih po posamezni kategoriji dejavnosti, določeni z 79. členom ZRev-2 (Ur. l. RS, št. 65/2008). Ker na podlagi javno dostopnih podatkov ni mogoče pridobiti ločenih podatkov o številu revizorjev, bomo za namen raziskave uporabili podatke o povprečnem številu zaposlenih, ki jih najdemo na spletnem portalu GVIN.

Na podlagi podatkov o vrednosti prihodkov od prodaje in sredstev naročnikov revizijskih družb bomo določili velikost naročnikov revizijskih družb in ugotovili, kolikšen je obseg posla revizijskih družb in koncentracija na trgu njihovih naročnikov. V vzorec bomo izbrali tiste naročnike, ki se v skladu s 55. členom ZGD-1 (Ur. l. RS, št. 42/2009-UPB3, 83/2009 Odl. US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011,91/2011, 100/2011 Skl. US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013, Odl. US: U-I-311/11-16, 82/2013) uvrščajo med velike gospodarske družbe, katerih povprečno število zaposlenih v poslovnem letu presega 250 ali čisti prihodki od prodaje presegajo 29.200.000 evrov ali vrednosti aktive presega 14.600.000 evrov. Na podlagi slednjih treh kriterijev bomo iz spletnega portala GVIN in letnih poročil naročnikov pridobili podatke o njihovi vrednosti

sredstev, prihodkov od prodaje, povprečnem številu zaposlenih pri naročnikih ter podatke o tem, katera revizijska družba je revidirala posameznega naročnika po letih za obdobje od leta 2008 do 2011. Ker so mnoga podjetja v izbranem časovnem obdobju bodisi prenehala bodisi šele začela poslovati, bomo za pravilen prikaz podatkov o naročnikih v posameznem letu upoštevali podatke o njihovem vpisu ali izbrisu iz Poslovnega registra Slovenije pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES).

Podatki o številu naročnikov revizijskih družb bodo pokazali, kolikšno število naročnikov revidira posamezna revizijska družba ter ali obstaja povečana tržna koncentracija na trgu naročnikov revizijskih družb. V nadaljevanju bomo trg naročnikov revizijskih družb razdelili glede na lastnosti naročnikov in ugotovili prisotnost koncentracije po posameznih značilnostih. Najprej bomo naročnike razdelili glede na kotacijo njihovih vrednostih papirjev na borzi, kjer bomo podatke o vrednostnih papirjih in datumu začetka kotacije črpali iz seznama vrednostih papirjev na spletni strani Ljubljanske borze.

Potem bomo naročnike analizirali glede na to, v kateri statistični regiji poslujejo, kar bomo prikazali s podatki o sedežu družbe naročnika, ki jih bomo pridobili na spletnem portalu GVIN. Da ne bi prišlo do napak pri razporejanju krajev z enakimi imeni, bomo slednje preverili z njimi pripadajočimi poštnimi številkami, ki jih bomo pridobili s seznama poštних števil na spletni strani Pošte Slovenije (2013). Klasifikacijo statističnih regij v Sloveniji bomo pridobili na spletni strani SURS-a, na podlagi katere bomo podatke o sedežu poslovanja naročnikov ustrezno razvrstili in prikazali tržno koncentracijo glede na število naročnikov po posamezni statistični regiji. V nadaljevanju bomo podatke o številu naročnikov analizirali še z vidika njihove SKD 2008 dejavnosti, katere bomo pridobili na spletnem portalu GVIN. Ker je SKD 2008 dejavnosti veliko, bomo te na podlagi metodologije Čadeža (2006b, str. 286) združili v smiselno oblikovane večje skupine SKD 2008 dejavnosti, ki so prikazane v Prilogi 5.

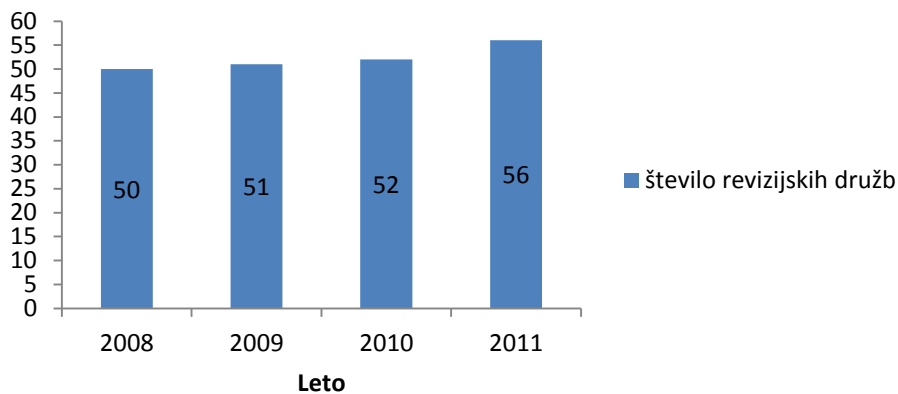
Na tej točki je potrebno opozoriti, da so nekatere revizijske družbe v izbranem časovnem obdobju od leta 2008 do 2011 preimenoval ime svoje družbe. Da bi lahko primerjali rezultate po izbranih letih, bomo pri analizi upoštevali najaktualnejša imena revizijskih družb, ki jih najdemo v registru pri Slovenskem inštitutu za revizijo. Takšna primera sta se zgodila družbama IB Grant Thornton Audit d. o. o., ki se je leta 2010 preimenovala v družbo IB Interbilanz Audit revizijska družba d. o. o., ter Moore Stephens Probitas Audit d. o. o., katera se je prav tako leta 2010 preimenovala v Probitas Alpen-Adria Audit d. o. o.. Poleg tega pa bo za potrebe primerjave rezultatov trga revizijskih družb in trga naročnikov revizijskih družb potrebno uskladiti imena revizijskih družb, ki jih je izbral spletni portal GVIN z imeni revizijskih družb, vpisanih v registru pri Slovenskem inštitutu za revizijo. Ker bo analiza temeljila na imenih revizijskih družb iz registra, bomo imena iz spletnega portala GVIN ustrezno spremenili v imena, katera se uporabljajo v registru pri Slovenskem inštitutu za revizijo. V nadaljevanju bodo najprej zapisana imena revizijskih družb, ki so navedena na spletnem portalu GVIN, v oklepaju pa sledijo njihova spremenjena imena, kot so objavljena v

registru. Spremeniti bo potrebno imena šestih revizijskih družb, in sicer družb Deloitte & Touche d. o. o. (Deloitte revizija d. o. o.), JPA Abeceda d. o. o. (ABC revizija d. o. o.), BDO EOS Revizija d. o. o. (BDO Revizija d. o. o.), EURO-IN Partners d. o. o. (EURO-IN Revizija d. o. o.), Renoma d. o. o. (PKF revizija in svetovanje d. o. o.), Evro-Valuta d. o. o. (Valuta d. o. o.).

4.4.1 Opis vzorca

Analizo tržne koncentracije na trgu revizijskih družb smo izvedli na podlagi celotne populacije revizijskih družb za posamezno leto v obdobju od leta 2008 do 2011. V preučevanem časovnem obdobju se je število revizijskih družb v Sloveniji povečalo, in sicer iz 50 revizijskih družb v letu 2008 na 56 v letu 2011, kar je prikazano na Sliki 10.

Slika 10: Število revizijskih družb na slovenskem trgu revizijskih storitev

Vir: M. Odar, *Revizijske družbe, vpisane v register*, 2008, str. 155–164; 2009, str. 124–133; 2010, str. 132–141; 2011, str. 133–144.

Medtem ko je bila pri analizi tržne koncentracije na podlagi trga revizijskih družb uporabljena celotna populacija revizijskih družb v izbranem časovnem obdobju, smo analizo trga naročnikov revizijskih družb izdelali na vzorcu naročnikov, ki so velike gospodarske družbe. V prvem koraku izbire naročnikov smo v vzorec zajeli vse podatke, ki jih je ponudila podatkovna baza GVIN na podlagi izbranih kriterijev, ki so zajeli velike gospodarske družbe. Tako smo pridobili prvoten vzorec naročnikov, ki je vključeval 1088 gospodarskih družb. V drugem koraku smo iz nadaljnje analize izločili družbe, ki ne poslujejo v preučevanem časovnem obdobju od leta 2008 do 2011 ter dobili vzorec 872 gospodarskih družb. V tretjem koraku smo izločili družbe, katerih vrednosti prihodkov od prodaje in sredstev so bile skozi preučevano obdobje 0 ali so bile te že ves ta čas izbrisane iz Poslovnega registra Slovenije, in dobili vzorec 763 gospodarskih družb. V četrtem koraku pa smo zaradi popolnejše analize podatkov o naročnikih, razdeljenih glede na kotacijo na borzi, dodali manjkajoče velike gospodarske družbe, katerih vrednostni papirji so v preučevanem časovnem obdobju kotirali na Ljubljanski borzi. Tako smo v letu 2011 pridobili vzorec 750 naročnikov, v letu 2010

vzorec 756 družb, v letu 2009 vzorec 763 družb in v letu 2008 vzorec 769 naročnikov revizijskih družb.

4.4.2 Opisna statistika

V Tabeli 8 so podani osnovni podatki, ki so bili uporabljeni v empirični raziskavi tržne koncentracije na slovenskem trgu revizijskih storitev v obdobju od leta 2008 do 2011.

Tabela 8: Opisna statistika od leta 2008 do 2011

Leto	2008	2009	2010	2011
Število revizijskih družb	50	51	52	56
Skupno povprečno število zaposlenih v revizijskih družbah	489,5	462,0	476,6	460,2
Čisti prihodki od prodaje revizijskih družb (v EUR)	37.779.377	35.273.137	34.267.055	35.688.044
Aritmetična sredina	755.587,5	691.630,1	658.981,8	637.286,5
Mediana	261.272	251.928	248.220	208.798
Minimum	20.950	15.930	24.545	2.000
Maksimum	7.802.877	7.206.155	6.981.000	6.360.094
Število naročnikov storitev revizijskih družb (v vzorcu)	769	763	756	750
ki kotirajo	55	55	56	59
ki ne kotirajo	714	708	700	691
Čisti prihodki od prodaje naročnikov storitev revizijskih družb (v EUR)	44.163.790.579	37.837.996.362	39.688.913.945	41.234.838.695
Aritmetična sredina	57.430.156,8	49.591.083,0	52.498.563,4	54.979.784,9
Mediana	16.790.814	13.851.975	13.698.903	12.230.290
Minimum	0	0	0	0
Maksimum	2.605.370.618	1.986.591.030	2.393.325.777	2.767.652.402
Celotna sredstva naročnikov storitev revizijskih družb (v EUR)	74.460.995.968	74.426.686.946	72.827.371.016	70.992.385.561
Aritmetična sredina	96.828.343,3	97.544.806,0	96.332.501,3	94.656.514,1
Mediana	24.847.799	23.403.739	24.127.586	23.699.511
Minimum	0	0	0	0
Maksimum	5.632.732.450	5.935.788.392	5.611.218.851	5.529.053.959

5 REZULTATI EMPIRIČNE RAZISKAVE TRŽNE KONCENTRACIJE V SLOVENIJI

V zadnjem delu magistrskega dela bodo prikazani rezultati empirične raziskave, in sicer najprej za tržne deleže, nato za koeficiente koncentracij ter HHI indekse. Na podlagi slednjih bomo v nadaljevanju preverili sedem raziskovalnih hipotez ter v skladu s SCP paradigmo določili tržno strukturo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji v preučevanem obdobju od leta 2008 do 2011. Predstavili bomo tudi omejitve, s katerimi smo se srečali pri izdelavi raziskave, ter podali predloge za nadaljnje raziskave tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji.

5.1 Tržni delež

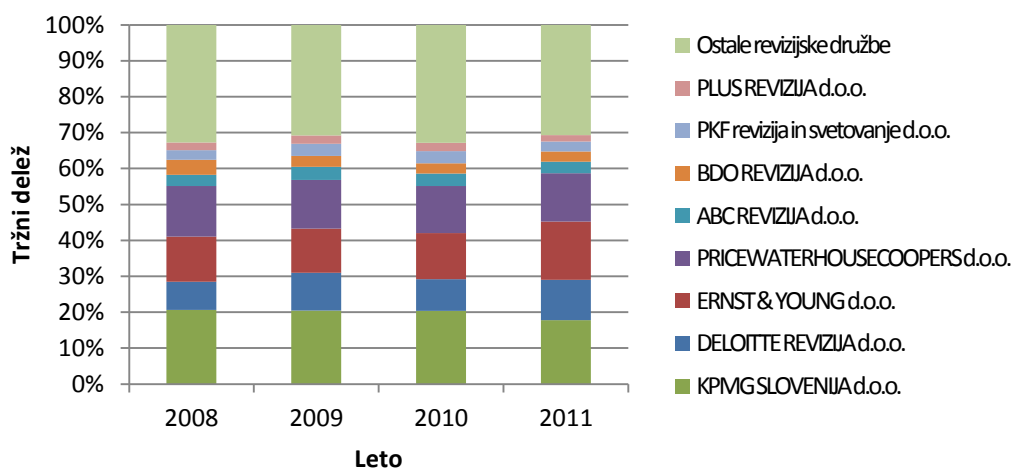
Osnova za merjenje koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji je tržni delež posameznih podjetij. V nadaljevanju so obrazložene vrednosti tržnih deležev, ki so izračunane iz prihodkov od prodaje revizijskih družb, povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah, celotnega števila naročnikov, števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih in skupinah SKD 2008 dejavnosti, po statističnih regijah, prihodkih od prodaje in sredstvih naročnikov revizijskih družb. Obrazložene so tudi vrednosti relativnih deležev, izračunanih iz prihodkov od prodaje revizijskih družb, razdeljenih po kategorijah 79. člena ZRev-2 (Ur. l. RS, št. 65/2008), na podlagi katerih bomo ugotovili, katere dejavnosti predstavljajo glaven vir prihodkov slovenskih revizijskih družb.

5.1.1 Tržni delež vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb

Tržni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb so od leta 2008 do 2011 izračunani v Prilogi 6 (Tabela 1) ter prikazani na Sliki 11. Kot lahko vidimo, se vsota tržnih deležev največjih štirih revizijskih družb iz skupine BIG 4 v preučevanem obdobju giblje nad 50 %, kar pomeni, da revizijske družbe iz skupine BIG 4 obvladujejo več kot polovico trga revizijskih družb. Takšno stanje ne preseneča, saj se ravno te štiri revizijske družbe uvrščajo med največje revizijske družbe v svetovnem merilu.

Tu je potrebno opozoriti, da so bile v raziskavo uvrščene največje štiri revizijske družbe, ki so bile ustanovljene za revizijo, saj imajo slednje tudi ločeno ustanovljena podjetja za svetovanje in revidiranje računovodskih izkazov. Če podrobneje analiziramo vrednosti tržnih deležev največjih štirih revizijskih družb, vidimo, da je družba KPMG Slovenija vodilni igralec po višini prihodkov od prodaje na trgu revizijskih družb v Sloveniji. Tržni deleži slednje so se med leti 2008 in 2010 konstantno gibali okrog 20 %, medtem ko je v letu 2011 sledil rahel padec na 17,8 %.

Slika 11: Tržni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb

Vir: Priloga 7.

Na Sliki 11 so poleg tržnih deležev štirih največjih revizijskih družb prikazani tudi tržni deleži štirih največjih revizijskih družb iz skupine srednje velikih in malih revizijskih družb. Tu opazimo velik razkorak med višino prihodkov od prodaje pri revizijskih družbah iz skupine BIG 4 in ostalimi revizijskimi družbami. Najbližji konkurent revizijskim družbam iz skupine BIG 4 je družba ABC Revizija, ki je v povprečju dosegla 3,4% tržni delež, kar je skoraj šestkrat manj kot tržni delež družbe KPMG Slovenija. Na podlagi tega lahko sklepamo, da srednje in male revizijske družbe po višini prihodkov od prodaje predstavljajo velikim revizijskim družbah iz skupine BIG 4 zgolj marginalno grožnjo.

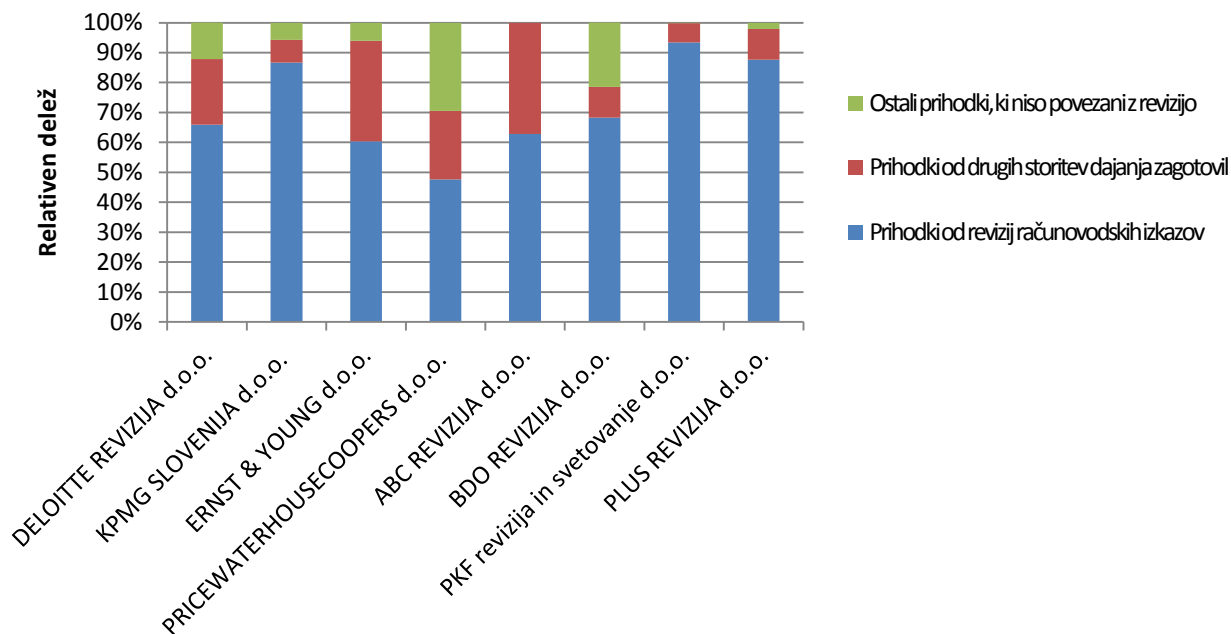
5.1.2 Relativni delež vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb, razdeljenih po kategorijah 79. člena ZRev-2

Da bi pridobili podrobnejšo sliko o deležu prihodkov od prodaje, ki jih dosežejo revizijske družbe iz revidiranja računovodskih izkazov, smo izračunali relativne deleže iz prihodkov od prodaje revizijskih družb, razdeljenih po kategorijah 79. člena ZRev-2 (Ur. l. RS, št. 65/2008). Na podlagi podatkov iz letnih preglednih poročil revizijskih družb smo izračunali relativne deleže prihodkov od revizij računovodskih izkazov, prihodkov od drugih storitev dajanja zagotovil in ostalih prihodkov, ki niso povezani z revizijo celotnih prihodkov od prodaje. Tu je potrebno opozoriti, da vse revizijske družbe niso imele izdelanih letnih preglednih poročil ali teh na podlagi javno dostopnih podatkov ni bilo moč pridobiti, zaradi česar ni bilo mogoče izračunati vseh relativnih deležev. Izračuni relativnih deležev revizijskih družb, za katere smo pridobili letna pregledna poročila, so prikazani v Prilogi 6, in sicer za leto 2008 v Tabeli 2, za 2009 v Tabeli 3, za 2010 v Tabeli 4 in za 2011 v Tabeli 5.

Na Sliki 12 so prikazni relativni deleži v letu 2011, ko so imele štiri največje revizijske družbe razpoložljiva vsa letna pregledna poročila, iz katerih smo izračunali relativne deleže. Kot lahko vidimo, so revizijske družbe ustvarile največ prihodkov od prodaje iz revizij

računovodskih izkazov. S tem znova potrdimo to, da so velike štiri revizijske družbe ustanovile ločene pravne osebe za revizijo, kar se pokaže v prevladujočem deležu prihodkov od prodaje iz revizij v odnosu do celotnih prihodkov od prodaje.

Slika 12: Relativni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb, razdeljenih po kategorijah 79. člena ZRev-2 v letu 2011

Vir: Priloga 7.

Med velikimi štirimi revizijskimi družbami iz skupine BIG 4 je KPMG Slovenija leta 2011 ustvarila največ prihodkov od prodaje z revizijo računovodskih izkazov, in sicer je njen relativen delež v odnosu do celotnih prihodkov od prodaje znašal 86,7 %. Sledila ji je Deloitte Revizija s 65,9 %, Ernst & Young s 60,3 % ter PWC s 47,6 %. Med štirimi največjimi revizijskimi družbami iz skupine srednje velikih in malih revizijskih družb je družba PKF revizija in svetovanje ustvarila 93,4% delež, kateri pa je sledila Plus Revizija s 87,6% deležem. Relativni deleži prihodkov od prodaje, ustvarjenih iz revizij računovodskih izkazov ostalih revizijskih družb, so se v letu 2011 gibali okoli 60 %, kar kaže, da tudi ostale revizijske družbe v Sloveniji ustvarjajo največ svojih prihodkov od prodaje z revizijo računovodskih izkazov. Ostale srednje in male revizijske družbe nimajo ustanovljenih ločenih pravnih oseb za revizijo in svetovanje, kar pomeni, da njihovih rezultatov ne moremo neposredno primerjati z rezultati revizijskih družb iz skupine BIG 4.

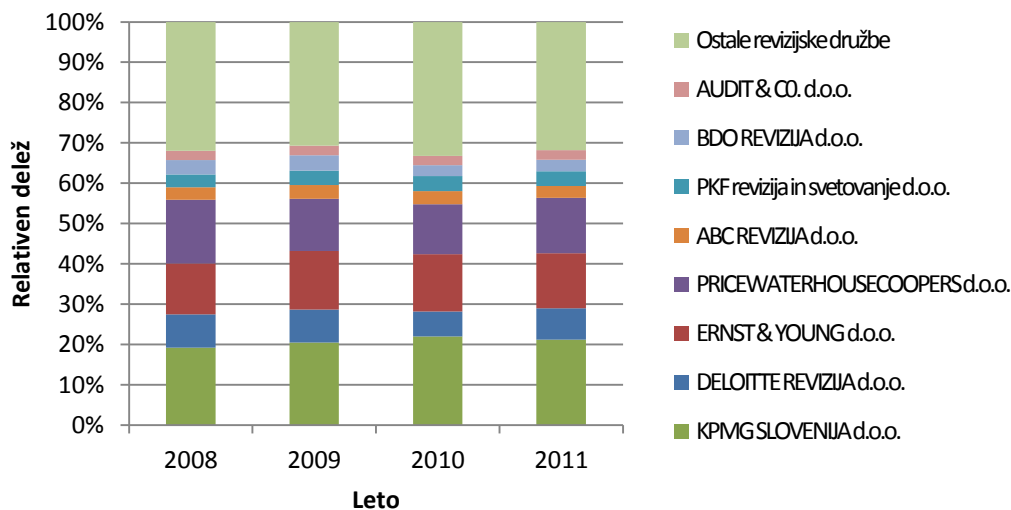
Na podlagi relativnih deležev, ki so izračunani iz prihodkov od prodaje iz drugih storitev dajanja zagotovil, vidimo, da Ernst & Young dosega v letu 2011 najvišji relativni delež, in sicer 33,6% sledi mu PWC z 22,9%. Med ostalimi revizijskimi družbami, ki so prikazane na Sliki 12, vidimo, da je ABC Revizija ustvarila 37,2 % prihodkov od drugih storitev dajanja

zagotovil, sledita ji BDO Revizija in Plus Revizija z 10,3% relativnim deležem in PKF revizija in svetovanje s 6,4%.

5.1.3 Relativni delež povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah

Ker ni mogoče pridobiti javno dostopnih podatkov o številu revizorjev v posamezni revizijski družbi, smo kot približek temu izbrali podatke o povprečnem številu zaposlenih v revizijskih družbah, s čimer bomo pokazali, katere revizijske družbe zaposlujejo največ ljudi ter kolikšna je koncentracija na trgu revizijskih storitev glede na povprečno število zaposlenih v revizijski družbi. Izračuni relativnih deležev povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah se nahajajo v Prilogi 6 (Tabela 6). Kot lahko vidimo na Sliki 13, je od leta 2008 do 2011 vodilni igralec in največji zaposlovalec družba KPMG Slovenija, katere relativni deleži se v preučevanem obdobju gibljejo okoli 20 %. V letu 2011 ji iz skupine BIG 4 sledita družbi Ernst & Young in PWC s 13,7 % ter Deloitte Revizija s 7,7 % ter iz segmenta srednje velikih in malih revizijskih družb PKF revizija in svetovanje s 3,6 %. Tu lahko opazimo, da je bila leta 2011 vrednost relativnega deleža največje družbe iz skupine BIG 4 (KPMG Slovenija) skoraj šestkrat večja od relativnega deleža največje družbe med ostalimi revizijskimi družbami (PKF revizija in svetovanje).

Slika 13: Relativni deleži povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah

Vir: Priloga 7.

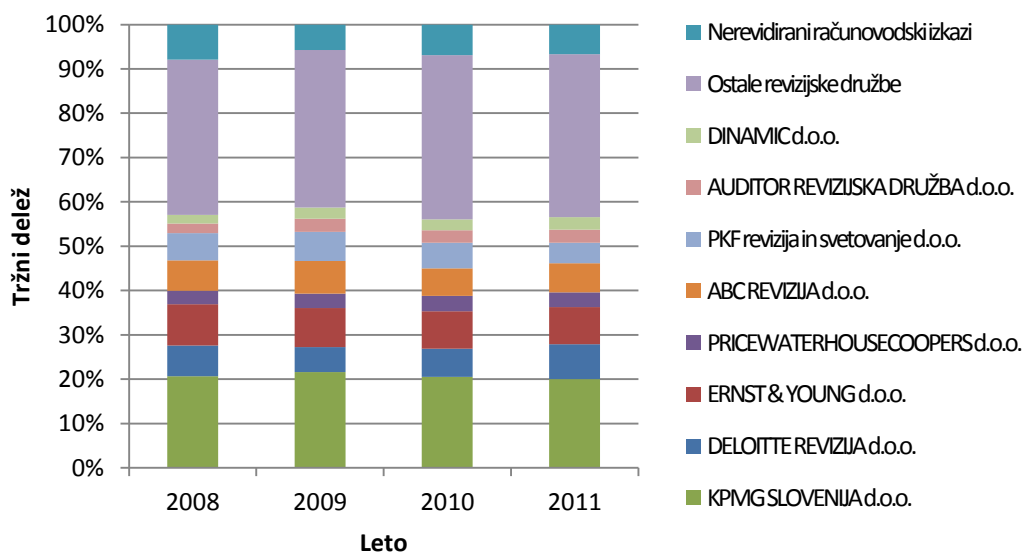
V preučevanem časovnem obdobju je viden rahel padec relativnih deležev izbranih revizijskih družb, kar sovpada z gospodarsko krizo v Sloveniji, zaradi katere so bile mnoge revizijske družbe primorane poseči po radikalnih ukrepih odpuščanja zaposlenih. Revizijske družbe so se z zmanjšanjem števila zaposlenih prilagodile stanju na trgu naročnikov, kjer so zaradi krize v Sloveniji mnogi naročniki revizijskih družb prenehali s poslovanjem, kar je posledično vplivalo na zmanjšanje posla revizijskih družb.

Na podlagi skupne vsote relativnih deležev štirih največjih revizijskih družb ugotavljamo, da so te od leta 2008 do 2011 skupaj dosegale okrog 55 % celotnega relativnega deleža. Zaradi takšnega stanja na trgu revizijskih storitev v Sloveniji imajo naročniki, ki so velike gospodarske družbe, omejeno izbiro revizorjev. Te zaradi obsežnejših revizij potrebujejo večje število revizorjev, ki jih zaposlujejo največje revizijske družbe, katerim pa srednje in male revizijske družbe zaradi nezadostnega števila revizorjev ne morejo konkurirati.

5.1.4 Celoten tržni delež števila naročnikov revizijskih družb

V obdobju od leta 2008 do 2011 je bila na trgu naročnikov vodilna družba KPMG Slovenija, katere tržni deleži so se konstantno gibali okoli 20 %. Iz skupine BIG 4 ji sledi družba Ernst & Young, pri kateri so se tržni deleži gibali okrog 9 %, ter Deloitte Revizija s 7% tržnim deležem in PWC s 3% tržnim deležem. Poleg tega je viden upad števila naročnikov pri KPMG Sloveniji in Ernst & Youngu za približno 1 odstotno točko, nasprotno pa so se tržni deleži družb Deloitte Revizija in PWC iz leta 2008 do 2011 povečali za 1 in 0,3 odstotne točke. Tržni deleži števila naročnikov revizijskih družb se nahajajo v Prilogi 8 (Tabela 1).

Slika 14: Celotni tržni deleži števila naročnikov revizijskih družb

Vir: GVIN, 2013.

Vsota tržnih deležev štirih največjih revizijskih družb se je v preučevanem obdobju gibala okoli 40 %, kar pomeni, da slednje štiri družbe ne obvladujejo preučevanega trga naročnikov. Na podlagi tega lahko sklepamo, da v Sloveniji tudi srednje in male revizijske družbe revidirajo zajeten delež naročnikov. Vsota tržnih deležev ostalih revizijskih družb se je v preučevanem časovnem obdobju gibala okoli 55 %, kar pomeni, da te revidirajo večino naročnikov. Prav tako kot v segmentu ostalih revizijskih družb je tudi pri vsoti tržnih deležev revizijskih družb iz skupine BIG 4 vidno nespremenjeno stanje, kjer v preučevanih letih ni

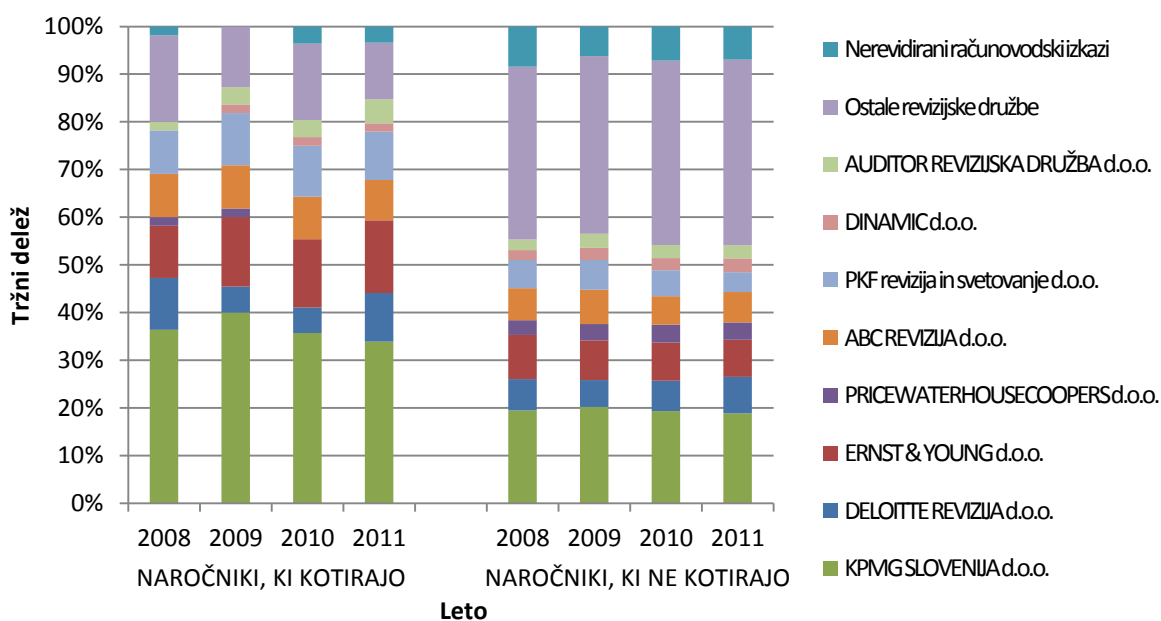
prišlo do večjih sprememb v višini tržnih deležev. V skupini srednje velikih in manjših revizijskih družb je v izbranem časovnem obdobju družba ABC Revizija dosegala najvišje tržne deleže, in sicer so se ti v povprečju gibali okoli 6,7 %, sledila ji je PKF revizija in svetovanje s povprečnim 5,8% tržnim deležem.

Na Sliki 14 vidimo, da je iz vzorca izbranih velikih gospodarskih družb v preučevanih letih prisoten tudi delež takšnih družb, ki nimajo revidiranih računovodskih izkazov. Slednji se je od leta 2008 do 2011 gibal okoli 7 %. Med temi družbami je sicer tudi del takšnih, ki imajo revidirane računovodske izkaze, vendar ti niso bili javno dostopni. Nerevidirani računovodski izkazi so lahko tudi posledica neizpolnjevanja kriterijev za razvrstitev med srednje oz. velike gospodarske družbe, ki jih določata ZGD-1 (Ur. l. RS, št. 42/2009-UPB3, 83/2009 Odl. US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011,91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013, Odl. US: U-I-311/11-16, 82/2013) in ZRev-2 (Ur. l. RS, št. 65/2008), zaradi česar gospodarske družbe niso zavezane k obvezni reviziji, kar se odraža v povečanju tržnega deleža nerevidiranih računovodskih izkazov.

5.1.5 Tržni delež števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi

Da bi ugotovili, ali drži, da družbe, ki kotirajo na borzi, za revizorja raje izberejo eno izmed štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4, smo trg naročnikov revizijskih družb razdelili na dva segmenta. Slednja delimo na naročnike, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, ter tiste, ki ne kotirajo. Izračuni tržnih deležev števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi, so podani v Prilogi 8 (Tabela 2).

Slika 15: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi

Vir: GVIN, 2013; Ljubljanska borza – Seznam vrednostnih papirjev, 2013.

Na Sliki 15 vidimo, da zgornja teza drži tudi za slovenski trg revizijskih storitev, saj so v izbranem časovnem obdobju štiri velike revizijske družbe skupaj revidirale skoraj 60 % vseh naročnikov, ki so kotirali na Ljubljanski borzi. Vodilna družba je KPMG Slovenija, katere tržni deleži so se v preučevanih letih gibali v povprečju okoli 36,5 %, sledi ji Ernst & Young s 13,7% povprečnim tržnim deležem. Tržni deleži družb KPMG Slovenija, Deloitte Revizija in PWC so od leta 2008 do 2011 rahlo upadli, medtem ko se je tržni delež družbe Ernst & Young povečal za 4,3 odstotne točke. Iz Slike 15 je razvidno, da družba PWC v letih 2010 in 2011 ni revidirala nobenega naročnika, ki kotira na Ljubljanski borzi, kar povsem ne drži, saj to velja le za vzorec naročnikov v analizi. Iz letnih preglednih poročil družbe PWC vidimo, da je ta v letu 2011 revidirala Factor banko d. d., Banko Celje d. d. in NLB d. d. (ki niso bile vključene v vzorec, saj se uvrščajo med finančne družbe), medtem ko za leto 2010 ni bilo mogoče pridobiti letnega preglednega poročila. Iz segmenta srednje velikih in malih revizijskih družb je v preučevanem obdobju družba PKF revizija in svetovanje dosegla najvišje tržne deleže, in sicer so se ti gibali v povprečju okoli 10,2 %, sledila ji je družba ABC Revizija s povprečnim 8,9% tržnim deležem.

Nasprotno sliko vidimo v segmentu naročnikov, ki ne kotirajo na Ljubljanski borzi. Kljub visokim tržnim deležem velikih štirih revizijskih družb iz skupine BIG 4 pa tu trg obvladujejo srednje in male revizijske družbe. Te so v izbranem obdobju skupaj dosegale v povprečju 62,2% tržni delež, medtem ko so velike štiri revizijske družbe dosegale povprečno 37,8% tržni delež. Skupni delež velikih štirih revizijskih družb je skozi preučevano obdobje rahlo upadel, medtem ko se je vsota tržnih deležev preostalih revizijskih družb povečevala. Vodilna družba iz skupine BIG 4 v segmentu naročnikov, ki ne kotirajo na Ljubljanski borzi, je KPMG Slovenija z 19,4% povprečnim tržnim deležem, sledi ji Ernst & Young s povprečnim 8,3% tržnim deležem. V segmentu ostalih revizijskih družb je največja družba ABC Revizija, ki je v izbranih letih dosegla v povprečju 6,6% tržni delež, sledila ji je PKF revizija in svetovanje s povprečnim 5,4% tržnim deležem. Kot lahko vidimo, so v obeh segmentih prisotni isti igralci z vodilno družbo KPMG Slovenija.

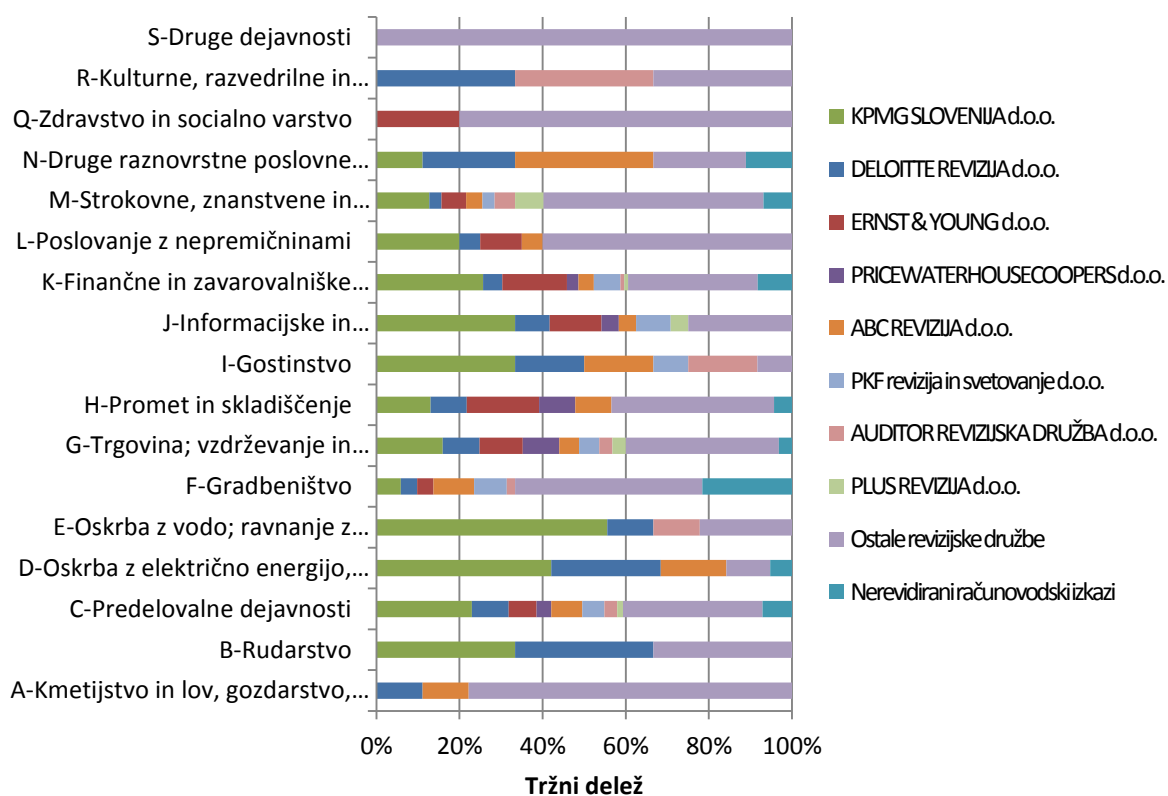
5.1.6 Tržni delež števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih

Na podlagi tržnih deležev, izračunanih iz števila naročnikov, katere smo razdelili po SKD 2008 dejavnostih, ki so jih opravljali v letu 2011 ter prikazali na Sliki 16, vidimo, da so naročniki revizijskih družb iz skupine BIG 4 prisotni skoraj v vseh preučevanih SKD 2008 dejavnostih, razen v panogi S, kamor se uvrščajo druge dejavnosti. Enako stanje velja tudi v preostalih letih preučevanega obdobja, kjer revizijske družbe iz skupine BIG 4 po višini tržnih deležev prevladujejo v šestih dejavnostih (v dejavnosti B, D, E, H, I in J), medtem ko srednje in male revizijske družbe prevladujejo v preostalih enajstih dejavnostih (v dejavnosti A, C, F, G, K, L, M, N, Q, R in S).

V skupini BIG 4 je imela leta 2011 vodilno vlogo revizijska družba KPMG Slovenija, katere tržni deleži so bili najvišji v enajstih dejavnostih (v dejavnosti B, C, D, E, F, G, I, J, K, L in

M), sledi ji družba Deloitte Revizija, ki je vodilni igralec v štirih dejavnostih (v dejavnosti A, B, N in R) ter družba Ernst & Young z vodilno vlogo v dveh dejavnostih (v dejavnosti H in Q). V segmentu srednje velikih in malih revizijskih družb je bila leta 2011 vodilna revizijska družba ABC Revizija (v dejavnosti C, D, F, G, H, I in N), sledi ji PKF revizija in svetovanje, ki je imela najvišje tržne deleže v treh dejavnostih (v dejavnosti G, J in K). Izračuni tržnih deležev števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih, so priloženi v Prilogi 8 (Tabela 3).

Slika 16: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih v letu 2011

Vir: SURS, Standardna klasifikacija dejavnosti 2008; GVIN, 2013.

Ker veliko SKD 2008 dejavnosti (dejavnost A, B, E, N, Q, R in S) vsebuje manj kot 10 naročnikov revizijskih družb, ki opravljajo to dejavnost, bi bila podrobnejša primerjava rezultatov z ostalimi SKD 2008 dejavnostmi, ki imajo več kot 100 naročnikov, nesmiselna. Zato smo na podlagi metodologije Čadeža (2006, str. 286) tržne deleže nekaterih SKD 2008 dejavnosti združili v smiselne skupine tržnih deležev SKD 2008 dejavnosti, ki jih bomo v nadaljevanju med seboj primerjali in obrazložili.

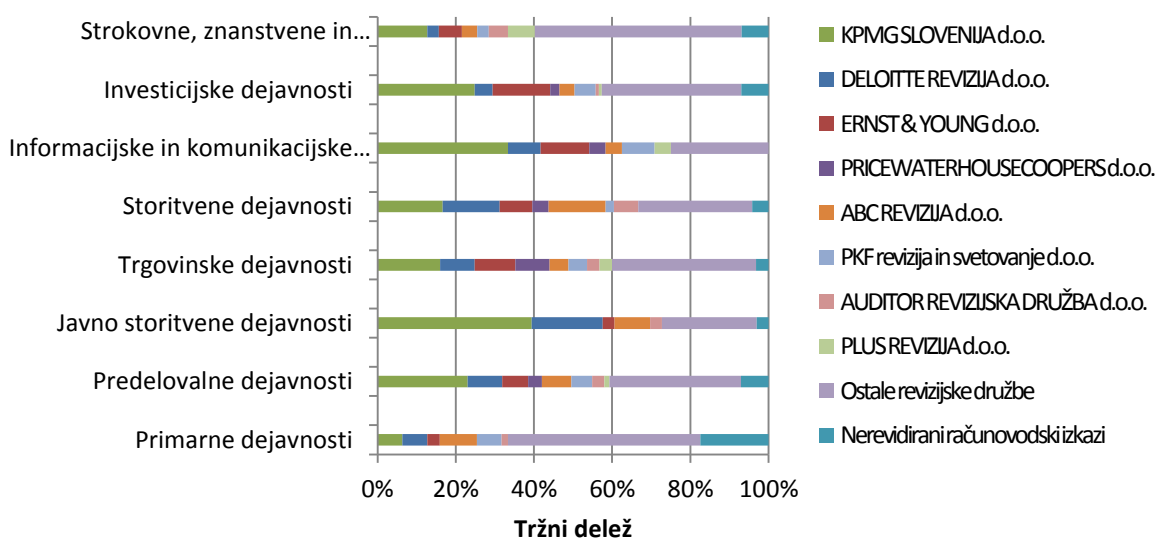
5.1.7 Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti

S primerjavo štiriletne vsote tržnih deležev revizijskih družb iz skupine BIG 4 in vsote ostalih srednje velikih in malih revizijskih družb vidimo, da so v povprečju revizijske družbe iz

skupine BIG 4 prevladovala v skupini javno storitvenih in informacijsko-komunikacijskih dejavnosti, medtem ko so imele ostale revizijske družbe glavno vlogo v preostalih šestih skupinah. Izračuni tržnih deležev števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti, se nahajajo v Prilogi 8 (Tabela 4).

Na Sliki 17 vidimo, da je vodilna družba KPMG Slovenija, ki je leta 2011 dosegla najvišje tržne deleže v osmih skupinah dejavnosti ter si v skupini primarnih dejavnosti delila prvo mesto z družbo Deloitte Revizija. V segmentu ostalih revizijskih družb je imela leta 2011 vodilno vlogo ABC Revizija, ki je bila prisotna v petih skupinah SKD 2008 dejavnosti (v primarnih, predelovalnih, javno storitvenih, storitvenih in strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih), sledila ji je družba PKF revizija in svetovanje z vodilno vlogo v skupini trgovinskih, informacijsko-komunikacijskih ter investicijskih dejavnostih.

Slika 17: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti v letu 2011

Vir: GVIN, 2013; SURS, Standardna klasifikacija dejavnosti 2008; S. Čadež, *A cross-industry comparison of strategic management accounting practices: An exploratory study*, 2006b, str. 286.

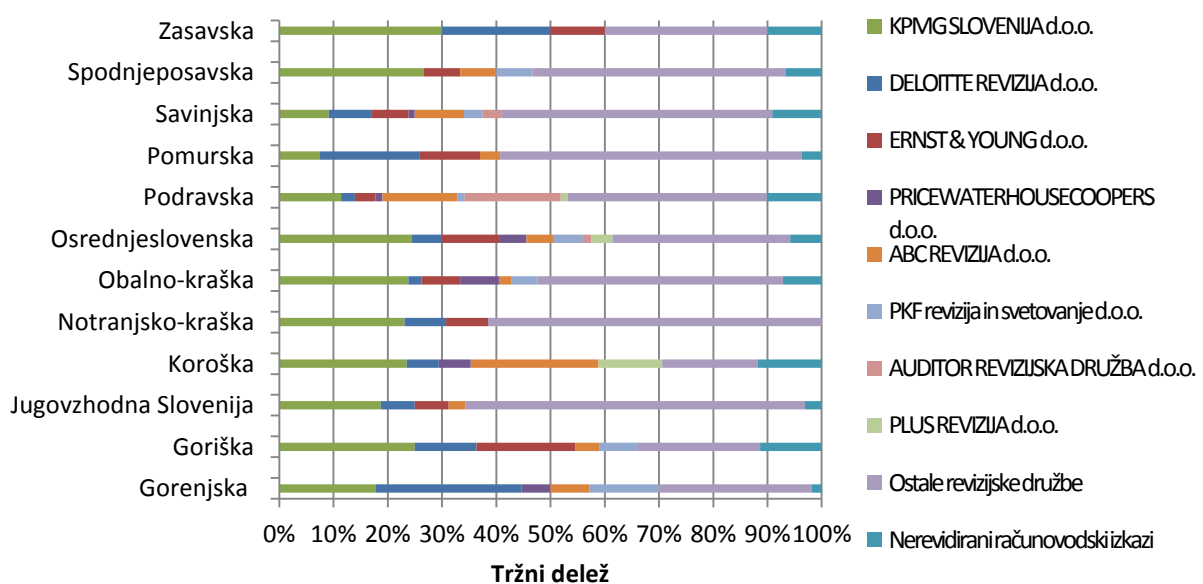
Znotraj skupine BIG 4 je družba KPMG Slovenija specializirana za revidiranje naročnikov v skupini javno storitvenih, informacijsko-komunikacijskih in investicijskih dejavnostih. Deloitte Revizija se je prav tako specializirala za revidiranje naročnikov v skupini javno storitvenih dejavnosti kot tudi v skupini storitvenih in trgovinskih dejavnosti. Družba Ernst & Young se je specializirala za revizijo naročnikov, kateri poslujejo v skupini investicijskih, informacijsko-komunikacijskih in trgovinskih dejavnosti. PWC pa se je osredotočala na revizijo naročnikov iz skupine trgovinskih, storitvenih in informacijsko-komunikacijskih dejavnosti. Kot lahko vidimo na podlagi rezultatov tržnih deležev, so se vse štiri revizijske družbe iz skupine BIG 4 specializirale za revizijo naročnikov iz podobnih skupin SKD 2008 dejavnosti.

V Sloveniji imajo pomembno vlogo tudi srednje in male revizijske družbe, kar potrjuje visoki tržni deleži le-teh v večini skupin SKD 2008 dejavnosti. Kljub temu, da je delež slednjih visok, pa v nekaterih panogah večinoma prevladujejo zgolj največje revizijske družbe. Naročnikom, ki se nahajajo v bolj zahtevnih dejavnostih (javno storitvene, informacijske in komunikacijske dejavnosti), je potrebno pri njihovi reviziji veliko več znanja o dejavnosti, v kateri poslujejo, s čimer pa v glavnem razpolagajo le velike revizijske družbe. Te zaposlujejo več panožnih strokovnjakov, ki jim zagotavljajo višjo kakovost revizijskih storitev kot manjše revizijske družbe brez točno določenih znanj o posamezni dejavnosti. Zaradi omejenega števila revizijskih družb, ki zaposlujejo zadostno število panožnih strokovnjakov, lahko naročnik pri zamenjavi revizorja naleti na težavo, ko ena izmed velikih revizijskih družb že opravlja revizijo pri konkurenčnem podjetju, ostale pa nimajo dovolj znanja o določeni dejavnosti.

5.1.8 Tržni delež števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah

Kot lahko vidimo iz izračunanih tržnih deležev števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah, ki so podani v Prilogi 8 (Tabela 5), so ti regionalno neenakomerno razporejeni. Največje število naročnikov revizijskih družb se je leta 2011 nahajalo v Osrednjeslovenski regiji (327 družb), medtem ko je bilo najmanjše v Zasavski regiji (10 družb). Enako stanje je bilo vidno tudi v obdobju od leta 2008 do 2010, kjer je bilo v Gorenjski, Podravski in Savinjski regiji zajeto pod 100 naročnikov, medtem ko je bilo v preostalih sedmih regijah zajetih manj kot 50 naročnikov. Zaradi takšne neenakomerne razporeditve števila naročnikov po statističnih regijah je primerjavo tržnih deležev potrebno jemati z rezervo.

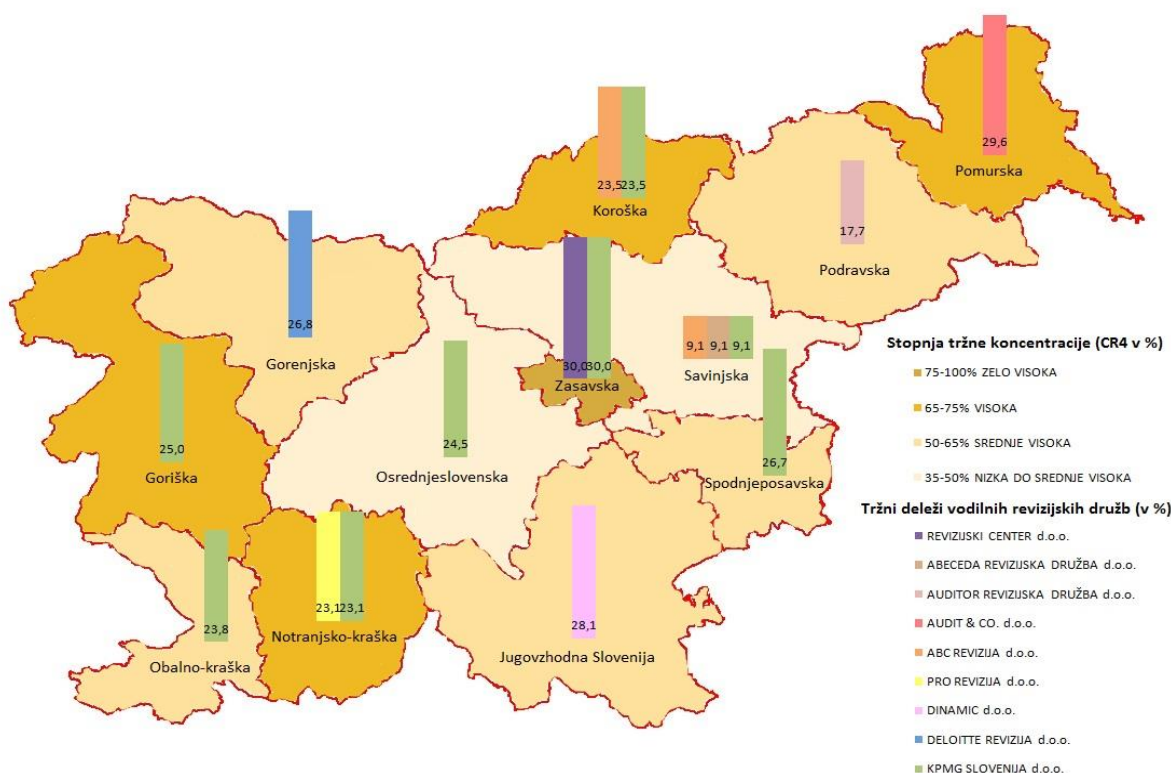
Slika 18: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah v letu 2011

Vir: SURS, Slovenske občine v številkah; GVIN, 2013.

Na Sliki 18 vidimo, da revizijske družbe iz skupine BIG 4 v letu 2011 predstavljajo več kot polovico celotnega tržnega deleža v Goriški in Zasavski regiji, medtem ko je v ostalih regijah prevladujoč delež srednje velikih in malih revizijskih družb, z izjemo Gorenjske regije, kjer je vsota tržnih deležev revizijskih družb iz skupine BIG 4 50%. Enako stanje velja tudi v ostalih preučevanih letih, kjer naročnike, razdeljene po statističnih regijah, večinoma revidirajo srednje in male revizijske družbe.

Slika 19: Tržni deleži vodilnih revizijskih družb, razdeljenih po statističnih regijah in stopnja koncentracije v letu 2011

Vir: Prirejeno po SURS, Slovenske regije v številkah, 2011, str. 2.

Kot lahko vidimo na Sliki 19, se v letu 2011 med vodilnimi revizijskimi družbami po statističnih regijah pojavljajo ista imena, in sicer je med revizijskimi družbami iz skupine BIG 4 vodilna družba KPMG Slovenija, iz skupine srednje velikih in malih revizijskih družb pa ABC Revizija. Poleg tržnih deležev so prikazane tudi stopnje koncentracije izračunane iz CR4, ki so podrobneje obrazložene v naslednjem poglavju. Te sovpadajo z rezultati tržnih deležev, saj je koncentracija povečana v tistih statističnih regijah, kjer vodilne revizijske družbe dosegajo najvišje tržne deleže. Tu ugotavljamo, da obstaja tudi pozitivna povezava med povečano koncentracijo v statistični regiji, kjer ima neka revizijska družba svoj sedež poslovanja. Slednje potrjujejo revizijske družbe ABECEDA (Celje), AUDIT & CO. (Murska Sobota), AUDITOR (Ptuj), DINAMIC (Novo mesto) in PRO Revizija (Ilirska Bistrica), ki

imajo v oklepaju naveden sedež poslovanja, kateri se nahaja v statistični regiji, kjer slednje dosegajo najvišje tržne deleže.

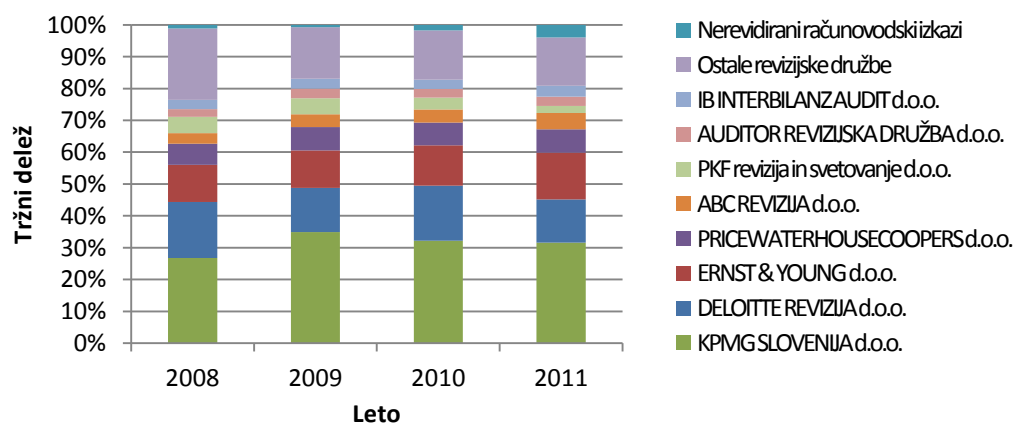
Če primerjamo višino tržnih deležev vodilnih revizijskih družb po statističnih regijah v celotnem preučevanem obdobju, ki so prikazani v Prilogi 8 (Tabela 6), vidimo, da je bilo največ sprememb v Koroški, Podravski, Savinjski in Zasavski regiji. V Gorenjski, Goriški, Notranjsko-kraški regiji in Jugovzhodni Sloveniji se je v preučevanih letih zgodila le ena sprememba med vodilnimi revizijskimi družbami, medtem ko se v preostalih regijah ni zgodila nobena zamenjava. V slednjih sta bili v vseh štirih letih vodilni KPMG Slovenija (v Obalno-kraški, Osrednjeslovenski in Spodnjeposavski regiji) in Audit & Co. (v Pomurski regiji).

5.1.9 Tržni delež vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb

Na podlagi višine tržnih deležev prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb, ki so prikazani na Sliki 20, vidimo, da revizijske družbe iz skupine BIG 4 prevladujejo na trgu v celotnem preučevanem časovnem obdobju. Te v povprečju po prihodkih od prodaje naročnikov obvladujejo 66,8 % revizijskega trga, medtem ko vsota srednje velikih in malih revizijskih družb v povprečju znaša 33,2 %. Iz skupine BIG 4 ima v povprečju največji tržni delež družba KPMG Slovenija (31,3%), sledijo ji PWC (19,9%), Deloitte Revizija (15,6%) in Ernst & Young (12,7%).

V segmentu srednje velikih in malih revizijskih družb je leta 2011 najvišje tržne deleže dosegala ABC Revizija (5,1%), sledila ji IB Interbilanz Audit (3,4%) in PKF revizija in svetovanje (2,2%). Slednje tri največje revizijske družbe so v letu 2011 dosegle 10,6% tržni delež, kar pomeni, da so srednje in male revizijske družbe zgolj sledilci velikih štirih revizijskih družb, ki prevladujejo na trgu naročnikov po višini prihodkov od prodaje. Podrobnejši izračuni tržnih deležev vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb se nahajajo v Prilogi 8 (Tabela 7).

Slika 20: Tržni deleži vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb

Vir: GVIN, 2013.

Iz izračunanih tržnih deležev vrednosti vidimo, da se naročniki za revizijo svojih računovodskih izkazov raje odločajo pri eni izmed velikih štirih revizijskih družb. To iz leta 2008 v 2011 potrди povečanje vsote tržnih deležev revizijskih družb iz skupine BIG 4 za 4,6 odstotne točke. Da bi ugotovili, ali se veliki naročniki, ki poslujejo z višjimi vrednostmi prihodkov od prodaje, odločajo za revizijo pri večjih revizijskih družbah, smo v Tabeli 9 izdelali pregled višine prihodkov od prodaje naročnikov po revizijskih družbah. Tu smo prikazali, kako velike naročnike so v letu 2011 revidirale štiri največje revizijske družbe iz skupine BIG 4 in skupine srednje velikih in manjših revizijskih družb ter ostale revizijske družbe.

Tabela 9: Prihodki od prodaje naročnikov, razdeljeni po revizijskih družbah v letu 2011

Revizijske družbe	Skupaj prihodki od prodaje (v EUR)	Povprečje prihodkov od prodaje (v EUR)	Minimum prihodkov od prodaje (v EUR)	Maksimum prihodkov od prodaje (v EUR)
BIG 4	27.723.197.569	100.010.480	0	2.767.652.402
KPMG Slovenija	13.025.584.936	86.837.233	0	2.767.652.402
Deloitte Revizija	5.607.460.018	95.041.695	140	1.127.516.000
Ernst & Young	6.028.234.355	95.686.260	0	694.705.000
PWC	3.061.918.260	122.476.730	52.000	623.084.466
SREDNJE IN MALE REVIZIJSKE DRUŽBE	13.511.641.126	76.623.165	0	1.350.821.808
IB Interbilanz Audit	1.392.648.222	232.108.037	47.852.885	685.150.074
Auditor Revizijska družba	1.217.512.855	55.341.493	97.742	558.287.023
ABC Revizija	2.084.886.789	42.548.710	0	409.350.225
Audit & Co.	586.048.904	32.558.272	0	340.654.969
Ostale revizijske družbe	8.230.544.356	20.559.313	0	1.350.821.808

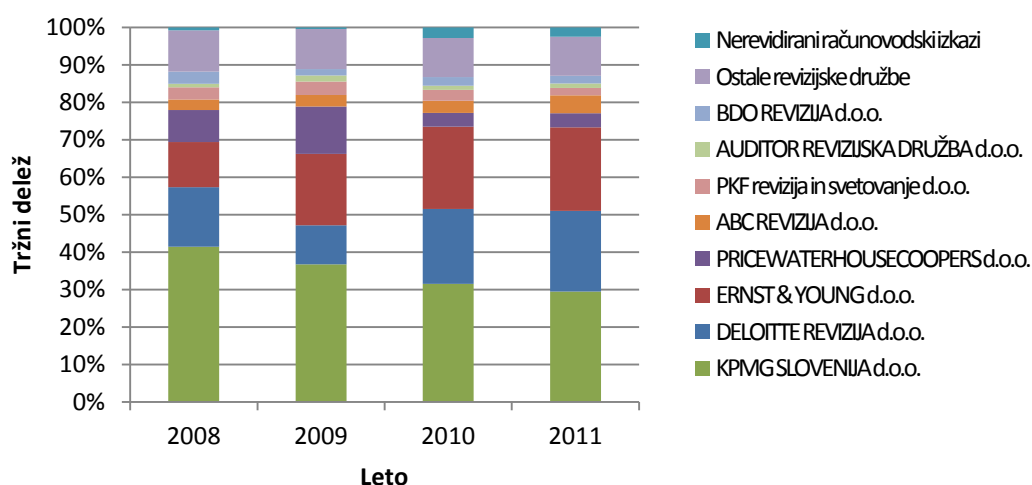
Vir: GVIN, 2013.

Iz Tabele 9 vidimo, da imajo revizijske družbe iz skupine BIG 4 največje naročnike, kjer je vodilna družba KPMG Slovenija. Njen največji naročnik ima štirikrat večje prihodke od prodaje od največjega naročnika srednje oz. manjše revizijske družbe (IB Interbilanz Audit).

5.1.10 Tržni delež vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb

Rezultati tržnih deležev vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb so zelo podobni rezultatom vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov, saj oboji merijo velikost naročnikov. Izračuni tržnih deležev vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb se nahajajo v Prilogi 8 (Tabela 8). Kot lahko vidimo na Sliki 21, tudi tu prevladujejo revizijske družbe iz skupine BIG 4, ki so v povprečju preučevanih let skupaj dosegle 77,8% tržni delež, medtem ko so srednje in male revizijske družbe dosegle 22,2% tržni delež.

Slika 21: Tržni deleži vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb

Vir: GVIN, 2013.

Na Sliki 21 vidimo, da ima v skupini BIG 4 vodilno vlogo KPMG Slovenija, ki revidira največje naročnike revizijskih družb, in sicer je v povprečju štirih let dosegla 34,7% tržni delež, sledijo ji Ernst & Young z 18,8%, Deloitte Revizija s 17% in PWC s 7,2% tržnim deležem. V segmentu srednje velikih in malih revizijskih družb je družba ABC Revizija dosegla v povprečju najvišje tržne deleže (3,5%), sledijo ji PKF revizija in svetovanje (2,9%) in BDO Revizija (2,3%). Znova vidimo, da največje štiri revizijske družbe revidirajo po višini sredstev največje naročnike, kar iz leta 2008 v 2011 potrdimo s povečanjem vsote tržnih deležev revizijskih družb iz skupine BIG 4 za 0,9 odstotne točke.

Tabela 10: Sredstva naročnikov, razdeljena po revizijskih družbah v letu 2011

Revizijske družbe	Skupaj sredstva (v EUR)	Povprečje sredstev (v EUR)	Minimum sredstev (v EUR)	Maksimum sredstev (v EUR)
BIG 4	54.713.992.092	189.141.063	81.639	5.529.053.959
KPMG Slovenija	20.928.664.991	139.524.433	441.470	4.215.263.000
Deloitte Revizija	15.303.381.455	259.379.347	3.596.252	5.529.053.959
Ernst & Young	15.817.034.997	251.064.048	81.639	4.811.091.000
PWC	2.664.910.649	106.596.426	2.370.005	873.377.827
SREDNJE IN MALE REVIZIJSKE DRUŽBE	16.278.393.469	55.553.546	0	1.311.214.398
ABC Revizija	3.404.905.865	69.487.875	34.027	702.913.480
BDO Revizija	1.465.851.670	104.703.691	6.316.465	547.001.409
PKF revizija in svetovanje	1.385.370.031	39.582.001	1.010.701	263.117.733
Auditor Revizijska družba	828.805.814	37.672.992	636.557	261.202.736
Ostale revizijske družbe	9.193.460.089	26.321.172	0	1.311.214.398

Vir: GVIN, 2013.

V Tabeli 10 smo prikazali naročnike glede na višino njihovih sredstev po revizijskih družbah, ki so jih revidirale v letu 2011. Tako kot pri analizi naročnikov, ki smo jih preučili glede na

višino njihovih prihodkov od prodaje, smo tudi tu prišli do enakega zaključka, da se veliki naročniki raje odločajo za revizijo pri večjih revizijskih družbah. Kot lahko vidimo, je tudi tu viden prevladujoč delež velikih naročnikov, ki so se leta 2011 odločili za revizijo pri eni izmed revizijskih družb iz skupine BIG 4.

Med štirimi največjimi revizijskimi družbami iz skupine BIG 4 je največ naročnikov z najvišjimi vrednostmi sredstev revidirala družba KPMG Slovenija, med srednje velikimi in manjšimi revizijskimi družbami pa ABC Revizija. Medtem ko je KPMG Slovenija revidirala največji delež naročnikov z najvišjimi vrednostmi sredstev, pa je Deloitte Revizija revidirala naročnika z najvišjo vrednostjo sredstev, sledila ji je družba Ernst & Young ter šele na tretjem mestu KPMG Slovenija.

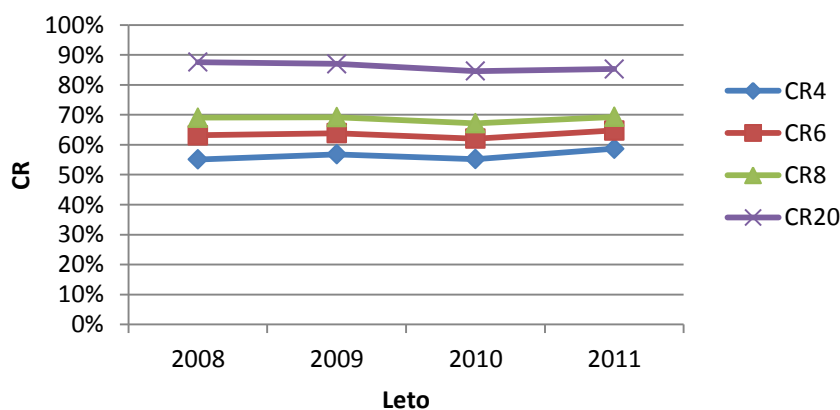
5.2 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks

Tržno koncentracijo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji smo prikazali s pomočjo izračunanih koeficientov koncentracij in HHI indeksov, ki so v prvih dveh poglavjih izračunani za trg revizijskih družb, v preostalih sedmih pa za trg naročnikov revizijskih družb. Višino koncentracije smo določili v skladu z interpretacijo vrednosti koeficientov koncentracij (prikaz v poglavju Koeficient koncentracije) ter s klasifikacijo vrednosti HHI indeksa, ki jo je izdelala Zvezna komisija za trgovino in Evropska komisija (prikaz v poglavju Hirshman-Herfindahlov indeks).

5.2.1 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb

Višina tržne koncentracije na trgu revizijskih družb (analiziranih na podlagi vrednosti prihodkov od prodaje) je prikazana na Sliki 22, kjer so podane vrednosti CR4 in CR8 in vrednosti koeficientov koncentracij šestih (v nadaljevanju CR6) ter dvajsetih (v nadaljevanju CR20) največjih revizijskih družb od leta 2008 do 2011, katere so izračunane v Prilogi 9 (Tabela 1).

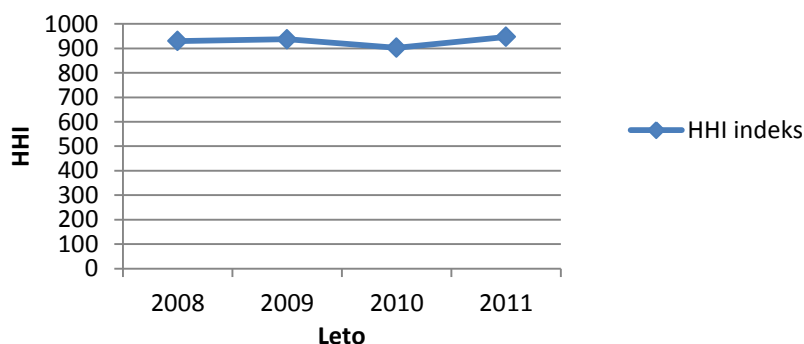
Slika 22: Koeficienti koncentracij vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb

Kot je razvidno iz Slike 22, so se vrednosti CR4 v preučevanih letih gibale nad 50 %, kar kaže na srednje visoko koncentriranost na trgu revizijskih družb. Enako sliko vidimo tudi, ko pogledamo vrednosti CR6 (povprečje 63,5 %) in CR8 (povprečje 68,7 %), na podlagi katerih trg revizijskih družb meji z zgornjo mejo nizke in spodnjo mejo srednje visoke koncentriranosti. Največjih dvajset revizijskih družb obvladuje skoraj celoten trg, saj so vrednosti CR20 v preučevanem obdobju znašale v povprečju 86,1 %.

Koeficienti koncentracij so v preučevanem obdobju konstantno rastle, z izjemo v letu 2010, ko so nekoliko upadli ter se v letu 2011 znova povečali. S tem sovpadajo tudi rezultati že prej izračunanih tržnih deležev, kjer je na skupen padec vrednosti prihodkov od prodaje v letu 2010 v veliki meri vplival padec vrednosti revizijske družbe KPMG Slovenija, ki je imela največji tržni delež v celotnem tržnem deležu.

Slika 23: HHI indeksi vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb

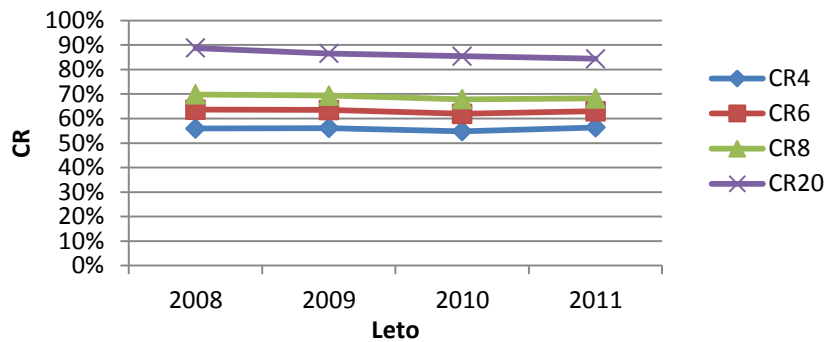

Medtem ko smo na podlagi vrednosti koeficientov koncentracij določili srednje visoko koncentracijo na trgu revizijskih družb, nam rezultati HHI indeksov pokažejo nekoliko nižjo koncentracijo na trgu. HHI indeksi so izračunani v Prilogi 9 (Tabela 1) ter prikazani na Sliki 23, kjer lahko opazimo, da so se vrednosti HHI indeksov v obdobju od leta 2008 do 2011 relativno stabilno gibale v pasu med 900 in 1000, kar pomeni nizko koncentriranost trga revizijskih družb. Tudi tu je viden rahel padec vrednosti HHI indeksa v letu 2010, kar sovpada z ugotovitvami tržnih deležev, iz katerih je HHI indeks izračunan.

5.2.2 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah

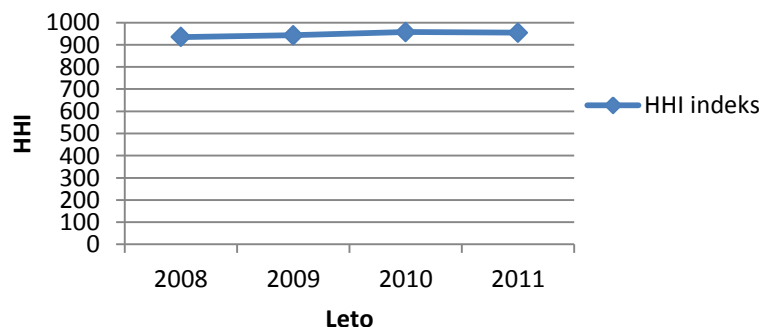
Na podlagi rezultatov koeficientov koncentracij, ki so izračunani iz povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah in prikazani na Sliki 24, ugotavljamo, da največje štiri revizijske družbe v obdobju od leta 2008 do 2011 zaposlujejo več kot polovico zaposlenih na trgu revizijskih družb. Slednje potrdimo z izračuni v Prilogi 9 (Tabela 2), kjer so v preučevanih štirih letih vrednosti CR4 v povprečju znašale 55,8 %.

Slika 24: Koefficienti koncentracij povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah

Koncentracija na trgu revizijskih družb je na podlagi vrednosti CR4, CR6 in CR8, izračunanih glede na povprečno število zaposlenih v revizijskih družbah, dosegla območje srednje visoke koncentriranosti. Če pogledamo vrednosti CR20, vidimo, da so ti v povprečju znašali 86,3 %, kar pomeni, da največjih dvajset revizijskih družb zaposluje večino zaposlenih na trgu revizijskih družb. Leta 2011 so vrednosti CR6, CR8 in CR20 v primerjavi z letom 2008 upadle, medtem ko se je vrednost CR4 povečala za 0,5 odstotne točke.

Slika 25: HHI indeksi povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah

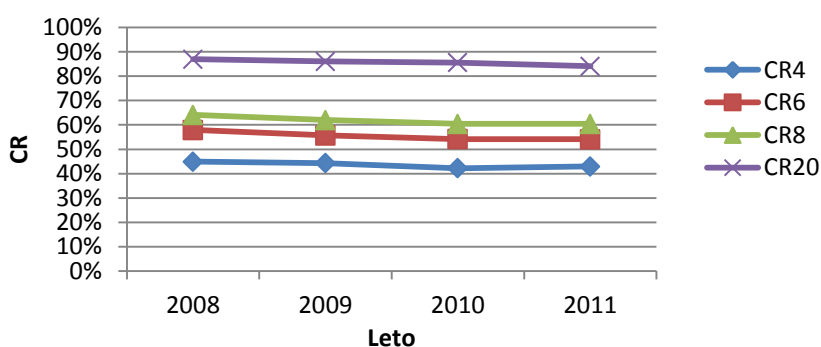

Na podlagi HHI indeksov, ki so prikazani na Sliki 25, opazamo, da je na trgu revizijskih družb prisotna nizka koncentracija, saj so se vrednosti HHI indeksov gibale v pasu med 900 in 1000, kar predstavlja zgornjo mejo nizke koncentriranosti trga. V obdobju od leta 2008 do 2011 so vrednosti HHI indeksov konstantno rastle, kar se kaže v povišanju koncentracije na trgu revizijskih družb. Medtem ko na podlagi koefficientov koncentracij ugotavljamo srednje visoko koncentriranost trga, pa je ta na podlagi HHI indeksov nizko koncentriran. Tu je pomembno omeniti, da je že v naslednjih letih glede na dinamiko povečevanja vrednosti HHI indeksov mogoče pričakovati prisotnost srednje visoke koncentracije na trgu revizijskih družb.

5.2.3 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov revizijskih družb

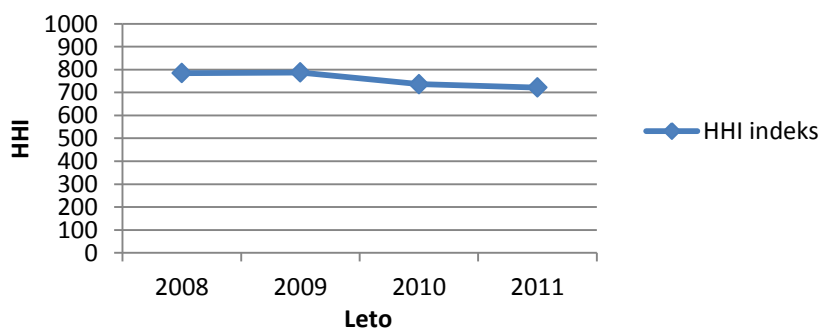
Na podlagi vrednosti CR4, ki so prikazane na Sliki 26, ugotavljamo, da so se te v obdobju od leta 2008 do 2011 v povprečju gibale okoli 43,6 %, kar pomeni, da velike štiri revizijske družbe iz skupine BIG 4 niso revidirale niti polovice trga naročnikov revizijskih družb. Tu lahko opazimo, da imajo na trgu naročnikov revizijskih družb pomembno vlogo srednje in male revizijske družbe, ki revidirajo večino naročnikov. Vrednosti CR4, CR6 in CR8 se na trgu naročnikov revizijskih družb nahajajo na območju srednje visoke koncentracije.

Slika 26: Koeficienti koncentracij števila naročnikov revizijskih družb

Na podlagi izračunov koeficientov koncentracij v Prilogi 9 (Tabela 3) vidimo, da so se vrednosti koeficientov koncentracij iz leta 2008 v 2011 zmanjšale, kar pomeni nižjo koncentriranost na trgu naročnikov revizijskih družb. Na podlagi vrednosti CR20 lahko opazimo, da največjih dvajset revizijskih družb skoraj v celoti obvladuje trg naročnikov revizijskih družb, saj se je njihova vrednost v povprečju gibala okoli 85,7 %. Tu znova vidimo, da se vse več naročnikov revizijskih družb odloča za revizijo pri srednje velikih ali malih revizijskih družbah.

Slika 27: HHI indeksi števila naročnikov revizijskih družb

Na podlagi HHI indeksov, katerih vrednosti so prikazane na Sliki 27, vidimo, da so se te v preučevanem obdobju gibale v pasu med 700 in 800, kar pomeni prisotnost nizke koncentracije na trgu naročnikov revizijskih družb. Od leta 2008 do 2011 je vidno konstantno

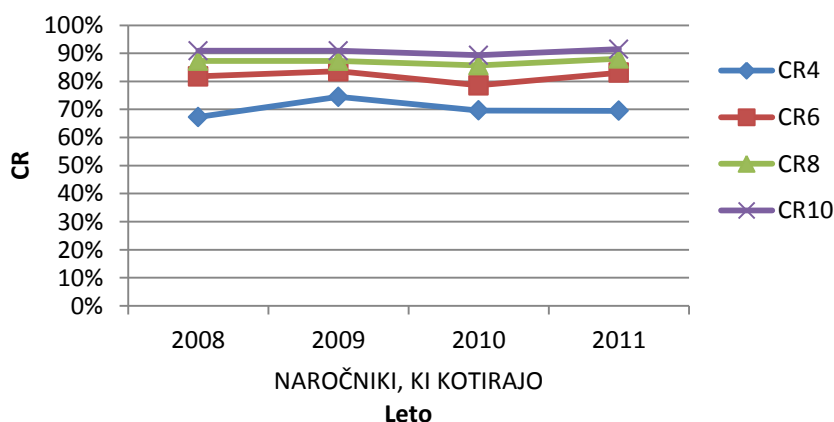
padanje vrednosti HHI indeksa, kar je vplivalo na znižanje koncentracije. Kljub podobnim trendom gibanja vrednosti koeficientov koncentracij in HHI indeksov pa je tržna koncentracija na podlagi HHI indeksov dosegla območje nižje koncentriranosti. Tu je potrebno opozoriti, da se je število naročnikov, ki so bili izbrani v vzorec v preučevanem obdobju, zmanjševalo, kar je posledično vplivalo na rezultate mer koncentracij.

5.2.4 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na borzi

Na trgu naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, je prisotna visoka koncentracija, saj so vrednosti CR4 v preučevanem obdobju znašale v povprečju 70,2 %. Visoko koncentracijo potrjujejo tudi vrednosti CR6 in CR8, ki so se od leta 2008 do 2011 gibale nad 80 %. V Prilogi 9 (Tabela 4) vidimo, da so z razliko od prejšnjih razdelkov, kjer so izračunane vrednosti CR20, tu izračunani le koeficienti koncentracij desetih največjih revizijskih družb (v nadaljevanju CR10). Slednje smo izračunali, ker za izračun CR20 ni bilo dovolj razpoložljivih podatkov, saj naročnike, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, revidira manj kot 20 revizijskih družb.

Kot lahko vidimo na Sliki 28, je deset največjih revizijskih družb v preučevanem obdobju v povprečju obvladovalo 90,7 % trga naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi. Ti rezultati kažejo zelo visoko koncentracijo na trgu naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, saj je delež srednje velikih in malih revizijskih družb skoraj zanemarljiv. Vrednosti vseh koeficientov koncentracij so se iz leta 2008 v 2011 povečale, kar pomeni, da se vse več naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, odloča za revizijo pri velikih revizijskih družbah. V preučevanem obdobju je bila vidna stabilna rast koeficientov koncentracij, z izjemo v letu 2010, ko so vrednosti nekoliko upadle ter se v letu 2011 znova povečale.

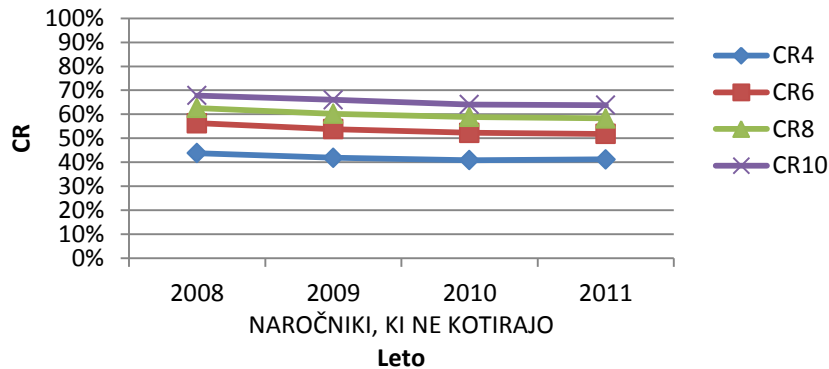
Slika 28: Koeficienti koncentracij števila naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi

Nasprotno stanje se je iz leta 2008 v 2011 pokazalo na trgu naročnikov, ki ne kotirajo na Ljubljanski borzi, kjer so vrednosti koeficientov koncentracij upadle. Tu je bil padec vrednosti koeficientov koncentracij na trgu naročnikov, ki ne kotirajo, veliko večji (v

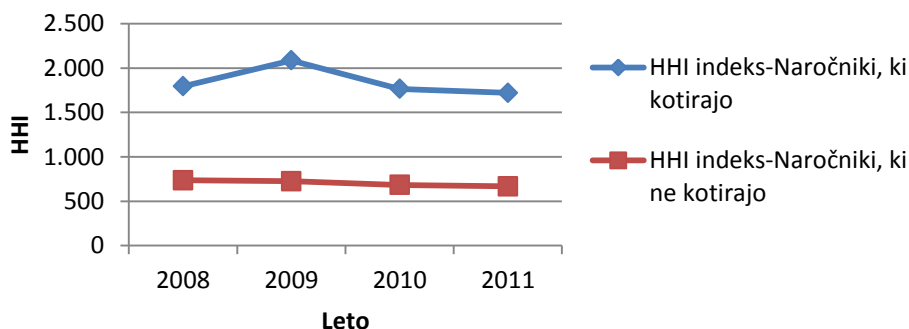
povprečju so se vrednosti zmanjšale za 3,9 %) kot njihova rast na trgu naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi (v povprečju so se vrednosti povečale za 1,2 %).

Slika 29: Koeficienti koncentracij števila naročnikov, ki ne kotirajo na Ljubljanski borzi

Na Sliki 29 vidimo, da so se v preučevanem obdobju vrednosti CR4 gibale okoli 40 %, kar pomeni nizko do srednje visoko koncentriranost na trgu naročnikov, ki ne kotirajo na Ljubljanski borzi. Tu imajo zelo pomembno vlogo srednje in male revizijske družbe, ki revidirajo več kot polovico naročnikov, ki ne kotirajo na Ljubljanski borzi. Slednje potrjujejo tudi povprečne vrednosti CR6 (53,6 %), CR8 (60 %) in CR10 (65,4 %), ki se gibljejo blizu ena drugi, na podlagi česar lahko sklepamo, da vrednosti koeficientov koncentracij novo dodane revizijske družbe zanemarljivo povečajo novo vrednost koeficienta koncentracije. To pomeni, da imajo revizijske družbe enakomerno razporejene tržne deleže glede na število naročnikov, ki jih revidirajo, kar vpliva na manjše razlike med višino koeficientov koncentracij.

Slika 30: HHI indeksi števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi

Iz Slike 30 vidimo, da so se vrednosti HHI indeksov za trg naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, v letih 2008, 2010 in 2011 gibale v pasu od 1700 do 1800, kar pomeni prisotnost srednje visoke koncentracije na trgu. Leta 2009 je HHI indeks prestopil vrednost 2000, na podlagi česar ugotavljamo visoko koncentriranost trga v tem letu. Vrednost HHI indeksa se je od leta 2008 do 2009 povečala za 291 in dosegla svoj vrh ter se v letu 2010 in 2011 znova znižala. Medtem ko so vrednosti HHI indeksov za trg naročnikov, ki kotirajo na

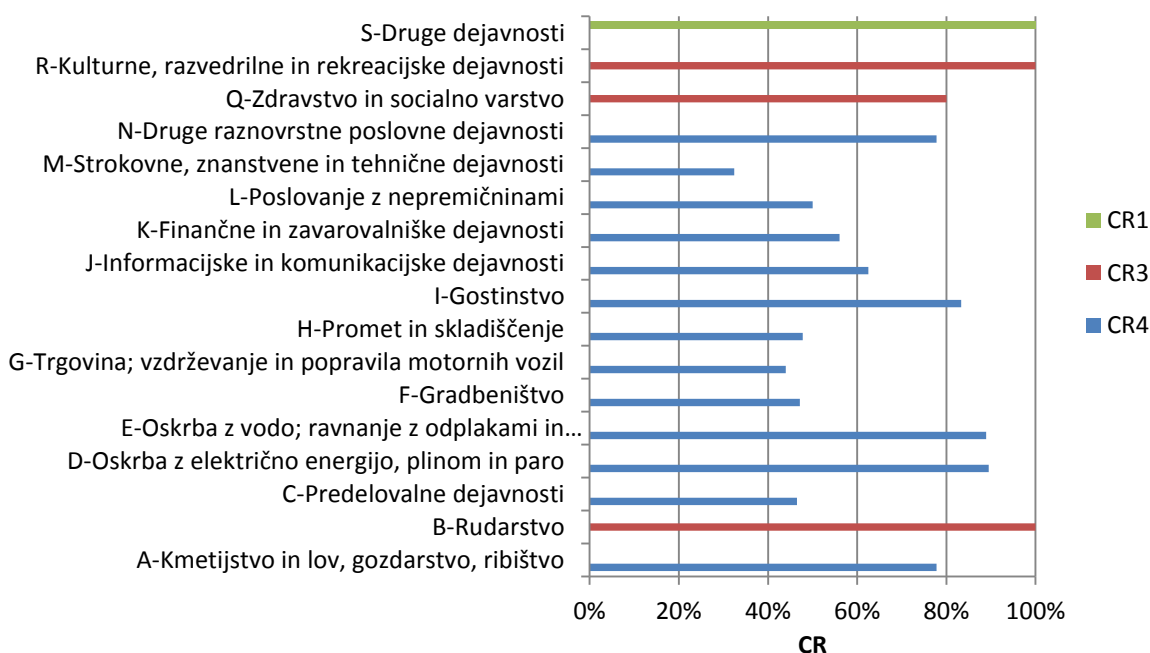
borzi, v preučevanih letih visoke, so te na trgu naročnikov, ki ne kotirajo na Ljubljanski borzi, dokaj nizke. Slednje se v preučevanem obdobju gibljejo zelo stabilno, in sicer v pasu med 600 in 800, na podlagi česar ugotavljamo prisotnost nizke koncentracije na trgu.

Na podlagi izračunanih koeficientov koncentracij od leta 2008 do 2011 in HHI indeksa v letu 2009 ugotavljamo, da je trg naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, visoko koncentriran. Medtem ko se vrednosti CR6, CR8 in CR10 gibljejo enakomerno pri vrhu, je pri CR4 mogoče opaziti enak trend kot pri vrednostih HHI indeksa, kjer slednje dosežejo vrh v letu 2009. Na trgu naročnikov, ki ne kotirajo na borzi, vidimo skoraj obratno sliko, kjer je prisotna nizka do srednje visoka koncentracija.

5.2.5 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih

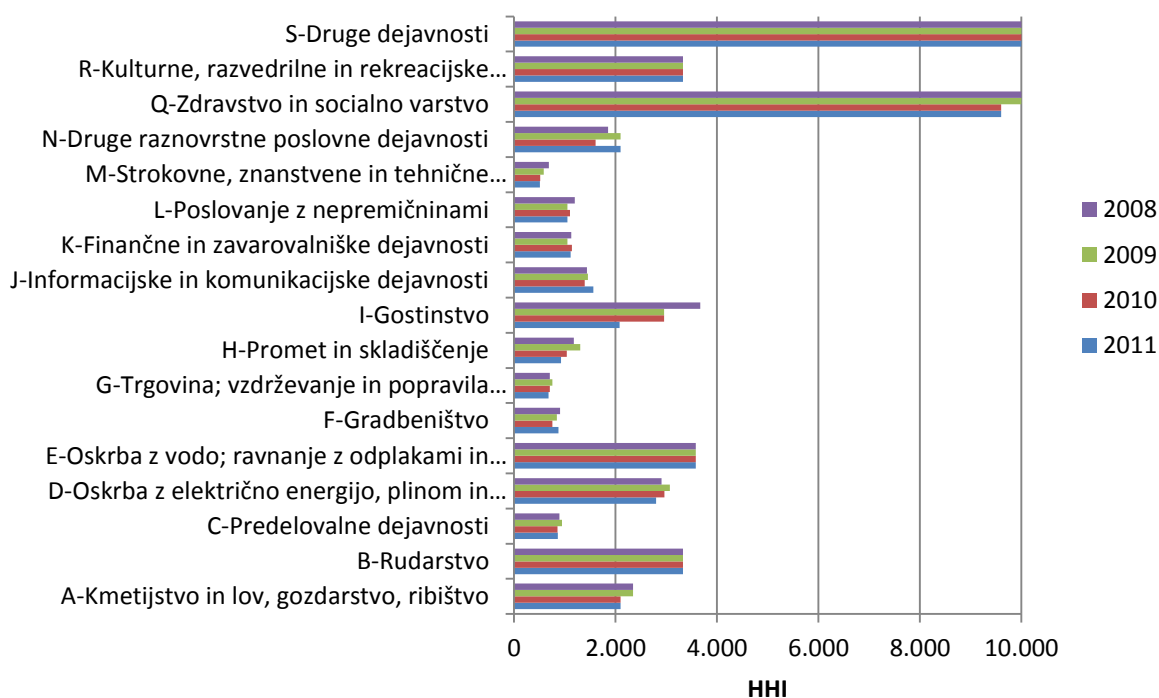
V nekaterih SKD 2008 dejavnostih smo izračunali koeficient koncentracije ene (v nadaljevanju CR1) ali treh največjih revizijskih družb (v nadaljevanju CR3), ker so v obdobju od leta 2008 do 2011 v teh dejavnostih revizijo izvajala zgolj ena ali tri revizijske družbe, kar je razvidno iz izračunov v Prilogi 9 (Tabela 5). To gre pripisati omejenemu številu naročnikov, ki so bili izbrani v vzorec, ter njihovi neenakomerni prisotnosti po SKD 2008 dejavnostih. Vrednosti CR1 in CR3 je potrebno jemati z rezervo, saj zaradi majhnega števila naročnikov v posamezni SKD 2008 dejavnosti niso neposredno primerljive z ostalimi, ki zajemajo večje število naročnikov ter imajo posledično nižje vrednosti koeficientov koncentracij.

Slika 31: Koeficienti koncentracij števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih v letu 2011

Na Sliki 31 vidimo, da je bila leta 2011 zelo visoka koncentracija prisotna v devetih SKD 2008 dejavnostih (v dejavnosti A, B, D, E, I, N, Q, R in S), srednje visoka v treh SKD 2008 dejavnostih (v dejavnosti J, K in L) ter nizka do srednje visoka koncentracija v petih SKD 2008 dejavnostih (v dejavnosti F, G, H, M in C).

Slika 32: HHI indeksi števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih

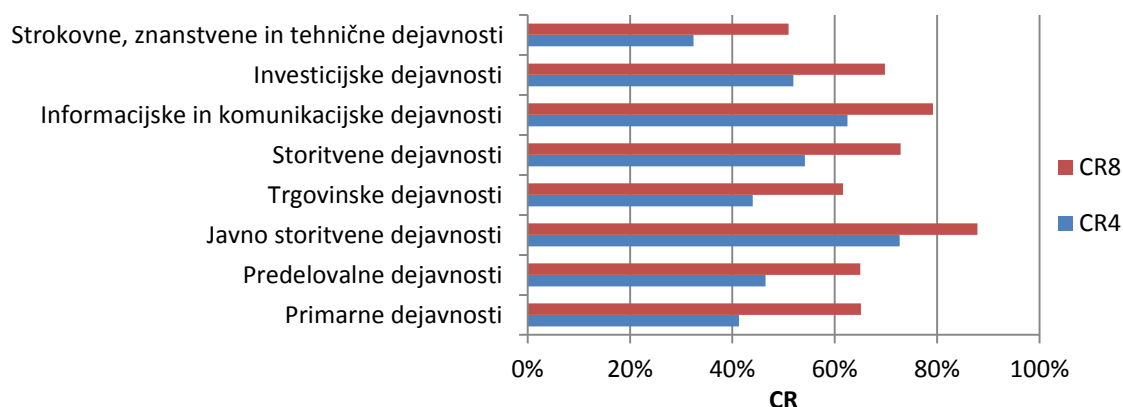
Na Sliki 32 vidimo, da so vrednosti HHI indeksov v preučevanem obdobju po SKD 2008 dejavnostih naročnikov zelo podobne vrednostnim koeficientov koncentracij na Sliki 30. Od leta 2008 do 2011 je bila na podlagi vrednosti HHI indeksov v osmih SKD 2008 dejavnostih (v dejavnosti A, B, D, E, I, Q, R in S) prisotna visoka koncentracija, v petih SKD 2008 dejavnostih (v dejavnosti H, J, K, L in N) srednje visoka koncentracija ter v štirih SKD 2008 dejavnostih (v dejavnosti C, F, G in M) nizka koncentracija. Kot lahko ugotovimo, je na podlagi izračunanih koeficientov koncentracij in HHI indeksov v večini SKD 2008 dejavnosti prisotna zelo visoka koncentracija, kar gre pripisati majhnemu številu naročnikov, ki jih opravljajo, zato smo te združili v večje skupine SKD 2008 dejavnosti ter jih v nadaljevanju predstavili.

5.2.6 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti

Za trg naročnikov, ki je razdeljen po skupinah SKD 2008 dejavnosti, smo od leta 2008 do 2011 izračunali CR4 in CR8 in njihove vrednosti prikazali v Prilogi 9 (Tabela 6 in 7). Na Sliki 33 so prikazane vrednosti CR4 in CR8 za leto 2011, kjer vidimo, da je prišlo v

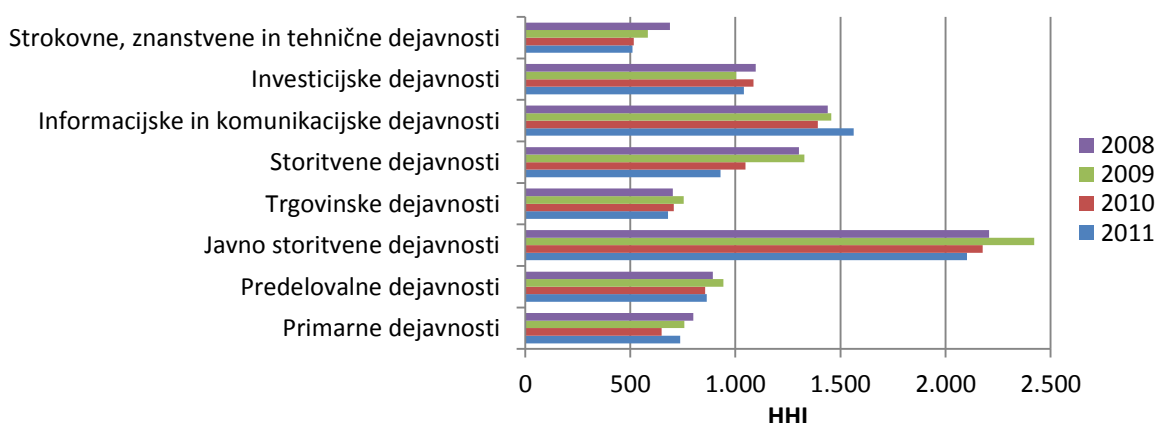
primerjavi s prejšnjo razdelitvijo naročnikov po SKD dejavnostih do velikih razlik med njimi. Kjer je bila prej po SKD 2008 dejavnostih večinoma prisotna visoka koncentracija, je sedaj po skupinah SKD 2008 dejavnosti v glavnem prisotna nizka do srednje visoka koncentracija. Ta se navezuje na štiri skupine SKD 2008 dejavnosti (primarne, predelovalne, trgovinske in strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti), medtem ko je srednje visoka koncentracija navzoča v treh skupinah SKD 2008 dejavnosti (v storitvenih, informacijskih in komunikacijskih ter investicijskih dejavnostih) ter visoka koncentracija v javno storitveni skupini SKD 2008 dejavnosti. Slednja je posledica majhnega števila naročnikov, ki vplivajo na izračun visokih vrednosti CR4 in CR8.

Slika 33: Koeficienti koncentracij števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti v letu 2011

Iz vrednosti CR4 in CR8 lahko sklepamo, da so se naročniki, ki so razdeljeni po skupinah SKD 2008 dejavnosti, v preučevanem obdobju pogosto odločali za revizijo pri srednje velikih in malih revizijskih družbah. Kot lahko vidimo, se kljub specializaciji največjih revizijskih družb, ki imajo na voljo več sredstev za vlaganje v izobraževanje o poslovanju v posameznih SKD 2008 dejavnostih, lahko po kakovosti opravljenih revizijskih storitev z njimi kosajo tudi srednje in male revizijske družbe.

Slika 34: HHI indeksi števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti

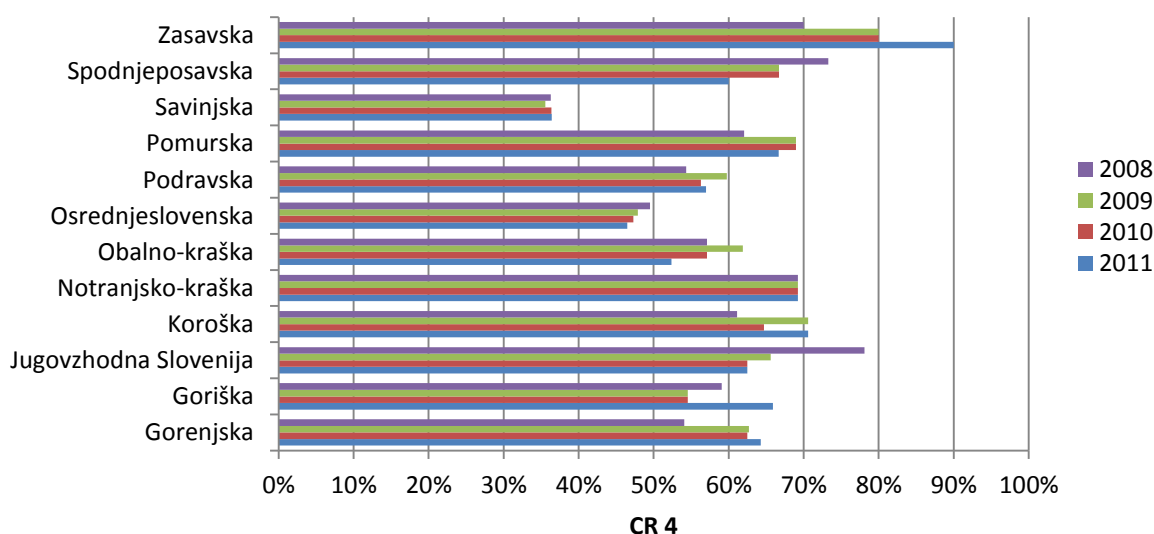

Podobna sprememba rezultatov, ki je vidna pri koeficientih koncentracij, se je zgodila tudi pri izračunu HHI indeksov, katerih vrednosti so se ob združitvi naročnikov po skupinah SKD 2008 dejavnosti občutno znižale. Na Sliki 34 vidimo, da je na podlagi vrednosti HHI indeksov visoka koncentracija prisotna v skupini javno storitvenih dejavnosti, ki ima v primerjavi z ostalimi skupinami zajeto v vzorec najmanjše število naročnikov, ki opravljajo to dejavnost, kar posledično vpliva na višje vrednosti HHI indeksov. Srednje visoka koncentracija je prisotna v treh skupinah SKD 2008 dejavnosti (storitvene, informacijske in komunikacijske ter investicijske dejavnosti) in nizka koncentracija v štirih skupinah SKD 2008 dejavnosti (primarne, predelovalne, trgovinske ter strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti). Od leta 2008 do 2011 je bilo gibanje HHI indeksov po skupinah SKD 2008 dejavnosti stabilno, upoštevajoč variranje vrednosti po posameznih letih, ki izhaja iz različnega števila naročnikov, zajetih v vzorec. Odstopanja v višini koncentracije so najbolj vidna v skupini javnostoritvenih (leta 2009) in informacijsko-komunikacijskih dejavnostih (leta 2011), kjer je zaradi povečanja tržnih deležev KPMG Slovenije prišlo do večje koncentriranosti na trgu.

5.2.7 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah

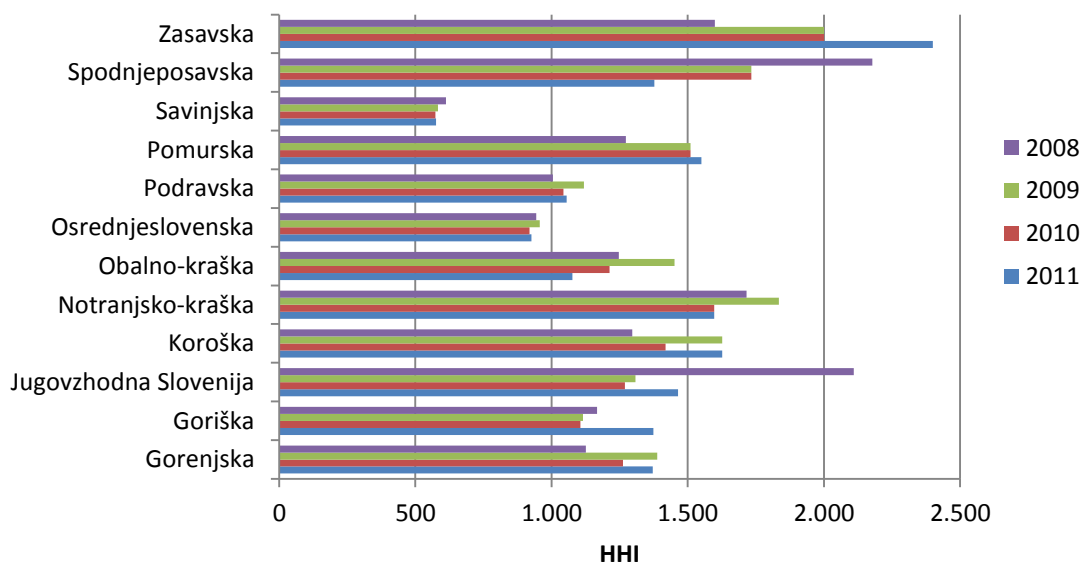
Na Sliki 35 so prikazane vrednosti CR4 v obdobju od leta 2008 do 2011 glede na število naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah, ki so izračunane v Prilogi 9 (Tabela 8). Na podlagi vrednosti CR4 vidimo, da je v Zasavski regiji prisotna zelo visoka koncentracija, medtem ko je visoka koncentracija prisotna v jugovzhodni Sloveniji, Koroški, Notranjsko-kraški, Pomurski in Spodnjeposavski regiji, srednje visoka v Gorenjski, Goriški, Obalno-kraški in Podravski regiji ter nizka do srednje visoka koncentracija v Osrednjeslovenski in Savinjski regiji.

Slika 35: Koeficienti koncentracije štirih največjih revizijskih družb, glede na število naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah

Visoka koncentriranost v Zasavju je posledica majhnega števila naročnikov, ki poslujejo v izbrani statistični regiji, medtem ko je nizka koncentracija v Osrednjeslovenski in Savinjski regiji odraz velikega števila naročnikov, ki imajo tu registriran svoj sedež poslovanja. Ta ugotovitev ni presenetljiva, saj je v preučevanem obdobju po podatkih SURS-a (2011, str. 22–23) ravno v Osrednjeslovenski regiji največji delež registriranih podjetij v Sloveniji.

Slika 36: HHI indeksi števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah

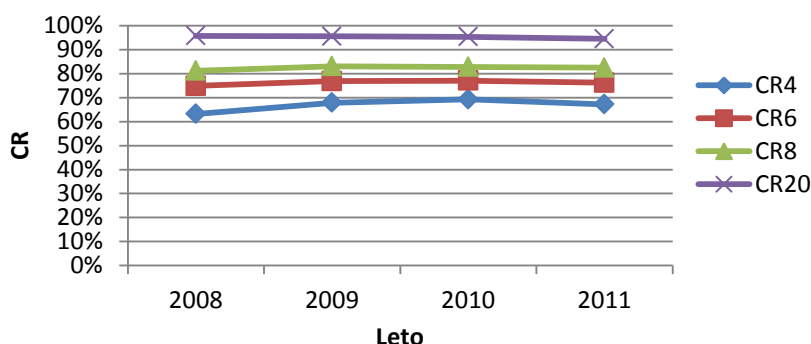
Na Sliki 36 vidimo, da je koncentracija na podlagi vrednosti HHI indeksov nekoliko nižja od koncentracije, ki smo jo določili na podlagi vrednosti koeficientov koncentracij. Od leta 2008 do 2011 je bila v Osrednjeslovenski in Savinjski regiji prisotna nizka koncentracija, ki je posledica velikega števila naročnikov, medtem ko je v Zasavju (od leta 2009 do 2011) in Spodnjeposavski regiji (leta 2008) prisotna visoka koncentracija. V ostalih regijah je bila prisotna srednje visoka koncentracija, z izjemo Zasavja in Osrednjeslovenske regije, kjer se je v preučevanem obdobju koncentracija povečala in presegla mejo visoke koncentriranosti na trgu.

Do razlik v višini tržnih koncentracij na podlagi izračunanih koeficientov koncentracij (Slika 35) in HHI indeksov (Slika 36) je v preučevanem obdobju prišlo zaradi sprememb v višini tržnih deležev revizijskih družb. Odstopanja so leta 2011 najbolj vidna v Zasavju, kjer se je koncentracija povečala zaradi porasta tržnega deleža Revizijskega centra, in v Spodnjeposavski regiji, kjer je prišlo do zmanjšanja koncentracije na račun upada tržnih deležev KPMG Slovenije. Leta 2008 se je v jugovzhodni Sloveniji in Spodnjeposavski regiji koncentracija močno povečala na račun zvišanja tržnih deležev KPMG Slovenije ter se zmanjšala v Pomurski regiji zaradi upada tržnih deležev revizijskih družb Audit & Co. in PKF revizija in svetovanje.

5.2.8 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb

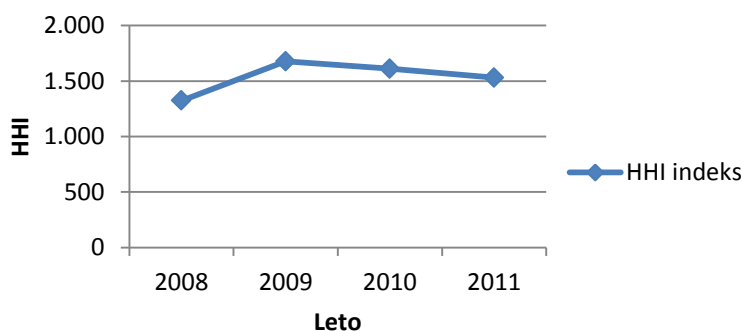
Na podlagi vrednosti CR4, CR6, CR8 in CR20, ki so izračunane v Prilogi 9 (v Tabeli 9), vidimo, da je v obdobju od leta 2008 do 2011 na trgu naročnikov revizijskih družb prisotna visoka koncentracija.

Slika 37: Koeficienti koncentracij vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb

Iz Slike 37 vidimo, da so se vrednosti CR4 v preučevanem obdobju v povprečju gibale okoli 66,9 %, kar odraža visoko koncentracijo na trgu, medtem ko na podlagi vrednosti CR6 in CR8 ugotavljamo srednje visoko koncentriranost trga, ki meji z zgornjo mejo visoke koncentracije. Enako sliko nam prikažejo tudi vrednosti CR20, ki so v povprečju od leta 2008 do 2011 znašale 95,3 %, kar pomeni, da dvajset največjih revizijskih družb revidira skoraj celoten vzorec velikih gospodarskih družb v Sloveniji. Vrednosti CR4, CR6 in CR8 so vsa leta od 2008 do 2011 naraščale, z izjemo v letu 2010, kjer je bil viden rahel padec vrednosti. V nasprotju s tem so vrednosti CR20 padale, in sicer je bil od leta 2008 do 2011 viden padec za 1,3 odstotne točke.

Slika 38: HHI indeksi vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb

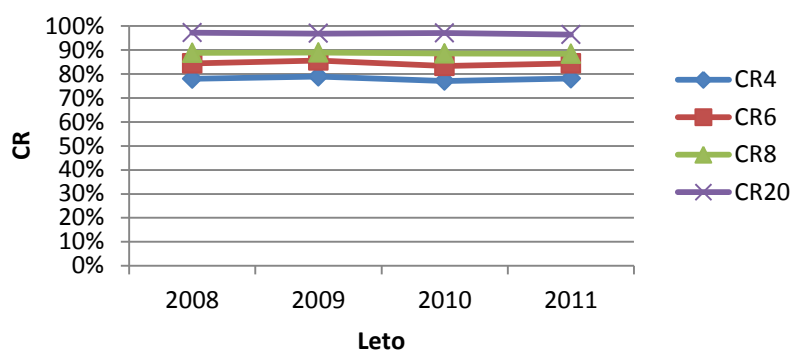
Na Sliki 38 vidimo, da so se vrednosti HHI indeksa v obdobju od leta 2008 do 2011 gibale v pasu od 1300 do 1700, kar pomeni prisotnost srednje visoke koncentracije na trgu naročnikov,

ki so analizirani glede na njihove prihodke od prodaje. Od leta 2008 do 2009 se je vrednost HHI indeksa povečala za 353,4 in dosegla svoj vrh, nato pa je leta 2010 sledil padec, ki se je nadaljeval tudi v letu 2011. Če vrednost HHI indeksa leta 2011 primerjamo z vrednostjo HHI indeksa iz leta 2008, ugotovimo, da se je ta pravzaprav povečala za 206,2.

5.2.9 Koeficient koncentracije in Hirshman-Herfindahlov indeks vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb

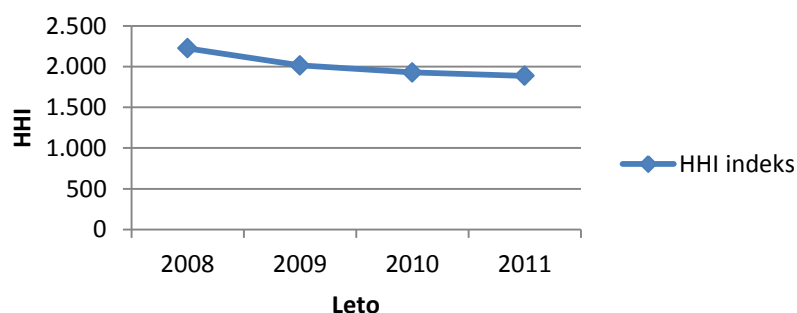
V obdobju od leta 2008 do 2011 smo na podlagi vrednosti koeficientov koncentracij (izračuni so podani v Tabeli 10 v Prilogi 9) ugotovili prisotnost zelo visoke koncentracije na trgu naročnikov revizijskih družb, analiziranih glede na višino njihovih sredstev. Kot je razvidno iz Slike 39, so se vrednosti CR4 v preučevanem obdobju v povprečju gibale okoli 78 %, kar odraža zelo visoko koncentracijo na trgu. Prav tako tudi vrednosti CR6 in CR8 prikazujejo visoko koncentracijo, ki meji z zgornjo mejo zelo visoke koncentracije na trgu.

Slika 39: Koeficienti koncentracij vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb

Če pogledamo vrednosti CR20, vidimo, da so slednje v povprečju znašale 96,9 %, kar pomeni, da dvajset največjih revizijskih družb revidira skoraj celoten trg izbranih največjih gospodarskih družb v Sloveniji. Gibanje koeficientov koncentracij je bilo v preučevanem časovnem obdobju stabilno, kjer je bil od leta 2008 do 2011 viden upad vrednosti CR8 (za 0,4 odstotne točke) in CR20 (za 0,8 odstotne točke), rast vrednosti CR4 (za 0,1 odstotne točke) in nespremenjeno stanje vrednosti CR6.

Slika 40: HHI indeksi vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb

Na Sliki 40 vidimo, da so se vrednosti HHI indeksov med letoma 2008 in 2009 gibale nad 2000, kar pomeni, da je bila v izbranih letih na trgu prisotna visoka koncentracija, medtem ko je bila ta med letoma 2010 in 2011 srednje visoka. V preučevanem obdobju so vrednosti HHI indeksov konstantno padale, kar se odraža v znižanju tržne koncentracije na trgu naročnikov revizijskih družb. Kljub padanju vrednosti HHI indeksov so se ti v preučevanem obdobju skupaj s koeficienti koncentracij gibali na območju visoke koncentriranosti, ki je najbolj vidna v segmentu največjih naročnikov revizijskih družb. Na podlagi slednjega lahko sklepamo, da največji naročniki raje revidirajo svoje računovodske izkaze pri večjih revizijskih družbah.

5.3 Preverjanje hipotez

Na podlagi rezultatov empirične raziskave o tržni koncentraciji na trgu revizijskih storitev v Sloveniji smo za preučevano obdobje od leta 2008 do 2011 preizkusili sedem raziskovalnih hipotez. Prve hipoteze o povečanju koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji v obdobju od leta 2008 do 2011 ne moremo v celoti potrditi. Na trgu revizijskih družb se je koncentracija v preučevanem štiriletnem obdobju rahlo povečala (CR4, izračunan iz prihodkov od prodaje, se je povečal za 3,6 odstotne točke, CR4, izračunan iz povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah, pa za 0,5 odstotne točke), medtem ko se je ta na trgu naročnikov revizijskih družb zmanjšala (CR4, izračunan iz števila naročnikov, se je zmanjšal za 2 odstotni točki). Povečanje koncentracije na trgu revizijskih družb je posledica povečanja tržnih deležev največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Glede na analizirane podatke o številu naročnikov in njihovih značilnostih (razdelitev glede na kotacijo na Ljubljanski borzi, po SKD 2008 dejavnostih, statističnih regijah, vrednosti prihodkov od prodaje in sredstev) ugotavljamo, da imajo na trgu naročnikov revizijskih družb pomembno vlogo srednje in male revizijske družbe, ki v preučevanem obdobju krepijo svoj položaj, saj te od leta 2008 do 2011 revidirajo vse večje število naročnikov.

Glede na rezultate raziskave delno potrjujemo drugo hipotezo o tem, da tržno strukturo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji tvori oligopol štirih največjih revizijskih družb. Na podlagi rezultatov empirične raziskave ugotavljamo, da je na trgu revizijskih družb prisotna oligopolna tržna struktura revizijskih družb iz skupine BIG 4 s srednje visoko tržno koncentracijo, medtem ko to za trg naročnikov revizijskih družb ne velja, saj imajo tu veliko moč srednje in male revizijske družbe. Čeprav na trgu naročnikov revizijskih družb (analiziran glede na celotno število naročnikov) ni oligopola, pa pri nadaljnji analizi, kjer trg razdelimo glede na značilnosti naročnika, ugotovimo, da je strog oligopol štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4 viden pri revidiranju naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, ter v segmentu največjih naročnikov revizijskih družb, kateri so analizirani glede na višino njihovih prihodkov od prodaje in sredstev. Iz omenjenega je razvidno, da se veliki naročniki raje odločajo za revizijo pri eni izmed največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4, katere imajo zadostno število revizorjev, znanja in sredstev, da lahko izvedejo revizijo tako velikih in kompleksnih gospodarskih družb.

S tretjo hipotezo smo skušali dokazati, da revizijske družbe v Sloveniji svoje prihodke večinoma ustvarjajo iz revizij računovodskih izkazov. V ta namen smo izračunali relativne deleže iz prihodkov od revizij računovodskih izkazov, od drugih storitev dajanja zagotovil in od ostalih prihodkov, ki niso povezani z revizijo, ter jih primerjali med seboj. Podatke smo pridobili iz letnih preglednih poročil revizijskih družb, ki pa niso imele izdelanih ali javno dostopnih letnih preglednih poročil za vsa leta od 2008 do 2011. Zaradi manjkajočih letnih preglednih poročil ni bilo moč izračunati relativnih deležev vseh revizijskih družb. Posledično smo podrobneje obrazložili vrednosti relativnih deležev le v letu 2011, ko so imele vse revizijske družbe iz skupine BIG 4 razpoložljiva vsa letna pregledna poročila, ter jih primerjali z relativnimi deleži največjih štirih revizijskih družb iz skupine srednje velikih in malih revizijskih družb. Na podlagi izračunanih relativnih deležev potrjujemo tretjo hipotezo v letu 2011, saj smo ugotovili, da so revizijske družbe ustvarile največ prihodkov od prodaje iz revizij računovodskih izkazov.

S četrto hipotezo smo poskušali ugotoviti, ali je koncentracija na trgu revizijskih storitev v Sloveniji višja v segmentu revidiranja delniških družb, ki kotirajo na borzi, ali je slednja višja v segmentu ostalih delniških družb in družb z omejeno odgovornostjo, ki ne kotirajo na trgu vrednostnih papirjev. Na podlagi izračunanih koeficientov koncentracij in HHI indeksov ugotavljamo, da je bila koncentracija na trgu naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, v obdobju od leta 2008 do 2011 višja kot v segmentu naročnikov, ki ne kotirajo na borzi. Medtem ko so naročnike, ki kotirajo na borzi, v glavnem revidirale največje revizijske družbe iz skupine BIG 4, pa so segment naročnikov, ki ne kotirajo na borzi, obvladovale revizijske družbe iz skupine srednje velikih in malih revizijskih družb. Na podlagi rezultatov torej lahko četrto hipotezo potrdimo.

Peto hipotezo o tem, da so revizijske družbe v Sloveniji specializirane za revidiranje strank po posameznih dejavnostih, potrjujemo, saj smo na podlagi rezultatov tržnih deležev ugotovili, da so velike štiri revizijske družbe revidirale največ naročnikov iz skupin javno storitvenih in informacijsko-komunikacijskih dejavnosti, medtem ko so imele srednje in male revizijske družbe prevladujoč delež v preostalih šestih skupinah dejavnosti (primarne, predelovalne, trgovinske, storitvene, investicijske, strokovne, znanstvene in tehnične skupine dejavnosti). Kljub visokemu deležu srednje velikih in malih revizijskih družb pa v bolj zahtevnih dejavnostih (javno storitvenih in informacijsko-komunikacijskih dejavnosti) prevladujejo zgolj največje revizijske družbe, ki zaposlujejo večje število panožnih strokovnjakov, kateri razpolagajo z večjo količino znanja o posamezni dejavnosti naročnikovega poslovanja. Srednje in male revizijske družbe nimajo točno določenih znanj o posamezni dejavnosti ter se ne osredotočajo zgolj na nekaj dejavnosti.

Na podlagi rezultatov raziskave je mogoče šesto hipotezo o tem, da se raven koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji močno razlikuje po posamezni statistični regiji za obdobje od leta 2008 do 2011, potrditi. V ta namen smo tržne deleže, koeficiente koncentracij in HHI indekse izračunali na podlagi števila naročnikov, ki smo jih razdelili glede na sedež njihovega

poslovanja, katerega smo ustrezno umestili med dvanajst statističnih regij. Na podlagi rezultatov raziskave ugotavljamo velike razlike med statističnimi regijami, kjer je vidna visoka koncentracija v Zasavski in Spodnjeposavski regiji, ter nizka koncentracija v Osrednjeslovenski in Savinjski regiji. Visoko koncentracijo lahko pripišemo nizkemu številu naročnikov, ki poslujejo v preučevanih statističnih regijah, nasprotno pa je nizka koncentracija posledica velikega števila naročnikov, ki imajo v Osrednjeslovenski in Savinjski regiji registriran svoj sedež poslovanja. Poleg tega smo ugotovili, da obstaja pozitivna povezava med povečano koncentracijo na področju, kjer ima neka revizijska družba svoj sedež poslovanja. To se najbolj odraža v statističnih regijah, kjer je manjše število naročnikov revizijskih družb, saj imajo tu vodilno vlogo srednje in male revizijske družbe, ki imajo tu svoj sedež poslovanja. Zaradi neenakomerne razporeditve naročnikov v vzorcu je potrebno visoko koncentracijo v izbranih statističnih regijah tolmačiti v luči širšega konteksta, saj ta ne pomeni nujno manjše konkurenčnosti na trgu revizijskih storitev.

V skladu z analizo smo prišli do spoznanja, da je sedma hipoteza v celoti potrjena, saj smo ugotovili, da velikost revizijskih družb pozitivno vpliva na pridobitev posla pri strankah, ki se uvrščajo med velike gospodarske družbe. Večji naročniki revizijskih družb potrebujejo za revizijo računovodskih izkazov večje število revizorjev, ki bodo opravili revizijo tako velike gospodarske družbe. Le-ti so razpoložljivi v večjih revizijskih družbah, ki imajo na voljo večje število revizorjev kot srednje in male revizijske družbe, katere zaradi nezadostnega števila revizorjev ne morejo konkurirati največjim revizijskim družbam iz skupine BIG 4. Slednje potrjuje povečana koncentracija na trgu naročnikov, ki je izračunana iz tržnih deležev, koeficientov koncentracij in HHI indeksov v obdobju od leta 2008 do 2011, na podlagi katerih ugotavljamo prisotnost visoke koncentracije na trgu naročnikov, ki so analizirani glede na vrednost njihovih prihodkov od prodaje in sredstev.

5.4 Celotna tržna struktura

V obdobju od leta 2008 do 2011 je na trgu revizijskih družb v Sloveniji prisoten oligopol štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4, medtem ko to za trg naročnikov revizijskih družb v celoti ne moremo reči, saj imajo tu pomembno vlogo srednje in male revizijske družbe. Na podlagi rezultatov empirične raziskave ugotavljamo, da je na trgu revizijskih družb, ki smo ga analizirali glede na vrednost prihodkov od prodaje in povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah, viden ohlapen oligopol štirih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Koncentracija se je na trgu revizijskih družb v preučevanem štiriletnem obdobju gibala na območju srednje visoke koncentracije, pri čemer so kazalniki koncentracije naraščali. Vodilna družba na trgu revizijskih družb je bila KPMG Slovenija, ki je v preučevanem obdobju ustvarila najvišji delež prihodkov od prodaje in v povprečju zaposlovala največje število zaposlenih.

Čeprav za trg naročnikov revizijskih družb (analiziranih glede na celotno število naročnikov) ni značilna oligopolna tržna struktura, pa pri nadaljnji analizi, kjer slednjega razdelimo glede

na značilnosti naročnikov, ugotovimo, da je v posameznih segmentih prisoten bodisi ohlapen bodisi strog oligopol štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Analiza trga naročnikov po kotaciji na borzi pokaže, da je v segmentu naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, prisoten strog oligopol štirih revizijskih družb iz skupine BIG 4 (povprečje CR4 je 70,2 %), medtem ko je v segmentu naročnikov, ki ne kotirajo na borzi, viden zelo ohlapen oligopol (povprečje CR4 je 42 %), kjer nastopa veliko število srednje velikih in malih revizijskih družb z majhno tržno močjo.

Rezultati empirične raziskave na trgu naročnikov, razdeljenih glede po SKD 2008 dejavnosti, ki jo opravljajo, kažejo na prisotnost stroge oligopolne tržne strukture v skupini javno storitvenih dejavnosti (povprečje CR4 je 73,9 %) in ohlapnega oligopola v ostalih skupinah dejavnosti, kjer je v storitvenih, informacijsko-komunikacijskih in investicijskih dejavnostih prisotna srednje visoka koncentracija in nizka do srednje visoka koncentracija v skupini primarnih, predelovalnih, trgovinskih, strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti, kjer imajo prevladujoč vpliv srednje in male revizijske družbe z manjšimi tržnimi deleži. Kljub temu, da smo SKD 2008 dejavnosti naročnikov združili v večje skupine SKD 2008 dejavnosti, pa se je število naročnikov v obdobju od leta 2008 do 2011 po posamezni skupini še vedno močno razlikovalo. Ker manjše število naročnikov v skupini javno storitvenih dejavnosti vpliva na višje vrednosti mer koncentracij, je potrebno strogo oligopolno tržno strukturo v tej skupini jemati z rezervo.

S podobnim stanjem smo se srečali pri analizi trga naročnikov, katere smo razdelili glede na sedež poslovanja, ter slednje umestili med dvanajst slovenskih statističnih regij. Tudi tu je potrebno previdno tolmačenje rezultatov mer koncentracij, saj so ti zaradi različnega števila naročnikov po statističnih regijah neposredno neprimerljivi. V večini statističnih regij je prisoten oligopol štirih največjih revizijskih družb, kjer je posebej potrebno opozoriti na strog oligopol v Zasavski regiji, ki je posledica majhnega števila naročnikov, ki poslujejo na tem področju. V nasprotju s tem pa je monopolistična konkurenca v Savinjski regiji in zelo ohlapen oligopol v Osrednjeslovenski regiji odraz velikega števila naročnikov, ki tu poslujejo. Ta ugotovitev ne preseneča, saj je po podatkih SURS-a (2011, str. 22–23) ravno v Osrednjeslovenski regiji največji delež registriranih podjetij v Sloveniji.

Za preučevani trg naročnikov revizijskih družb, ki smo ga analizirali glede na vrednost prihodkov od prodaje (povprečje CR4 je 66,9 %) in sredstev naročnikov (povprečje CR4 je 78%), ugotavljamo, da je v obdobju od leta 2008 do 2011 prisoten strog oligopol štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Iz tega lahko sklepamo, da se velike gospodarske družbe raje odločijo za revizijo pri eni izmed revizijskih družb iz skupine BIG 4, ki imajo zadostno število revizorjev (panožnih strokovnjakov), znanja, izkušenj in finančnih sredstev, da v celoti izvedejo obsežno revizijo tako velikih družb.

5.5 Omejitve raziskave

Pri interpretaciji rezultatov empirične raziskave je potrebno upoštevati določene omejitve, ki se nanašajo na raziskovalno delo in končne ugotovitve. S prvo omejitvijo smo se srečali že ob pregledu literature, kjer so bile izvedene zgolj tri raziskave s področja tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji. Zaradi omejenega števila raziskav, ki preučujejo tržno koncentracijo v različnih časovnih obdobjih in glede na različne značilnosti trga revizijskih storitev, teh ne moremo neposredno primerjati in podati skupnih vzporednic med njimi.

Za namen magistrskega dela smo koncentracijo na trgu revizijskih storitev v Sloveniji preučili tako, da smo za obdobje od leta 2008 do 2011 izračunali tržne deleže, koeficiente koncentracij in HHI indekse za trg revizijskih družb in trg naročnikov revizijskih družb, ki skupaj predstavljajo trg revizijskih storitev. Pri raziskavi smo se srečali s časovno omejitvijo, ki se navezuje na časovno obdobje (od leta 2008 do 2011), ki ne odraža tržne koncentracije, s katero se srečujemo danes. Slednje ni bilo mogoče izračunati zaradi nepopolnih javnih podatkov, ki še niso objavljeni v letnih poročilih gospodarskih družb. Kljub temu, da smo izbrali kasnejše časovno obdobje, so bili podatki nekaterih gospodarskih družb pomanjkljivi oz. jih sploh ni bilo mogoče pridobiti.

Glavna slabost empirične raziskave trga naročnikov revizijskih družb je omejeno število izbranih naročnikov v vzorcu, na podlagi česar ugotovitev raziskave ni mogoče posplošiti na celoten trg naročnikov revizijskih družb. Z raziskavo smo se osredotočili le na segment naročnikov, ki so velike gospodarske družbe, kar ne predstavlja celotnega trga naročnikov revizijskih družb. Pri pridobivanju finančnih podatkov o naročnikih revizijskih družb smo se pri njihovem izpisu iz spletnega portala GVIN srečali z manjkajočimi podatki, saj nam spletni portal ob določitvi kriterija izpisa velikih gospodarskih družb teh v celoti ne ponudi. Zaradi popolnejše slike o višini koncentracije na trgu naročnikov revizijskih družb ki kotirajo na Ljubljanski borzi, smo manjkajoče podatke o gospodarskih družbah, ki se uvrščajo med velike gospodarske družbe in jih spletni portal GVIN ni izpisal, naknadno dodali na podlagi seznama družb, katerih vrednostni papirji so kotirali na Ljubljanski borzi. Analizo rezultatov trga naročnikov, razdeljenega glede na SKD 2008 dejavnosti in statistične regije, kjer naročniki poslujejo, je potrebno razumeti v luči širšega konteksta, saj le redke gospodarske družbe v vzorcu opravljajo storitve oz. proizvajajo proizvode, ki sodijo izključno v isto SKD 2008 dejavnost ter poslujejo zgolj v eni statistični regiji. Večina naročnikov deluje v različnih SKD 2008 dejavnostih in statističnih regijah, ki v javno dostopnih podatkih niso ločeno prikazane, zato smo te razvrstili po pretežnih SKD 2008 dejavnostih in po sedežu poslovanja.

Z omejitvijo pridobitve podatkov smo se srečali tudi na trgu revizijskih družb, kjer ni bilo mogoče izračunati vseh relativnih deležev vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb, ker te niso imele izdelanih letnih preglednih poročil oz. ti niso bili javno dostopni. Iz istega razloga nismo uspeli izračunati mer koncentracij na podlagi števila revizorjev, saj na podlagi javno dostopnih podatkov ni bilo mogoče pridobiti ločenega števila o revizorjih, ki so bili

zaposleni v posamezni revizijski družbi. Kljub temu, da je na spletni strani Slovenskega inštituta za revizijo objavljen register revizorjev, ki vsebuje podatke o imenu, priimku, naslovu, kraju, datumu pridobitve naziva in aktivnosti revizorjev, pa tudi tu ne najdem podatka o tem, v kateri revizijski družbi je ta zaposlen. Zaradi navedenega smo se odločili prikazati višino koncentracije na podlagi povprečnega števila zaposlenih v posamezni revizijski družbi, ki je najboljši približek številu revizorjev na podlagi javno dostopnih podatkov.

5.6 Predlogi za nadaljnjo raziskavo

Empirična raziskava predstavlja izhodišče za prihodnje raziskave o koncentraciji na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, ki bi lahko zajemale podatke v daljšem časovnem obdobju. Raziskavo trga naročnikov revizijskih družb bi bilo smiselno razširiti tudi na segment srednje velikih gospodarskih družb, s čimer bi pridobili celovitejšo sliko o višini koncentracije na trgu naročnikov revizijskih družb v Sloveniji.

Na podlagi obstoječih raziskav ugotavljamo, da višja koncentracija na trgu revizijskih storitev ne vpliva zgolj na višje cene in nižjo kakovost revizijskih storitev, ampak lahko vodi tudi k večji cenovni konkurenci med revizijskimi družbami, ki se odraža v nižjih cenah in večji kakovosti revizijskih storitev. Zaradi tega bi bilo s prihodnjimi raziskavami smiselno preučiti vpliv tržne koncentracije na ceno revizijskih storitev in na kakovost le-teh. Na ta način bi lahko pomagali zakonodajalcem pri odgovoru na vprašanje, ali je res smiselno težiti k zmanjšanju tržne koncentracije z različnimi ukrepi, ki so trenutno aktualni.

Z izračunanimi merami koncentracij, ki merijo stopnjo koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, bi lahko v prihodnjih raziskavah preučili, v kolikšni meri in kako ta vpliva na ceno in kakovost revizijskih storitev. Ugotovitve takšne raziskave bi v luči pričakovane revizijske reforme prispevale k diskusiji o tem, ali ima povečana koncentracija zgolj negativen učinek na ceno in kakovost revizijskih storitev ter ali jo je kot tako potrebno zniževati.

S tem namenom predlagamo tudi izvedbo širše mednarodne raziskave, ki bi poleg Slovenije vključevala še druge države EU in preučevala vpliv koncentracije na ceno in kakovost revizijskih storitev. Tako bi lahko rezultate trga revizijskih storitev v Sloveniji primerjali z rezultati ostalih držav članic EU in na podlagi skupnih ugotovitev podali priporočila v zvezi z ukrepi o koncentraciji in njenem vplivu na ceno in kakovost revizijskih storitev.

SKLEP

V Sloveniji se trg revizijskih storitev iz dneva v dan vse bolj spreminja, vprašanje je, ali te spremembe res vodijo k višji koncentraciji na trgu. Ta je zaradi predvidene revizijske reforme, v kateri je prevelika koncentracija izpostavljena kot eden izmed ključnih problemov na trgu revizijskih storitev, zelo aktualna tema. Zaradi slednjega smo si za namen magistrskega dela postavili preučitev tržne koncentracije v obdobju od leta 2008 do 2011 na trgu revizijskih storitev v Sloveniji. Da bi lahko izdelali empirično raziskavo koncentracije na trgu revizijskih storitev, smo naprej preučili teorijo tradicionalne šole, ki obravnava tržno koncentracijo na podlagi SCP paradigme. Tega smo se lotili s pomočjo opisne metode in metode kompilacije na podlagi domače in tuje literature, kjer smo predstavili značilnosti elementov tržne strukture (mere koncentracije, vstopne ovire in diferenciacijo), obnašanja in uspešnosti podjetij.

Da bi ugotovili, kakšne so lastnosti revizijskega trga, smo slednjega na podlagi raziskav po svetu in EU podrobneje analizirali z vidika njegovega razvoja, koncentracije in tržne strukture. Ugotovili smo, da so od leta 1989 na oblikovanje tržne strukture trga revizijskih storitev vplivali procesi združevanj velikih revizijskih družb ter propad ene izmed njih (Arthur Andersen). Zaradi slednjega je današnji trg revizijskih storitev v večini držav oligopol štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4 (Deloitte & Touche, Ernst & Young, PWC in KPMG). Ker so na svetovnih trgih revizijskih storitev prisotne visoke stopnje koncentracije, ki so značilne za oligopolno tržno strukturo, so mnogi državni organi sprejeli nova pravila o odpravi povišane koncentracije na trgu revizijskih storitev. To je storila tudi Evropska komisija, ki je med drugim v Zeleni knjigi opozorila na zaskrbljujoče stanje na trgu revizijskih storitev v številnih državah članicah EU ter podala možne rešitve odpravljanja previsoke koncentracije v EU.

Ker smo se želeli prepričati o višini koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, smo slednjo najprej preučili na podlagi raziskav Skitka (2009), Le Vourc'ha in Moranda (2011) ter Hubera (2011). S pomočjo raziskav smo ugotovili, da je bil slovenski trg revizijskih družb v obdobju od leta 2002 do 2010 na podlagi prihodkov iz revidiranja šibko srednje koncentriran, medtem ko je bil trg naročnikov, ki so velike delniške družbe, močno koncentriran. V segmentu naročnikov, ki so velike delniške družbe, je bila prisotna visoka tržna koncentracija, katera se je odražala v oligopolu štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Takšno stanje pripisujemo preteklim združevanjem in prevzemom revizijskih družb ter zakonodajnim vstopnim oviram za srednje in male revizijske družbe, ki zaradi nezadostnega števila revizorjev niso bila sposobna izvesti revizij tako velikih družb. Kljub temu, da so preučevane raziskave odkrile povečano koncentracijo na trgu naročnikov, ki so velike delniške družbe, to ne pomeni nujno povišanja cen ali znižanja kakovosti revizijskih storitev.

Da bi ugotovili, ali se slovenski trg revizijskih storitev še vedno sooča s problemom previsoke koncentracije, je bila v empiričnem delu magistrske naloge opravljena kvantitativna analiza javno dostopnih podatkov za trg revizijskih družb in naročnikov revizijskih družb v obdobju

od leta 2008 do 2011. V raziskavo trga revizijskih družb je bila vključena celotna populacija revizijskih družb v Sloveniji, medtem ko smo analizo trga naročnikov revizijskih družb izvedli na vzorcu velikih gospodarskih družb. Na podlagi rezultatov tržnih deležev, koeficientov koncentracij in HHI indeksov, izračunanih iz vrednosti prihodkov od prodaje in povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah, smo ugotovili, da je od leta 2008 do 2011 na trgu revizijskih družb v Sloveniji prisotna srednje visoka koncentracija, ki se odraža v ohlapnem oligopolu štirih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Rezultati mer koncentracij so pokazali, da je bila vodilna družba na trgu revizijskih družb KPMG Slovenija, ki je skozi preučevano obdobje krepila svoj položaj, z izjemo v letih 2010 in 2011, ko so se zaradi manjšega obsega posla vrednosti mer koncentracij zmanjšale.

Drugačna slika pa je bila vidna na trgu naročnikov revizijskih družb, kjer so imele pomembno vlogo srednje in male revizijske družbe. Ugotovljeno je bilo, da za trg naročnikov (analiziran na podlagi števila naročnikov) ni značilna oligopolna tržna struktura, a ko smo ga ustrezno razdelili na podlagi lastnosti naročnikov, smo spoznali, da je bil v posameznih segmentih prisoten bodisi ohlapen bodisi strog oligopol štirih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Analiza trga naročnikov, razdeljenih po kotaciji na borzi, je pokazala, da je bil od leta 2008 do 2011 v segmentu naročnikov, ki so kotirali na Ljubljanski borzi, prisoten strog oligopol štirih revizijskih družb iz skupine BIG 4, medtem ko je bil v segmentu naročnikov, ki niso kotirali, viden zelo ohlapen oligopol, kjer je nastopalo veliko število srednje velikih in malih revizijskih družb z majhno tržno močjo. Rezultati na trgu naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti, pokažejo prisotnost stroge oligopolne tržne strukture v skupini javno storitvenih dejavnosti in ohlapnega oligopola v ostalih skupinah dejavnosti, kjer je v storitvenih, informacijsko-komunikacijskih in investicijskih dejavnostih prisotna srednje visoka koncentracija in nizka do srednje visoka koncentracija v skupini primarnih, predelovalnih, trgovinskih, strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti, kjer imajo prevladujoč vpliv srednje in male revizijske družbe z manjšimi tržnimi deleži.

Podobna slika je bila vidna tudi na trgu naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah, kjer je bil v večini statističnih regij prisoten oligopol štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Strog oligopol z visokimi stopnjami koncentracije v Zasavski regiji je bil posledica majhnega števila naročnikov, ki so od leta 2008 do 2011 poslovali na tem področju. V nasprotju s tem pa je monopolistična konkurenca v Savinjski regiji in zelo ohlapen oligopol v Osrednjeslovenski regiji odraz velikega števila naročnikov, ki so tu poslovali. Ta ugotovitev sovпада s podatki SURS-a (2011, str. 22–23), ki potrjujejo, da je bil v preučevanem obdobju v Osrednjeslovenski regiji največji delež registriranih podjetij v Sloveniji. Poleg tega smo ugotovili, da obstaja tudi pozitivna povezava med povečano koncentracijo v statistični regiji, kjer ima neka revizijska družba svoj sedež poslovanja. Za preučevani trg naročnikov revizijskih družb, ki je bil analiziran glede na vrednost prihodkov od prodaje in sredstev naročnikov, smo ugotovili, da je bil v obdobju od leta 2008 do 2011 prisoten strog oligopol štirih največjih revizijskih družb iz skupine BIG 4. Iz tega sklepamo, da so se podobno kot na podlagi dobljenih rezultatov obstoječih treh raziskav o koncentraciji v Sloveniji tudi tu velike

gospodarske družbe raje odločile za revizijo pri eni izmed revizijskih družb iz skupine BIG 4, ki so imele zadostno število revizorjev, sredstev, izkušenj in znanja, da so lahko v celoti izvedla obsežno revizijo tako velikih družb.

Magistrsko delo predstavlja pomemben prispevek k boljšemu razumevanju koncentracije na trgu revizijskih storitev v Sloveniji, saj smo slednjo določili na podlagi večjega števila mer koncentracij, ki smo jih izračunali iz več podatkov o revizijskih družbah in njihovih naročnikih. Slednje smo preučili glede na določene lastnosti, ki do danes še niso bile analizirane. Na podlagi magistrskega dela lahko potrdimo, da je tudi v Sloveniji v obdobju od leta 2008 do 2011 na trgu revizijskih storitev v Sloveniji prisotna visoka tržna koncentracija, predvsem v segmentu naročnikov, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, in nasploh v segmentu naročnikov, ki so velike gospodarske družbe ter so središče pričakovane revizijske reforme. Tu je potrebno vedeti, da obstoječe raziskave večinoma kažejo na to, da večja koncentracija na trgu revizijskih storitev ni nujno povezana z zmanjšano konkurenčnostjo na trgu. Zaradi tega bi bilo smiselno izvesti še več raziskav, ki bi preučile vpliv tržne koncentracije na ceno in kakovost revizijskih storitev. S tem bi pomagali zakonodajalcem pri odločitvi o smiselnosti posameznih ukrepov zmanjšanja koncentracije, o katerih se zaradi predvidene revizijske reforme trenutno veliko razpravlja.

LITERATURA IN VIRI

1. ABC revizija, družba za revizijo in sorodne storitve d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://abc-revizija.si/index.php?Itemid=72>
2. Abeceda d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.abeceda-celje.si/>
3. Abidin, S. (2006). *Audit market concentration and audit choice in the UK* (doktorsko delo). Stirling: University of Stirling.
4. Abidin, S., Beattie, V., & Goodacre, A. (2010). Audit market structure, fees and choice in a period of structural change. *British Accounting Review*, 2(3), 187–206.
5. AGC Consultatio d. o. o.. (2009). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.consultatio.si/images/content/pdfs/Letnopregledenoporocilo2009.pdf>
6. AGC Consultatio d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.consultatio.si/images/content/pdfs/letnopreglednoporocilo2010.pdf>
7. AGC Consultatio d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.consultatio.si/images/content/pdfs/Letnopreglednoporocilo2011.pdf>
8. Ajlouni, M. M. (2010). The Main Features of the Structure–Conduct–Performance (SCP) – Literature in Banking during the Period 1960s–1980s. *International Journal of Economic Perspectives*, 4(3), 509–523.
9. Arrow, K. (1962). *Economic Welfare and the Allocation of Resources to Innovation in The Rate and Direction of Inventive Activity*. New York: Arnold Press.
10. AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA. (2011). Letno pregledno poročilo revizijske družbe Auditor, revizijska družba d. o. o., za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.auditor-revizija.si/pregledno_letno_porocilo.pdf
11. AUDIT & CO, družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo revizijske družbe AUDIT & CO, družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.audit.si/auditco/Letno%20pregledno%20porocilo_1.pdf
12. Bain, J. S. (1956). *Barriers to new competition*. London: Harvard University Press.
13. Bain, J. S. (1959). *Industrial Organization*. New York: John Wiley & Sons.
14. Bain, J. S. (1962). *Industrial Organization*. New York: John Wiley & Sons.
15. Bain, J. S. (1968). *Industrial Organization* (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons.
16. Bass, F. M., Cattin, P., & Wittink, D. (1978). Firm Effects and Industry Effects in Analysis of Market Structure and Profitability. *Journal of Marketing Research*, 15(1), 3–10.
17. Baumöl, W. J. & Willig, R.D. (1981). Fixed Costs, Sunk Costs, Entry Barriers and Sustainability of Monopoly. *Quarterly Journal of Economics*, 96(3), 405–431.
18. BDO Revizija d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu

<http://www.bdo.si/SI/Storitve/revizija/Documents/Letno%20pregledno%20poro%C4%8Dilo%202011.pdf>

19. Beattie, V., & Fearnley, S. (1994). The changing structure of the market for audit services in the U.K. – A Descriptive Study. *British Accounting Review*, 26(4), 301–322.
20. Beattie, V., Goodacre, A., & Fearnley, S. (2003). And then there were four: A study of UK audit market concentration — causes, consequences and the scope for market adjustment. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 11(3), 252–253.
21. Beatty, R. P., Reim, J.F., & Schapperle, R. (1985). The Effect of Entry on Bank Shareholder Wealth: Implications for Interstate Banking. *Journal of Banking Research*, 16(1), 8–15.
22. Besanko, D., Dranove, D., Shanley, M., & Schaefer, S. (2004). *Economics of strategy* (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
23. Belleflamme, P., & Peitz, M. (2010). *Industrial Organization- Markets and Strategies*. New York: Cambridge University Press.
24. Bigus, J., & Zimmermann, R.C. (2008). Non-Audit Fees, Market Leaders and Concentration in the German Audit Market: A Descriptive Analysis. *International Journal of Auditing*, 12(3), 159–179.
25. Biloslavo, R., Bagnoli, C., & Figelj, R. R. (2012). Managing dualities for efficiency and effectiveness of organisations. *Industrial Management & Data Systems*, 113(3), str. 423–442.
26. BM Veritas Revizija d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.bm-veritas.si/images/pregledno_porocilo_za_leto_2011.pdf
27. Borak, N. (2000). Merjenje učinkovitosti in uspešnosti z metodo podatkovnih ovojnic. *Zbornik referatov 32. Simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji* (str. 101–117). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije in Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
28. Briston, R., & Kedslie, M. (1985). Must Smaller Firms Continue to Lose Out? *Accountancy*, 12(3), 163–164.
29. Brozen, Y. (1971). Bain's Concentration and Rates of Return Revisited. *Journal of Law Economics*, 14(2), 351–369.
30. Buijink, W. F. J., Maijoor, S. J., & Meuwissen, R. H. G. (1998). Competition in Auditing. *Contemporary Accounting Research*, 15(3), 385–404.
31. Burgess, G. H. (1989). *Industrial Organization*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
32. Cabral, L. M. B. (2000). *Introduction to Industrial Organization*. London: MIT Press.
33. Chamberlin, E. H. (1933). *The Theory of Monopwlistic Competition* (1st ed.). Cambridge: Harvard University Press.
34. Christiansen, M., & Loft, A. (1992). Big players and small players: a study of increasing concentration in the Danish Market for Auditing services. *The European Accounting Review*, 1(2), 277–301.
35. Comanor, W. S., & Wilson T.S. (1967). Advertising, Market Structure and Performance. *Review of Economics and Statistics*. 49(4), 423–440.

36. Constantia plus svetovanje d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.constantiaplus.si/porocilo.html>
37. Crawford, J. (1975). Seller Concentration, Entry Barriers and Profit Margins; A Comment. *Industrial Organization Review*, 3(3), 176–178.
38. Curry, B. & George, K. D. (1983). Industrial concentration: a survey, *Journal of Industrial Economics*, 31(3), 203–255.
39. Čadež, S. (2006a). *Strateško računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
40. Čadež, S. (2006b). A cross-industry comparison of strategic management accounting practices: An exploratory study. *Economic and business review*, 8(3), 279–298.
41. Day, G. S. (1984). *Strategic Market Planning: The Pursuit of Competitive Advantage*. Eagan: West Publishing Company.
42. Deloitte. (2008). Pregledno poročilo za poslovno leto 2008 Deloitte revizija d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Slovenia/Local%20Assets/Documents/Transparency%20Report%20Slovenia%281%29.pdf>
43. Deloitte. (2009). Pregledno poročilo za poslovno leto 2009 Deloitte revizija d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Slovenia/Local%20Assets/Documents/Transparency%20report_Slo_2009_slo.pdf
44. Deloitte. (2010). Pregledno poročilo za poslovno leto 2010 Deloitte revizija d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Slovenia/Local%20Assets/Documents/2011/2011%20Transparency%20report_slo_final.pdf
45. Deloitte. (2011). Pregledno poročilo za poslovno leto 2011 Deloitte revizija d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Slovenia/Local%20Assets/Documents/2012/2011%20Transparency%20report_slo.pdf
46. Demsetz, H. (1982). Barriers to Entry. *American Economic Review*, 72(1), 139–152.
47. Deumes, R., Knechel, W.R., Meuwissen, R., Schelleman, C., & Vanstraelen, A. (2010). *Response to Consultation on EC Green Paper: »Audit Policy: Lessons from the Crisis«*. Nizozemska: Maastricht University.
48. DINAMIC d. o. o.. (2008). Pregledno poročilo revizijske družbe Dinamic d. o. o. za leto 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.dinamic.si/Porocilo_revizijske_druzbe.pdf
49. DINAMIC d. o. o.. (2009). Pregledno poročilo revizijske družbe Dinamic d. o. o. za leto 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.dinamic.si/Porocilo_revizijske_druzbe_2009.pdf
50. DINAMIC d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo revizijske družbe Dinamic d. o. o. za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.dinamic.si/dopolnitevporocila2010.pdf>
51. DINAMIC d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo revizijske družbe Dinamic d. o. o. za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.dinamic.si/porocilo2011.pdf>

52. Dixit, A., & Kyle, A. S. (1985). The Use of Protection and Subsidies for Entry Promotion and Deterrence. *American Economic Review*, 75(1), 139–152.
53. Dubaere, C. (2008). *Concentration on the audit market* (master dissertation). Ghent: Ghent University.
54. Eaton, C. B., & Lipsey R.G. (1980). Exit Barriers and Entry Barriers: The Durability of Capital as a Barrier to Entry. *Bell Journal of Economics*, 11(2), 721–729.
55. ECUM REVIZIJA d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.ecum-revizija.si/_common/files/Letno%20pregledno%20porocilo%202011.pdf
56. Ernst & Young Slovenija. (2011). Pregledno poročilo 2011 Ernst & Young Slovenija. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Transparency_report_2011_in_Slovene/\\$FILE/The%20Ernst&Young%20Slovenia%20Transparency%20Report%202011%20Slovene%20version.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Transparency_report_2011_in_Slovene/$FILE/The%20Ernst&Young%20Slovenia%20Transparency%20Report%202011%20Slovene%20version.pdf)
57. European Commission (1998, 20. maj). Case No IV/M.1016–Price Waterhouse/Coopers and Lybrand. Brussels: European Commission, 1998.
58. European Commission (2002, 1. julij). *Case No. COMP/M.2810 – Deloitte & Touche / Andersen (UK)*. Regulation (EEC) No 4064/89 Merger procedure. Brussels: European Commission.
59. European Commission (2004, 5. februar). Guidelines on the assessment of horizontal mergers under the Council Regulation on the control of concentrations between undertakings (2004/C 31/03). Brussels: European Commission, 2004.
60. European Commission (2011, 4. februar). Summary of responses. Green paper. Audit policy: Lessons from the Crisis. Brussels: European Commission, 2011.
61. Evropska komisija (2010, 13. oktober). *Revizijska politika: kaj smo se naučili iz krize*. Zelena knjiga. Bruselj: Evropska komisija.
62. Feldman, E. R. (2006). A Basic Quantification of the Competitive Implications of the Demise of Arthur Andersen. *Review of Industrial Organization*, 29(3), 193–212.
63. Ghadar, F. (1982). Political Risk and Erosion of Control: The Case of the Oil Industry. *Columbia Journal of World Business*, 17(3), 47–51.
64. Grabowski, H. & Vemon, J. (1986). Longer Patents for Lower Imitation Barriers: The 1984 Drug Act. *American Economic Review*, 76(2), 195–198.
65. Grothe, J. (2005). *Branchenspezialisierungen von Wirtschaftsprüfungsgesellschaften im Rahmen der Jahresabschlussprüfung*. Duesseldorf: IDW.
66. GVIN. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.gvin.com/>
67. Harrigan, K. R. (1981). Barriers to Entry and Competitive Strategies. *Strategic Management Journal*, 2(4), 395–412.
68. Hart, P. E. (1971). Entropy and other Measures of Concentration. *Journal of the Royal Statistical Society*, 134(1), 73–85.
69. Henderson, B. D. (1984). The Application and Misapplication of the Experience Curve. *Journal of Business Strategy*, 4(3), 3–9.

70. Hočevar, M., Jaklič, M., & Zagoršek, H. (2003). *Ustvarjanje uspešnega podjetja: akcijski pristop k strateškemu razmišljanju, vodenju in nadziranju*. Ljubljana: GV založba.
71. Hofer, C. W., & Schendel, D. (1978). *Strategy Formation: Analytical Concepts*. St. Paul: West Publishing Company.
72. Hrovatin, N. (1996). *Uvod v gospodarstvo. 1.del*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
73. Huber, N. (2011, maj). The concentration battle. *International Accounting Bulletin*. Najdeno 5. novembra 2013 na spletnem naslovu <http://www.blog-audit.com/wp-content/uploads/2012/03/e%CC%81tude-InternationalAccountingBulletin1.pdf>.
74. Huellweck, J. K., & Ostrowski, M. (2000). Die Abschlusspruefer boersennotierter Aktiengesellschaften. *Wirtschaftsprueferkammer-Mitteilungen*, 12(1), 2–9.
75. IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O.. (2009). Pregledno poročilo družbe IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O. za poslovno leto 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.interbilanz.si/Portals/0/Content/Datoteke/IB-GT-Audit-pregledno-porocilo.pdf>
76. IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O.. (2010). Pregledno poročilo družbe IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O. za poslovno leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.interbilanz.si/Portals/0/Pregledno%20porocilo%202010.pdf>
77. IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O.. (2011). Pregledno poročilo družbe IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O. za poslovno leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.interbilanz.si/Portals/0/Content/Pregledno%20porocilo%202011.pdf>
78. Iyer, V. M., & Iyer, G. S. (1996). Effect of Big 8 Mergers on Audit Fees: evidence from the United Kingdom. *Auditing*, 15(2), 123–132.
79. Jacquemin, A. P., & Kumps, A. M. (1971). Changes in the Size-Structure of the Largest European Firms: an Entropy Measure. *Journal of Industrial Economics*, 20(1), 59–70.
80. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2000). *Uravnovežen sistem kazalnikov*. Ljubljana: GV založba.
81. Karakaya, F., & Stahl, M. J. (1989). Barriers to Entry and Market Entry Decisions in Consumer and Industrial Goods Markets. *Journal of Marketing*, 53(2), 80–91.
82. King, R. H., & Thompson, A. A. (1982). Entry and Market Share Success of New Brands in Concentrated Markets. *Journal of Business Research*, 10(3), 371–383.
83. Koehler, A. G., Marten, K. U., Ratzinger, N. V. S., & Wagner, M. (2010). Pruefungshonorare in Deutschland. *Zeitschrift fuer Betriebswirtschaft*, 80(1), 5–29.
84. KPMG. (2010). Letno pregledno poročilo KPMG Slovenija, d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.kpmg.com/SI/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/KPMG%20Slovenija%20letno%20porocilo%202010.pdf>
85. KPMG. (2011). Letno pregledno poročilo KPMG Slovenija, d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <https://www.kpmg.com/SI/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/Letno%20pregledno%20poro%C4%8Dilo%202011.pdf>

86. Krouse, C. G. (1984). Brand Name as a Barrier to Entry: The Realemon Case. *Southern Economics Journal*, 51(2), 495–502.
87. Kwoka, J. (2004). *Some Thoughts on Concentration, Market Shares, and Merger Enforcement Policy*. Washington DC: Federal Trade Commission, Department of Justice.
88. Lerner, A. P. (1934). The Concept of Monopoly and the Measurement of Monopoly. *The Review of Economic Studies*, 1(3), 157–175.
89. Le Vourc'h, J., & Morand, P. (2011). Study on the effects of the implementation of the acquis on statutory audits of annual *and consolidated accounts including the consequences on the audit market*. Paris: ESCP Europe.
90. Lieberman, M. B. (1987). The Learning Curve, Diffusion and Competitive Strategy. *Strategic Management Journal*, 8(5), 441–452.
91. Lipičnik, B., Pučko, D., & Rozman, R. (1991). *Ekonomika in organizacija podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
92. *Ljubljanska borza–Seznam vrednostnih papirjev*. Najdeno 28. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.ljse.si/cgi-bin/jve.cgi?doc=7017&onepage=1>
93. Loft, A., & Sjoefors, A. (1993). Audit concentration in Sweden and Denmark. V K. Artsberg, A. Loft & S. Yard (ur.), *Accounting Research in Lund* (str. 155–175). Lund: University Press.
94. McMeeking, K. P., Peasnell, K. V., & Pope, P. F. (2007). The effect of large audit firm mergers on audit pricing in the UK. *Accounting and Business Research*, 37(4), 301–319.
95. Maijoor, S., Buijink, W., Witteloostuijn, A., & Zinken, M. (1995). Long-Term Concentration in the Dutch Audit Market. *Abacus*, 31(2), 152–177.
96. Mann, M. H. (1966). Seller Concentration, Barriers to Entry and Rates of Return in Thirty Industries, 1950–1960. *Review of Economics and Statistics*, 48(3), 296–230.
97. Martin, S. (1994). *Industrial Economics: Economic Analysis and Public Policy* (2nd ed.). New York: Macmillan Publishing Company.
98. Mason, E. S. (1949). The current state of the monopoly problem in the United States. *Harvard Law Review*, 62(8), 1265–1285.
99. McAfee, R. P., Mialon, H. M., & Williams, M. A. (2004). What Is a Barrier to Entry? *American Economic Review*, 94(2), str. 461–465.
100. McFarlan, W. F. (1984). Information Technology Changes the Way You Compete. *Harvard Business Review*, 62(3), 98–103.
101. Moeller, M., & Hoellbacher, A. (2009). Die deutsche Boersen und Indexlandschaft und der Markt fuer Abschlussprüfungen. *Die Betriebswirtschaft*, 69(6), 647–678.
102. Moizer, P., & Turley, S. (1989). Changes in the UK market for audit services: 1972–1982. *Journal of Business Finance & Accounting*, 16(1), 41–53.
103. Moore, T. G. (1978). The Beneficiaries of Trucking Regulation. *Journal of Law and Economics*, 21(2), 327–344.
104. Needham, D. (1976). Entry Barriers and Non-Price Aspects of Firms' Behavior. *Journal of Industrial Economics*, 25(1), 29–43.
105. Netter, J. M. (1983). Political Competition and Advertising as a Barrier to Entry. *Southern Economic Journal*, 50(2), 510–520.

106. Odar, M. (2008). Revizijske družbe, vpisane v register. *Revizor*, 2008(6/08), 155–164.
107. Odar, M. (2009). Revizijske družbe, vpisane v register. *Revizor*, 2009(6/09), 124–133.
108. Odar, M. (2010). Revizijske družbe, vpisane v register. *Revizor*, 2010(6/10), 132–141.
109. Odar, M. (2011). Revizijske družbe, vpisane v register. *Revizor*, 2011(6/11), 133–144.
110. Olive, M. (2002). *Price and markup behaviour in manufacturing: A Cross Country Study*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
111. Otley, D. (1999). Performance Management: A Framework for Management Control Systems Research. *Management Accounting Research*, 10(4), 363–382.
112. Oxera Consulting Ltd. (2006). Competition and choice in the UK audit market. Oxford: Oxera Consulting Ltd.
113. Pearson, T., & Trompeter, G. (1994). Competition in the Market for Audit Services: The Effect of Supplier Concentration on Audit Fees. *Contemporary Accounting Research*, 11(1-I), 115–135.
114. Peel, M. J. (1997). UK Auditor Concentration. *Accounting and Business Research*, 27(4), 311–322.
115. Pepall, L., Richards, D., & Norman, G. (2008). *Industrial Organization: Contemporary Theory and Empirical Applications* (4th ed.). Oxford: Blackwell Publishing.
116. PIT REVIZIJA d. o. o. (2010). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PIT REVIZIJA d. o. o. za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.pit.si/db/pit/File/letno_porocilo_2010.pdf
117. PIT REVIZIJA d. o. o. (2011). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PIT REVIZIJA d. o. o. za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.pit.si/db/pit/File/letno_porocilo_2011.pdf
118. PLUS REVIZIJA d. o. o. (2008). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PLUS REVIZIJA d. o. o. za leto 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.plusrevizija.si/Page.asp?src=documents/v_letu_2009.htm
119. PLUS REVIZIJA d. o. o. (2009). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PLUS REVIZIJA d. o. o. za leto 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.plusrevizija.si/Page.asp?src=documents/v_letu_2010.htm
120. PLUS REVIZIJA d. o. o. (2010). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PLUS REVIZIJA d. o. o. za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.plusrevizija.si/Page.asp?src=documents/v_letu_2011.htm
121. PLUS REVIZIJA d. o. o. (2011). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PLUS REVIZIJA d. o. o. za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.plusrevizija.si/Page.asp?src=documents/V%20letu%202012.htm>
122. Pong, C. (1999). Auditor concentration: A replication and extension for the UK audit market 1991–1995, *Journal of Business Finance and Accounting*, 26(3–4), 451–475.
123. Pong C.K.M., & Burnett, S. (2006). Implications of Merger for Market Share, Audit Pricing and Non-Audit Fee Income. *Managerial Auditing Journal*, 21(1), 7–22.
124. Porter, M. (1980). *Competitive Strategy*. New York: The Free Press.
125. Porter, M. (1985). Technology and Competitive Advantage. *Journal of Business Strategy*, 5(3), 60–78.

126. Pošta Slovenije. (b. l.). Poštne številke doma. Najdeno 25. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.posta.si/postne-stevilke-doma>
127. Prašnikar, J., & Debeljak, Ž. (1998). *Ekonomski model za poslovno odločanje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
128. Prašnikar, J., Domadenik, P., & Koman, M. (2008). *Mikroekonomija, Tretja-popravljen izdaja*. Ljubljana: GV Založba.
129. PRO REVIZIJA d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.prorevizija.si/>
130. PRO REVIZIJA d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.prorevizija.si/>
131. Pustay, M. W. (1985). Reform of Entry into Motor Carrier Act of 1980 Necessary? *Transportation Journal*, 25(1), 11–24.
132. PWC. (2011). Pregledno poročilo za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2011. Najdeno 20. marca na spletnem naslovu http://www.pwc.com/si/en/home/assets/Transparency_Report_Slovenia_2011.pdf
133. Quick, R., & Sattler, M. (2011). Das Erfordernis der Umsatzunabhängigkeit und die Konzentration auf dem deutschen Markt für Abschlussprüferleistungen, *Zeitschrift für Betriebswirtschaft*, 81(1), 61–98.
134. Rating d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.ratingrevizija.com/sl-SI/documents/PDF/2010/Porocilo_2010.pdf
135. Reekie, D. W., & Bhoyrub, P. (1981). Profitability and Intangible Assets: Another Look at Advertising and Entry Barriers. *Applied Economics*, 13(4), 99–107.
136. Reed, O. L. (1975). Psychological Impact Advertising and the Need for FTC Regulation. *American Business Law Journal*, 13(2), 99–107.
137. Reinganum, J. (1983). Uncertain Innovation and the Persistence of Monopoly. *American Economic Review*, 73(3), 741–748.
138. Rejc, A. (2003). Traditional vs. Contemporary Performance Measurement: Evidence from Large Slovenian Companies. *Economic and Business Review for Central and South-Eastern Europe*, 5(1/2), 117–135.
139. Rejc, A., & Slapničar, S. (2003). Modeli za merjenje uspešnosti managementa. *Manger* +, 1(2), 60–67.
140. RENOMA družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2008). Letno pregledno poročilo za leto 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.pkf.si/Letno.pregledno.porocilo.za leto.2008.pdf>
141. RENOMA družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2009). Letno pregledno poročilo za leto 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.pkf.si/Letno.pregledno.porocilo.za leto.2009.pdf>
142. RENOMA družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.pkf.si/Letno.pregledno.porocilo.za leto.2010.pdf>

143. RENOMA družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.pkf.si/Letno.pregledno.porocilo.za.letno.2011.pdf>
144. REVIDISLEITNER družba za revizijo, d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo revizijske družbe REVIDISLEITNER družba za revizijo d. o. o. za poslovno leto končano 31.1.2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.revidisleitner.si/db/revidisleitner/file/porocilo-79clen-zrev-31-01-2011.pdf>
145. REVIDISLEITNER družba za revizijo, d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo revizijske družbe REVIDISLEITNER družba za revizijo d. o. o. za poslovno leto končano 31. 1. 2012. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.revidisleitner.si/db/revidisleitner/file/preg.porocilo%202012.pdf>
146. REVIZIJSKI CENTER d. o. o.. (2008). Letno pregledno poročilo za leto 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.revizijskicenter.si/report2008.html>
147. REVIZIJSKI CENTER d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.revizijskicenter.si/porocilo2010.pdf>
148. RIPRO d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.ripro.si/Letno_pregledno_porocilo_ripro.pdf
149. Romero, C., Benau, M. A. G., Barbadillo, E. R., & Martinez, A. V. (1995). *The Audit Market in Spain*. Valencia: University of Valencia.
150. RÖDL & PARTNER d. o. o.. (2008). Letno pregledno poročilo za poslovno leto, končano 31. decembra 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.roedl.si/poslovno_porocilo_2008.pdf
151. RÖDL & PARTNER d. o. o.. (2009). Letno pregledno poročilo za poslovno leto, končano 31. decembra 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.roedl.si/poslovno_porocilo_2009.pdf
152. RÖDL & PARTNER d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo za poslovno leto, končano 31. decembra 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.roedl.si/poslovno_porocilo_2010.pdf
153. RÖDL & PARTNER d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo za poslovno leto, končano 31. decembra 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.roedl.si/poslovno_porocilo_2011.pdf
154. Samuelson, P. A., & Nordhaus, W. D. (2002). *Ekonomija, Šestnajsta izdaja*. Ljubljana: GV Založba.
155. Sattler, M. (2011). *Vereinbarkeit von Abschlusspruefung und Beratung*. Wiesbaden: Gabler.
156. Schaen, M., & Maijoor, S. (1997). The Structure of the Belgian Audit Market. *International Journal of Auditing*, 1(2), 151–162.
157. Scherer, F. M. (1970). *Industrial Pricing: Theory and Evidence*. Chicago: Rand McNally College Publishing Company.
158. Scherer, F. M. (1980). *Industrial Market Structure and Economic Performance* (2nd ed.). Chicago: Rand McNally Company.

159. Scherer, F. M., & Ross, D. (1990). *Industrial market structure and economic performance*. Boston: Houghton Mifflin.
160. Schmalensee, R. (1981). Economies of Scale and Barriers to Entry. *Journal of Political Economy*, 89(6), 1228–1238.
161. Schmalensee, R. (1982). Product Differentiation Advantages of Pioneering Brands. *American Economic Review*, 11(3) 350–371.
162. Schmalensee, R. (1983). Advertising and Entry Deterrence: An Exploratory Model. *Journal of Political Economics*, 91(4), 636–653.
163. Schwartz, M., & Thompson, E. A. (1986). Divisionalization and Entry Deterrence. *Quarterly Journal of Economics*, 101(2), 307–321.
164. Sharp, B., & Dawes, J. (2001). What is differentiation and How Does it Work? *Journal of Marketing Management*, 17(7/8), 739–759.
165. Sikka, P. (2009). Financial crisis and the silence of the auditors. *Accounting Organizations and Society*, 34, 868–873.
166. Skitek, M. (2009). *Kritična obravnava zagotavljanja finančne neodvisnosti revizijskih družb pri revidiranju računovodskih izkazov* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
167. Slapničar, S. (2003). Pogodba, ki učinkuje. *Manager*, 1(12), 60–65.
168. Slovenski inštitut za revizijo. (b. l.). Register revizijskih družb. Najdeno 20. novembra 2013 na spletnem naslovu http://www.si-revizija.si/revizijske_druzbe/index.php
169. Smiley, R. H., & Ravid, S. A. (1983). The Importance of Being First: Learning Price and Strategy. *Quarterly Journal of Economics*, 98(2), 353–362.
170. Spence, M. A. (1980). Notes on Advertising, Economies of Scale, and Entry Barriers. *Quarterly Journal of Economics*, 95(3), 493–507.
171. Statistični urad Republike Slovenije. (2011). *Slovenske regije v številkah*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
172. Statistični urad Republike Slovenije. (b. l.). Standardna klasifikacija dejavnosti 2008. Najdeno 20. novembra 2013 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/klasje/tabela.aspx?cvn=5531>
173. Statistični urad Republike Slovenije. (b. l.). Slovenske občine v številkah. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Default.aspx?leto=2012>
174. Stefani, U. (2006). Anbieterkonzentration bei Prüfungsmandaten börsennotierter Schweizer Aktiengesellschaften. *Die Betriebswirtschaft*, 66(2), 121–145.
175. Tekavčič, M. (2002). *Merjenje in presojanje uspešnosti poslovanja*. Radovljica: Didakta.
176. Thavapalan, S., Moroney, R., & Simnett, R. (2002). The effect of the PricewaterhouseCoopers merger on audit concentration in Australia: A note. *Accounting and Finance*, 42(2), 153–167.
177. UHY Revizija in svetovanje d. o. o.. (2009). Pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.uhy.si/documents/PreglednoPorocilo-2009.pdf>
178. UHY Revizija in svetovanje d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.uhy.si/documents/PreglednoPorocilo-2010.pdf>

179. UHY Revizija in svetovanje d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.uhy.si/documents/PreglednoPorocilo-2011.pdf>
180. U. S. Department of Justice and the Federal Trade Commission. (2010, 19. avgust). Horizontal Merger Guidelines. Najdeno 25. oktobra 2013 na spletnem naslovu <http://ftc.gov/os/2010/08/100819hmg.pdf>
181. U. S. Department of the Treasury . (2006). *Remarks by Treasury Secretary Henry M. Paulson on the Competitiveness of US Capital Markets*. New York: U. S. Department of the Treasury.
182. U. S. General Accounting Office. (2008, januar). Audits of Public Companies – Continued Concentration in Audit Market for large Public Companies does not call for Immediate Action. Najdeno 23. oktobra 2013 na spletnem naslovu www.gao.gov/new.items/d08163.pdf
183. VALUTA, družba za revizijo d. o. o.. (2008). Pregledno poročilo 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.valuta.si/index.php?showid=29>
184. VALUTA, družba za revizijo d. o. o.. (2009). Pregledno poročilo 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.valuta.si/index.php?showid=30>
185. VALUTA, družba za revizijo d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.valuta.si/index.php?showid=31>
186. VALUTA, družba za revizijo d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.valuta.si/index.php?showid=32>
187. Velte, P., & Stiglbauer, M. (2012). Audit Market Concentration and Its Influence on Audit Quality. *International Business Research*, 5(11), 146–161.
188. Weets, V., & Jegers, M. (1997). Are the Big Six big in Belgium? *European Accounting Review*, 6(4), 773–789.
189. Weizsäcker, C. V. (1980). *Barriers to Entry: A Theoretical Treatment*. Hildelberg: Springer–Verlag.
190. Williamson, O. E. (1963). Selling Expense as a Barrier to Entry. *Quarterly Journal of Economics*, 77(1), 112–128.
191. Wootton, C., Tonge, S., & Wolk, C. (1994). Pre and post Big Eight mergers: Comparison of auditor concentration, *Accounting Horizons*, 8(3), 58–74.
192. Yardley, J., Kauffman, N., Cairney, T., & Albrecht W. (1992). Supplier behaviour in the US audit market. *Journal of Accounting Literature*, 11(1), 151–184.
193. Yip, G. S. (1982a). *Barriers to Entry: A Corporate Strategy Perspective*. Lexington: D. C. Heath and Company.
194. Yip, G. S. (1982b). Gateways to Entry. *Business Review*, 60(5), 85–92.
195. Zakon o Revidiranju. *Uradni list RS* št. 65/2008.
196. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. 42/2006, 60/2006 popr., 26/2007 ZSDU-B, 33/2007-ZSReg-B, 67/2007-ZTFI, 100/2007 popr., 10/2008, 68/2008, 23/2009-Odl.US: U-I-268/06 35, 42/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011,91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5, 32/2012, 57/2012, 44/2013, Odl.US: U-I-311/11-16, 82/2013.

197. Zaman Groff, M., & Istenič, A. (2012). Problemi zunanjega in notranjega revidiranja v Evropski uniji. *Zbornik XXVII. Posvetovanje o računovodstvu, reviziji, davščinah in financah* (str. 134–154). Maribor: Društvo računovodij, finančnikov in revizorjev Maribor.
198. Zimmermann, R. C. (2008). *Abschlusspruefer und Bilanzpolitik der Mandanten*. Wiesbaden: Gabler.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Vrste vstopnih ovir	1
Priloga 2: Razvoj trga revizijskih storitev	3
Priloga 3: Raziskava N. Hubera	4
Priloga 4: Empirične raziskave tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v EU.....	8
Priloga 5: Razvrstitev SKD 2008 dejavnosti po skupinah SKD 2008 dejavnosti.....	10
Priloga 6: Tržni deleži izračunani za trg revizijskih družb v Sloveniji od leta 2008 do 2011 .	11
Priloga 7: Uporabljena literatura in viri pri izračunih trga revizijskih družb od leta 2008 do 2011	20
Priloga 8: Tržni deleži izračunani za trg naročnikov revizijskih družb v Sloveniji od leta 2008 do 2011	25
Priloga 9: Izračuni koeficientov koncentracij in Hirshman–Herfindahlovih indeksov od leta 2008 do 2011	69

Priloga 1: Vrste vstopnih ovir

Tabela 1: Vstopne ovire

Vstopne ovire	Opis	Študije
Stroškovne prednosti	Uvrščajo se med najpomembnejše vstopne ovire, ki so običajno posledica prednosti krivulje učenja in ekonomij obsega.	Bain, 1956; Day, 1984; Harrigan, 1981; Henderson, 1984; Lieberman, 1987; Porter, 1980; Scherer, 1970, 1980; Schmalensee, 1981; Weizsacker, 1980; Yip, 1982a
Diferenciacija proizvodov	Obstoječa podjetja imajo proizvode, ki jih kupci cenijo in so zato lojalni obstoječim blagovnim znamkam. To dosežejo s pomočjo oglaševanja, položaja prvega na trgu, aktivnosti podpore kupcem in razlikovanja svojih proizvodov od ostalih.	Bain, 1956, 1962; Bass et al., 1978; Hofer & Schendel, 1978; Porter, 1980; Schmalensee, 1982
Kapitalske zahteve	Na nekaterih panogah potrebujejo vstopajoča podjetja visoke začetne investicije, ki pa so za podjetja v kapitalno intenzivnih panogah še višje.	Bain, 1956; Eaton & Lipsey, 1980; Harrigan, 1981; Porter, 1980
Stroški zamenjave kupcev	Stroški zamenjave kupcev predstavljajo oviro kupcem, kateri želijo zamenjati dobavitelja. Slednji stroški se lahko na podlagi tehnoloških sprememb še dodatno povečajo ali zmanjšajo.	McFarlan, 1984; Porter, 1980
Dostop do distribucijskih poti	Obstoječa podjetja z že zgrajenimi prodajnimi potmi uporabljajo intenzivno distribucijske strategije, ki omejujejo vzpostavitev novih distribucijskih poti vstopajočim konkurentom.	Porter, 1980, 1985
Vladna politika	Država omejuje število podjetij v nekaterih panogah z zahtevami po licencah, patentih in ostalih zakonskih omejitvah.	Beatty et al., 1985; Dixit & Kyle, 1985; Grabowski & Vernon, 1986; Moore, 1978; Porter, 1980; Pustay, 1985
Oglaševanje	Intenzivno oglaševanje obstoječih podjetij v panogi, povečuje stroške vstopa potencialnim konkurentov ter hkrati vpliva na lojalnost blagovnim znamkam in velikost ekonomij obsega, kar se odraža v padcu stroška na enoto prihodka (v dolarjih).	Brozen, 1971; Comanor & Wilson, 1967; Demsetz, 1982; Harrigan, 1981; Netter, 1983; Reed, 1975; Reekie & Bhojrab, 1981; Spence, 1980
Število konkurentov	Višje vstopne ovire se v panogi pričakujejo v obdobju rasti števila vstopajočih podjetij, medtem ko velja nasprotno v obdobju upadanja števila podjetij, ki so zaradi stečaja ali katerih drugih razlogov prenehala poslovati.	Harrigan, 1981

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Vstopne ovire	Opis	Študije
Raziskave in razvoj	Vstop v panogo lahko novim konkurentom na kratek rok, ovirajo obstoječa podjetja z vlaganji v raziskave in razvoj ter povečanjem ekonomij obsega v tehnologiji.	Harrigan, 1981; Schmalensee, 1983
Cena	Cenovne vojne obstoječih podjetji v panogi predstavljajo oviro novim konkurentom. Slednje se najbolj odrazi v panogah, kjer si podjetja konkurirajo z nižanjem cen.	Needham, 1976; Smiley & Ravid, 1983
Tehnologija in tehnološke spremembe	Ta ovira je običajno prisotna v tehnološko intenzivnih panogah, kjer lahko s tehnologijo in tehnološkimi spremembami vplivamo na povečanje ali zmanjšanje ekonomij obsega, kar posledično predstavlja glavni vir stroškovne prednosti v podjetju.	Arrow, 1962; Ghadar, 1982; Porter, 1985; Reinganum, 1983
Koncentracija kupcev	Posledice koncentracije kupcev pri vstopu so zanemarljive.	King & Thompson, 1982
Koncentracija dobaviteljev	Ko je koncentracija dobaviteljev v panogi visoka, so vstopne ovire novih podjetij zelo visoke, nasprotno pa velja v nizko koncentriranih panogah, kjer so nizke vstopne ovire.	Bain, 1956, 1968; Crawford, 1975; Mann, 1966
Diverzifikacija	Pričakuje se le v izjemno donosnih oligopolnih panogah, kjer obstoječa podjetja ceneje vzpostavijo nove oddelke v podjetju, medtem ko morajo nova podjetja za vzpostavitev novega oddelka plačati še dodatne stroške režije vstopa v panogo.	Schwartz & Thompson, 1986
Blagovna znamka	Vstopne ovire novih podjetij so dobro vzpostavljene blagovne znamke, pridobitev izključnih pravic uporabe proizvoda in uporaba lastnih logov obstoječih podjetij. Te ovire običajno uvrščamo med nizko vstopne ovire.	Krouse, 1984
Nepovratni stroški	Nepovratni stroški predstavljajo vstopno oviro ter vplivajo na povečanje monopolnega dobička, neustrezno izrabo virov in neučinkovitost poslovanja.	Baumöl & Willig, 1981
Stroški prodaje	Premiki v funkciji povpraševanja so lahko posledica prizadevaj v prodaji, kar vpliva na endogene vstopne na trg.	Williamson, 1963
Pričakovana reakcija obstoječih podjetij	Če novi konkurent pričakuje oster odziv obstoječih podjetij v panogi, je to zanj neprijetna izkušnja, kar ga lahko odvrne od vstopa.	Needham, 1976; Yip, 1982b
Dostop do surovin in materiala	Dostop do surovin in materiala predstavlja absolutno stroškovno prednost podjetja.	Scherer, 1970

Vir: F. Karakaya, & M. J. Stahl, 1989, Barriers to Entry and Market Entry Decisions in Consumer and Industrial Goods Markets, str. 81–82.

Priloga 2: Razvoj trga revizijskih storitev

1989 - Od BIG 8 do BIG 6 (Združitev Ernst & Whinney z Artur Young&Co. v Ernst & Young in združitev Deloitte Haskins & Sells s Touche Ross v Deloitte & Touche):

Ti dve veliki združitvi, sta bili dopuščeni s strani avtoritativnih organov, saj so menili, da takšno ravnanje ne bo bistveno vplivalo na zmanjšanje konkurenčnosti na trgu revizijskih storitev (Thavapalan et al., 2002, str. 155). Posledično je to naprej vodilo do znižanja tržnih deležev, manjših revizijskih družb ter kasneje tudi do zmanjšanja konkurenčnih pritiskov na revizijskem trgu (Beattie et al. 2003, str. 254).

1998 - Od BIG 6 do BIG 5 (Združitev PriceWaterhouse z Coopers & Lybrand v PricewaterhouseCoopers):

Evropska komisija je odobrila združitev zgornjih revizijskih družb, saj niso našli nikakršnega dokaza, da bi kaj takega lahko povzročilo oligopol na trgu revizijskih storitev. Kljub temu pa so izrazili zaskrbljenost o možni povečani koncentraciji, v primeru da bi prišlo do zmanjšanja števila največjih revizijskih družb, kar pa bi bilo nesprejemljivo (European Commission, 1998, str. 23, 25). S to združitvijo, je postala nova revizijska družba vodilni igralec na trgu revizijskih storitev v različnih državah, kar nam pokaže tudi njihov tržni delež, ki se je po združitvi občutno povečal (Pong & Burnett, 2006, str. 16).

1997-1998 (Opuščena združitev med Ernst & Young in KPMG):

Evropska komisija ni odobrila predloga o združitvi med revizijskima družbama Ernst & Young in KPMG, zaradi morebitnega negativnega vpliva na konkurenčnost na trgu revizijskih storitev (Feldman, 2006, str. 194). Ta predlog je bil zavrnjen s strani Evropske Komisije, ker bi bili v nasprotnem primeru stranke in manjši konkurenti zelo na slabšem (Kwoka, 2004, str. 5).

2002 - Od BIG 5 do BIG 4 (Propad družbe Arthur Andersen):

Po propadu družbe Arthur Andersen, ki je bil posledica ameriškega škandala podjetja Enron, sta revizijski družbi Deloitte in Ernst & Young prevzeli večino njihovih strank. Tako sta slednji skupaj z družbama PWC in KPMG postali vodilni igralci na trgu revizijskih storitev, z najvišjimi tržnimi deleži ob že zelo visoki tržni koncentraciji v panogi (Abidin, 2006, str. 21; Beattie et al. 2003, str. 255). Propad družbe Arthur Andersen je povzročil veliko nezaupanje v revizijsko dejavnost, kar je privedlo do ustanovitve novih regulatornih organov in predpisov (Beattie et al., 2003, str. 252). Evropska komisija (2002, str. 8) je sklenila, da propad družbe Arthur Andersen ne bo povzročil dominantnega položaja na revizijskem trgu, saj je družba Deloitte & Touche (ki je prevzela večino strank družbe Arthur Andersen) premajhna, da bi postala ena izmed glavnih igralcev na trgu revizijskih storitev.

Priloga 3: Raziskava N. Hubera

Tabela 1: Tržna koncentracija družb, ki kotirajo na borzi, katerih tržna kapitalizacija je višja od 100 milijonov funtov

	EEA	EU27	G20	G8	PWC	KPMG	Deloitte	EY	Tržni delež BIG 4 (v %)	GT	BDO	Mazars	Ostali	Skupaj
G8					1.171	1.300	1.346	1.570	80	214	135		960	6.694
G20					1.708	1.601	1.818	1.965	66	323	223		3.140	10.776
EU27					517	459	429	394	79	64	70		337	2.269
EEA					543	478	442	418	80	64	71		345	2.360
Skupaj					1.873	1.760	1.936	2.085	67	326	248		3.159	11.387
Argentina			X		12	3	4	2	88				3	24
Avstralija			X		104	75	42	77	79	12	16		52	378
Avstrija	X	X			4	22	8	7	84	1	1		6	49
Belgija	X	X			10	13	21	11	77	1	3		12	71
Brazilija			X		31	34	68	32	79	14	14		16	209
Bolgarija	X	X							0				8	8
Kanada			X	X	137	130	110	69	82	14	7		78	545
Kitajska			X		92	40	58	71	14	58	45		1.549	1.913
Ciper	X	X						2	33				4	6
Češka	X	X			1	1	2	2	100				0	6
Danska	X	X			17	11	15	4	1	4	1		9	58
Estonija	X	X			1	2	1	1	100				0	5
Finska	X	X			21	20	3	16	91				6	66
Francija	X	X	X	X	64	74	93	87	55	15	2	60	183	578
Nemčija	X	X	X	X	64	66	24	49	77	4	14		44	265
Grčija	X	X			12	7	5	7	55	11	4		10	56
Madžarska	X	X			4		2	4	100				0	10
Islandija	X				1		1		100				0	2
Indija			X		82	19	76	47	39	6			350	580

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

	EEA	EU27	G20	G8	PWC	KPMG	Deloitte	EY	Tržni delež BIG 4 (v %)	GT	BDO	Mazars	Ostali	Skupaj
Indonezija			X		17	6	15	39	62		3		44	124
Irska	X	X			9	9	3	1	92	1			1	24
Italija	X	X	X	X	38	21	39	39	96		2		4	143
Japonska			X	X	84	358	381	445	84	25	2		223	1.518
Latvija	X	X							0				2	2
Litva	X	X			2				29				5	7
Luksemburg	X	X			3	4	5	3	58				11	26
Malta	X	X			1				17				5	6
Mehika			X		22	6	26	18	86	4			8	84
Nizozemska	X	X			18	27	14	21	99		1		0	81
Norveška	X				25	19	12	24	90		1		8	89
Poljska	X	X			9	18	14	16	66		13		16	86
Portugalska	X	X			8	3	12	3	93		1		1	28
Romunija	X	X							0				10	10
Rusija			X	X	26	21	20	16	50		6		78	167
Savdska Arabija			X		12	6	22	26	63	1	2		35	104
Slovaška	X	X			1		1	2	80				1	5
Slovenija	X	X			2	5	2	1	91				1	11
Južna Afrika			X		44	31	36	15	84	6	1		17	150
Južna Koreja			X		90	71	84	53	78	2			82	382
Španija	X	X			23	11	45	17	83		2		18	116
Švedska	X	X			42	35	14	26	90	1			12	130
Turčija			X		31	10	41	15	72	6	7		24	134
Velika Britanija	X	X	X	X	195	147	153	119	87	34	27		30	705
ZDA			X	X	595	520	572	789	81	129	76		381	3.062

Vir: N. Huber, *The concentration battle*, 2011, str. 8.

Tabela 2: Tržna koncentracija družb, ki kotirajo na borzi, katerih tržna kapitalizacija je višja od 50 milijonov funtov

	EEA	EU27	G20	G8	PWC	KPMG	Deloitte	EY	Tržni delež BIG 4 (v %)	GT	BDO	Mazars	Ostali	Skupaj
G8					1.360	1.561	1.605	1.871	75	305	198		1.658	8.548
G20					2.010	1.939	2.176	2.353	63	429	308		4.316	13.521
EU27					620	567	506	494	63	101	112		615	3.006
EEA					653	591	520	524	73	101	114		637	3.131
Skupaj					2.211	2.123	2.309	2.501	64	429	353		4.393	14.319
Argentina			X		13	4	7	2	79				7	33
Avstralija			X		123	94	51	103	73	18	24		94	507
Avstrija	X	X			4	24	9	8	79	1	3		8	57
Belgija	X	X			11	14	25	12	73	1	3		19	85
Brazilija			X		33	40	71	32	76	15	16		26	233
Bolgarija	X	X							0				12	12
Kanada			X	X	171	164	133	85	74	18	11		161	743
Kitajska			X		100	46	67	78	14	59	51		1.614	2.015
Ciper	X	X						2	20				8	10
Češka	X	X			1	1	2	2	100				0	6
Danska	X	X			21	15	21	4	1	4	2		15	80
Estonija	X	X			1	2	1	1	83				1	6
Finska	X	X			28	24	3	21	90				8	84
Francija	X	X	X	X	71	93	105	108	48	22	2	77	304	782
Nemčija	X	X	X	X	77	79	26	65	69	9	20		91	359
Grčija	X	X			17	9	6	9	52	13	8		17	79
Madžarska	X	X			5	1	2	5	93				1	14
Islandija	X				1		1		67				1	3
Indija			X		108	25	96	59	36	7			506	801
Indonezija			X		18	8	20	47	56		4		68	165
Irska	X	X			9	13	3	2	93	1			1	29
Italija	X	X	X	X	48	28	49	48	93		2		11	186

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

	EEA	EU27	G20	G8	PWC	KPMG	Deloitte	EY	Tržni delež BIG 4 (v %)	GT	BDO	Mazars	Ostali	Skupaj
Japonska			X	X	119	438	504	562	79	39	4		387	2.053
Latvija	X	X							0				3	3
Litva	X	X			2				15				11	13
Luksemburg	X	X			3	4	5	6	60				12	30
Malta	X	X			1				11				8	9
Mehika			X		22	8	33	19	85	4	1		10	97
Nizozemska	X	X			18	30	15	23	97		3		0	89
Norveška	X				32	24	13	30	81		2		21	122
Poljska	X	X			10	19	18	22	50	1	21		46	137
Portugalska	X	X			10	3	15	3	89		2		2	35
Romunija	X	X							0				13	13
Rusija			X	X	26	23	21	16	43		7		107	200
Savdska Arabija			X		12	8	26	27	54	2	2		58	135
Slovaška	X	X			1		1	2	67				2	6
Slovenija	X	X			2	5	2	1	59		1		6	17
Južna Afrika			X		47	37	41	16	80	10	2		24	177
Južna Koreja			X		138	97	114	82	68	2			205	638
Španija	X	X			26	12	50	19	73		3		37	147
Švedska	X	X			55	46	15	34	84	2			27	179
Turčija			X		36	11	45	17	63	7	10		46	172
Velika Britanija	X	X	X	X	235	192	186	151	82	58	43		65	930
ZDA			X	X	648	590	633	890	75	170	110		645	3.686

Vir: N. Huber, *The concentration battle*, 2011, str. 10.

Priloga 4: Empirične raziskave tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v EU

Tabela 1: Raziskave tržne koncentracije na trgu revizijskih storitev v EU

Država	Odvisne spremenljivke	Neodvisne spremenljivke	Študije
Nemčija	CR2, CR6-7, HHI, Ginijev indeks	število revizijskih poslov, vrednost sredstev	Huellweck & Ostrowski, 2000
	CR2-7, HHI, Ginijev indeks	število revizijskih poslov, vrednost sredstev	Grothe, 2005
	CR2, CR4, CR6, HHI, Ginijev indeks	celotna cena poslov, cena revidiranja, vrednost sredstev, vrednost prihodkov od prodaje	Zimmermann, 2008; Bigus & Zimmermann, 2008
	CR1-5, HHI, Ginijev indeks	število revizijskih poslov, vrednost sredstev, vrednost prihodkov od prodaje, cena revidiranja	Moeller & Hoellbacher, 2009
	CR2, CR4, CR7	cena revidiranja, vrednost sredstev, vrednost prihodkov od prodaje	Koehler et al., 2010
	CR4, HHI, Ginijev indeks, Lorenzova krivulja	število revizijskih poslov, cena revidiranja	Sattler, 2011; Quick & Sattler, 2011
Belgija	CR4, CR8, HHI	vrednost prihodkov od prodaje	Schaen & Maijoor, 1997
	CR4, CR6, CR8, HHI	število revizijskih poslov, vrednost prihodkov od prodaje	Weets & Jegers, 1997
	CR4, CR6, CR8, HHI	cena revidiranja, število revizijskih poslov	Willekens & Achmadi, 2003
	CR4, CR6, CR8, CR15, CR20, HHI	število zaposlenih v revizijski družbi, število naročnikov revizijske družbe, vrednost prihodkov od prodaje	Dubaere, 2008
Danska	CR2, CR4, CR8, CR15, HHI	vrednost prihodkov od prodaje	Christiansen & Loft, 1992
Danska/Švedska	CR2, CR4, CR8, CR15, HHI	vrednost prihodkov od prodaje	Loft & Sjoefors, 1993
Velika Britanija	CR1-CR20	število revizijskih poslov	Briston & Kedslie, 1985
	CR4, CR9, CR16, HHI	število revizijskih poslov, cena revidiranja	Moizer & Turley, 1989
	CR4, CR6, CR8, CR20	število revizijskih poslov	Beattie & Fearnley, 1994
	CR3	število revizijskih poslov, vrednost prihodkov od prodaje	Pearson & Trompeter, 1994
	CR4, CR6, CR8, CR20, HHI	cena revidiranja	Iyer & Iyer, 1996
	CR6	število revizijskih poslov, vrednost prihodkov od prodaje, cena revidiranja	Peel, 1997
	CR4, CR6, CR8, HHI	število revizijskih poslov, cena revidiranja	Pong, 1999
	CR4, CR8	število revizijskih poslov, cena revidiranja	Beattie et al., 2003
	CR4, CR6, HHI	število revizijskih poslov, cena revidiranja	Pong & Burnett, 2006

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Država	Odvisne spremenljivke	Neodvisne spremenljivke	Študije
Velika Britanija	CR4, CR5, CR6, CR7, CR8, HHI	število revizijskih poslov, cena revidiranja	McMeeking et al., 2007
	CR4, CR6, CR20, HHI, Ginijev indeks	število revizijskih poslov, cena revidiranja	Abidin et al., 2010
Nizozemska	CR4, HHI	število revizorjev v revizijski družbi	Maijoor et al., 1995
Nizozemska/ Nemčija	CR4, HHI	število revizorjev v revizijski družbi, število poslovalnic revizijske družbe	Buijink et al., 1998
Španija	CR1-2, CR4, CR6, HHI	število revizijskih poslov, vrednost prihodkov od prodaje	Romero et al., 1995

Vir: P. Velte & S. Stiglbauer, Audit Market Concentration and Its Influence on Audit Quality, 2012, str. 153–154; C. Dubaere, Concentration on the audit market, 2008, str. 19–22.

Priloga 5: Razvrstitev SKD 2008 dejavnosti po skupinah SKD 2008 dejavnosti

Tabela 1: Klasifikacija skupin SKD 2008 dejavnosti

Skupina SKD 2008 dejavnosti	SKD 2008 dejavnosti
SKUPINA 1 – Primarne dejavnosti	A – Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo
	B – Rudarstvo
	F - Gradbeništvo
SKUPINA 2 – Predelovalne dejavnosti	C – Predelovalne dejavnosti
SKUPINA 3 – Javno storitvene dejavnosti	D – Oskrba z električno energijo, plinom in paro
	E – Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja
	Q – Zdravstvo in socialno varstvo
SKUPINA 4 – Trgovinske dejavnosti	G – Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil
SKUPINA 5 – Storitvene dejavnosti	H – Promet in skladiščenje
	I - Gostinstvo
	N – Druge raznovrstne poslovne dejavnosti
	R – Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti
	S – Druge dejavnosti
SKUPINA 6 – Informacijske in komunikacijske dejavnosti	J – Informacijske in komunikacijske dejavnosti
SKUPINA 7 – Investicijske dejavnosti	K – Finančne in zavarovalniške dejavnosti
	L – Poslovanje z nepremičninami
SKUPINA 8 – Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	M – Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti

Vir: SURS, Standardna klasifikacija dejavnosti 2008; S. Čadež, *A cross-industry comparison of strategic management accounting practices: An exploratory study*, 2006b, str. 286.

Priloga 6: Tržni deleži izračunani za trg revizijskih družb v Sloveniji od leta 2008 do 2011

Tabela 1: Tržni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
BIG 4		20.814.617	55,1	20.037.735	56,8	18.900.353	55,2	20.944.303	58,7
	DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	2.943.000	7,8	3.724.000	10,6	3.031.000	8,8	3.979.000	11,1
	KPMG SLOVENIJA d. o. o.	7.802.877	20,7	7.206.155	20,4	6.981.000	20,4	6.360.094	17,8
	ERNST & YOUNG d. o. o.	4.771.630	12,6	4.341.416	12,3	4.386.638	12,8	5.804.302	16,3
	PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	5.297.110	14,0	4.766.164	13,5	4.501.715	13,1	4.800.907	13,5
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		16.964.760	44,9	15.235.402	43,2	15.366.702	44,8	14.743.741	41,3
	AB AKTIVA d. o. o.	20.950	0,1	50.994	0,1	48.784	0,1	52.323	0,1
	ABC REVIZIJA d. o. o.	1.207.111	3,2	1.304.832	3,7	1.186.050	3,5	1.155.500	3,2
	ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	210.315	0,6	198.929	0,6	211.280	0,6	232.080	0,7
	ACAM d. o. o.	ni	ni	ni	ni	ni	ni	2.000	0,0
	ADAKTA d. o. o.	ni	ni	122.638	0,3	154.800	0,5	124.233	0,3
	AGC Consultatio d. o. o.	239.226	0,6	179.821	0,5	150.313	0,4	175.878	0,5
	AUDIT & CO. d. o. o.	745.638	2,0	642.647	1,8	612.503	1,8	612.898	1,7
	AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	562.368	1,5	472.580	1,3	574.255	1,7	463.114	1,3
	BDO REVIZIJA d. o. o.	1.567.566	4,1	1.068.122	3,0	962.410	2,8	1.012.129	2,8
	BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.	ni	ni	413.126	1,2	435.995	1,3	421.000	1,2
	BO CONSULTING d. o. o.	63.665	0,2	81.355	0,2	70.720	0,2	74.329	0,2
	BV storitve d. o. o.	152.703	0,4	133.709	0,4	ni	ni	ni	ni
	CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	428.003	1,1	479.142	1,4	411.526	1,2	335.299	0,9
	CONTURA d. o. o.	124.680	0,3	96.665	0,3	77.354	0,2	51.192	0,1
	DINAMIC d. o. o.	713.587	1,9	677.490	1,9	599.144	1,7	502.478	1,4
	EBIT d. o. o.	112.178	0,3	86.934	0,2	64.525	0,2	60.670	0,2
	ECUM REVIZIJA d. o. o.	397.079	1,1	346.664	1,0	337.152	1,0	357.339	1,0
	ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.	35.959	0,1	26.951	0,1	24.545	0,1	26.054	0,1
	EPIS d. o. o.	207.411	0,5	199.717	0,6	192.417	0,6	180.897	0,5
	EURO–IN REVIZIJA d. o. o.	122.895	0,3	ni	ni	ni	ni	ni	ni
	EVIDAS d. o. o.	ni	ni	ni	ni	ni	ni	18.971	0,1
	FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.	142.253	0,4	136.813	0,4	153.923	0,4	194.325	0,5

» se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
GM revizija d. o. o.		295.504	0,8	297.141	0,8	356.927	1,0	321.937	0,9
GSS revizijska družba d. o. o.		155.958	0,4	140.840	0,4	145.440	0,4	140.955	0,4
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.		318.102	0,8	316.342	0,9	345.296	1,0	370.543	1,0
IN REVIZIJA d. o. o.		572.797	1,5	637.216	1,8	438.210	1,3	325.797	0,9
KAMARO d. o. o.		ni	ni	ni	ni	ni	ni	4.250	0,0
LM VERITAS d. o. o.		636.332	1,7	ni	ni	ni	ni	ni	ni
M–REVIZIJA IN SVETOVANJE d. o. o.		111.791	0,3	101.044	0,3	113.057	0,3	115.263	0,3
Maat svetovanje d. o. o.		50.962	0,1	46.326	0,1	ni	ni	ni	ni
PIT REVIZIJA d. o. o.		ni	ni	ni	ni	348.000	1,0	466.000	1,3
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		1.012.158	2,7	1.181.297	3,3	1.180.381	3,4	968.472	2,7
PLUS REVIZIJA d. o. o.		788.000	2,1	814.000	2,3	783.000	2,3	660.000	1,8
PRO REVIZIJA d. o. o.		152.686	0,4	298.909	0,8	344.294	1,0	321.099	0,9
PROBITAS ALPEN–ADRIA AUDIT d. o. o.		37.920	0,1	43.297	0,1	100.860	0,3	93.222	0,3
PROSPERUS d. o. o.		168.977	0,4	175.546	0,5	196.209	0,6	143.850	0,4
RATING d. o. o.		228.332	0,6	236.306	0,7	238.000	0,7	211.294	0,6
REALINEA d. o. o.		ni	ni	ni	ni	207.376	0,6	206.302	0,6
REFIKO d. o. o.		44.734	0,1	101.655	0,3	87.284	0,3	117.697	0,3
REMARS d. o. o.		ni	ni	39.644	0,1	78.532	0,2	87.466	0,2
REVIDERA d. o. o.		263.545	0,7	251.928	0,7	259.048	0,8	242.768	0,7
REVIDICOM d. o. o.		466.676	1,2	504.702	1,4	502.103	1,5	473.714	1,3
REVIDIJANA–ANAMARIJA ŠPRAH s. p.		ni	ni	ni	ni	ni	ni	15.020	0,0
REVIDIS d. o. o.		93.111	0,2	ni	ni	ni	ni	ni	ni
REVIDISLEITNER d. o. o.		ni	ni	221.868	0,6	174.102	0,5	199.995	0,6
REVISTO d. o. o.		258.998	0,7	260.028	0,7	258.439	0,8	236.799	0,7
REVIZIJA d. o. o.		290.665	0,8	256.425	0,7	193.885	0,6	195.229	0,5
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.		154.694	0,4	157.421	0,4	138.181	0,4	129.352	0,4
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.		ni	ni	15.930	0,0	73.760	0,2	75.720	0,2
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		548.466	1,5	648.287	1,8	546.186	1,6	635.845	1,8
RIPRO d. o. o.		80.087	0,2	67.883	0,2	65.249	0,2	64.030	0,2
RÖDL & PARTNER d. o. o.		356.039	0,9	343.625	1,0	329.456	1,0	355.974	1,0

» se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.		105.763	0,3	151.106	0,4	172.383	0,5	187.270	0,5
TEKOS REVIZIJA d. o. o.		85.121	0,2	94.498	0,3	137.073	0,4	127.112	0,4
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		570.355	1,5	572.877	1,6	610.874	1,8	522.739	1,5
VALUTA d. o. o.		577.997	1,5	540.132	1,5	542.851	1,6	527.825	1,5
Vobiscum d. o. o.		ni	ni	ni	ni	132.550	0,4	147.493	0,4
Zadružna zveza Slovenije z. o. o.		1.485.403	3,9	ni	ni	ni	ni	ni	ni
SKUPAJ		37.779.377	100,0	35.273.137	100,0	34.267.055	100,0	35.688.044	100,0

Legenda: ni – revizijska družba v izbranem letu ni vpisana pri registru Slovenskega inštituta za revizijo

Vir: Priloga 7.

Tabela 2: Relativni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb v letu 2008

Revizijske družbe	Celotni prihodki od prodaje (v EUR)	Prihodki od revizij računovodskih izkazov (v EUR)	Delež 1 (v %)	Prihodki od drugih storitev dajanja zagotovil (v EUR)	Delež 2 (v %)	Ostali prihodki, ki niso povezani z revizijo (v EUR)	Delež 3 (v %)
BIG 4							
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	2.943.000	2.192.000	74,5	217.000	7,4	534.000	18,1
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE							
DINAMIC d. o. o.	713.587	713.587	100,0	0	0,0	0	0,0
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	1.012.158	955.267	94,4	41.708	4,1	15.183	1,5
PLUS REVIZIJA d. o. o.	788.000	677.000	85,9	77.000	9,8	34.000	4,3
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	548.466	465.604	84,9	65.639	12,0	17.223	3,1
RÖDL & PARTNER d. o. o.	356.039	337.389	94,8	18.650	5,2	0	0,0
VALUTA d. o. o.	577.997	464.124	80,3	113.873	19,7	0	0,0

Vir: Priloga 7.

Tabela 3: Relativni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb v letu 2009

Revizijske družbe	Celotni prihodki od prodaje (v EUR)	Prihodki od revizij računovodskih izkazov (v EUR)	Delež 1 (v %)	Prihodki od drugih storitev dajanja zagotovil (v EUR)	Delež 2 (v %)	Ostali prihodki, ki niso povezani z revizijo (v EUR)	Delež 3 (v %)
BIG 4							
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	3.724.000	2.880.000	77,3	174.000	4,7	670.000	18,0
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE							
AGC Consultatio d. o. o.	179.821	107.441	59,7	18.513	10,3	53.867	30,0
DINAMIC d. o. o.	677.490	491.673	72,6	0	0,0	185.817	27,4
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.	316.342	191.757	60,6	83.623	26,4	40.962	12,9
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	1.181.297	1.131.322	95,8	48.017	4,1	1.958	0,2
PLUS REVIZIJA d. o. o.	814.000	663.000	81,4	145.000	17,8	6.000	0,7
RÖDL & PARTNER d. o. o.	343.625	335.123	97,5	8.502	2,5	0	0,0
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	572.877	463.157	80,8	97.683	17,1	12.037	2,1
VALUTA d. o. o.	540.132	435.252	80,6	104.880	19,4	0	0,0

Vir: Priloga 7.

Tabela 4: Relativni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb v letu 2010

Revizijske družbe	Celotni prihodki od prodaje (v EUR)	Prihodki od revizij računovodskih izkazov (v EUR)	Delež 1 (v %)	Prihodki od drugih storitev dajanja zagotovil (v EUR)	Delež 2 (v %)	Ostali prihodki, ki niso povezani z revizijo (v EUR)	Delež 3 (v %)
BIG 4							
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	3.031.000	2.474.000	81,6	168.000	5,5	389.000	12,8
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	6.981.000	5.712.000	81,8	713.000	10,2	556.000	8,0
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE							
AGC Consultatio d. o. o.	150.313	107.239	71,3	12.320	8,2	30.754	20,5

» se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Revizijske družbe	Celotni prihodki od prodaje (v EUR)	Prihodki od revizij računovodskih izkazov (v EUR)	Delež 1 (v %)	Prihodki od drugih storitev dajanja zagotovil (v EUR)	Delež 2 (v %)	Ostali prihodki, ki niso povezani z revizijo (v EUR)	Delež 3 (v %)
AUDIT & CO. d. o. o.	612.503	548.252	89,5	64.251	10,5	0	0,0
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	411.526	295.319	71,8	86.582	21,0	29.625	7,2
DINAMIC d. o. o.	599.144	430.212	71,8	0	0,0	168.932	28,2
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.	345.296	136.967	39,7	178.065	51,6	30.264	8,8
PIT REVIZIJA d. o. o.	348.000	129.000	37,1	10.000	2,9	209.000	60,1
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	1.180.381	1.121.123	95,0	58.244	4,9	1.014	0,1
PLUS REVIZIJA d. o. o.	783.000	660.000	84,3	106.000	13,5	17.000	2,2
PRO REVIZIJA d. o. o.	344.294	285.731	83,0	58.563	17,0	0	0,0
RATING d. o. o.	238.000	143.000	60,1	6.000	2,5	89.000	37,4
REVIDISLEITNER d. o. o.	174.102	122.832	70,6	25.200	14,5	26.070	15,0
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	546.186	476.174	87,2	54.321	9,9	15.691	2,9
RÖDL & PARTNER d. o. o.	329.456	329.456	100,0	0	0,0	0	0,0
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	610.874	485.118	79,4	66.902	11,0	58.854	9,6
VALUTA d. o. o.	542.851	429.992	79,2	112.859	20,8	0	0,0

Vir: Priloga 7.

Tabela 5: Relativni deleži vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb v letu 2011

Revizijske družbe	Celotni prihodki od prodaje (v EUR)	Prihodki od revizij računovodskih izkazov (v EUR)	Delež 1 (v %)	Prihodki od drugih storitev dajanja zagotovil (v EUR)	Delež 2 (v %)	Ostali prihodki, ki niso povezani z revizijo (v EUR)	Delež 3 (v %)
BIG 4							
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	3.979.000	2.623.000	65,9	871.000	21,9	486.000	12,2
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	6.360.094	5.512.422	86,7	481.496	7,6	366.176	5,8
ERNST & YOUNG d. o. o.	5.804.302	3.502.707	60,3	1.949.939	33,6	351.656	6,1

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Revizijske družbe	Celotni prihodki od prodaje (v EUR)	Prihodki od revizij računovodskih izkazov (v EUR)	Delež 1 (v %)	Prihodki od drugih storitev dajanja zagotovil (v EUR)	Delež 2 (v %)	Ostali prihodki, ki niso povezani z revizijo (v EUR)	Delež 3 (v %)
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	4.800.907	2.287.051	47,6	1.098.431	22,9	1.415.425	29,5
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE							
ABC REVIZIJA d. o. o.	1.155.500	725.554	62,8	429.946	37,2	0	0,0
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	232.080	229.630	98,9	2.450	1,1	0	0,0
AGC Consultatio d. o. o.	175.878	122.370	69,6	20.440	11,6	33.068	18,8
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	463.114	348.441	75,2	15.043	3,2	99.630	21,5
BDO REVIZIJA d. o. o.	1.012.129	690.865	68,3	104.148	10,3	217.117	21,5
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.	421.000	253.000	60,1	37.000	8,8	131.000	31,1
DINAMIC d. o. o.	502.478	464.056	92,4	0	0,0	38.422	7,6
ECUM REVIZIJA d. o. o.	357.339	287.629	80,5	38.280	10,7	31.430	8,8
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.	370.543	159.992	43,2	177.758	48,0	32.793	8,8
PIT REVIZIJA d. o. o.	466.000	157.000	33,7	80.000	17,2	229.000	49,1
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	968.472	904.684	93,4	61.927	6,4	1.861	0,2
PLUS REVIZIJA d. o. o.	660.000	578.000	87,6	68.000	10,3	14.000	2,1
PRO REVIZIJA d. o. o.	321.099	299.800	93,4	21.299	6,6	0	0,0
REVIDISLEITNER d. o. o.	199.995	134.673	67,3	15.200	7,6	50.122	25,1
RIPRO d. o. o.	64.030	47.972	74,9	8.208	12,8	7.850	12,3
RÖDL & PARTNER d. o. o.	355.974	355.974	100,0	0	0,0	0	0,0
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	522.739	398.682	76,3	90.607	17,3	33.450	6,4
VALUTA d. o. o.	527.825	455.206	86,2	72.619	13,8	0	0,0

Vir: Priloga 7.

Tabela 6: Relativni deleži povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah

Leto Delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Revizijske družbe								
BIG 4	273,79	55,9	259,28	56,1	261,07	54,8	259,41	56,4
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	40,48	8,3	37,86	8,2	29,43	6,2	35,56	7,7
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	94,10	19,2	94,48	20,5	104,86	22,0	97,70	21,2
ERNST & YOUNG d. o. o.	61,73	12,6	67,35	14,6	67,80	14,2	62,96	13,7
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	77,48	15,8	59,59	12,9	58,98	12,4	63,19	13,7
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	215,74	44,1	202,67	43,9	215,49	45,2	200,81	43,6
AB AKTIVA d. o. o.	0,47	0,1	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2
ABC REVIZIJA d. o. o.	15,06	3,1	15,95	3,5	15,35	3,2	13,66	3,0
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	2,50	0,5	2,58	0,6	3,00	0,6	3,00	0,7
ACAM d. o. o.	ni	ni	ni	ni	ni	ni	0,00	0,0
ADAKTA d. o. o.	ni	ni	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2
AGC Consultatio d. o. o.	2,88	0,6	3,00	0,6	2,20	0,5	2,54	0,6
AUDIT & CO. d. o. o.	11,00	2,2	11,00	2,4	11,00	2,3	11,00	2,4
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	8,00	1,6	8,00	1,7	7,00	1,5	7,00	1,5
BDO REVIZIJA d. o. o.	17,56	3,6	17,61	3,8	13,00	2,7	13,00	2,8
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.	ni	ni	5,95	1,3	5,83	1,2	5,92	1,3
BO CONSULTING d. o. o.	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2
BV storitve d. o. o.	2,00	0,4	2,00	0,4	ni	ni	ni	ni
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	6,77	1,4	5,95	1,3	4,93	1,0	3,98	0,9
CONTURA d. o. o.	2,00	0,4	1,50	0,3	1,30	0,3	0,50	0,1
DINAMIC d. o. o.	12,42	2,5	11,09	2,4	9,26	1,9	8,93	1,9
EBIT d. o. o.	2,00	0,4	1,50	0,3	1,00	0,2	1,00	0,2
ECUM REVIZIJA d. o. o.	2,00	0,4	2,00	0,4	3,00	0,6	4,00	0,9
ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2
EPIS d. o. o.	2,00	0,4	2,00	0,4	2,00	0,4	3,00	0,7
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.	1,83	0,4	ni	ni	ni	ni	ni	ni
EVIDAS d. o. o.	ni	ni	ni	ni	ni	ni	0,56	0,1
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.	2,00	0,4	1,52	0,3	2,17	0,5	3,00	0,7
GM revizija d. o. o.	4,41	0,9	3,58	0,8	3,25	0,7	4,25	0,9
GSS revizijska družba d. o. o.	1,00	0,2	1,00	0,2	1,25	0,3	2,00	0,4

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Revizijske družbe								
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.	4,42	0,9	4,93	1,1	3,99	0,8	4,37	0,9
IN REVIZIJA d. o. o.	7,52	1,5	6,56	1,4	6,62	1,4	5,75	1,2
KAMARO d. o. o.	ni	ni	ni	ni	ni	ni	0,00	0,0
LM VERITAS d. o. o.	8,66	1,8	ni	ni	ni	ni	ni	ni
M-REVIZIJA IN SVETOVANJE d. o. o.	2,25	0,5	2,29	0,5	2,67	0,6	3,00	0,7
Maat svetovanje d. o. o.	1,00	0,2	0,88	0,2	ni	ni	ni	ni
PIT REVIZIJA d. o. o.	ni	ni	ni	ni	3,96	0,8	5,00	1,1
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	15,50	3,2	16,53	3,6	17,98	3,8	16,68	3,6
PLUS REVIZIJA d. o. o.	3,09	0,6	5,50	1,2	4,39	0,9	3,28	0,7
PRO REVIZIJA d. o. o.	1,69	0,3	4,33	0,9	4,00	0,8	4,00	0,9
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.	0,00	0,0	2,00	0,4	3,00	0,6	2,50	0,5
PROSPERUS d. o. o.	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2	1,25	0,3
RATING d. o. o.	3,67	0,7	4,00	0,9	4,79	1,0	3,33	0,7
REALINEA d. o. o.	ni	ni	ni	ni	2,00	0,4	2,00	0,4
REFIKO d. o. o.	1,00	0,2	2,00	0,4	2,00	0,4	1,50	0,3
REMARS d. o. o.	ni	ni	0,95	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2
REVIDERA d. o. o.	3,00	0,6	3,33	0,7	3,57	0,7	4,75	1,0
REVIDICOM d. o. o.	4,16	0,8	4,28	0,9	5,10	1,1	4,00	0,9
REVIDIJANA-ANAMARIJA ŠPRAH s. p.	ni	ni	ni	ni	ni	ni	0,00	0,0
REVIDIS d. o. o.	1,00	0,2	ni	ni	ni	ni	ni	ni
REVIDISLEITNER d. o. o.	ni	ni	3,00	0,6	16,05	3,4	3,55	0,8
REVISTO d. o. o.	6,50	1,3	6,00	1,3	5,70	1,2	5,10	1,1
REVIZIJA d. o. o.	2,00	0,4	2,18	0,5	2,00	0,4	2,00	0,4
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.	3,00	0,6	3,14	0,7	3,00	0,6	3,00	0,7
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.	ni	ni	1,00	0,2	1,00	0,2	2,00	0,4
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	7,68	1,6	8,41	1,8	8,67	1,8	8,67	1,9
RIPRO d. o. o.	1,75	0,4	2,00	0,4	1,50	0,3	1,00	0,2
RÖDL & PARTNER d. o. o.	1,74	0,4	3,33	0,7	2,24	0,5	3,00	0,7
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2	1,00	0,2
TEKOS REVIZIJA d. o. o.	1,00	0,2	1,08	0,2	1,83	0,4	1,00	0,2

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		10,21	2,1	7,72	1,7	8,72	1,8	8,74	1,9
VALUTA d. o. o.		5,00	1,0	5,00	1,1	6,00	1,3	6,00	1,3
Vobiscum d. o. o.		ni	ni	ni	ni	2,17	0,5	2,00	0,4
Zadružna zveza Slovenije z. o. o.		20,00	4,1	ni	ni	ni	ni	ni	ni
SKUPAJ		489,53	100,0	461,95	100,0	476,56	100,0	460,22	100,0

Legenda: ni – revizijska družba v izbranem letu ni vpisana pri registru Slovenskega inštituta za revizijo

Vir: Priloga 7.

Priloga 7: Uporabljena literatura in viri pri izračunih trga revizijskih družb od leta 2008 do 2011

1. ABC revizija, družba za revizijo in sorodne storitve d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://abc-revizija.si/index.php?Itemid=72>
2. Abeceda d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.abeceda-celje.si/>
3. AGC Consultatio d. o. o.. (2009). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.consultatio.si/images/content/pdfs/Letnopregledenoporocilo2009.pdf>
4. AGC Consultatio d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.consultatio.si/images/content/pdfs/letnopreglednoporocilo2010.pdf>
5. AGC Consultatio d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.consultatio.si/images/content/pdfs/Letnopreglednoporocilo2011.pdf>
6. AUDIT & CO, družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo revizijske družbe AUDIT & CO, družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.audit.si/auditco/Letno%20pregledno%20porocilo_1.pdf
7. AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA. (2011). Letno pregledno poročilo revizijske družbe Auditor, revizijska družba d. o. o., za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.auditor-revizija.si/pregledno_letno_porocilo.pdf
8. BDO Revizija d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.bdo.si/SI/Storitve/revizija/Documents/Letno%20pregledno%20poro%C4%8Dilo%202011.pdf>
9. BM Veritas Revizija d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.bm-veritas.si/images/pregledno_porocilo_za_letno_2011.pdf
10. Constantia plus svetovanje d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.constantiaplus.si/porocilo.html>
11. Deloitte. (2008). Pregledno poročilo za poslovno leto 2008 Deloitte revizija d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Slovenia/Local%20Assets/Documents/Transparency%20Report%20Slovenia%281%29.pdf>
12. Deloitte. (2009). Pregledno poročilo za poslovno leto 2009 Deloitte revizija d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Slovenia/Local%20Assets/Documents/Transparency%20report_Slo_2009_slo.pdf
13. Deloitte. (2010). Pregledno poročilo za poslovno leto 2010 Deloitte revizija d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Slovenia/Local%20Assets/Documents/2011/2011%20Transparency%20report_slo_final.pdf

14. Deloitte. (2011). Pregledno poročilo za poslovno leto 2011 Deloitte revizija d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Slovenia/Local%20Assets/Documents/2012/2011%20Transparency%20report_slo.pdf
15. DINAMIC d. o. o.. (2008). Pregledno poročilo revizijske družbe Dinamic d. o. o. za leto 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.dinamic.si/Porocilo_revizijske_druzbe.pdf
16. DINAMIC d. o. o.. (2009). Pregledno poročilo revizijske družbe Dinamic d. o. o. za leto 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.dinamic.si/Porocilo_revizijske_druzbe_2009.pdf
17. DINAMIC d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo revizijske družbe Dinamic d. o. o. za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.dinamic.si/dopolnitevporocila2010.pdf>
18. DINAMIC d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo revizijske družbe Dinamic d. o. o. za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.dinamic.si/porocilo2011.pdf>
19. ECUM REVIZIJA d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.ecum-revizija.si/_common/files/Letno%20pregledno%20porocilo%202011.pdf
20. Ernst & Young Slovenija. (2011). Pregledno poročilo 2011 Ernst & Young Slovenija. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Transparency_report_2011_in_Slovene/\\$FILE/The%20Ernst&Young%20Slovenia%20Transparency%20Report%202011%20Slovene%20version.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Transparency_report_2011_in_Slovene/$FILE/The%20Ernst&Young%20Slovenia%20Transparency%20Report%202011%20Slovene%20version.pdf)
21. GVIN. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.gvin.com/>
22. IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O.. (2009). Pregledno poročilo družbe IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O. za poslovno leto 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.interbilanz.si/Portals/0/Content/Datoteke/IB-GT-Audit-pregledno-porocilo.pdf>
23. IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O.. (2010). Pregledno poročilo družbe IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O. za poslovno leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.interbilanz.si/Portals/0/Pregledno%20porocilo%202010.pdf>
24. IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O.. (2011). Pregledno poročilo družbe IB INTERBILANZ AUDIT D. O. O. za poslovno leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.interbilanz.si/Portals/0/Content/Pregledno%20porocilo%202011.pdf>
25. KPMG. (2010). Letno pregledno poročilo KPMG Slovenija, d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.kpmg.com/SI/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/KPMG%20Slovenija%20letno%20porocilo%202010.pdf>
26. KPMG. (2011). Letno pregledno poročilo KPMG Slovenija, d. o. o.. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu

<https://www.kpmg.com/SI/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/Letno%20pregledno%20poro%C4%8Dilo%202011.pdf>

27. Odar, M. (2008). Revizijske družbe, vpisane v register. *Revizor*, 2008(6/08), 155–164.
28. Odar, M. (2009). Revizijske družbe, vpisane v register. *Revizor*, 2009(6/09), 124–133.
29. Odar, M. (2010). Revizijske družbe, vpisane v register. *Revizor*, 2010(6/10), 132–141.
30. Odar, M. (2011). Revizijske družbe, vpisane v register. *Revizor*, 2011(6/11), 133–144.
31. PIT REVIZIJA d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PIT REVIZIJA d. o. o. za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.pit.si/db/pit/File/letno_porocilo_2010.pdf
32. PIT REVIZIJA d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PIT REVIZIJA d. o. o. za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.pit.si/db/pit/File/letno_porocilo_2011.pdf
33. PLUS REVIZIJA d. o. o.. (2008). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PLUS REVIZIJA d. o. o. za leto 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.plusrevizija.si/Page.asp?src=documents/v_letu_2009.htm
34. PLUS REVIZIJA d. o. o.. (2009). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PLUS REVIZIJA d. o. o. za leto 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.plusrevizija.si/Page.asp?src=documents/v_letu_2010.htm
35. PLUS REVIZIJA d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PLUS REVIZIJA d. o. o. za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.plusrevizija.si/Page.asp?src=documents/v_letu_2011.htm
36. PLUS REVIZIJA d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo v skladu z 79. členom ZRev-2 družbe PLUS REVIZIJA d. o. o. za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.plusrevizija.si/Page.asp?src=documents/V%20letu%202012.htm>
37. PRO REVIZIJA d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.prorevizija.si/>
38. PRO REVIZIJA d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.prorevizija.si/>
39. PWC. (2011). Pregledno poročilo za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2011. Najdeno 20. marca na spletnem naslovu http://www.pwc.com/si/en/home/assets/Transparency_Report_Slovenia_2011.pdf
40. Rating d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.ratingrevizija.com/sl-SI/documents/PDF/2010/Porocilo_2010.pdf
41. RENOMA družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2008). Letno pregledno poročilo za leto 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.pkf.si/Letno.pregledno.porocilo.za.letu.2008.pdf>
42. RENOMA družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2009). Letno pregledno poročilo za leto 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.pkf.si/Letno.pregledno.porocilo.za.letu.2009.pdf>

43. RENOMA družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.pkf.si/Letno.pregledno.porocilo.za.letno.2010.pdf>
44. RENOMA družba za revizijo in svetovanje d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.pkf.si/Letno.pregledno.porocilo.za.letno.2011.pdf>
45. REVIDISLEITNER družba za revizijo, d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo revizijske družbe REVIDISLEITNER družba za revizijo d. o. o. za poslovno leto končano 31.1.2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.revidisleitner.si/db/revidisleitner/file/porocilo-79clen-zrev-31-01-2011.pdf>
46. REVIDISLEITNER družba za revizijo, d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo revizijske družbe REVIDISLEITNER družba za revizijo d. o. o. za poslovno leto končano 31.1.2012. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.revidisleitner.si/db/revidisleitner/file/preg.porocilo%202012.pdf>
47. REVIZIJSKI CENTER d. o. o.. (2008). Letno pregledno poročilo za leto 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.revizijskicenter.si/report2008.html>
48. REVIZIJSKI CENTER d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo za leto 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.revizijskicenter.si/porocilo2010.pdf>
49. RIPRO d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo za leto 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.ripro.si/Letno_pregledno_porocilo_ripro.pdf
50. RÖDL & PARTNER d. o. o.. (2008). Letno pregledno poročilo za poslovno leto, končano 31. decembra 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.roedl.si/poslovno_porocilo_2008.pdf
51. RÖDL & PARTNER d. o. o.. (2009). Letno pregledno poročilo za poslovno leto, končano 31. decembra 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.roedl.si/poslovno_porocilo_2009.pdf
52. RÖDL & PARTNER d. o. o.. (2010). Letno pregledno poročilo za poslovno leto, končano 31. decembra 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.roedl.si/poslovno_porocilo_2010.pdf
53. RÖDL & PARTNER d. o. o.. (2011). Letno pregledno poročilo za poslovno leto, končano 31. decembra 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu http://www.roedl.si/poslovno_porocilo_2011.pdf
54. UHY Revizija in svetovanje d. o. o.. (2009). Pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.uhy.si/documents/PreglednoPorocilo-2009.pdf>
55. UHY Revizija in svetovanje d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.uhy.si/documents/PreglednoPorocilo-2010.pdf>
56. UHY Revizija in svetovanje d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.uhy.si/documents/PreglednoPorocilo-2011.pdf>
57. VALUTA, družba za revizijo d. o. o.. (2008). Pregledno poročilo 2008. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.valuta.si/index.php?showid=29>
58. VALUTA, družba za revizijo d. o. o.. (2009). Pregledno poročilo 2009. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.valuta.si/index.php?showid=30>

59. VALUTA, družba za revizijo d. o. o.. (2010). Pregledno poročilo 2010. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.valuta.si/index.php?showid=31>
60. VALUTA, družba za revizijo d. o. o.. (2011). Pregledno poročilo 2011. Najdeno 20. marca 2013 na spletnem naslovu <http://www.valuta.si/index.php?showid=32>

Priloga 8: Tržni deleži izračunani za trg naročnikov revizijskih družb v Sloveniji od leta 2008 do 2011

Tabela 1: Celotni tržni deleži števila naročnikov revizijskih družb

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
BIG 4		307	39,9	300	39,3	293	38,8	297	39,6
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		53	6,9	43	5,6	48	6,3	59	7,9
ERNST & YOUNG d. o. o.		72	9,4	67	8,8	64	8,5	63	8,4
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		159	20,7	165	21,6	155	20,5	150	20,0
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		23	3,0	25	3,3	26	3,4	25	3,3
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		462	60,1	463	60,7	463	61,2	453	60,4
AUDIT & C. d. o. o.		15	2,0	16	2,1	19	2,5	19	2,5
AB AKTIVA d. o. o.				1	0,1	1	0,1	1	0,1
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		12	1,6	13	1,7	14	1,9	11	1,5
ACAM d. o. o.								1	0,1
ADAKTA d. o. o.		1	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1
AGC Consultatio d. o. o.		2	0,3	2	0,3	2	0,3	3	0,4
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		17	2,2	23	3,0	21	2,8	22	2,9
BDO REVIZIJA d. o. o.		17	2,2	14	1,8	16	2,1	14	1,9
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.		1	0,1	6	0,8	6	0,8	7	0,9
BO CONSULTING d. o. o.		4	0,5	5	0,7	4	0,5	4	0,5
BV storitve d. o. o.		1	0,1	1	0,1				
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		12	1,6	8	1,0	9	1,2	7	0,9
CONTURA d. o. o.		1	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1
DINAMIC d. o. o.		15	2,0	19	2,5	19	2,5	21	2,8
EBIT d. o. o.		2	0,3	2	0,3	1	0,1	1	0,1
ECUM REVIZIJA d. o. o.		9	1,2	10	1,3	11	1,5	14	1,9
ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.		1	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1
EPIS d. o. o.		4	0,5	5	0,7	6	0,8	7	0,9
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.		6	0,8						
VALUTA d. o. o.		17	2,2	17	2,2	18	2,4	15	2,0
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.		1	0,1	2	0,3	3	0,4	4	0,5

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
GM revizija d. o. o.		3	0,4	1	0,1	1	0,1	2	0,3
GSS revizijska družba d. o. o.		3	0,4	4	0,5	3	0,4	3	0,4
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.		6	0,8	6	0,8	6	0,8	6	0,8
IN REVIZIJA d. o. o.		13	1,7	15	2,0	12	1,6	13	1,7
ABC REVIZIJA d. o. o.		53	6,9	56	7,3	47	6,2	49	6,5
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.				1	0,1				
LM VERITAS d. o. o.		6	0,8						
ni		61	7,9	44	5,8	52	6,9	50	6,7
PIT REVIZIJA d. o. o.								3	0,4
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		47	6,1	50	6,6	44	5,8	35	4,7
PLUS REVIZIJA d. o. o.		25	3,3	21	2,8	19	2,5	16	2,1
PRO REVIZIJA d. o. o.		12	1,6	15	2,0	15	2,0	15	2,0
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.		2	0,3	3	0,4	3	0,4	5	0,7
PROSPERUS d. o. o.		1	0,1	1	0,1	1	0,1	3	0,4
RATING d. o. o.		7	0,9	7	0,9	5	0,7	5	0,7
REALINEA d. o. o.				1	0,1	5	0,7	9	1,2
REFIKO d. o. o.						3	0,4	1	0,1
REMARS d. o. o.				4	0,5	4	0,5	4	0,5
REVIDERA d. o. o.		1	0,1	1	0,1				
REVIDICOM d. o. o.		21	2,7	21	2,8	20	2,6	18	2,4
REVIDIS d. o. o.		4	0,5						
REVIDISLEITNER d. o. o.				2	0,3	3	0,4	2	0,3
REVISTO d. o. o.		3	0,4	2	0,3	2	0,3	2	0,3
REVIZIJA d. o. o.		5	0,7	6	0,8	5	0,7	5	0,7
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.		3	0,4	2	0,3	3	0,4	1	0,1
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.				1	0,1	1	0,1		
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		12	1,6	12	1,6	14	1,9	11	1,5
RIPRO d. o. o.		3	0,4	2	0,3	2	0,3	2	0,3
RÖDL & PARTNER d. o. o.		10	1,3	11	1,4	11	1,5	11	1,5

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
S&S Revizijska družba d. o. o.								1	0,1
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.		8	1,0	10	1,3	13	1,7	9	1,2
TEKOS REVIZIJA d. o. o.		2	0,3	5	0,7	4	0,5	4	0,5
UHY Constantia d. o. o.				6	0,8	5	0,7	2	0,3
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		13	1,7	7	0,9	7	0,9	11	1,5
SKUPAJ		769	100,0	763	100,0	756	100,0	750	100,0

Legenda: ni – nerevidirani računovodski izkazi

Vir: GVIN, 2013.

Tabela 2: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi

NAROČNIKI, KI KOTIRAJO NA BORZI									
Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
BIG 4		33	60,0	34	61,8	31	55,4	35	59,3
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		6	10,9	3	5,5	3	5,4	6	10,2
ERNST & YOUNG d. o. o.		6	10,9	8	14,5	8	14,3	9	15,3
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		20	36,4	22	40,0	20	35,7	20	33,9
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		1	1,8	1	1,8				
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		22	40,0	21	38,2	25	44,6	24	40,7
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		5	9,1	6	10,9	6	10,7	6	10,2
ABC REVIZIJA d. o. o.		5	9,1	5	9,1	5	8,9	5	8,5
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		1	1,8	2	3,6	2	3,6	3	5,1
ni		1	1,8			2	3,6	2	3,4
ECUM REVIZIJA d. o. o.						1	1,8	1	1,7
DINAMIC d. o. o.				1	1,8	1	1,8	1	1,7
PIT REVIZIJA d. o. o.								1	1,7

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

NAROČNIKI, KI KOTIRAJO NA BORZI									
Leto		2008		2009		2010		2011	
Revizijske družbe	Tržni delež	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		1	1,8	1	1,8	2	3,6	1	1,7
PLUS REVIZIJA d. o. o.		2	3,6	1	1,8	1	1,8	1	1,7
PRO REVIZIJA d. o. o.		1	1,8	1	1,8	1	1,8	1	1,7
REALINEA d. o. o.								1	1,7
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		1	1,8	1	1,8	1	1,8	1	1,7
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		1	1,8	1	1,8	1	1,8		
AUDIT & C0. d. o. o.						1	1,8		
VALUTA d. o. o.		1	1,8	1	1,8	1	1,8		
BDO REVIZIJA d. o. o.		3	5,5	1	1,8				
SKUPAJ		55	100,0	55	100,0	56	100,0	59	100,0
NAROČNIKI, KI NE KOTIRAJO NA BORZI									
Leto		2008		2009		2010		2011	
Revizijske družbe	Tržni delež	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
BIG 4		274	38,4	266	37,6	262	37,4	262	37,9
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		139	19,5	143	20,2	135	19,3	130	18,8
ERNST & YOUNG d. o. o.		66	9,2	59	8,3	56	8,0	54	7,8
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		47	6,6	40	5,6	45	6,4	53	7,7
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		22	3,1	24	3,4	26	3,7	25	3,6
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		440	61,6	442	62,4	438	62,6	429	62,1
ni		60	8,4	44	6,2	50	7,1	48	6,9
ABC REVIZIJA d. o. o.		48	6,7	51	7,2	42	6,0	44	6,4
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		42	5,9	44	6,2	38	5,4	29	4,2
DINAMIC d. o. o.		15	2,1	18	2,5	18	2,6	20	2,9
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		16	2,2	21	3,0	19	2,7	19	2,7
AUDIT & C0. d. o. o.		15	2,1	16	2,3	18	2,6	19	2,7
REVIDICOM d. o. o.		21	2,9	21	3,0	20	2,9	18	2,6
PLUS REVIZIJA d. o. o.		23	3,2	20	2,8	18	2,6	15	2,2
VALUTA d. o. o.		16	2,2	16	2,3	17	2,4	15	2,2

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

NAROČNIKI, KI NE KOTIRAJO NA BORZI									
Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
PRO REVIZIJA d. o. o.		11	1,5	14	2,0	14	2,0	14	2,0
BDO REVIZIJA d. o. o.		14	2,0	13	1,8	16	2,3	14	2,0
IN REVIZIJA d. o. o.		13	1,8	15	2,1	12	1,7	13	1,9
ECUM REVIZIJA d. o. o.		9	1,3	10	1,4	10	1,4	13	1,9
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		12	1,7	12	1,7	14	2,0	11	1,6
RÖDL & PARTNER d. o. o.		10	1,4	11	1,6	11	1,6	11	1,6
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		11	1,5	12	1,7	12	1,7	10	1,4
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		12	1,7	6	0,8	6	0,9	10	1,4
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.		8	1,1	10	1,4	13	1,9	9	1,3
REALINEA d. o. o.				1	0,1	5	0,7	8	1,2
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.		1	0,1	6	0,8	6	0,9	7	1,0
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		11	1,5	7	1,0	8	1,1	7	1,0
EPIS d. o. o.		4	0,6	5	0,7	6	0,9	7	1,0
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.		6	0,8	6	0,8	6	0,9	6	0,9
REVIZIJA d. o. o.		5	0,7	6	0,8	5	0,7	5	0,7
RATING d. o. o.		7	1,0	7	1,0	5	0,7	5	0,7
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.		1	0,1	2	0,3	3	0,4	4	0,6
TEKOS REVIZIJA d. o. o.		2	0,3	5	0,7	4	0,6	4	0,6
BO CONSULTING d. o. o.		4	0,6	5	0,7	4	0,6	4	0,6
REMARS d. o. o..				4	0,6	4	0,6	4	0,6
GSS revizijska družba d. o. o.		3	0,4	4	0,6	3	0,4	3	0,4
PROBITAS ALPEN - ADRIA AUDIT d. o. o.		2	0,3	4	0,6	3	0,4	5	0,7
PROSPERUS d. o. o.		1	0,1	1	0,1	1	0,1	3	0,4
UHY Constantia d. o. o.				6	0,8	5	0,7	2	0,3
RIPRO d. o. o.		3	0,4	2	0,3	2	0,3	2	0,3
PIT REVIZIJA d. o. o.								2	0,3
REVIDISLEITNER d. o. o.				2	0,3	3	0,4	2	0,3
REVISTO d. o. o.		3	0,4	2	0,3	2	0,3	2	0,3

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

NAROČNIKI, KI NE KOTIRAJO NA BORZI									
Leto		2008		2009		2010		2011	
Revizijske družbe	Tržni delež	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
GM revizija d. o. o.		3	0,4	1	0,1	1	0,1	2	0,3
AGC Consultatio d. o. o.		2	0,3	2	0,3	2	0,3	3	0,4
ACAM d. o. o.								1	0,1
REFIKO d. o. o.						3	0,4	1	0,1
EBIT d. o. o.		2	0,3	2	0,3	1	0,1	1	0,1
ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.		1	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1
CONTURA d. o. o.		1	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1
S&S Revizijska družba d. o. o.								1	0,1
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.		3	0,4	2	0,3	3	0,4	1	0,1
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.						1	0,1	1	0,1
ADAKTA d. o. o.		1	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1
AB AKTIVA d. o. o.				1	0,1	1	0,1	1	0,1
BV storitve d. o. o.		1	0,1	1	0,1				
REVIDERA d. o. o.		1	0,1	1	0,1				
REVIDIS d. o. o.		4	0,6						
LM VERITAS d. o. o.		6	0,8						
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.		6	0,8						
SKUPAJ		714	100,0	708	100,0	700	100,0	691	100,0

Legenda: ni – nerevidirani računovodski izkazi

Vir: GVIN, 2013; Ljubljanska borza – Seznam vrednostnih papirjev, 2013.

Tabela 3: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost									
A–Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo									
BIG 4								1	11,1
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.								1	11,1
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		9	100,0	9	100,0	9	100,0	8	88,9
AUDIT & C0. d. o. o.						1	11,1	1	11,1
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		1	11,1	1	11,1	1	11,1		
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		2	22,2	2	22,2	2	22,2	2	22,2
EPIS d. o. o.				1	11,1	1	11,1	1	11,1
ni		1	11,1						
ABC REVIZIJA d. o. o.		2	22,2	2	22,2	1	11,1	1	11,1
REVIDICOM d. o. o.		3	33,3	3	33,3	3	33,3	3	33,3
B–Rudarstvo									
BIG 4		2	66,7	2	66,7	2	66,7	2	66,7
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		1	33,3	1	33,3	1	33,3	1	33,3
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		1	33,3	1	33,3	1	33,3	1	33,3
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		1	33,3	1	33,3	1	33,3	1	33,3
BDO REVIZIJA d. o. o.		1	33,3	1	33,3	1	33,3		
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.								1	33,3
C–Predelovalne dejavnosti									
BIG 4		103	44,0	99	42,7	96	42,7	95	42,0
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		23	9,8	21	9,1	20	8,9	20	8,8
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		53	22,6	56	24,1	51	22,7	52	23,0
ERNST & YOUNG d. o. o.		21	9,0	17	7,3	16	7,1	15	6,6
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		6	2,6	5	2,2	9	4,0	8	3,5
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		131	56,0	133	57,3	129	57,3	131	58,0
IN REVIZIJA d. o. o.		4	1,7	5	2,2	3	1,3	3	1,3
PRO REVIZIJA d. o. o.		5	2,1	5	2,2	4	1,8	4	1,8
ni		8	3,4	11	4,7	15	6,7	16	7,1
PROSPERUS d. o. o.								1	0,4

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost								
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	16	6,8	16	6,9	15	6,7	12	5,3
AUDIT & CO. d. o. o.	4	1,7	4	1,7	4	1,8	4	1,8
RATING d. o. o.	2	0,9	2	0,9	2	0,9	2	0,9
EBIT d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
TEKOS REVIZIJA d. o. o.	1	0,4	2	0,9	2	0,9	2	0,9
ABC REVIZIJA d. o. o.	18	7,7	20	8,6	14	6,2	17	7,5
VALUTA d. o. o.	7	3,0	6	2,6	6	2,7	6	2,7
REALINEA d. o. o.					3	1,3	3	1,3
BO CONSULTING d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
GSS revizijska družba d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
ABECEDA-REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	2	0,9	2	0,9	2	0,9	2	0,9
BV storitve d. o. o.	1	0,4	1	0,4				
GM revizija d. o. o.	2	0,9	1	0,4				
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	8	3,4	10	4,3	7	3,1	7	3,1
EPIS d. o. o.	2	0,9	2	0,9	3	1,3	2	0,9
REVIDICOM d. o. o.	6	2,6	8	3,4	8	3,6	7	3,1
AGC Consultatio d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.					2	0,9	2	0,9
ECUM REVIZIJA d. o. o.							1	0,4
REVIZIJA d. o. o.	4	1,7	5	2,2	4	1,8	4	1,8
BDO REVIZIJA d. o. o.	4	1,7	2	0,9	4	1,8	5	2,2
UHY Constantia d. o. o.			1	0,4	1	0,4	1	0,4
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	1	0,4					1	0,4
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	5	2,1	2	0,9	4	1,8	3	1,3
DINAMIC d. o. o.	6	2,6	6	2,6	5	2,2	5	2,2
REMARS d. o. o.			3	1,3	3	1,3	3	1,3
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	3	1,3	4	1,7	4	1,8	4	1,8
REVISTO d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost								
RÖDL & PARTNER d. o. o.	3	1,3	3	1,3	3	1,3	3	1,3
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.	2	0,9						
LM VERITAS d. o. o.	1	0,4						
CONTURA d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
PLUS REVIZIJA d. o. o.	9	3,8	4	1,7	3	1,3	3	1,3
D–Oskrba z električno energijo, plinom in paro	19	100,0	19	100,0	19	100,0	19	100,0
BIG 4	14	73,7	14	73,7	14	73,7	13	68,4
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	7	36,8	5	26,3	6	31,6	5	26,3
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	7	36,8	9	47,4	8	42,1	8	42,1
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	5	26,3	5	26,3	5	26,3	6	31,6
BDO REVIZIJA d. o. o.	2	10,5	1	5,3	1	5,3	1	5,3
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.			1	5,3				
AUDIT & CO. d. o. o.	1	5,3	1	5,3	1	5,3	1	5,3
ABC REVIZIJA d. o. o.	1	5,3	1	5,3	2	10,5	3	15,8
ni	1	5,3	1	5,3	1	5,3	1	5,3
E–Oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja	9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0
BIG 4	6	66,7	6	66,7	6	66,7	6	66,7
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	1	11,1	1	11,1	1	11,1	1	11,1
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	5	55,6	5	55,6	5	55,6	5	55,6
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	3	33,3	3	33,3	3	33,3	3	33,3
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.			1	11,1	1	11,1	1	11,1
ABC REVIZIJA d. o. o.	1	11,1						
IN REVIZIJA d. o. o.	1	11,1	1	11,1	1	11,1	1	11,1
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	1	11,1	1	11,1	1	11,1	1	11,1
F–Gradbeništvo	52	100,0	52	100,0	52	100,0	51	100,0
BIG 4	8	15,4	5	9,6	5	9,6	7	13,7
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	1	1,9					2	3,9

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost									
	KPMG SLOVENIJA d. o. o.	4	7,7	3	5,8	3	5,8	3	5,9
	ERNST & YOUNG d. o. o.	3	5,8	2	3,8	2	3,8	2	3,9
	OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	44	84,6	47	90,4	47	90,4	44	86,3
	VALUTA d. o. o.	2	3,8	3	5,8	3	5,8	2	3,9
	ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	1,9	1	1,9	1	1,9		
	GSS revizijska družba d. o. o.	1	1,9	1	1,9	1	1,9		
	REFIKO d. o. o.					1	1,9		
	IN REVIZIJA d. o. o.	2	3,8	2	3,8	1	1,9	1	2,0
	REMARS d. o. o.			1	1,9	1	1,9	1	2,0
	AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	1,9			1	1,9	1	2,0
	DINAMIC d. o. o.	2	3,8	2	3,8	2	3,8	3	5,9
	ECUM REVIZIJA d. o. o.							1	2,0
	ABC REVIZIJA d. o. o.	6	11,5	5	9,6	4	7,7	5	9,8
	ni			1	1,9	7	13,5	11	21,6
	BDO REVIZIJA d. o. o.			1	1,9				
	REVIDIS d. o. o.	1	1,9						
	UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	1	1,9						
	PROBITAS ALPEN–ADRIA AUDIT d. o. o.			1	1,9				
	UHY Constantia d. o. o.			1	1,9				
	PRO REVIZIJA d. o. o.	1	1,9	1	1,9	1	1,9	1	2,0
	REVIDISLEITNER d. o. o.			1	1,9	1	1,9	1	2,0
	REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	5	9,6	5	9,6	6	11,5	4	7,8
	AUDIT & CO. d. o. o.	2	3,8	2	3,8	2	3,8	2	3,9
	EPIS d. o. o.							1	2,0
	RÖDL & PARTNER d. o. o.	2	3,8	2	3,8	2	3,8	2	3,9
	CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	2	3,8	1	1,9	1	1,9	1	2,0
	PKF revizija in svetovanje d. o. o.	11	21,2	11	21,2	7	13,5	4	7,8
	BO CONSULTING d. o. o.	2	3,8	2	3,8	1	1,9	1	2,0

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost									
REVIDICOM d. o. o.				1	1,9	1	1,9	1	2,0
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.		2	3,8	2	3,8	3	5,8	1	2,0
G–Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil		130	100,0	130	100,0	126	100,0	125	100,0
BIG 4		52	40,0	55	42,3	54	42,9	55	44,0
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		23	17,7	24	18,5	22	17,5	20	16,0
ERNST & YOUNG d. o. o.		12	9,2	12	9,2	12	9,5	13	10,4
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		7	5,4	7	5,4	10	7,9	11	8,8
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		10	7,7	12	9,2	10	7,9	11	8,8
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		78	60,0	75	57,7	72	57,1	70	56,0
AB AKTIVA d. o. o.				1	0,8	1	0,8	1	0,8
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		2	1,5	2	1,5	2	1,6	3	2,4
AGC Consultatio d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
AUDIT & C0. d. o. o.		3	2,3	4	3,1	4	3,2	5	4,0
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		1	0,8	3	2,3	3	2,4	4	3,2
BDO REVIZIJA d. o. o.		3	2,3	3	2,3	3	2,4	2	1,6
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.				1	0,8	1	0,8	1	0,8
DINAMIC d. o. o.		1	0,8	3	2,3	4	3,2	4	3,2
ECUM REVIZIJA d. o. o.		2	1,5	1	0,8	1	0,8	1	0,8
EPIS d. o. o.		2	1,5	2	1,5	2	1,6	2	1,6
VALUTA d. o. o.		2	1,5	2	1,5	2	1,6	1	0,8
GM revizija d. o. o.						1	0,8	1	0,8
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.		5	3,8	5	3,8	5	4,0	5	4,0
ABC REVIZIJA d. o. o.		7	5,4	7	5,4	7	5,6	6	4,8
PIT REVIZIJA d. o. o.								2	1,6
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		6	4,6	7	5,4	7	5,6	6	4,8
GSS revizijska družba d. o. o.				1	0,8				
EURO–IN REVIZIJA d. o. o.		1	0,8						
GSS revizijska družba d. o. o.		1	0,8						
LM VERITAS d. o. o.		1	0,8						

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost								
REVIDIS d. o. o.	2	1,5						
RIPRO d. o. o.	1	0,8						
PLUS REVIZIJA d. o. o.	8	6,2	7	5,4	7	5,6	4	3,2
PRO REVIZIJA d. o. o.	2	1,5	2	1,5	3	2,4	3	2,4
PROBITAS ALPEN–ADRIA AUDIT d. o. o.	1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
PROSPERUS d. o. o.	1	0,8	1	0,8	1	0,8	2	1,6
RATING d. o. o.	1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
REVIDICOM d. o. o.	6	4,6	4	3,1	4	3,2	3	2,4
REVIDISLEITNER d. o. o.			1	0,8	2	1,6	1	0,8
REVISTO d. o. o.	2	1,5	1	0,8	1	0,8	1	0,8
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	3	2,3	2	1,5	2	1,6	3	2,4
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	1	0,8	1	0,8	1	0,8		
UHY Constantia d. o. o.			1	0,8	1	0,8		
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	3	2,3					2	1,6
ni	9	6,9	10	7,7	4	3,2	4	3,2
H–Promet in skladiščenje	24	100,0	23	100,0	23	100,0	23	100,0
BIG 4	13	54,2	12	52,2	12	52,2	11	47,8
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	4	16,7	1	4,3	2	8,7	2	8,7
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	5	20,8	6	26,1	4	17,4	3	13,0
ERNST & YOUNG d. o. o.	3	12,5	4	17,4	4	17,4	4	17,4
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	1	4,2	1	4,3	2	8,7	2	8,7
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	11	45,8	11	47,8	11	47,8	12	52,2
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.			1	4,3	1	4,3	1	4,3
IN REVIZIJA d. o. o.							1	4,3
DINAMIC d. o. o.	1	4,2	1	4,3	1	4,3		
ABC REVIZIJA d. o. o.	1	4,2	2	8,7	2	8,7	2	8,7
ni	3	12,5	2	8,7	2	8,7	1	4,3
LM VERITAS d. o. o.	1	4,2						
PLUS REVIZIJA d. o. o.	1	4,2	1	4,3				

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost									
PRO REVIZIJA d. o. o.		1	4,2	1	4,3	1	4,3	1	4,3
REVIZIJA d. o. o.		1	4,2	1	4,3	1	4,3	1	4,3
BDO REVIZIJA d. o. o.						1	4,3	1	4,3
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		1	4,2	1	4,3	1	4,3	2	8,7
REALINEA d. o. o.								1	4,3
ADAKTA d. o. o.		1	4,2	1	4,3	1	4,3	1	4,3
I–Gostinstvo		14	100,0	14	100,0	14	100,0	12	100,0
BIG 4		8	57,1	7	50,0	7	50,0	6	50,0
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.								2	16,7
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		8	57,1	7	50,0	7	50,0	4	33,3
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		6	42,9	7	50,0	7	50,0	6	50,0
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		2	14,3	2	14,3	2	14,3	2	16,7
ABC REVIZIJA d. o. o.		1	7,1	1	7,1	1	7,1	2	16,7
RATING d. o. o.		1	7,1	1	7,1				
PKF revizija in svetovanje d. o. o.				1	7,1	1	7,1	1	8,3
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.						1	7,1		
BDO REVIZIJA d. o. o.		1	7,1	1	7,1	1	7,1		
RÖDL & PARTNER d. o. o.		1	7,1	1	7,1	1	7,1		
PROBITAS ALPEN–ADRIA AUDIT d. o. o.								1	8,3
J–Informacijske in komunikacijske dejavnosti		27	100,0	25	100,0	25	100,0	24	100,0
BIG 4		14	51,9	14	56,0	14	56,0	14	58,3
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		2	7,4	2	8,0	2	8,0	2	8,3
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		7	25,9	7	28,0	7	28,0	8	33,3
ERNST & YOUNG d. o. o.		4	14,8	4	16,0	4	16,0	3	12,5
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		1	3,7	1	4,0	1	4,0	1	4,2
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		13	48,1	11	44,0	11	44,0	10	41,7
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.		1	3,7	1	4,0	1	4,0	1	4,2
ABC REVIZIJA d. o. o.		2	7,4	2	8,0	2	8,0	1	4,2
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		3	11,1	3	12,0	2	8,0	2	8,3

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost								
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	2	7,4	2	8,0	2	8,0	1	4,2
UHY Constantia d. o. o.			1	4,0	1	4,0	1	4,2
RÖDL & PARTNER d. o. o.							1	4,2
REALINEA d. o. o.					1	4,0	1	4,2
IN REVIZIJA d. o. o.					1	4,0	1	4,2
PLUS REVIZIJA d. o. o.	1	3,7	1	4,0	1	4,0	1	4,2
ni	4	14,8	1	4,0				
K–Finančne in zavarovalniške dejavnosti	103	100,0	106	100,0	110	100,0	109	100,0
BIG 4	49	47,6	49	46,2	48	43,6	53	48,6
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	2	1,9	1	0,9	1	0,9	5	4,6
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	25	24,3	25	23,6	28	25,5	28	25,7
ERNST & YOUNG d. o. o.	17	16,5	18	17,0	16	14,5	17	15,6
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	5	4,9	5	4,7	3	2,7	3	2,8
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	54	52,4	57	53,8	62	56,4	56	51,4
ECUM REVIZIJA d. o. o.	2	1,9	3	2,8	4	3,6	5	4,6
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	1,0	1	0,9	1	0,9	1	0,9
AUDIT & CO. d. o. o.	1	1,0	2	1,9	2	1,8	1	0,9
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	1,0	1	0,9	1	0,9	1	0,9
BDO REVIZIJA d. o. o.	2	1,9	1	0,9				
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.			3	2,8	3	2,7	3	2,8
BO CONSULTING d. o. o.			1	0,9	1	0,9	1	0,9
DINAMIC d. o. o.	2	1,9	3	2,8	3	2,7	3	2,8
VALUTA d. o. o.	2	1,9	2	1,9	3	2,7	2	1,8
GSS revizijska družba d. o. o.			1	0,9			1	0,9
IN REVIZIJA d. o. o.			1	0,9	1	0,9	1	0,9
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	2	1,9	2	1,9	2	1,8		
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	2	1,9	2	1,9	2	1,8		
UHY Constantia d. o. o.			1	0,9	1	0,9		
ABC REVIZIJA d. o. o.	4	3,9	3	2,8	4	3,6	4	3,7

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost									
EBIT d. o. o.		1	1,0	1	0,9				
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.				1	0,9				
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.		1	1,0	1	0,9	1	0,9	1	0,9
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.		1	1,0						
LM VERITAS d. o. o.		3	2,9						
REVIDIS d. o. o.		1	1,0						
RATING d. o. o.		1	1,0	1	0,9				
TEKOS REVIZIJA d. o. o.				1	0,9				
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		6	5,8	7	6,6	8	7,3	7	6,4
PRO REVIZIJA d. o. o.				1	0,9	1	0,9	1	0,9
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.				1	0,9	1	0,9	1	0,9
REALINEA d. o. o.								2	1,8
REVIDICOM d. o. o.		3	2,9	2	1,9	1	0,9	1	0,9
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.						1	0,9	1	0,9
RIPRO d. o. o.		1	1,0	1	0,9	1	0,9	1	0,9
RÖDL & PARTNER d. o. o.		2	1,9	2	1,9	2	1,8	2	1,8
S&S Revizijska družba d. o. o.								1	0,9
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.				1	0,9	3	2,7	2	1,8
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		2	1,9					1	0,9
REFIKO d. o. o.						1	0,9	1	0,9
PIT REVIZIJA d. o. o.								1	0,9
PLUS REVIZIJA d. o. o.		1	1,0	1	0,9	1	0,9	1	0,9
ni		12	11,7	9	8,5	13	11,8	9	8,3
L-Poslovanje z nepremičninami		20	100,0	20	100,0	20	100,0	20	100,0
BIG 4		7	35,0	7	35,0	7	35,0	7	35,0
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		1	5,0	1	5,0	1	5,0	1	5,0
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		4	20,0	4	20,0	4	20,0	4	20,0
ERNST & YOUNG d. o. o.		2	10,0	2	10,0	2	10,0	2	10,0
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		13	65,0	13	65,0	13	65,0	13	65,0

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost									
GSS revizijska družba d. o. o.						1	5,0	1	5,0
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.				1	5,0				
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		1	5,0	1	5,0				
ABC REVIZIJA d. o. o.		1	5,0	1	5,0	2	10,0	1	5,0
BDO REVIZIJA d. o. o.		1	5,0	1	5,0	1	5,0	1	5,0
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.								1	5,0
DINAMIC d. o. o.		1	5,0	1	5,0	1	5,0	2	10,0
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		1	5,0	1	5,0	1	5,0		
ni		4	20,0	3	15,0	3	15,0		
ECUM REVIZIJA d. o. o.		1	5,0	1	5,0	1	5,0	2	10,0
VALUTA d. o. o.		1	5,0	1	5,0	1	5,0	2	10,0
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.								1	5,0
REVIDICOM d. o. o.		2	10,0	2	10,0	2	10,0	2	10,0
M–Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti		108	100,0	104	100,0	103	100,0	102	100,0
BIG 4		26	24,1	25	24,0	24	23,3	22	21,6
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		3	2,8	2	1,9	3	2,9	3	2,9
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.				1	1,0	1	1,0		
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		15	13,9	16	15,4	14	13,6	13	12,7
ERNST & YOUNG d. o. o.		8	7,4	6	5,8	6	5,8	6	5,9
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		82	75,9	79	76,0	79	76,7	80	78,4
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		4	3,7	4	3,8	3	2,9	3	2,9
ABC REVIZIJA d. o. o.		7	6,5	9	8,7	6	5,8	4	3,9
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		4	3,7	4	3,8	4	3,9	3	2,9
AUDIT & CO. d. o. o.		4	3,7	3	2,9	4	3,9	4	3,9
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		2	1,9	3	2,9	4	3,9	5	4,9
BDO REVIZIJA d. o. o.		2	1,9	2	1,9	3	2,9	4	3,9
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.		1	0,9						
DINAMIC d. o. o.		2	1,9	3	2,9	3	2,9	4	3,9
VALUTA d. o. o.		3	2,8	3	2,9	2	1,9	2	2,0

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost									
	PLUS REVIZIJA d. o. o.	5	4,6	7	6,7	7	6,8	7	6,9
	PRO REVIZIJA d. o. o.	3	2,8	5	4,8	5	4,9	5	4,9
	REALINEA d. o. o.			1	1,0	1	1,0	2	2,0
	TEKOS REVIZIJA d. o. o.	1	0,9	2	1,9	2	1,9	2	2,0
	UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	3	2,8	4	3,8	4	3,9	4	3,9
	BO CONSULTING d. o. o.	1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
	CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
	ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.	1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
	EPIS d. o. o.							1	1,0
	GM revizija d. o. o.	1	0,9					1	1,0
	IN REVIZIJA d. o. o.	5	4,6	5	4,8	5	4,9	5	4,9
	RATING d. o. o.	2	1,9	2	1,9	2	1,9	2	2,0
	REFIKO d. o. o.					1	1,0		
	UHY Constantia d. o. o.			1	1,0	1	1,0		
	REVIDICOM d. o. o.	1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
	REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	1	0,9	2	1,9	3	2,9	3	2,9
	EURO-IN REVIZIJA d. o. o.	2	1,9						
	REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.	1	0,9						
	REVIDERA d. o. o.	1	0,9	1	1,0				
	RÖDL & PARTNER d. o. o.	2	1,9	3	2,9	3	2,9	3	2,9
	ECUM REVIZIJA d. o. o.	2	1,9	3	2,9	3	2,9	2	2,0
	ACAM d. o. o.							1	1,0
	RIPRO d. o. o.	1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
	SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	2	1,9	2	1,9	3	2,9	1	1,0
	ni	17	15,7	5	4,8	5	4,9	7	6,9
N–Druge raznovrstne poslovne dejavnosti		9	100,0	9	100,0	9	100,0	9	100,0
BIG 4		3	33,3	3	33,3	2	22,2	3	33,3
	DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	1	11,1	1	11,1	1	11,1	2	22,2
	KPMG SLOVENIJA d. o. o.	2	22,2	2	22,2	1	11,1	1	11,1

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
SKD 2008 dejavnost									
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		6	66,7	6	66,7	7	77,8	6	66,7
AGC Consultatio d. o. o.								1	11,1
ABC REVIZIJA d. o. o.		2	22,2	3	33,3	2	22,2	3	33,3
VALUTA d. o. o.						1	11,1		
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.						1	11,1		
IN REVIZIJA d. o. o.		1	11,1	1	11,1				
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.		1	11,1	1	11,1	1	11,1	1	11,1
ni		2	22,2	1	11,1	2	22,2	1	11,1
Q–Zdravstvo in socialno varstvo		4	100,0	4	100,0	5	100,0	5	100,0
BIG 4		1	25,0	1	25,0	1	20,0	1	20,0
ERNST & YOUNG d. o. o.		1	25,0	1	25,0	1	20,0	1	20,0
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		3	75,0	3	75,0	4	80,0	4	80,0
ECUM REVIZIJA d. o. o.		2	50,0	2	50,0	2	40,0	2	40,0
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		1	25,0	1	25,0	1	20,0	1	20,0
AUDIT & CO. d. o. o.						1	20,0	1	20,0
R–Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti		3	100,0	3	100,0	3	100,0	3	100,0
BIG 4		1	33,3	1	33,3	1	33,3	1	33,3
ERNST & YOUNG d. o. o.		1	33,3	1	33,3	1	33,3		
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.								1	33,3
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		2	66,7	2	66,7	2	66,7	2	66,7
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.								1	33,3
BDO REVIZIJA d. o. o.		1	33,3	1	33,3	1	33,3		
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		1	33,3	1	33,3	1	33,3	1	33,3
S–Druge dejavnosti		1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		1	100,0	1	100,0	1	100,0		
PROBITAS ALPEN–ADRIA AUDIT d. o. o.								1	100,0
SKUPAJ		769		763		756		750	

Legenda: ni – nerevidirani računovodski izkazi

Vir: SURS, Standardna klasifikacija dejavnosti 2008; GVIN, 2013.

Tabela 4: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti								
SKUPINA 1–Primarne dejavnosti	64	100,0	64	100,0	64	100,0	63	100,0
BIG 4	10	15,6	7	10,9	7	10,9	10	15,9
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	2	3,1	1	1,6	1	1,6	4	6,3
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	5	7,8	4	6,3	4	6,3	4	6,3
ERNST & YOUNG d. o. o.	3	4,7	2	3,1	2	3,1	2	3,2
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	54	84,4	57	89,1	57	89,1	53	84,1
AUDIT & CO. d. o. o.	2	3,1	2	3,1	3	4,7	3	4,8
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	3	4,7	3	4,7	3	4,7	2	3,2
EPIS d. o. o.			1	1,6	1	1,6	2	3,2
ABC REVIZIJA d. o. o.	8	12,5	7	10,9	5	7,8	6	9,5
REVIDICOM d. o. o.	3	4,7	4	6,3	4	6,3	4	6,3
VALUTA d. o. o.	2	3,1	3	4,7	3	4,7	2	3,2
IN REVIZIJA d. o. o.	2	3,1	2	3,1	1	1,6	1	1,6
BDO REVIZIJA d. o. o.	1	1,6	2	3,1	1	1,6		
REFIKO d. o. o.					1	1,6		
GSS revizijska družba d. o. o.	1	1,6	1	1,6	1	1,6		
REMARS d. o. o.			1	1,6	1	1,6	1	1,6
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	1,6			1	1,6	1	1,6
DINAMIC d. o. o.	2	3,1	2	3,1	2	3,1	3	4,8
ECUM REVIZIJA d. o. o.							1	1,6
ni	1	1,6	1	1,6	7	10,9	11	17,5
PRO REVIZIJA d. o. o.	1	1,6	1	1,6	1	1,6	1	1,6
REVIDISLEITNER d. o. o.			1	1,6	1	1,6	1	1,6
RÖDL & PARTNER d. o. o.	2	3,1	2	3,1	2	3,1	2	3,2
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	2	3,1	1	1,6	1	1,6	1	1,6
PROBITAS ALPEN–ADRIA AUDIT d. o. o.			1	1,6				
UHY Constantia d. o. o.			1	1,6				
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	12	18,8	12	18,8	8	12,5	4	6,3

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti									
BO CONSULTING d. o. o.		2	3,1	2	3,1	1	1,6	1	1,6
REVIDIS d. o. o.		1	1,6						
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		1	1,6						
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.		2	3,1	2	3,1	3	4,7	1	1,6
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		5	7,8	5	7,8	6	9,4	5	7,9
SKUPINA 2–Predelovalne dejavnosti		234	100,0	232	100,0	225	100,0	226	100,0
BIG 4		103	44,0	99	42,7	96	42,7	95	42,0
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		23	9,8	21	9,1	20	8,9	20	8,8
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		53	22,6	56	24,1	51	22,7	52	23,0
ERNST & YOUNG d. o. o.		21	9,0	17	7,3	16	7,1	15	6,6
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		6	2,6	5	2,2	9	4,0	8	3,5
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		131	56,0	133	57,3	129	57,3	131	58,0
IN REVIZIJA d. o. o.		4	1,7	5	2,2	3	1,3	3	1,3
PRO REVIZIJA d. o. o.		5	2,1	5	2,2	4	1,8	4	1,8
ni		8	3,4	11	4,7	15	6,7	16	7,1
PROSPERUS d. o. o.								1	0,4
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		16	6,8	16	6,9	15	6,7	12	5,3
AUDIT & CO. d. o. o.		4	1,7	4	1,7	4	1,8	4	1,8
RATING d. o. o.		2	0,9	2	0,9	2	0,9	2	0,9
EBIT d. o. o.		1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
TEKOS REVIZIJA d. o. o.		1	0,4	2	0,9	2	0,9	2	0,9
ABC REVIZIJA d. o. o.		18	7,7	20	8,6	14	6,2	17	7,5
VALUTA d. o. o.		7	3,0	6	2,6	6	2,7	6	2,7
REALINEA d. o. o.						3	1,3	3	1,3
BO CONSULTING d. o. o.		1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
GSS revizijska družba d. o. o.		1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
BV storitve d. o. o.		1	0,4	1	0,4				
GM revizija d. o. o.		2	0,9	1	0,4				
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		2	0,9	2	0,9	2	0,9	2	0,9

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti								
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	8	3,4	10	4,3	7	3,1	7	3,1
EPIS d. o. o.	2	0,9	2	0,9	3	1,3	2	0,9
REVIDICOM d. o. o.	6	2,6	8	3,4	8	3,6	7	3,1
AGC Consultatio d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.					2	0,9	2	0,9
ECUM REVIZIJA d. o. o.							1	0,4
REVIZIJA d. o. o.	4	1,7	5	2,2	4	1,8	4	1,8
BDO REVIZIJA d. o. o.	4	1,7	2	0,9	4	1,8	5	2,2
UHY Constantia d. o. o.			1	0,4	1	0,4	1	0,4
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	1	0,4					1	0,4
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	5	2,1	2	0,9	4	1,8	3	1,3
DINAMIC d. o. o.	6	2,6	6	2,6	5	2,2	5	2,2
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
REMARS d. o. o.			3	1,3	3	1,3	3	1,3
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	3	1,3	4	1,7	4	1,8	4	1,8
REVISTO d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
RÖDL & PARTNER d. o. o.	3	1,3	3	1,3	3	1,3	3	1,3
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.	2	0,9						
LM VERITAS d. o. o.	1	0,4						
CONTURA d. o. o.	1	0,4	1	0,4	1	0,4	1	0,4
PLUS REVIZIJA d. o. o.	9	3,8	4	1,7	3	1,3	3	1,3
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.			1	0,4	1	0,4	1	0,4
SKUPINA 3-Javno storitvene dejavnosti	32	100,0	32	100,0	33	100,0	33	100,0
BIG 4	21	65,6	21	65,6	21	63,6	20	60,6
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	8	25,0	6	18,8	7	21,2	6	18,2
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	12	37,5	14	43,8	13	39,4	13	39,4
ERNST & YOUNG d. o. o.	1	3,1	1	3,1	1	3,0	1	3,0
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	11	34,4	11	34,4	12	36,4	13	39,4
BDO REVIZIJA d. o. o.	2	6,3	1	3,1	1	3,0	1	3,0
AUDIT & CO. d. o. o.	1	3,1	1	3,1	2	6,1	2	6,1

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti								
ABC REVIZIJA d. o. o.	2	6,3	1	3,1	2	6,1	3	9,1
ni	1	3,1	1	3,1	1	3,0	1	3,0
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.			2	6,3	1	3,0	1	3,0
IN REVIZIJA d. o. o.	1	3,1	1	3,1	1	3,0	1	3,0
ECUM REVIZIJA d. o. o.	2	6,3	2	6,3	2	6,1	2	6,1
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	1	3,1	1	3,1	1	3,0	1	3,0
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	1	3,1	1	3,1	1	3,0	1	3,0
SKUPINA 4–Trgovinske dejavnosti	130	100,0	130	100,0	126	100,0	125	100,0
BIG 4	52	40,0	55	42,3	54	42,9	55	44,0
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	23	17,7	24	18,5	22	17,5	20	16,0
ERNST & YOUNG d. o. o.	12	9,2	12	9,2	12	9,5	13	10,4
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	7	5,4	7	5,4	10	7,9	11	8,8
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	10	7,7	12	9,2	10	7,9	11	8,8
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	78	60,0	75	57,7	72	57,1	70	56,0
AUDIT & C0. d. o. o.	3	2,3	4	3,1	4	3,2	5	4,0
AB AKTIVA d. o. o.			1	0,8	1	0,8	1	0,8
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	2	1,5	2	1,5	2	1,6	3	2,4
AGC Consultatio d. o. o.	1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	0,8	3	2,3	3	2,4	4	3,2
BDO REVIZIJA d. o. o.	3	2,3	3	2,3	3	2,4	2	1,6
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.			1	0,8	1	0,8	1	0,8
DINAMIC d. o. o.	1	0,8	3	2,3	4	3,2	4	3,2
ECUM REVIZIJA d. o. o.	2	1,5	1	0,8	1	0,8	1	0,8
EPIS d. o. o.	2	1,5	2	1,5	2	1,6	2	1,6
VALUTA d. o. o.	2	1,5	2	1,5	2	1,6	1	0,8
GM revizija d. o. o.					1	0,8	1	0,8
GSS revizijska družba d. o. o.	1	0,8	1	0,8				
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.	5	3,8	5	3,8	5	4,0	5	4,0
ABC REVIZIJA d. o. o.	7	5,4	7	5,4	7	5,6	6	4,8

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti									
PIT REVIZIJA d. o. o.								2	1,6
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		6	4,6	7	5,4	7	5,6	6	4,8
PLUS REVIZIJA d. o. o.		8	6,2	7	5,4	7	5,6	4	3,2
PRO REVIZIJA d. o. o.		2	1,5	2	1,5	3	2,4	3	2,4
PROSPERUS d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8	2	1,6
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8		
UHY Constantia d. o. o.				1	0,8	1	0,8		
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.		1	0,8						
LM VERITAS d. o. o.		1	0,8						
REVIDIS d. o. o.		2	1,5						
RIPRO d. o. o.		1	0,8						
RATING d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
REVIDICOM d. o. o.		6	4,6	4	3,1	4	3,2	3	2,4
REVIDISLEITNER d. o. o.				1	0,8	2	1,6	1	0,8
REVISTO d. o. o.		2	1,5	1	0,8	1	0,8	1	0,8
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		3	2,3	2	1,5	2	1,6	3	2,4
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		3	2,3					2	1,6
ni		9	6,9	10	7,7	4	3,2	4	3,2
SKUPINA 5–Storitvene dejavnosti		51	100,0	50	100,0	50	100,0	48	100,0
BIG 4		25	49,0	23	46,0	22	44,0	21	43,8
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		5	9,8	2	4,0	3	6,0	7	14,6
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		15	29,4	15	30,0	12	24,0	8	16,7
ERNST & YOUNG d. o. o.		4	7,8	5	10,0	5	10,0	4	8,3
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		1	2,0	1	2,0	2	4,0	2	4,2
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		26	51,0	27	54,0	28	56,0	27	56,3
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.				1	2,0	1	2,0	1	2,1
IN REVIZIJA d. o. o.		1	2,0	1	2,0			1	2,1
ABC REVIZIJA d. o. o.		4	7,8	6	12,0	5	10,0	7	14,6

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti									
ni		5	9,8	3	6,0	4	8,0	2	4,2
PRO REVIZIJA d. o. o.		1	2,0	1	2,0	1	2,0	1	2,1
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.						2	4,0		
DINAMIC d. o. o.		1	2,0	1	2,0	1	2,0		
VALUTA d. o. o.						1	2,0		
RÖDL & PARTNER d. o. o.		1	2,0	1	2,0	1	2,0		
REVIZIJA d. o. o.		1	2,0	1	2,0	1	2,0	1	2,1
BDO REVIZIJA d. o. o.		2	3,9	2	4,0	3	6,0	1	2,1
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		1	2,0	1	2,0	1	2,0	2	4,2
REALINEA d. o. o.								1	2,1
ADAKTA d. o. o.		1	2,0	1	2,0	1	2,0	1	2,1
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		4	7,8	4	8,0	4	8,0	3	6,3
PKF revizija in svetovanje d. o. o.				1	2,0	1	2,0	1	2,1
AGC Consultatio d. o. o.								1	2,1
LM VERITAS d. o. o.		1	2,0						
PLUS REVIZIJA d. o. o.		1	2,0	1	2,0				
RATING d. o. o.		1	2,0	1	2,0				
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.		1	2,0	1	2,0	1	2,0	1	2,1
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.								1	2,1
PROBITAS ALPEN–ADRIA AUDIT d. o. o.								2	4,2
SKUPINA 6–Informacijske in komunikacijske dejavnosti		27	100,0	25	100,0	25	100,0	24	100,0
BIG 4		14	51,9	14	56,0	14	56,0	14	58,3
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		2	7,4	2	8,0	2	8,0	2	8,3
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		7	25,9	7	28,0	7	28,0	8	33,3
ERNST & YOUNG d. o. o.		4	14,8	4	16,0	4	16,0	3	12,5
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		1	3,7	1	4,0	1	4,0	1	4,2
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		13	48,1	11	44,0	11	44,0	10	41,7
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.		1	3,7	1	4,0	1	4,0	1	4,2
ABC REVIZIJA d. o. o.		2	7,4	2	8,0	2	8,0	1	4,2

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	2008		2009		2010		2011		
	Tržni delež	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti									
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		3	11,1	3	12,0	2	8,0	2	8,3
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		2	7,4	2	8,0	2	8,0	1	4,2
UHY Constantia d. o. o.				1	4,0	1	4,0	1	4,2
RÖDL & PARTNER d. o. o.								1	4,2
REALINEA d. o. o.						1	4,0	1	4,2
IN REVIZIJA d. o. o.						1	4,0	1	4,2
PLUS REVIZIJA d. o. o.		1	3,7	1	4,0	1	4,0	1	4,2
ni		4	14,8	1	4,0				
SKUPINA 7–Investicijske dejavnosti		123	100,0	126	100,0	130	100,0	129	100,0
BIG 4		56	45,5	56	44,4	55	42,3	60	46,5
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		3	2,4	2	1,6	2	1,5	6	4,7
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		29	23,6	29	23,0	32	24,6	32	24,8
ERNST & YOUNG d. o. o.		19	15,4	20	15,9	18	13,8	19	14,7
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		5	4,1	5	4,0	3	2,3	3	2,3
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		67	54,5	70	55,6	75	57,7	69	53,5
ECUM REVIZIJA d. o. o.		3	2,4	4	3,2	5	3,8	7	5,4
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		1	0,8	2	1,6	1	0,8	1	0,8
AUDIT & CO. d. o. o.		1	0,8	2	1,6	2	1,5	1	0,8
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.				3	2,4	3	2,3	4	3,1
BO CONSULTING d. o. o.				1	0,8	1	0,8	1	0,8
DINAMIC d. o. o.		3	2,4	4	3,2	4	3,1	5	3,9
VALUTA d. o. o.		3	2,4	3	2,4	4	3,1	4	3,1
GSS revizijska družba d. o. o.				1	0,8	1	0,8	2	1,6
IN REVIZIJA d. o. o.				1	0,8	1	0,8	1	0,8
ABC REVIZIJA d. o. o.		5	4,1	4	3,2	6	4,6	5	3,9
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		6	4,9	7	5,6	8	6,2	7	5,4
PRO REVIZIJA d. o. o.				1	0,8	1	0,8	1	0,8
PROBITAS ALPEN–ADRIA AUDIT d. o. o.				1	0,8	1	0,8	1	0,8

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti									
REALINEA d. o. o.								2	1,6
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		3	2,4	3	2,4	2	1,5		
EBIT d. o. o.		1	0,8	1	0,8				
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.		1	0,8						
LM VERITAS d. o. o.		3	2,4						
REVIDIS d. o. o.		1	0,8						
RATING d. o. o.		1	0,8	1	0,8				
TEKOS REVIZIJA d. o. o.				1	0,8				
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		3	2,4	3	2,4	3	2,3		
UHY Constantia d. o. o.				1	0,8	1	0,8		
REVIDICOM d. o. o.		5	4,1	4	3,2	3	2,3	3	2,3
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.						1	0,8	1	0,8
RIPRO d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
RÖDL & PARTNER d. o. o.		2	1,6	2	1,6	2	1,5	2	1,6
S&S Revizijska družba d. o. o.								1	0,8
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.				1	0,8	3	2,3	2	1,6
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		2	1,6					1	0,8
REFIKO d. o. o.						1	0,8	1	0,8
PIT REVIZIJA d. o. o.								1	0,8
PLUS REVIZIJA d. o. o.		1	0,8	1	0,8	1	0,8	1	0,8
BDO REVIZIJA d. o. o.		3	2,4	2	1,6	1	0,8	1	0,8
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.				1	0,8			1	0,8
ni		16	13,0	12	9,5	16	12,3	9	7,0
SKUPINA 8–Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti		108	100,0	104	100,0	103	100,0	102	100,0
BIG 4		26	24,1	25	24,0	24	23,3	22	21,6
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		3	2,8	2	1,9	3	2,9	3	2,9
ERNST & YOUNG d. o. o.		8	7,4	6	5,8	6	5,8	6	5,9
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		15	13,9	16	15,4	14	13,6	13	12,7

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti									
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.				1	1,0	1	1,0		
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		82	75,9	79	76,0	79	76,7	80	78,4
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		4	3,7	4	3,8	3	2,9	3	2,9
ABC REVIZIJA d. o. o.		7	6,5	9	8,7	6	5,8	4	3,9
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		4	3,7	4	3,8	4	3,9	3	2,9
AUDIT & CO. d. o. o.		4	3,7	3	2,9	4	3,9	4	3,9
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		2	1,9	3	2,9	4	3,9	5	4,9
BDO REVIZIJA d. o. o.		2	1,9	2	1,9	3	2,9	4	3,9
DINAMIC d. o. o.		2	1,9	3	2,9	3	2,9	4	3,9
VALUTA d. o. o.		3	2,8	3	2,9	2	1,9	2	2,0
PLUS REVIZIJA d. o. o.		5	4,6	7	6,7	7	6,8	7	6,9
PRO REVIZIJA d. o. o.		3	2,8	5	4,8	5	4,9	5	4,9
REALINEA d. o. o.				1	1,0	1	1,0	2	2,0
TEKOS REVIZIJA d. o. o.		1	0,9	2	1,9	2	1,9	2	2,0
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		3	2,8	4	3,8	4	3,9	4	3,9
BO CONSULTING d. o. o.		1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.		1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
EPIS d. o. o.								1	1,0
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.		1	0,9						
EURO–IN REVIZIJA d. o. o.		2	1,9						
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.		1	0,9						
GM revizija d. o. o.		1	0,9					1	1,0
IN REVIZIJA d. o. o.		5	4,6	5	4,8	5	4,9	5	4,9
REVIDERA d. o. o.		1	0,9	1	1,0				
RATING d. o. o.		2	1,9	2	1,9	2	1,9	2	2,0
REVIDICOM d. o. o.		1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
REFIKO d. o. o.						1	1,0		
UHY Constantia d. o. o.				1	1,0	1	1,0		

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Skupine SKD 2008 dejavnosti									
	REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	1	0,9	2	1,9	3	2,9	3	2,9
	RÖDL & PARTNER d. o. o.	2	1,9	3	2,9	3	2,9	3	2,9
	ECUM REVIZIJA d. o. o.	2	1,9	3	2,9	3	2,9	2	2,0
	ACAM d. o. o.							1	1,0
	RIPRO d. o. o.	1	0,9	1	1,0	1	1,0	1	1,0
	SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	2	1,9	2	1,9	3	2,9	1	1,0
	ni	17	15,7	5	4,8	5	4,9	7	6,9
	SKUPAJ	769		763		756		750	

Legenda: ni – nerevidirani računovodski izkazi

Vir: GVIN, 2013; SURS, Standardna klasifikacija dejavnosti 2008; S. Čadež, A cross-industry comparison of strategic management accounting practices: An exploratory study, 2006b, str. 286.

Tabela 5: Tržni deleži števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Statistična regija									
Gorenjska		61	100,0	59	100,0	56	100,0	56	100,0
BIG 4		29	47,5	29	49,2	28	50,0	28	50,0
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		6	9,8	9	15,3	11	19,6	15	26,8
ERNST & YOUNG d. o. o.		5	8,2	1	1,7	1	1,8		
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		16	26,2	17	28,8	13	23,2	10	17,9
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		2	3,3	2	3,4	3	5,4	3	5,4
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		32	52,5	30	50,8	28	50,0	28	50,0
ACAM d. o. o.								1	1,8
BDO REVIZIJA d. o. o.		2	3,3	1	1,7	1	1,8		
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.		1	1,6						
BO CONSULTING d. o. o.		1	1,6	1	1,7	1	1,8	1	1,8
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.								1	1,8
CONTURA d. o. o.		1	1,6	1	1,7	1	1,8	1	1,8
GM revizija d. o. o.		2	3,3	1	1,7				
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.		3	4,9						
PLUS REVIZIJA d. o. o.		1	1,6						
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		1	1,6						
ECUM REVIZIJA d. o. o.		1	1,6	1	1,7	1	1,8	1	1,8
VALUTA d. o. o.						1	1,8	1	1,8
IN REVIZIJA d. o. o.		1	1,6	1	1,7	2	3,6	2	3,6
ABC REVIZIJA d. o. o.		4	6,6	4	6,8	3	5,4	4	7,1
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		6	9,8	7	11,9	7	12,5	7	12,5
REALINEA d. o. o.				1	1,7	1	1,8	1	1,8
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		1	1,6	1	1,7	1	1,8	1	1,8
RÖDL & PARTNER d. o. o.		4	6,6	4	6,8	4	7,1	4	7,1
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.		1	1,6	1	1,7	1	1,8	1	1,8
TEKOS REVIZIJA d. o. o.				1	1,7				
UHY Constantia d. o. o.				1	1,7	1	1,8	1	1,8
ni		2	3,3	4	6,8	3	5,4	1	1,8

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Statistična regija									
Goriška		44	100,0	44	100,0	44	100,0	44	100,0
BIG 4		22	50,0	21	47,7	21	47,7	24	54,5
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		5	11,4	4	9,1	4	9,1	5	11,4
ERNST & YOUNG d. o. o.		10	22,7	9	20,5	8	18,2	8	18,2
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		7	15,9	8	18,2	9	20,5	11	25,0
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		22	50,0	23	52,3	23	52,3	20	45,5
BDO REVIZIJA d. o. o.		4	9,1	3	6,8	3	6,8	2	4,5
AUDIT & CO. d. o. o.		1	2,3						
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.		1	2,3						
LM VERITAS d. o. o.		1	2,3						
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.				1	2,3	1	2,3	1	2,3
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		2	4,5	2	4,5	2	4,5		
ECUM REVIZIJA d. o. o.		1	2,3	1	2,3	1	2,3	1	2,3
ABC REVIZIJA d. o. o.		2	4,5	3	6,8	2	4,5	2	4,5
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		3	6,8	3	6,8	3	6,8	3	6,8
PRO REVIZIJA d. o. o.				1	2,3	1	2,3	1	2,3
PROSPERUS d. o. o.		1	2,3	1	2,3	1	2,3	1	2,3
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.				1	2,3	1	2,3		
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		3	6,8	3	6,8	3	6,8	1	2,3
TEKOS REVIZIJA d. o. o.		2	4,5	3	6,8	3	6,8	3	6,8
ni		1	2,3	1	2,3	2	4,5	5	11,4
Jugovzhodna Slovenija		32	100,0	32	100,0	32	100,0	32	100,0
BIG 4		14	43,8	9	28,1	9	28,1	10	31,3
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		1	3,1	2	6,3	2	6,3	2	6,3
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		12	37,5	6	18,8	6	18,8	6	18,8
ERNST & YOUNG d. o. o.		1	3,1	1	3,1	1	3,1	2	6,3
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		18	56,3	23	71,9	23	71,9	22	68,8
AUDIT & CO. d. o. o.		1	3,1	1	3,1	2	6,3	2	6,3
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		1	3,1						
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.		1	3,1						

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Statistična regija									
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.									
				1	3,1				
	DINAMIC d. o. o.	6	18,8	7	21,9	7	21,9	9	28,1
	VALUTA d. o. o.	1	3,1	1	3,1	1	3,1		
	ABC REVIZIJA d. o. o.	5	15,6	5	15,6	4	12,5	1	3,1
	IN REVIZIJA d. o. o.			1	3,1				
	REALINEA d. o. o.					2	6,3	2	6,3
	REMARS d. o. o.			3	9,4	3	9,4	3	9,4
	REVIDICOM d. o. o.	1	3,1	2	6,3	2	6,3	2	6,3
	SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.			1	3,1	1	3,1	1	3,1
	TEKOS REVIZIJA d. o. o.			1	3,1	1	3,1	1	3,1
	ni	2	6,3					1	3,1
	Koroška	18	100,0	17	100,0	17	100,0	17	100,0
	BIG 4	5	27,8	5	29,4	5	29,4	6	35,3
	DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	1	5,6	1	5,9	1	5,9	1	5,9
	KPMG SLOVENIJA d. o. o.	3	16,7	4	23,5	3	17,6	4	23,5
	ERNST & YOUNG d. o. o.	1	5,6						
	PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.					1	5,9	1	5,9
	OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	13	72,2	12	70,6	12	70,6	11	64,7
	VALUTA d. o. o.	2	11,1	2	11,8	2	11,8	2	11,8
	BDO REVIZIJA d. o. o.	1	5,6			1	5,9		
	DINAMIC d. o. o.	1	5,6	1	5,9				
	ABC REVIZIJA d. o. o.	4	22,2	4	23,5	4	23,5	4	23,5
	ni	2	11,1	1	5,9	2	11,8	2	11,8
	PLUS REVIZIJA d. o. o.	1	5,6	2	11,8	2	11,8	2	11,8
	REVIDICOM d. o. o.	2	11,1	2	11,8	1	5,9	1	5,9
	Notranjsko–kraška	13	100,0	13	100,0	13	100,0	13	100,0
	BIG 4	5	38,5	5	38,5	5	38,5	5	38,5
	DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	2	15,4	1	7,7	1	7,7	1	7,7
	ERNST & YOUNG d. o. o.	1	7,7	1	7,7	1	7,7	1	7,7

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Statistična regija									
	KPMG SLOVENIJA d. o. o.	2	15,4	3	23,1	3	23,1	3	23,1
	OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	8	61,5	8	61,5	8	61,5	8	61,5
	AGC Consultatio d. o. o.	1	7,7	1	7,7	1	7,7	1	7,7
	BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.			1	7,7	1	7,7	1	7,7
	LM VERITAS d. o. o.	1	7,7						
	CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	1	7,7	1	7,7	1	7,7	1	7,7
	FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.					2	15,4	2	15,4
	ni	1	7,7	1	7,7				
	PRO REVIZIJA d. o. o.	4	30,8	4	30,8	3	23,1	3	23,1
	Obalno–kraška	42	100,0	42	100,0	42	100,0	42	100,0
	BIG 4	20	47,6	21	50,0	20	47,6	17	40,5
	DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	4	9,5	2	4,8	2	4,8	1	2,4
	ERNST & YOUNG d. o. o.	3	7,1	4	9,5	4	9,5	3	7,1
	KPMG SLOVENIJA d. o. o.	11	26,2	13	31,0	11	26,2	10	23,8
	PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	2	4,8	2	4,8	3	7,1	3	7,1
	OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	22	52,4	21	50,0	22	52,4	25	59,5
	ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	2,4	1	2,4	1	2,4	1	2,4
	AUDIT & C0. d. o. o.	2	4,8	2	4,8	2	4,8	2	4,8
	EPIS d. o. o.							1	2,4
	VALUTA d. o. o.	1	2,4	1	2,4	1	2,4	2	4,8
	IN REVIZIJA d. o. o.	1	2,4	1	2,4	1	2,4	1	2,4
	ABC REVIZIJA d. o. o.	2	4,8	2	4,8			1	2,4
	PKF revizija in svetovanje d. o. o.	4	9,5	4	9,5	3	7,1	2	4,8
	PLUS REVIZIJA d. o. o.	1	2,4	1	2,4				
	PRO REVIZIJA d. o. o.	4	9,5	5	11,9	5	11,9	5	11,9
	REALINEA d. o. o.					1	2,4	4	9,5
	REFIKO d. o. o.					1	2,4		
	REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	1	2,4	1	2,4	2	4,8	2	4,8
	SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.					1	2,4		

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Statistična regija									
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.								1	2,4
ni		5	11,9	3	7,1	4	9,5	3	7,1
Osrednjeslovenska		333	100,0	330	100,0	330	100,0	327	100,0
BIG 4		148	44,4	153	46,4	147	44,5	149	45,6
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		14	4,2	14	4,2	15	4,5	18	5,5
ERNST & YOUNG d. o. o.		38	11,4	38	11,5	36	10,9	35	10,7
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		79	23,7	82	24,8	80	24,2	80	24,5
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		17	5,1	19	5,8	16	4,8	16	4,9
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		185	55,6	177	53,6	183	55,5	178	54,4
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.						3	0,9	1	0,3
ADAKTA d. o. o.		1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3
AGC Consultatio d. o. o.		1	0,3	1	0,3	1	0,3	2	0,6
AUDIT & CO. d. o. o.				2	0,6	2	0,6	2	0,6
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		5	1,5	7	2,1	7	2,1	5	1,5
BDO REVIZIJA d. o. o.		8	2,4	7	2,1	7	2,1	7	2,1
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.				4	1,2	4	1,2	5	1,5
BO CONSULTING d. o. o.		3	0,9	3	0,9	2	0,6	2	0,6
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		5	1,5	5	1,5	4	1,2	3	0,9
DINAMIC d. o. o.		7	2,1	10	3,0	10	3,0	10	3,1
ECUM REVIZIJA d. o. o.		6	1,8	7	2,1	8	2,4	9	2,8
EPIS d. o. o.		2	0,6	3	0,9	4	1,2	4	1,2
VALUTA d. o. o.		4	1,2	4	1,2	5	1,5	3	0,9
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.		1	0,3	2	0,6	1	0,3	1	0,3
GM revizija d. o. o.		1	0,3			1	0,3	2	0,6
GSS revizijska družba d. o. o.		2	0,6	3	0,9	2	0,6	2	0,6
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.		6	1,8	6	1,8	6	1,8	6	1,8
IN REVIZIJA d. o. o.		8	2,4	9	2,7	5	1,5	5	1,5
ABC REVIZIJA d. o. o.		14	4,2	14	4,2	14	4,2	16	4,9
PIT REVIZIJA d. o. o.								3	0,9

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Statistična regija									
	LM VERITAS d. o. o.	4	1,2						
	REVIDIS d. o. o.	4	1,2						
	REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.	1	0,3						
	RIPRO d. o. o.	1	0,3						
	PKF revizija in svetovanje d. o. o.	19	5,7	19	5,8	20	6,1	18	5,5
	PLUS REVIZIJA d. o. o.	17	5,1	15	4,5	15	4,5	13	4,0
	PRO REVIZIJA d. o. o.	3	0,9	4	1,2	5	1,5	5	1,5
	PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.	1	0,3	2	0,6	2	0,6	4	1,2
	RATING d. o. o.	3	0,9	3	0,9	2	0,6	2	0,6
	REALINEA d. o. o.					1	0,3	2	0,6
	REFIKO d. o. o.					2	0,6	1	0,3
	REVIDERA d. o. o.	1	0,3	1	0,3				
	REVIZIJA d. o. o.			1	0,3				
	REVIDICOM d. o. o.	6	1,8	3	0,9	3	0,9	2	0,6
	REVIDISLEITNER d. o. o.			2	0,6	3	0,9	2	0,6
	REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	6	1,8	5	1,5	5	1,5	3	0,9
	RÖDL & PARTNER d. o. o.			1	0,3	1	0,3	2	0,6
	S&S Revizijska družba d. o. o.							1	0,3
	SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	5	1,5	4	1,2	6	1,8	5	1,5
	UHY Constantia d. o. o.			5	1,5	4	1,2	1	0,3
	UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	11	3,3	7	2,1	7	2,1	9	2,8
	ni	29	8,7	17	5,2	20	6,1	19	5,8
	Podravska	81	100,0	82	100,0	80	100,0	79	100,0
	BIG 4	19	23,5	14	17,1	15	18,8	15	19,0
	DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	10	12,3	1	1,2	2	2,5	2	2,5
	ERNST & YOUNG d. o. o.	2	2,5	3	3,7	3	3,8	3	3,8
	KPMG SLOVENIJA d. o. o.	6	7,4	10	12,2	9	11,3	9	11,4
	PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	1	1,2			1	1,3	1	1,3
	OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	62	76,5	68	82,9	65	81,3	64	81,0

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež Statistična regija	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
AUDIT & CO. d. o. o.	2	2,5	2	2,4	3	3,8	3	3,8
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	10	12,3	12	14,6	12	15,0	14	17,7
BDO REVIZIJA d. o. o.	1	1,2	1	1,2	2	2,5	2	2,5
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	1	1,2						
BO CONSULTING d. o. o.			1	1,2	1	1,3	1	1,3
ECUM REVIZIJA d. o. o.							2	2,5
VALUTA d. o. o.	6	7,4	7	8,5	6	7,5	6	7,6
IN REVIZIJA d. o. o.					1	1,3	1	1,3
ABC REVIZIJA d. o. o.	13	16,0	15	18,3	11	13,8	11	13,9
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	5	6,2	5	6,1	1	1,3	1	1,3
PLUS REVIZIJA d. o. o.	1	1,2	1	1,2	1	1,3	1	1,3
REVIDICOM d. o. o.	11	13,6	1	1,2	12	15,0	11	13,9
REVIZIJA d. o. o.	3	3,7	12	14,6	3	3,8	2	2,5
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.	1	1,2	3	3,7	1	1,3		
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.			1	1,2				
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	1	1,2	1	1,2				
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.					1	1,3	1	1,3
ni	7	8,6	6	7,3	10	12,5	8	10,1
Pomurska	29	100,0	29	100,0	29	100,0	27	100,0
BIG 4	8	27,6	7	24,1	7	24,1	10	37,0
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	1	3,4					5	18,5
ERNST & YOUNG d. o. o.	3	10,3	3	10,3	3	10,3	3	11,1
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	4	13,8	4	13,8	4	13,8	2	7,4
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	21	72,4	22	75,9	22	75,9	17	63,0
AUDIT & CO. d. o. o.	7	24,1	8	27,6	8	27,6	8	29,6
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.	2	6,9			2	6,9	2	7,4
ABECEDA-REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	3,4	1	3,4				
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	3,4	2	6,9				
EBIT d. o. o.	1	3,4	1	3,4				

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež Statistična regija	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.							1	3,7
ABC REVIZIJA d. o. o.	2	6,9	1	3,4	1	3,4	1	3,7
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	4	13,8	5	17,2	5	17,2		
PRO REVIZIJA d. o. o.	1	3,4	1	3,4	1	3,4	1	3,7
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.					1	3,4	1	3,7
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.					1	3,4	1	3,7
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.			1	3,4	1	3,4	1	3,7
ni	2	6,9	2	6,9	2	6,9	1	3,7
Savinjska	91	100,0	90	100,0	88	100,0	88	100,0
BIG 4	25	27,5	24	26,7	24	27,3	22	25,0
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	6	6,6	6	6,7	7	8,0	7	8,0
ERNST & YOUNG d. o. o.	7	7,7	6	6,7	6	6,8	6	6,8
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	11	12,1	10	11,1	9	10,2	8	9,1
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.	1	1,1	2	2,2	2	2,3	1	1,1
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	66	72,5	66	73,3	64	72,7	66	75,0
AB AKTIVA d. o. o.			1	1,1	1	1,1	1	1,1
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	9	9,9	9	10,0	9	10,2	8	9,1
AUDIT & CO. d. o. o.	2	2,2	1	1,1	2	2,3	2	2,3
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	1,1	2	2,2	2	2,3	3	3,4
BDO REVIZIJA d. o. o.			1	1,1	1	1,1	3	3,4
BV storitve d. o. o.	1	1,1	1	1,1				
EBIT d. o. o.	1	1,1	1	1,1	1	1,1	1	1,1
ECUM REVIZIJA d. o. o.	1	1,1	1	1,1	1	1,1	1	1,1
ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.	1	1,1	1	1,1	1	1,1	1	1,1
EURO–IN REVIZIJA d. o. o.	1	1,1						
EPIS d. o. o.	1	1,1	1	1,1	1	1,1	1	1,1
VALUTA d. o. o.	3	3,3	2	2,2	2	2,3	1	1,1
GSS revizijska družba d. o. o.	1	1,1	1	1,1	1	1,1	1	1,1
IN REVIZIJA d. o. o.	1	1,1	1	1,1	2	2,3	2	2,3

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Statistična regija								
ABC REVIZIJA d. o. o.	6	6,6	7	7,8	7	8,0	8	9,1
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	6	6,6	6	6,7	4	4,5	3	3,4
PLUS REVIZIJA d. o. o.	4	4,4	2	2,2	1	1,1		
PROSPERUS d. o. o.							2	2,3
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.	1	1,1	1	1,1	1	1,1	1	1,1
RATING d. o. o.	4	4,4	4	4,4	3	3,4	3	3,4
REMARS d. o. o.			1	1,1	1	1,1	1	1,1
REVIDICOM d. o. o.	1	1,1	2	2,2	2	2,3	2	2,3
REVISTO d. o. o.	3	3,3	2	2,2	2	2,3	2	2,3
REVIZIJA d. o. o.	2	2,2	2	2,2	2	2,3	3	3,4
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.	1	1,1	1	1,1	1	1,1		
RIPRO d. o. o.	2	2,2	2	2,2	2	2,3	2	2,3
RÖDL & PARTNER d. o. o.	6	6,6	6	6,7	6	6,8	5	5,7
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	1	1,1	1	1,1	2	2,3	1	1,1
ni	6	6,6	6	6,7	6	6,8	8	9,1
Spodnjeposavska	15	100,0	15	100,0	15	100,0	15	100,0
BIG 4	7	46,7	6	40,0	6	40,0	5	33,3
ERNST & YOUNG d. o. o.							1	6,7
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	1	6,7	1	6,7	1	6,7		
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	6	40,0	5	33,3	5	33,3	4	26,7
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	8	53,3	9	60,0	9	60,0	10	66,7
ABECEDA-REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.	1	6,7	1	6,7	1	6,7	1	6,7
DINAMIC d. o. o.	1	6,7	1	6,7	2	13,3	2	13,3
EPIS d. o. o.	1	6,7	1	6,7	1	6,7	1	6,7
IN REVIZIJA d. o. o.	2	13,3	2	13,3	1	6,7	2	13,3
ABC REVIZIJA d. o. o.	1	6,7	1	6,7	1	6,7	1	6,7
PKF revizija in svetovanje d. o. o.			1	6,7	1	6,7	1	6,7
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.							1	6,7
ni	2	13,3	2	13,3	2	13,3	1	6,7

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)	Absolutni	Relativni (v %)
Statistična regija								
Zasavska	10	100,0	10	100,0	10	100,0	10	100,0
BIG 4	5	50,0	6	60,0	6	60,0	6	60,0
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.	2	20,0	2	20,0	2	20,0	2	20,0
ERNST & YOUNG d. o. o.	1	10,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0
KPMG SLOVENIJA d. o. o.	2	20,0	3	30,0	3	30,0	3	30,0
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE	5	50,0	4	40,0	4	40,0	4	40,0
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	1	10,0	2	20,0	2	20,0	3	30,0
BDO REVIZIJA d. o. o.	1	10,0	1	10,0	1	10,0		
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	1	10,0						
ni	2	20,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0
SKUPAJ	769		763		756		750	

Legenda: ni – nerevidirani računovodski izkazi

Vir: SURS, Slovenske občine v številkah; GVIN, 2013.

Tabela 6: Tržni deleži glavnih igralcev na trgu naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah od leta 2008 do 2011

Statistična regija	2008	2009	2010	2011
Gorenjska	KPMG Slovenija d. o. o. (26,2%)	KPMG Slovenija d. o. o. (28,8%)	KPMG Slovenija d. o. o. (23,2%)	Deloitte Revizija d. o. o. (26,8%)
Goriška	ERNST & YOUNG d. o. o. (22,7%)	ERNST & YOUNG d. o. o. (20,5%)	KPMG Slovenija d. o. o. (20,5%)	KPMG Slovenija d. o. o. (25,0%)
Jugovzhodna Slovenija	KPMG Slovenija d. o. o. (37,5%)	Dinamic d. o. o. (21,9%)	Dinamic d. o. o. (21,9%)	Dinamic d. o. o. (28,1%)
Koroška	ABC Revizija d. o. o. (22,2%)	ABC Revizija d. o. o., KPMG Slovenija d. o. o. (23,5%)	ABC Revizija d. o. o. (23,5%)	ABC Revizija d. o. o., KPMG Slovenija d. o. o. (23,5%)
Notranjsko–kraška	PRO Revizija d. o. o. (30,8%)	PRO Revizija d. o. o. (30,8%)	KPMG Slovenija d. o. o., PRO Revizija d. o. o. (23,1%)	KPMG Slovenija d. o. o., PRO Revizija d. o. o. (23,1%)
Obalno–kraška	KPMG Slovenija d. o. o. (26,2%)	KPMG Slovenija d. o. o. (31,0%)	KPMG Slovenija d. o. o. (26,2%)	KPMG Slovenija d. o. o. (23,8%)
Osrednjeslovenska	KPMG Slovenija d. o. o. (23,7%)	KPMG Slovenija d. o. o. (24,8%)	KPMG Slovenija d. o. o. (24,2%)	KPMG Slovenija d. o. o. (24,5%)
Podravska	ABC Revizija d. o. o. (16,0%)	ABC Revizija d. o. o. (18,3%)	AUDITOR Revizijska družba d. o. o., REVIDICOM d. o. o. (15,0%)	AUDITOR Revizijska družba d. o. o. (17,7%)
Pomurska	AUDIT & C0. d. o. o. (24,1%)	AUDIT & C0. d. o. o. (27,6%)	AUDIT & C0. d. o. o. (27,6%)	AUDIT & C0. d. o. o. (29,6%)
Savinjska	KPMG Slovenija d. o. o. (12,1%)	KPMG Slovenija d. o. o. (11,1%)	KPMG Slovenija d. o. o., ABECEDA–Revizijska družba d. o. o. (10,2%)	ABC Revizija d. o. o., ABECEDA–Revizijska družba d. o. o., KPMG Slovenija d. o. o. (9,1%)
Spodnjeposavska	KPMG Slovenija d. o. o. (40,0%)	KPMG Slovenija d. o. o. (33,3%)	KPMG Slovenija d. o. o. (33,3%)	KPMG Slovenija d. o. o. (26,7%)
Zasavska	KPMG Slovenija d. o. o., Deloitte Revizija d. o. o. (20,0%)	KPMG Slovenija d. o. o. (30,0%)	KPMG Slovenija d. o. o. (30,0%)	KPMG Slovenija d. o. o., Revizijski center d. o. o. (30,0%)

Tabela 7: Tržni deleži vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
BIG 4		27.659.300.158	62,6	25.697.619.276	67,9	27.519.242.853	69,3	27.723.197.569	67,2
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		7.783.883.853	17,6	5.274.785.807	13,9	6.881.398.201	17,3	5.607.460.018	13,6
ERNST & YOUNG d. o. o.		5.146.458.434	11,7	4.436.689.891	11,7	5.002.645.800	12,6	6.028.234.355	14,6
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		11.800.091.136	26,7	13.191.100.451	34,9	12.773.441.273	32,2	13.025.584.936	31,6
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		2.928.866.735	6,6	2.795.043.127	7,4	2.861.757.579	7,2	3.061.918.260	7,4
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		16.504.490.421	37,4	12.140.377.086	32,1	12.169.671.092	30,7	13.511.641.126	32,8
AUDIT & CO. d. o. o.		570.088.200	1,3	526.338.618	1,4	559.372.746	1,4	589.340.042	1,4
AB AKTIVA d. o. o.				45.951.586	0,1	46.874.526	0,1	41.886.277	0,1
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		78.259.258	0,2	67.969.789	0,2	467.418.147	1,2	132.820.169	0,3
ACAM d. o. o.								10.394.922	0,0
ADAKTA d. o. o.		7.443.420	0,0	5.499.870	0,0	6.332.160	0,0	3.970.254	0,0
AGC Consultatio d. o. o.		75.592.660	0,2	98.991.185	0,3	112.476.780	0,3	131.497.452	0,3
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		1.076.383.704	2,4	1.141.912.187	3,0	1.090.379.414	2,7	1.217.512.855	3,0
BDO REVIZIJA d. o. o.		3.171.043.828	7,2	557.209.832	1,5	731.677.304	1,8	765.427.418	1,9
BV storitve d. o. o.		27.679.494	0,1	27.780.467	0,1				
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.		1.305.987.746	3,0	1.205.957.810	3,2	1.175.188.982	3,0	1.392.648.222	3,4
REVIDERA d. o. o.		172.000	0,0	0	0,0				
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.		700	0,0	56.390.075	0,1	66.948.921	0,2	74.076.993	0,2
BO CONSULTING d. o. o.		42.937.325	0,1	42.833.907	0,1	41.782.186	0,1	53.802.774	0,1
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		334.898.358	0,8	144.301.439	0,4	221.063.739	0,6	301.818.516	0,7
CONTURA d. o. o.		9.100	0,0	198.290	0,0	180.927	0,0	144.121	0,0
DINAMIC d. o. o.		443.734.365	1,0	491.114.542	1,3	520.078.597	1,3	537.998.060	1,3
EBIT d. o. o.		13.452.238	0,0	12.239.822	0,0	12.076.286	0,0	12.562.959	0,0
ECUM REVIZIJA d. o. o.		43.566.892	0,1	38.179.298	0,1	35.901.713	0,1	75.828.180	0,2
ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.		0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
EPIS d. o. o.		80.727.672	0,2	72.990.558	0,2	116.932.255	0,3	93.043.824	0,2
VALUTA d. o. o.		319.081.864	0,7	291.116.420	0,8	245.247.912	0,6	245.983.914	0,6
EURO–IN REVIZIJA d. o. o.		61.574.846	0,1						
LM VERITAS d. o. o.		57.418.218	0,1						

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
REVIDIS d. o. o.		263.535.034	0,6						
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.		7.795.679	0,0	7.726.009	0,0	39.837.760	0,1	44.337.146	0,1
GM revizija d. o. o.		77.267.400	0,2	65.404.548	0,2	83.452.097	0,2	79.557.199	0,2
GSS revizijska družba d. o. o.		139.867.842	0,3	111.744.977	0,3	40.456.843	0,1	27.858.491	0,1
IN REVIZIJA d. o. o.		416.538.034	0,9	500.950.274	1,3	122.985.471	0,3	154.593.076	0,4
ABC REVIZIJA d. o. o.		1.479.859.636	3,4	1.528.749.497	4,0	1.625.805.734	4,1	2.084.886.789	5,1
PIT REVIZIJA d. o. o.								61.448.838	0,1
PKF revizija in svetovanje d. o. o.		2.260.367.460	5,1	1.876.668.528	5,0	1.461.574.469	3,7	911.923.532	2,2
PLUS REVIZIJA d. o. o.		623.936.310	1,4	358.742.393	0,9	344.919.649	0,9	333.653.565	0,8
PRO REVIZIJA d. o. o.		342.786.982	0,8	254.491.737	0,7	203.969.595	0,5	223.268.232	0,5
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.		28.873.008	0,1	70.993.792	0,2	24.336.572	0,1	28.838.243	0,1
PROSPERUS d. o. o.		55.568.639	0,1	59.539.704	0,2	70.177.199	0,2	142.857.320	0,3
RATING d. o. o.		158.286.723	0,4	137.224.410	0,4	122.163.017	0,3	126.482.993	0,3
REALINEA d. o. o.				673	0,0	48.070.864	0,1	177.389.605	0,4
REFIKO d. o. o.						19.237.368	0,0	0	0,0
REMARS d. o. o.				113.663.927	0,3	104.826.580	0,3	125.988.175	0,3
REVIDICOM d. o. o.		437.715.248	1,0	284.021.142	0,8	274.106.400	0,7	267.893.838	0,6
REVIDISLEITNER d. o. o.				257.973.862	0,7	303.779.097	0,8	271.970.403	0,7
REVISTO d. o. o.		84.911.034	0,2	38.305.283	0,1	33.829.254	0,1	38.374.146	0,1
REVIZIJA d. o. o.		96.244.912	0,2	98.847.258	0,3	97.651.573	0,2	163.009.884	0,4
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.		134.023.206	0,3	78.765.349	0,2	113.197.104	0,3	7.903.655	0,0
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.						1.312	0,0	15.043	0,0
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.		596.495.231	1,4	410.366.916	1,1	403.196.784	1,0	253.035.834	0,6
RIPRO d. o. o.		31.168.068	0,1	17.097.332	0,0	18.505.679	0,0	21.097.084	0,1
RÖDL & PARTNER d. o. o.		107.918.820	0,2	106.723.932	0,3	97.680.855	0,2	141.033.839	0,3
S&S Revizijska družba d. o. o.								15.837	0,0
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.		207.073.685	0,5	188.778.110	0,5	113.144.152	0,3	156.965.069	0,4
TEKOS REVIZIJA d. o. o.		26.563.977	0,1	27.799.819	0,1	26.069.059	0,1	19.126.195	0,0
UHY Constantia d. o. o.		51.804.231	0,1	89.160.012	0,2	503.399.063	1,3		

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto	Tržni delež	2011		2010		2009		2008	
		Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.		245.769.519	0,6	58.091.918	0,1	18.480.003	0,0	775.930.613	1,8
ni		1.612.239.995	3,9	702.147.362	1,8	274.307.571	0,7	499.257.390	1,1
SKUPAJ		41.234.838.695	100,0	39.688.913.945	100,0	37.837.996.362	100,0	44.163.790.579	100,0

Legenda: ni – nerevidirani računovodski izkazi

Vir: GVIN, 2013.

Tabela 8: Tržni deleži vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb

Leto	Tržni delež	2008		2009		2010		2011	
		Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
Revizijske družbe									
BIG 4		58.046.705.657	78,0	58.708.077.002	78,9	56.177.231.832	77,1	54.713.992.092	77,1
DELOITTE REVIZIJA d. o. o.		11.824.768.232	15,9	7.779.135.212	10,5	14.557.781.739	20,0	15.303.381.455	21,6
ERNST & YOUNG d. o. o.		8.962.734.340	12,0	14.188.779.916	19,1	16.005.288.975	22,0	15.817.034.997	22,3
KPMG SLOVENIJA d. o. o.		30.854.609.963	41,4	27.324.260.900	36,7	22.947.980.378	31,5	20.928.664.991	29,5
PRICEWATERHOUSECOOPERS d. o. o.		6.404.593.122	8,6	9.415.900.974	12,7	2.666.180.740	3,7	2.664.910.649	3,8
OSTALE REVIZIJSKE DRUŽBE		16.414.290.311	22,0	15.718.609.944	21,1	16.650.139.184	22,9	16.278.393.469	22,9
AUDIT & CO. d. o. o.		290.796.183	0,4	330.210.606	0,4	382.453.546	0,5	390.555.437	0,6
AB AKTIVA d. o. o.				33.061.769	0,0	28.784.282	0,0	32.254.179	0,0
ABECEDA–REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		200.658.474	0,3	212.498.357	0,3	1.082.013.769	1,5	331.438.409	0,5
ACAM d. o. o.								10.587.013	0,0
ADAKTA d. o. o.		12.826.407	0,0	13.699.911	0,0	14.767.412	0,0	14.227.591	0,0
AGC Consultatio d. o. o.		94.216.534	0,1	91.006.809	0,1	102.065.502	0,1	140.994.158	0,2
AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d. o. o.		724.265.530	1,0	1.198.607.978	1,6	832.846.073	1,1	828.805.814	1,2
BDO REVIZIJA d. o. o.		2.402.725.552	3,2	1.262.526.076	1,7	1.660.356.228	2,3	1.465.851.670	2,1
BM VERITAS REVIZIJA d. o. o.		873.181	0,0	162.582.200	0,2	168.622.325	0,2	186.377.183	0,3
BO CONSULTING d. o. o.		49.723.275	0,1	69.683.092	0,1	62.538.532	0,1	70.548.689	0,1
BV storitve d. o. o.		39.954.083	0,1	39.004.348	0,1				
CONSTANTIA PLUS svetovanje d. o. o.		591.615.315	0,8	434.943.350	0,6	403.935.798	0,6	364.051.009	0,5

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež Revizijske družbe	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
CONTURA d. o. o.	4.009.625	0,0	4.092.498	0,0	4.053.234	0,0	3.753.242	0,0
DINAMIC d. o. o.	479.359.590	0,6	615.265.280	0,8	597.551.574	0,8	692.618.739	1,0
EBIT d. o. o.	24.112.568	0,0	23.965.446	0,0	20.297.468	0,0	20.844.662	0,0
ECUM REVIZIJA d. o. o.	76.240.824	0,1	79.369.252	0,1	114.242.780	0,2	149.589.510	0,2
ELSTAR CONSULTING revizija d. o. o.	8.297	0,0	12.968	0,0	512.977	0,0	1.531.002	0,0
EPIS d. o. o.	50.858.024	0,1	59.677.705	0,1	107.370.284	0,1	102.426.432	0,1
EURO-IN REVIZIJA d. o. o.	97.652.662	0,1						
VALUTA d. o. o.	351.208.048	0,5	326.051.839	0,4	361.405.968	0,5	284.764.880	0,4
FIRES finančne in revizijske storitve d. o. o.	6.292.734	0,0	23.456.170	0,0	41.712.031	0,1	42.767.289	0,1
GM revizija d. o. o.	100.772.236	0,1	104.606.821	0,1	23.475.484	0,0	25.589.757	0,0
GSS revizijska družba d. o. o.	47.225.656	0,1	53.833.425	0,1	56.315.741	0,1	45.549.743	0,1
IB INTERBILANZ AUDIT d. o. o.	604.148.403	0,8	557.402.477	0,7	555.961.926	0,8	613.717.023	0,9
IN REVIZIJA d. o. o.	1.183.910.263	1,6	1.187.045.491	1,6	154.565.758	0,2	168.870.290	0,2
ABC REVIZIJA d. o. o.	2.093.549.964	2,8	2.253.817.196	3,0	2.369.116.878	3,3	3.404.905.865	4,8
LM VERITAS d. o. o.	187.348.513	0,3						
ni	624.618.523	0,8	368.912.549	0,5	2.096.066.185	2,9	1.778.645.122	2,5
PIT REVIZIJA d. o. o.							66.643.794	0,1
PKF revizija in svetovanje d. o. o.	2.400.650.198	3,2	2.727.661.151	3,7	2.124.436.799	2,9	1.385.370.031	2,0
PLUS REVIZIJA d. o. o.	715.251.398	1,0	474.417.532	0,6	466.441.362	0,6	409.389.663	0,6
PRO REVIZIJA d. o. o.	327.161.838	0,4	318.556.177	0,4	318.621.018	0,4	306.032.606	0,4
PROBITAS ALPEN-ADRIA AUDIT d. o. o.	28.294.830	0,0	119.105.709	0,2	36.132.579	0,0	59.267.587	0,1
PROSPERUS d. o. o.	17.247.465	0,0	21.165.270	0,0	24.400.574	0,0	84.875.405	0,1
RATING d. o. o.	131.990.871	0,2	139.605.733	0,2	69.767.998	0,1	71.520.344	0,1
REALINEA d. o. o.			994.651	0,0	69.396.344	0,1	626.612.686	0,9
REFIKO d. o. o.					38.822.970	0,1	399.731	0,0
REMARS d. o. o.			145.252.135	0,2	160.239.459	0,2	171.899.325	0,2
REVIDERA d. o. o.	36.324.621	0,0	39.515.359	0,1				
REVIDICOM d. o. o.	311.870.328	0,4	235.082.531	0,3	187.737.747	0,3	172.605.364	0,2
REVIDISLEITNER d. o. o.			321.253.580	0,4	499.648.479	0,7	402.832.395	0,6

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Leto Tržni delež Revizijske družbe	2008		2009		2010		2011	
	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)	Absolutni (v EUR)	Relativni (v %)
REVIDIS d. o. o.	321.851.591	0,4						
REVISTO d. o. o.	72.562.850	0,1	36.581.733	0,0	40.447.014	0,1	38.175.858	0,1
REVIZIJA d. o. o.	65.772.626	0,1	68.459.208	0,1	60.537.710	0,1	105.625.009	0,1
REVIZIJSKA HIŠA BORERA d. o. o.	93.094.086	0,1	96.344.035	0,1	93.954.471	0,1	7.890.241	0,0
REVIZIJSKA HIŠA SIMONČIČ d. o. o.					3.145.920	0,0	3.035.593	0,0
REVIZIJSKI CENTER d. o. o.	634.042.824	0,9	528.950.559	0,7	555.301.882	0,8	218.134.305	0,3
RIPRO d. o. o.	27.309.858	0,0	14.799.620	0,0	17.528.357	0,0	20.879.741	0,0
RÖDL & PARTNER d. o. o.	198.550.683	0,3	202.080.342	0,3	221.869.755	0,3	356.850.786	0,5
S&S Revizijska družba d. o. o.							7.530.194	0,0
SN REVIZIJA svetovanje d. o. o.	117.840.299	0,2	137.208.323	0,2	176.806.664	0,2	169.858.451	0,2
TEKOS REVIZIJA d. o. o.	14.738.230	0,0	51.662.260	0,1	34.656.484	0,0	32.233.217	0,0
UHY Constantia d. o. o.			499.621.908	0,7	149.618.277	0,2	41.592.910	0,1
UHY Revizija in svetovanje d. o. o.	560.765.251	0,8	34.958.515	0,0	59.595.566	0,1	347.873.525	0,5
SKUPAJ	74.460.995.968	100,0	74.426.686.946	100,0	72.827.371.016	100,0	70.992.385.561	100,0

Legenda: ni – nerevidirani računovodski izkazi

Vir: GVIN, 2013.

Priloga 9: Izračuni koeficientov koncentracij in Hirshman–Herfindahlovih indeksov od leta 2008 do 2011

Tabela 1: Koeficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi vrednosti prihodkov od prodaje revizijskih družb

	2008	2009	2010	2011	Povprečje
CR4 (v %)	55,1	56,8	55,2	58,7	56,5
CR6 (v %)	63,2	63,9	62,1	64,8	63,5
CR8 (v %)	69,1	69,2	67,2	69,3	68,7
CR20 (v %)	87,6	87,0	84,6	85,3	86,1
HHI	930,1	937,2	902,5	947,2	929,3

Tabela 2: Koeficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi povprečnega števila zaposlenih v revizijskih družbah

	2008	2009	2010	2011	Povprečje
CR4 (v %)	55,9	56,1	54,8	56,4	55,8
CR6 (v %)	63,6	63,5	61,9	63,0	63,0
CR8 (v %)	69,8	69,4	67,9	68,2	68,8
CR20 (v %)	88,8	86,5	85,4	84,4	86,3
HHI	934,6	943,1	957,1	954,4	947,3

Tabela 3: Koeficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi števila naročnikov revizijskih družb

	2008	2009	2010	2011	Povprečje
CR4 (v %)	44,9	44,3	42,2	42,9	43,6
CR6 (v %)	57,9	55,7	54,2	54,1	55,5
CR8 (v %)	64,1	62,0	60,4	60,4	61,7
CR20 (v %)	87,0	86,1	85,6	84,1	85,7
HHI	784,3	787,0	736,4	722,0	757,4

Tabela 4: Koeficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi števila naročnikov, razdeljenih po kotaciji na Ljubljanski borzi

	Naročniki, ki kotirajo				
	2008	2009	2010	2011	Povprečje
CR4 (v %)	67,3	74,5	69,6	69,5	70,2
CR6 (v %)	81,8	83,6	78,6	83,1	81,8
CR8 (v %)	87,3	87,3	85,7	88,1	87,1
CR10 (v %)	90,9	90,9	89,3	91,5	90,7
HHI	1.795,0	2.086,0	1.766,6	1.720,8	1.842,1
	Naročniki, ki ne kotirajo				
	2008	2009	2010	2011	Povprečje
CR4 (v %)	43,8	41,9	40,9	41,2	42,0
CR6 (v %)	56,3	53,8	52,3	51,8	53,6
CR8 (v %)	62,6	60,2	58,9	58,3	60,0
CR10 (v %)	67,8	66,0	64,1	63,8	65,4
HHI	736,2	724,8	684,7	668,7	703,6

Tabela 5: Koeficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi števila naročnikov, razdeljenih po SKD 2008 dejavnostih

SKD 2008 dejavnosti	2008	HHI ₂₀₀₈	2009	HHI ₂₀₀₉	2010	HHI ₂₀₁₀	2011	HHI ₂₀₁₁
A–Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo (CR4 v %)	88,9	2.345,7	88,9	2.345,7	77,8	2.098,8	77,8	2.098,8
B–Rudarstvo (CR3 v %)	100,0	3.333,3	100,0	3.333,3	100,0	3.333,3	100,0	3.333,3
C–Predelovalne dejavnosti (CR4 v %)	49,1	892,7	49,1	943,8	45,3	855,9	46,5	864,6
D–Oskrba z električno energijo, plinom in paro (CR4 v %)	89,5	2.908,6	84,2	3.074,8	89,5	2.964,0	89,5	2.797,8
E–Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki; saniranje okolja (CR4 v %)	88,9	3.580,2	88,9	3.580,2	88,9	3.580,2	88,9	3.580,2
F–Gradbeništvo (CR4 v %)	50,0	909,8	46,2	843,2	46,2	754,4	47,1	872,7
G–Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (CR4 v %)	41,5	703,0	44,6	755,0	42,9	706,7	44,0	680,3
H–Promet in skladiščenje (CR4 v %)	62,5	1.180,6	60,9	1.304,3	52,2	1.039,7	47,8	926,3
I–Gostinstvo (CR4 v %)	85,7	3.673,5	78,6	2.959,2	78,6	2.959,2	83,3	2.083,3
J–Informacijske in komunikacijske dejavnosti (CR4 v %)	66,7	1.440,3	64,0	1.456,0	60,0	1.392,0	62,5	1.562,5
K–Finančne in zavarovalniške dejavnosti (CR4 v %)	58,3	1.130,2	55,7	1.052,0	59,1	1.140,5	56,0	1.118,6

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

SKD 2008 dejavnosti	2008	HHI ₂₀₀₈	2009	HHI ₂₀₀₉	2010	HHI ₂₀₁₀	2011	HHI ₂₀₁₁
L–Poslovanje z nepremičninami (CR4 v %)	60,0	1.200,0	55,0	1.050,0	55,0	1.100,0	50,0	1.050,0
M–Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (CR4 v %)	43,5	689,3	36,5	584,3	32,0	517,5	32,4	511,3
N–Druge raznovrstne poslovne dejavnosti (CR4 v %)	77,8	1.851,9	77,8	2.098,8	66,7	1.604,9	77,8	2.098,8
Q–Zdravstvo in socialno varstvo (CR3 v %)	100,0	10.000,0	100,0	10.000,0	80,0	9.600,0	80,0	9.600,0
R–Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (CR3 v %)	100,0	3.333,3	100,0	3.333,3	100,0	3.333,3	100,0	3.333,3
S–Druge dejavnosti (CR1 v %)	100,0	10.000,0	100,0	10.000,0	100,0	10.000,0	100,0	10.000,0

Tabela 6: Koeficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti od leta 2008 do 2009

Skupine SKD 2008 dejavnosti	2008			2009		
	CR4 (v %)	CR8 (v %)	HHI	CR4 (v %)	CR8 (v %)	HHI
Primarne dejavnosti	46,9	64,1	800,8	43,8	62,5	756,8
Predelovalne dejavnosti	49,1	66,7	892,7	49,1	68,5	943,8
Javno storitvene dejavnosti	75,0	90,6	2.207,0	75,0	87,5	2.421,9
Trgovinske dejavnosti	41,5	63,1	703,0	44,6	66,2	755,0
Storitvene dejavnosti	56,9	78,4	1.303,3	60,0	76,0	1.328,0
Informacijske in komunikacijske dejavnosti	66,7	92,6	1.440,3	64,0	88,0	1.456,0
Investicijske dejavnosti	56,9	71,5	1.096,6	54,0	67,5	1.004,0
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	43,5	60,2	689,3	36,5	54,8	584,3

Tabela 7: Koeficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi števila naročnikov, razdeljenih po skupinah SKD 2008 dejavnosti od leta 2010 do 2011

Skupine SKD 2008 dejavnosti	2010			2011		
	CR4 (v %)	CR8 (v %)	HHI	CR4 (v %)	CR8 (v %)	HHI
Primarne dejavnosti	40,6	62,5	649,4	41,3	65,1	738,2
Predelovalne dejavnosti	45,3	65,8	855,9	46,5	65,0	864,6
Javno storitvene dejavnosti	72,7	87,9	2.176,3	72,7	87,9	2.102,8
Trgovinske dejavnosti	42,9	63,5	706,7	44,0	61,6	680,3
Storitvene dejavnosti	52,0	76,0	1.048,0	54,2	72,9	928,8
Informacijske in komunikacijske dejavnosti	60,0	84,0	1.392,0	62,5	79,2	1.562,5
Investicijske dejavnosti	56,9	71,5	1.086,4	51,9	69,8	1.041,4
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	32,0	50,5	517,5	32,4	51,0	511,3

Tabela 8: Koeficienti koncentracij štirih največjih revizijskih družb in Hirshman–Herfindahlovi indeksi števila naročnikov, razdeljenih po statističnih regijah

Statistične regije	2008		2009		2010		2011	
	CR4 (v %)	HHI	CR4 (v %)	HHI	CR4 (v %)	HHI	CR4 (v %)	HHI
Gorenjska	54,1	1.126,0	62,7	1.387,5	62,5	1.262,8	64,3	1.371,2
Goriška	59,1	1.167,4	54,5	1.115,7	54,5	1.105,4	65,9	1.374,0
Jugovzhodna Slovenija	78,1	2.109,4	65,6	1.308,6	62,5	1.269,5	62,5	1.464,8
Koroška	61,1	1.296,3	70,6	1.626,3	64,7	1.418,7	70,6	1.626,3
Notranjsko–kraška	69,2	1.716,0	69,2	1.834,3	69,2	1.597,6	69,2	1.597,6
Obalno–kraška	57,1	1.247,2	61,9	1.451,2	57,1	1.213,2	52,4	1.077,1
Osrednjeslovenska	49,5	943,7	47,9	956,3	47,3	918,5	46,5	925,9
Podravska	54,3	1.004,4	59,8	1.118,4	56,3	1.043,8	57,0	1.055,9
Pomurska	62,1	1.272,3	69,0	1.510,1	69,0	1.510,1	66,7	1.550,1
Savinjska	36,3	612,2	35,6	582,7	36,4	573,3	36,4	575,9
Spodnjeposavska	73,3	2.177,8	66,7	1.733,3	66,7	1.733,3	60,0	1.377,8
Zasavska	70,0	1.600,0	80,0	2.000,0	80,0	2.000,0	90,0	2.400,0

Tabela 9: Koeficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi vrednosti prihodkov od prodaje naročnikov revizijskih družb

	2008	2009	2010	2011	Povprečje
CR4 (v %)	63,2	67,9	69,3	67,2	66,9
CR6 (v %)	74,9	76,9	77,1	76,2	76,3
CR8 (v %)	81,2	83,1	82,8	82,5	82,4
CR20 (v %)	95,8	95,6	95,4	94,5	95,3
HHI	1.323,6	1.677,0	1.610,5	1.529,8	1.535,2

Tabela 10: Koefficienti koncentracij in Hirshman–Herfindahlovi indeksi vrednosti sredstev naročnikov revizijskih družb

	2008	2009	2010	2011	Povprečje
CR4 (v %)	78,0	78,9	77,1	78,1	78,0
CR6 (v %)	84,4	85,6	83,3	84,4	84,4
CR8 (v %)	88,8	88,9	88,5	88,4	88,7
CR20 (v %)	97,2	96,9	97,1	96,4	96,9
HHI	2.226,2	2.015,7	1.929,2	1.888,3	2.014,9